

RP 125/2003 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation och om ändring av vissa till den anslutna lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att en ny lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation skall stiftas och att vissa andra lagar skall ändras. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet, och med stöd av denna lag utfärdade förordningar. Genom den föreslagna lagen implementeras Europaparlamentets och rådets direktiv om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation samt artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter.

Genom propositionen genomförs en totalreform av integritetsskyddet vid elektronisk kommunikation. Propositionens syfte är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, samt att befrämja dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster.

Genom propositionen strävar man till att precisera och klargöra bestämmelserna om behandlingen av identifieringstjänster, med bibehållande av de centrala principerna i gällande lag om dataskydd inom televerksamhet. I propositionen föreslås att rättigheterna och förpliktelseerna vid behandling av identifieringsuppgifter också skall gälla sammanslutningsabonnenter, varmed avses en sammanslutning som är abonnent på kommunikations- och mervärdestjänster och som i sitt kommunikationsnät behandlar användarnas konfidentiella meddelanden samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter om dem. Dessutom föreslås att ett teleföretag under två års tid skall lagra detaljerade uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter.

I propositionen föreslås nya bestämmelser om registrering på användarens terminalutrustning av cookies eller andra uppgifter om användningen av tjänster samt om användningen av dessa uppgifter.

I propositionen föreslås nya bestämmelser om behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Enligt propositionen skall användaren ha möjlighet att förbjuda att lokaliseringssuppgifter behandlas för att man skall få utföra tjänster som är baserade på lokaliseringssuppgifter som kan förknippas med en abonnent eller användare och dessutom skall samtycke per tjänst till behandlingen av lokaliseringstjänster inhämtas av den som skall lokaliseras.

Enligt propositionen skall ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent ha rätt att under vissa förutsättningar vidta nödvändiga åtgärder för att avvärja kränkningar och eliminera störningar av dataskydd och för att säkra dataskydd, genom att hindra mottagandet av elektronisk post, textmeddelanden och andra motsvarande meddelanden, genom att avlägsna de skadliga programmen ur kommunikationerna samt genom att vidta andra nödvändiga åtgärder.

Enligt propositionen skall ett teleföretag på begäran av användaren ge en detaljerad specifikation av en räkning.

I propositionen föreslås att flera bestämmelser om direktmarknadsföring skall preciseras. Samtidigt föreslås att ett teleföretag och en sammanslutningsabonnent med användarens samtycke skall ha rätt att hindra mottagandet av oönskad direktmarknadsföring.

Det föreslås att användaren skall få rätt att av ett teleföretag få sådana identifieringsuppgifter om anslutningen eller terminalut-

rustningen som anger anslutningens eller terminalutrustningens position vid en viss tidpunkt.

I propositionen föreslås att teleföretag som utövar sin verksamhet i stöd av anmälan eller koncession skall vara skyldiga att till Kommunikationsverket betala en årlig data-skyddsavgift.

I propositionen föreslås att den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster skall kunna behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för att fakturera bild- och ljudinspelningar och sina andra avgiftsbelagda tjänster, som förmedlats genom av ett teleföretag administrerat kommunikationsnät, samt andra för faktureringen nödvändiga uppgifter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke. Enligt den föreslagna bestämmelsen har den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster rätt att av teleföretaget få ovannämnda uppgifter. Bestämmelserna om den som tillhandahåller mervärdestjänster skall till-

lämpas på behandlingen av uppgifterna.

Det föreslås att polislagens paragraf om rätten att få uppgifter kompletteras så att i tillägg till de nuvarande hemliga telefonnumren skall polisen ha rätt att av teleföretag och sammanslutningsabonnenter få uppgifter som individualiserar terminalutrustning och anslutningar, om dessa uppgifter i enskilda fall behövs för att polisen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

I propositionen föreslås att de författningstekniska ändringarna skall göras i strafflagen, kommunikationsmarknadslagen, lagen om nödcentraler, lagen om kommunikationsförvaltningen, sjöräddningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i enlighet med namnet på den föreslagna lagen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft snarast möjligt efter det att de har blivit godkända och stadfästa. Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall implementeras den 31 oktober 2003.

INNEHÅLLSFORTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFORTECKNING.....	3
ALLMÄN MOTIVERING.....	6
1. Inledning.....	6
2. Nuläge	6
2.1. Lagstiftning och praxis.....	6
2.1.1. Företag som bedriver allmän televerksamhet och som tillhandahåller informationssamhällets tjänster	13
2.1.2. Myndigheterna rätt att få uppgifter	14
2.1.3. Samtalstjänster	15
2.1.4. Abonmentkataloger	15
2.1.5. Specifikation av en räkning	16
2.1.6. Användning av kommunikation till direktmarknadsföring	16
2.1.7. Konsumentverkets och dataombudsmannens uppgifter	16
2.1.8. Andra bestämmelser om elektronisk kommunikation	17
2.2. Europeiska gemenskapens lagstiftning.....	19
2.2.1. Direktivet om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (95/46/EG).....	19
2.2.2. Kommunikationsdirektiven som helhet.....	20
2.2.3. Direktivet om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (2002/58/EG)	20
2.2.4. Distansförsäljningsdirektiven.....	24
2.3. Den internationella utvecklingen och utländsk lagstiftning.....	24
2.3.1. Sverige.....	24
2.3.2. Danmark.....	25
2.3.3. Norge.....	26
2.3.4. Storbritannien.....	27
2.3.5. Frankrike.....	29
2.3.6. Tyskland	29
2.3.7. Japan.....	30
2.3.8. Förenta staterna.....	32
2.4. Bedömning av nuläget	33
3. Propositionens mål.....	36
3.1. Målen och medlen för att uppnå dem	36
3.2. De centrala förslagen.....	36
4. Propositionens verkningar	39
4.1. Statsfinansiella verkningar och konsekvenser för företagens ställning och ekonomi	39
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal.....	41
4.3. Verkningar för medborgarna.....	42
4.4. Miljökonsekvenser.....	42

4.5.	Konsekvenser för informationssamhället	42
5.	Ärendets beredning	43
5.1.	Beredning	43
5.2.	Remissutlåtanden.....	44
6.	Andra omständigheter som påverkat propositionens innehåll.....	45
6.1.	Samband med andra propositioner	45
6.2.	Samband med internationella fördrag.....	45
6.3.	Propositionens samband med Ålands självstyrelse	46
DETALJMOTIVERING.....		47
1.	Motivering av lagförslagen	47
1.1.	Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation	47
	2 kap. Skydd av integritet och konfidentiella meddelanden.....	54
	3 kap. Behandling av kommunikationer och identifieringsuppgifter	61
	4 kap. Lokaliseringsuppgifter.....	69
	5 kap. Dataskydd vid kommunikation.....	74
	6 kap. Samtalstjänster.....	79
	7 kap. Direktmarknadsföring.....	85
	8 kap. Styrning och tillsyn.	89
	9 kap. Rätt att få uppgifter.	90
	10 kap. Dataskyddsavgift.....	100
	11 kap. Särskilda bestämmelser.....	103
1.2.	Lag om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen.....	109
1.3.	Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.....	109
1.4.	Lag om ändring av 8 § lagen om nödcentraler.	109
1.5.	Lag om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen.....	109
1.6.	Lag om ändring av 16 § sjöräddningslagen.....	110
1.7.	Lag om ändring av 36 § polislagen.....	110
1.8.	Lag om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	111
2.	Ikraftträdande.....	111
3.	Lagstiftningsordning	111
3.1.	Privatlivets skydd.....	111
3.2.	Yttrandefriheten.	112
3.3.	Dataskyddsavgiften.....	112
3.4.	Behandling av lokaliseringuppgifter	112
3.5.	Behörighet att utfärda normer	113
3.6.	Bedömning av lagstiftningsordningen.	113
LAGFÖRSLAGEN.....		114
	Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation.....	114
	om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen	129
	om ändring av kommunikationsmarknadslagen	130
	om ändring av 8 § lagen om nödcentraler	131
	om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen.....	132

om ändring av 16 § sjöräddningslagen	133
om ändring av 36 § polislagen	134
om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	135
BILAGA.....	136
PARALLELLTEXTER.....	136
om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen	136
om ändring av kommunikationsmarknadslagen	137
om ändring av 8 § lagen om nödcentraler	139
om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen.....	140
om ändring av 16 § sjöräddningslagen	141
om ändring av 36 § polislagen	142
om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	143

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Lagens syfte är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, samt att befrämja dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster.

Genom den gällande lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999, nedan lagen om dataskydd inom televerksamhet) bestäms om sekretess- och integritetsskydd inom televerksamhet på det sätt som förutsätts i grundlagen och i det gamla direktivet 97/66/EG om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet, nedan direktivet om dataskydd inom telekommunikation. Lagen tillämpas inom allmän televerksamhet, inom televerksamhet som bedrivs genom att använda allmänna teletjänster och vid tillhandahållandet av abonnentkataloger. Dessutom tillämpas personuppgiftslagen på behandlingen av personuppgifter inom televerksamhet. Tillämpningsområdet för lagen om dataskydd inom televerksamhet omfattar både det allmänna telenätet och andra än allmänna telenät. Lagen tillämpas inte på televisions- och radioverksamhet.

Den mest centrala utgångspunkten för grundlagen, direktivet om dataskydd inom telekommunikation och för gällande lag om dataskydd inom televerksamhet är att var och en har rätt till konfidentiell kommunikation och till integritetsskydd också vid elektronisk kommunikation. Privatlivets skydd hindrar dock inte behandlingen av identifieringsuppgifter, om det finns i lag bestämda förutsättningar för behandlingen, eller om den som behandlar uppgifterna har fått samtycke av den som dessa uppgifter gäller. Det bör beaktas att det inte är möjligt att genomföra elektronisk kommunikation, om den som tillhandahåller tjänsterna inte kan använda identifieringsuppgifter bland annat för att routa meddelanden, för att utreda fel och för fakturering, eller om man inte kan använda sådana uppgifter för att förmedla meddelanden till adressaten.

Säkerheten inom olika delområden av elektronisk kommunikation har avsevärd inverkan på hur privatlivets skydd kan genomföras. Det moderna informationssamhällets grundläggande funktioner är beroende av att den elektroniska kommunikationen fungerar störningsfritt, varför de grundläggande förutsättningarna för denna säkerhet skall fastställas i lag. Till exempel omfattande oönskad kommunikation och skadliga program kan skada, eller till och med förhindra normal elektronisk kommunikation. Bland annat av denna orsak bör man genom lag begränsa oönskad kommunikation och göra det möjligt att avvärja skadliga program.

Genom propositionen genomförs en totalreform av regleringen av skyddet för privatlivet vid elektronisk kommunikation så att den nuvarande regleringen bibehålls till den del det inte finns särskilda skäl till förändringar. Till övriga delar ändras regleringen så att den motsvarar kraven i det nya direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Samtidigt genomförs vissa reformer, som beror på nationella behov.

Genom propositionen genomförs en totalreform av regleringen av skyddet för privatlivet vid elektronisk kommunikation så att den nuvarande regleringen bibehålls till den del det inte finns särskilda skäl till förändringar. Till övriga delar ändras regleringen så att den motsvarar kraven i det nya direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Samtidigt genomförs vissa reformer, som beror på nationella behov.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Skydd för privatlivet

Bestämmelser om skydd för privatlivet och om integritetsskydd ingår i 10 § grundlagen. Till integritetsskyddet hör bland annat hemfrid samt skydd för konfidentiella meddelanden och för personuppgifter. Inom området för elektronisk kommunikation är speciellt skyddet för personuppgifter och för en persons rätt till konfidentiell kommunikation viktiga delområden i fråga om integritetsskyddet. Dessutom medför elektronisk kommunikation ett behov av integritetsskydd bland annat inom områden som berör hem-

friden. Utom skyddet för innehållet i konfidentiella meddelanden gäller integritetsskyddet inom elektronisk kommunikation också de identifieringsuppgifter som uppstår inom allmän televerksamhet, eller vid användningen av informationssamhällets tjänster eller av kommunikationsnäten och genom vilka en fysisk person kan identifieras. Enligt gällande lag om dataskydd inom televerksamhet är också identifieringsuppgifter som kan förenas med juridiska personer konfidentiella.

Syftet med den gällande lagen om dataskydd inom televerksamhet, som föreslås bli upphävd genom detta lagförslag, är att främja dataskyddet inom allmän televerksamhet samt abonnenters och användares integritetsskydd och skydd för berättigade intressen vid telekommunikation samt att befrämja dataskyddet inom allmän televerksamhet för att uppnå detta syfte. Genom lagen implementerades direktivet om dataskydd inom telekommunikation, som sedermera ersattes av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Lagen om dataskydd inom televerksamhet tillämpas som huvudregel på all telekommunikation och på allt slags allmän televerksamhet. Till lagens tillämpningsområde hör också telekommunikation mellan särnät, om dessa nät är anslutna till att bli en del av det allmänna telenätet och om kommunikationen mellan särnäten sker genom förmedling av det allmänna telenätet. Lagens 4 § om telekommunikationens konfidentiella natur och 5 § om skydd vid telekommunikation gäller dock all telekommunikation. De i lagen använda definitionerna av teleföretag och telekommunikation är rätt omfattande och de inkluderar bland annat e-postkommunikation och dem som tillhandahåller Internet-tjänster.

Öppna datanät och i synnerhet Internet kan i en nära framtid radikalt ändra de elektroniska kommunikationsnätens traditionella struktur och verksamhetsmodeller genom att ställa till förfogande en gemensam, världsomfattande infrastruktur för att tillhandahålla ett stort urval elektroniska kommunikationstjänster. De elektroniska kommunikationstjänster, som finns allmänt tillgängliga i de öppna datanäten, öppnar nya möjligheter för användarna, men de kan också öka riskerna för integritetsskyddet. Den nya teknologin

gör det också möjligt att på ett effektivare sätt automatiskt behandla och att lagra uppgifter om abonnenter och användare, vilket kan öka deras behov av rättsskydd. Framgången för och utbredningen av nya kommunikationstjänster och informationssamhällets tjänster beror delvis också på hur användarna kan förlita sig på att deras integritet inte äventyras.

Den tekniska utvecklingen av genom förmedling av Internet utförd samtalsöverföring har varit snabb och kvalitativt uppnår den som bäst redan i praktiken samma nivå som traditionell telefonverksamhet. För närvarande är det svårt att noga bedöma hur snart så kallade IP-samtal blir en verklig konkurrent till de samtalsöverföringstjänster som tillhandahålls i det fasta telefonnätet. Också andra elektroniska kommunikationsformer, såsom textmeddelanden, elektronisk post, samtal via irc-kanaler (Internet relay chat) samt de interaktiva kommunikationsmöjligheter, som fogas till digital television och möjligen också radioverksamhet, kommer i en nära framtid att avsevärt öka dimensionerna för elektronisk kommunikation. De grundläggande bestämmelserna inom detta verksamhetsområde bör utfärdas genom lag.

Vid användningen av elektroniska kommunikationstjänster förekommer det fortfarande problem i samband med integritetsskyddet. Det är inte ens alltid möjligt att genom lagstiftningsåtgärder eliminera dessa problem, men man kan åtminstone sträva till att begränsa deras skadliga inverkan. Ett sådant problem är till exempel användningen av kommunikationstjänster för oönskad direktmarknadsföring. Oönskad direktmarknadsföring genom elektronisk post utgör ett speciellt problem. Sådan direktmarknadsföring är rätt fördelaktig för marknadsföraren och den gör det möjligt att skicka till och med tusentals meddelanden samtidigt, snabbt och på ett enkelt sätt. Bedriven i stor omfattning kan den dock förorsaka skada för mottagaren. Dessutom kan den störa både verksamheten i kommunikationsnätet, mottagandet av önskade kommunikationer, eller användningen av kommunikation för önskade ändamål.

Positionen för vid kommunikation användbar terminalutrustning kan vid behov lokaliseras med stor precision. Lokalisering på

en viss nivå är nödvändig redan för att förmedla kommunikation i trådlösa kommunikationsnät. Uppgifter i samband med lokaliseringen kan användas också för att utföra olika mervärdestjänster, utom för att förmedla kommunikation. Lokalisering av den som använder terminalutrustningen innebär dock ett så stort ingrepp i användarens integritetsskydd att användningen av lokaliseringssuppgifter för att utföra mervärdestjänster, eller till exempel till marknadsföring, nödvändigtvis kräver rättslig reglering, genom vilken man säkrar att användarens integritet och självbestämmanderätt respekteras. Nya, på lokaliseringssuppgifter baserade tjänster kräver klara spelregler, men genom denna reglering skall man inte oskäligt försvåra utförandet och utvecklingen av nya tjänster.

I takt med att verksamhetsmodellerna inom marknaden för elektroniska kommunikationstjänster och tekniken utvecklas finns det också behov av att ändra gällande lagstiftning för att man skall kunna garantera användarna av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster likvärdigt integritetsskydd oberoende av vilken teknik och vilka tillämpningar som används. Målet är att man genom lagstiftning skall garantera en tillräcklig grundnivå i fråga om användarnas integritetsskydd, konfidentiell kommunikation och dataskydd. Man strävar dock till att uppnå målet så att det inte förorsakar oskäliga kostnader för dem som tillhandahåller kommunikations- och mervärdestjänster och därigenom indirekt också för användarna av dessa tjänster. Genom lagstiftningen strävar man till att skapa verksamhetsförutsättningar och att samtidigt så lite som möjligt begränsa utvecklingen av nya kommunikationstjänster, informationssamhällets tjänster och mervärdestjänster. Man strävar alltså till att begränsa regleringen till vad som bör anses nödvändigt för att skydda ovannämnda intressen.

Skydd för konfidentiella meddelanden

Skydd för konfidentiella meddelanden innebär att ingen annan än den av avsändaren avsedda rätta mottagaren får ta del av deras innehåll, eller eljest göra ingrepp i innehållet, eller i meddelandets identifieringsuppgifter, eller ingripa i överföring av meddelandet till

mottagaren. Om meddelandet inte har ställts till allmänhetens förfogande, får ur kommunikationshändelsens synpunkt utomstående inte behandla eller lagra meddelandet och de får inte heller överlåta det till utomstående.

Enligt 10 § 2 mom. grundlagen är skydd för konfidentiella meddelanden en av medborgarnas grundrättigheter. Enligt detta moment är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar. I grund och botten är det fråga om att skydda den självbestämmanderätt som tillkommer medborgarna. Enligt 10 § 3 mom. grundlagen kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna säkerställas eller för att brott skall kunna utredas. Genom lag kan också bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. Speciellt innehållet i ett meddelande utgör kärnområdet för skydd av konfidentiella meddelanden, men också till meddelandena anslutna identifieringsuppgifter hör till sekretessens område.

I Finland bestäms genom vanlig lag i 4 § lagen om dataskydd inom televerksamhet om skydd för konfidentiella meddelanden. Enligt denna paragraf är telekommunikation konfidentiell, om den inte är avsedd för allmän mottagning. Den som har tagit emot eller annars fått kännedom om ett konfidentiellt telemeddelande som inte är avsett för honom får inte orättmätigt lämna uppgifter om innehållet i telemeddelandet eller utnyttja uppgifter om innehållet i telemeddelandet eller om dess existens. Enligt 7 § lagen om dataskydd inom televerksamhet har den som är eller har varit anställd hos ett teleföretag tystnadsplikt om vad han eller hon i sitt uppdrag fått veta om innehållet i ett meddelande, eller om identifierings- eller lokaliseringssuppgifter.

Man har strävat till att skydda konfidentiella meddelanden också genom att kriminalisera kränkningar av sådan kommunikation. I 38 kap. 3 och 4 § strafflagen (39/1889) bestäms att kränkning av kommunikationshemlighet är ett straffbart brott. I 38 kap. 3 § strafflagen

bestäms om straff för den som obehörigen öppnar ett brev eller ett annat tillslutet meddelande som är adresserat till någon annan eller genom att bryta ett säkerhetsarrangemang skaffar uppgifter om ett meddelande som har upptagits elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod och som är skyddat mot utomstående, eller som skaffar uppgifter om innehållet i samtal, telegram, text-, bild-, eller dataöverföring eller något annat motsvarande telemeddelande som förmedlas genom telenät eller om avsändande eller mottagande av ett sådant meddelande. Enligt motiveringarna till regeringens proposition om ändring av strafflagen (RP 184/1999) är bestämmelsen avsedd att också skydda e-postkommunikation.

Skydd för konfidentiella meddelanden garanteras också enligt internationella fördrag om mänskliga rättigheter, i synnerhet enligt den europeiska konventionen om skydd för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt enligt de rättigheter som fastställts i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Artikel 8 i Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna gäller respekt för privat- och familjelivet, vilket också omfattar respekt för korrespondens och privatliv. Artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna gäller skydd för privat- och familjelivet och artikel 8 gäller skydd för personuppgifter.

Det är nuförtiden möjligt att tillhandahålla ur användarens synpunkt precis likadana kommunikationstjänster i mycket olika kommunikationsnät och med olika tekniska hjälpmedel. Av denna orsak skall regleringen i fråga om kommunikationssekretess vara enhetlig och oberoende av den teknik genom vilken kommunikation genomförs. För användarens rättsskydd är det viktigt att kommunikationen entydigt får skydd för konfidentiella meddelanden, oberoende av vilket kommunikations sätt och vilka hjälpmedel som används, om inte meddelandet har ställts till allmänhetens förfogande.

Genom förpliktelser gällande dataskydd, eller genom olika tekniska bestämmelser kan man sträva till att förbättra dataskyddet. Man kan sträva till att skydda den genom att använda olika tekniska medel för att skydda el-

ler koda kommunikation. Några betydande begränsningar av kodningsmetoder är inte mera i kraft i Europeiska unionens medlemsstater. I 5 § gällande lag om dataskydd inom televerksamhet konstateras uttryckligen att en användare och en abonnent har rätt att skydda sina telemeddelanden på önskat sätt genom att utnyttja för ändamålet tillgängliga tekniska möjligheter. Detta ger användaren möjlighet att också själv bestämma om att hemlighålla sin egen kommunikation och sålunda om att genomföra sekretess för denna kommunikation. På marknaden finns fritt tillgängliga kodningsmetoder, som är baserade på kraftiga kodningsalgoritmer, men användningen av dem är inte vidare allmän. OECD har utarbetat allmänna föreskrifter gällande kodningspolitik för dataöverföring (OECD: s rekommendation av den 27 mars 1997 om allmänna föreskrifter för kodning av dataöverföring). I Finland godkände regeringen den 7 oktober 1998 principerna för kodningspolitiken.

Integritetsskydd vid elektronisk kommunikation

Med integritetsskydd eller dataskydd avses skyddet av en persons integritet vid behandlingen av uppgifter som kan förknippas med denna person. För detta ändamål skall personuppgifter skyddas mot obehörig användning, eller mot användning som på något sätt skadar en person.

Utom gällande lag om dataskydd inom televerksamhet gäller också personuppgiftslagen (523/1999) i tillämpliga delar dataskydd för elektronisk kommunikation, i sistnämnda lags egenskap av allmän lag om behandling av personuppgifter. I personuppgiftslagen bestäms om förutsättningarna för att behandla och överlåta personuppgifter. Valet mellan personuppgiftslagen och lagen om dataskydd inom televerksamhet bestäms bland annat på grund av begreppen personuppgift och identifieringsuppgift. Enligt 3 § 7 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet avses med identifieringsuppgifter abonnentens eller användarens anslutningsnummer, eller någon annan kod eller uppgift som uppkommer eller lagras då en uppkoppling har gjorts. Den faktor som skiljer identifieringsuppgifter från

personuppgifter är om uppgifterna ansluter sig till elektronisk kommunikation eller användning av kommunikationsnäten. Om uppgifterna har samband med en fysisk person, men om de inte har något samband med elektronisk kommunikation eller användning av kommunikationsnäten, är det fråga om personuppgifter. Gränsdragningen är dock inte alltid lätt. Ifrågasvarande åtskillnad har betydelse också för tillsynsmyndigheternas behörighet eftersom Kommunikationsverket övervakar behandlingen av identifieringsuppgifter i teleföretagen och dataombudsmannen övervakar behandlingen av personuppgifter.

Eftersom privatlivets skydd och det därtill hörande dataskyddet hör till medborgarnas i grundlagen tryggade grundrättigheter är det på grund av den de speciella dragen i elektronisk kommunikation ändamålsenligt att särskilt bestämma om tryggheten av medborgarnas dataskydd vid användningen av elektroniska kommunikationstjänster. Man strävar till att säkra dataskyddet genom rättslig reglering, bland annat genom förpliktelser att handha dataskyddet och genom att begränsa behandlingen av identifieringsuppgifter endast till vissa ändamål.

Speciellt teleföretagen behandlar uppgifter om personer som kommunicerar i kommunikationsnäten och till dessa företag hör också de som tillhandahåller Internet-tjänster. Lagen om dataskydd inom televerksamhet innehåller bestämmelser som teleföretagens rätt att behandla identifieringsuppgifter. I lagens 3 kap. ingår bestämmelser om till vilka ändamål ett teleföretag får behandla identifieringsuppgifter och till vem de kan lämnas ut. Som huvudregel skall identifieringsuppgifterna utplånas eller göras anonyma då teleförbindelsen är avslutad. Teleföretagen kan dock behandla identifieringsuppgifter också för marknadsföring, för att uppehålla och utveckla telenätet och teletjänsterna samt för att förhindra och upptäcka vissa slag av missbruk.

Enligt 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet övervakar Kommunikationsverket att teleföretagen behandlar identifieringsuppgifter i enlighet med nämnda lag. Också hos de företag som via kommunikationsnäten tillhandahåller informationssamhällets tjäns-

ter och olika produkter samlas uppgifter om dem som sköter ärenden via kommunikationsnäten. Till exempel i en nätbutik måste man ofta registrera sig som användare av en tjänst, varvid kunden uppmanas att lämna sina personuppgifter till den som tillhandahåller tjänsten. Dataombudsmannen övervakar användningen av personuppgifter som insamlats på detta sätt.

I informationssystemen hos dem som tillhandahåller informationssamhällets tjänster och i kommunikationsnätens informationssystem kan uppgifter dock lagras också automatiskt. Uppgifter kan lagras till exempel genom så kallade cookies. Om man kombinerar uppgifter som erhållits med hjälp av cookies till exempel med uppgifter som getts i samband med registreringen som användare av en tjänst, möjliggör detta en profilering av användarna. Sammankoppling av register, som innehåller personuppgifter, och grundandet av nya register regleras dock i personuppgiftslagen. De som använder tjänster kan själva bäst påverka registreringen av cookies på sin terminalutrustning genom att ändra inställningen av sina bläddrarprogram. Flera moderna tjänster har dock utförts så att de i praktiken inte fungerar utan cookies.

Dataskydd vid elektronisk kommunikation

Med datasekretess eller dataskydd avses alla de administrativa och tekniska åtgärder genom vilka man säkrar uppgifters sekretess och integritet samt systemens användbarhet. Genom dataskyddsåtgärder kan man sträva till att skydda både kommunikationens sekretess och mera allmänt också skyddet för medborgarnas privatliv.

Dataskyddsnivån i fasta telefonnät är förhållandevis hög och i dessa nät förmedlad kommunikation kan i praktiken inte avlyssnas utan speciella tekniska anordningar och utan teknisk sakkunskap. I de digitala mobiltelefoninäten förmedlas kommunikationen i kodad form mellan terminalutrustningen och basstationen. Det är i princip möjligt att snappa upp ett meddelande, som i okodad form rör sig mellan basstationerna, till exempel genom radiomottagare, så kallade scanners, som fungerar på vissa frekvenser. Det anses dock i allmänhet att dataskyddens nivå

i de digitala mobiltelefoninäten är tillräcklig eftersom apparater och program för att i realtid bryta den använda koden inte finns allmänt tillgängliga och eftersom innehav av sådana är förbjudet enligt 5 § lagen om dataskydd inom televerksamhet. Dessutom är obehörig användning av en avkodningsapparat straffbar som kränkning av kommunikationshemlighet.

Dataskyddens nivå i fråga om den kommunikation som äger rum i Internet är lägre än i fråga om ovannämnda nät. Ett meddelande som förmedlas i öppna datanät kan löpa via tiotals olika servers och användarna kan inte ha kännedom om dataskyddsarrangemangen i dem alla. Speciellt på grund av Internets klart gränsöverskridande natur kan man genom lagstiftningen i ett enda land, eller ens genom alla Europeiska unionens medlemsländers gemensamma lagstiftning inte nödvändigtvis skapa en fullt fungerande reglering av ett sådant diversifierat nät. Genom nationell lagstiftning kan man dock för egen del sträva till att påverka dataskyddet för kommunikation som rör sig i detta nät.

För närvarande ingår bestämmelser om dataskyddet i flera gällande lagar och förordningar. Främst lagen om dataskydd inom televerksamhet gäller dataskyddet vid elektronisk kommunikation. I lagens 6 § bestäms om teleföretagens allmänna förpliktelser gällande dataskydd. Ett teleföretag skall sörja för dataskyddet inom den televerksamhet som det bedriver. Teleföretaget skall, vid behov i samarbete med andra teleföretag, upprätthålla en med beaktande av den tekniska utvecklingen tillräcklig och med hänsyn till kostnaderna skäligen säkerhetsnivå.

Teleföretaget skall informera abonnenterna om de särskilda risker som hänför sig till säkerheten i företagets teletjänster samt om möjligheterna att avhjälpa dem och kostnaderna för åtgärder i samband därmed. Enligt nämnda paragraf skall teleföretaget underrätta Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet när det gäller telenät och teletjänster och om sådana hot mot dataskyddet som riktas mot telenät och teletjänster och som teleföretaget känner till samt om betydande fel och störningar i telenät och teletjänster jämte åtgärder som vidtas för att hindra att sådana kränkningar, hot, fel och

störningar upprepas. Teleföretaget skall anmäla betydande fel och störningar i telenät och teletjänster också till nödcentral, polisens alarmeringscentral, sjöräddningscentral och sjöräddningsundercentral.

Enligt 6 § lagen om dataskydd inom televerksamhet meddelar Kommunikationsverket närmare föreskrifter om hur kränkningar av dataskyddet när det gäller telenät och teletjänster samt fel och störningar i telenät och teletjänster skall anmälas till Kommunikationsverket. Med Kommunikationsverkets CERT-verksamhet (Computer Emergency Response Team) avses förebyggande och uppföljning av dataskyddskränkningar samt information om sådana kränkningar. Ändringen av 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet, som gäller denna verksamhet, trädde i kraft den 1 september 2002. Också 128 § kommunikationsmarknadslagen (kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster) innehåller till teleföretagen riktade krav rörande allmän dataskyddet. Enligt 129 § kommunikationsmarknadslagen kan Kommunikationsverket utfärda bestämmelser om dessa kvalitetskrav.

Några bestämmelser och föreskrifter har utfärdats i stöd av lagen om dataskydd inom televerksamhet. I stöd av denna lag har utfärdats förordning av kommunikationsministeriet (723/1999) och beslut (760/1999). Enligt 23 § 2 mom. 2 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet är det Kommunikationsverkets uppgift att vid behov meddela tekniska föreskrifter om teleföretagens verksamhet samt om teleutrustningar, telenät och teletjänster på det sätt som denna lag förutsätter. Kommunikationsverket har utfärdat följande bestämmelser och rekommendationer: Kommunikationsverkets bestämmelse om skyldighet att anmäla kränkningar av informationssäkerhet samt fel och störningar i allmän televerksamhet (9/2002 M) samt rekommendationen om detta (SMS 9/2002), bestämmelse om teleföretags dataskydd (THK 47/1999) och rekommendationen om detta (SMS 47) samt bestämmelse om fysiskt skydd av teleföretags lokaler och telenät (THK 48/1999 M) och rekommendationen om detta (SMS 48).

Enligt 8 § gällande lag om dataskydd inom televerksamhet skall ett teleföretag säkerstäl-

la dataskyddet inom sin televerksamhet också under undantagsförhållanden genom att delta i beredningsplanering och på förhand bereda den verksamhet som skall utövas under undantagsförhållanden samt genom andra åtgärder. Om beredskapen förutsätter åtgärder som klart avviker från teleföretagets sedvanliga verksamhet och som medför väsentliga merkostnader, kan dessa kostnader ersättas av statens medel, om inte den som beställer åtgärden betalar teleföretaget de kostnader som åsamkas det.

Enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) skall myndigheterna iakta god informationshantering. Enligt 18 § nämnda lag omfattar denna också krav på dataskydd. Myndigheterna skall planera och sköta dokument- och informationshanteringen samt informationssystemen och databehandlingen så att handlingsoffentlighet kan genomföras smidigt och så att handlingarna och informationssystemen och uppgifterna i dem arkiveras eller utplånas på ett behörigt sätt samt skyddet, integriteten och kvaliteten i fråga om handlingarna, informationssystemen och uppgifterna i dem säkerställs genom ändamålsenliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang med beaktande av uppgifternas betydelse och ändamål samt de riskfaktorer som riktar sig mot handlingarna och informationssystemen samt de kostnader som orsakas av datasäkerhetsåtgärderna. Vidare skall myndigheterna se till att deras anställda har nödvändig kunskap om offentligheten för de handlingar som behandlas och om förfarandet, datasäkerhetsarrangemangen och uppgiftsfördelningen vid utlämnande och behandling av uppgifter samt vid skyddandet av uppgifter, handlingar och informationssystem.

Bland annat i 34 kap. 9 a § strafflagen ingår bestämmelser om brott i samband med dataskydd. Där bestäms om orsakande av fara för informationsbehandling. Bestämmelsen gäller framställning eller tillhandahållande av så kallade skadliga program. I 38 kap. 8 § strafflagen föreskrivs att dataintrång är en straffbar handling. 38 kap. 5 – 7 § strafflagen gäller störande av post- och teletrafik.

Den allmänna styrningen och utvecklandet av dataskyddet under normalförhållanden hör närmast till kommunikationsministeriets, det

detta ministerium underställda Kommunikationsverkets samt till handels- och industriministeriets behörighetsområde. Enligt reglementet för statsrådet (261/2003) hör dataskydd för kommunikationstjänster till kommunikationsministeriets behörighetsområde. Enligt 119 § kommunikationsmarknadslagen och 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet hör till detta ministeriums uppgifter också att styra och utveckla televerksamheten. Kommunikationsverkets uppgift är att verka som nationell dataskyddmyndighet, som enligt 21 § lagen om dataskydd inom televerksamhet utövar CERT-verksamhet och övervakar tillämpningen av både lagen om dataskydd inom televerksamhet och kommunikationsmarknadslagen. Kommunikationsverket sköter också om övervakningen av datatrafikverksamheten (COMSEC, communications security) och verket kan utfärda tekniska föreskrifter angående bestämmelserna om dataskydd i lagen om dataskydd inom televerksamhet och i kommunikationsmarknadslagen. Till Kommunikationsverkets uppgifter hör också koordinering och utveckling av standardiseringen av telekommunikationerna och därtill hörande dataskydd. Enligt reglementet för statsrådet hör teknologipolitiken och teknisk säkerhet till handels- och industriministeriets uppgifter.

Särskilda bestämmelser har utfärdats om styrning och utveckling av dataskyddet inom den offentliga förvaltningen. Utvecklingen av den offentliga förvaltningens dataskydd hör närmast till inrikesministeriets, statsrådets kansli, finansministeriets samt kommunikationsministeriets ansvarsområde. Enligt reglementet för statsrådet hör den elektroniska kommunikationen och dataadministrationen mellan staten och kommunerna till inrikesministeriets ansvarsområde. Enligt förordningen om statsförvaltningens informationsförvaltning (155/88) hör samarbetet med länen och kommunerna också till sistnämnda ministeriums ansvarsområde. Enligt reglementet för statsrådet hör de allmänna grunderna för statens informationsförvaltning, databehandling och datasäkerhet samt den elektroniska kommunikationen inom förvaltningen och statsrådets gemensamma informationsförvaltning till finansministeriets ansvarsområde. Enligt 22 § lagen om elektro-

nisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ger finansministeriet också anvisningar och rekommendationer om säkerställande av samordningen och datasäkerheten inom den elektroniska kommunikationen samt om anordnande av myndigheternas elektroniska service. Enligt reglementet för statsrådet hör tillhandahållande av de allmänna verksamhetsbetingelserna och den allmänna servicen för statsrådet till statsrådets kanslis ansvarsområde. Enligt förordningen om statsförvaltningens informationsförvaltning hör också utvecklingen och styrningen av statens informationsförvaltning till samma ansvarsområde. Enligt förordningen om statens informationsförvaltning hör styrningen och övervakningen av statsförvaltningens dataöverföring till kommunikationsministeriets ansvarsområde. Enligt reglementet för statsrådet svarar detta ministerium för kommunikationsservicens datasäkerhet.

Dataskyddsmyndigheternas uppgifter är att övervaka tillämpningen av dataskyddsbestämmelserna i personuppgiftslagen och att befrämja god dataadministration. Detta omfattar också krav gällande dataskydd. Enligt arkivlagen (831/1994) koncentreras arkivverkets uppgifter inom dataskyddsområdet till att säkra bevarandet av dokument som skall förvaras beständigt. Enligt 22 § lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet hör till arkivverkets uppgifter att utfärda närmare föreskrifter och anvisningar om diarieföring eller annan registrering samt om arkivering av elektronisk kommunikation. Enligt polisförvaltningslagen (110/1992) är centralkriminalpolisen, skyddspolisen och andra polismyndigheter också aktiva aktörer inom dataskyddsområdet, samt därtill bland andra Funet CERT och Utvecklingscentralen för Informationssamhället (Tieke). Dessutom är privata företags självreglering och diverse av företagen genomförda praktiska dataskyddsåtgärder av central betydelse för utvecklingen och förverkligandet av dataskyddet.

Samarbete inom dataskyddsområdet bedrivs bland annat inom Delegationen för företags säkerhet, som är en samarbetsorganisation mellan Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Servicearbetsgivarna rf, och

deras medlemsföretag. Delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (JUHTA) är ett forum för att utveckla gemensamma projekt inom statens och kommunernas dataadministration. JUHTA strävar till att samordna utvecklingen av statens och kommunernas datateknik, dataadministration och elektroniska tjänster. JUHTA utarbetar också rekommendationer och anvisningar inom sin bransch. Ledningsgruppen för datasäkerheten inom statsförvaltningen (VAHTI) som är underställd finansministeriet, utfärdar anvisningar om dataskydd inom statsförvaltningen.

Det dataskyddsarbete som görs i stöd av bestämmelserna om beredskap för undantagsförhållanden har en central betydelse och för utvecklingen och genomförandet av dataskydd och under fredstid. Den högsta ledningen för beredskapsåtgärderna ankommer på handels- och industriministeriet, till vars ansvarsområde hör Försvarsekonomiska planeringskommissionen (PTS). Till Försvarsekonomiska planeringskommissionens informationssystemavdelnings uppgifter hör att befrämja samhällets och speciellt näringslivets dataskydd. Dessutom har länsstyrelserna och de beredskapsgrupper för elektronisk kommunikation, som bistår länsstyrelserna speciella uppgifter i fråga om beredskapen.

2.1.1. Företag som bedriver allmän televerksamhet och som tillhandahåller informationssamhällets tjänster

Enligt kommunikationsmarknadslagen avses med televerksamhet både nättjänster och kommunikationstjänster. Televerksamhet uppdelas alltså i tillhandahållandet av nättjänster och av kommunikationstjänster. Begreppet teleföretag är ett överordnat begrepp i kommunikationsmarknadslagen och med det avses både nätföretag och tjänsteföretag. Nätföretagen tillhandahåller nättjänster genom att bygga och undfå antingen fasta nät, mobiltelefoninät, digitala televisionsnät eller radionät. Tjänsteföretagen äger inte själva några telenät, utan de hyr nätverkskapacitet av nätföretagen. Ett teleföretag kan verka både som nätföretag och som tjänsteföretag, men företaget kan också endast tillhandahålla antingen nät- eller kommunikationstjänster.

De flesta finska teleföretagen har dock en dubbelroll såtillvida att de verkar som både nät- och kommunikationsföretag. Definitionerna av televerksamhet och teleföretag i lagen om dataskydd inom televerksamhet är överensstämmande med definitionerna i kommunikationsmarknadslagen.

De tre företagsgrupperna på nationell nivå inom Finlands så kallade traditionella televerksamhet är Elisa-gruppen, Finnet-gruppen och TeliaSonera. De till dessa grupper hörande teleföretagen verkar både som nätföretag och som tjänsteföretag. De bolag som verkar i kabelnäten utgör sin egen grupp inom nätföretagen.

Utom teleföretagen och nätföretagen hör till de centrala operatörerna inom kommunikationsmarknaden också de som tillhandahåller informationssamhällets tjänster och som utför sådana tjänster genom olika kommunikationsnät, såsom mobiltelefoninäten och Internet. Utbudet av informationssamhällets tjänster och mervärdetjänster, som tillhandahålls genom förmedling av kommunikationstjänster, kommer troligen att öka avsevärt inom den närmaste framtiden.

2.1.2. *Myndigheterna rätt att få uppgifter*

För närvarande innehåller 18 § lagen om dataskydd inom televerksamhet bestämmelser om myndigheternas rätt att få till kommunikation anslutna identifieringsuppgifter. Polisen har rätt att med samtycke av målsäganden och den som innehar anslutningen få identifieringsuppgifter för att utreda visst brott. Sådana brott är bland annat brott mot besöksförbud genom uppringning, mot sammanslutningar riktat telefonofog och hemfridsbrott samt med abonnentens samtycke brott genom vilka en mobilteleapparat eller dess anslutning orättmätigt har kommit i någon annans besittning. I stöd av 18 § lagen om dataskydd inom televerksamhet kan också de myndigheter som emottar nödmeddelanden få identifierings- och lokaliseringuppgifter för att hjälpa nödställda personer. Enligt 36 § 2 mom. polislagen (493/1995) har polisen rätt att av en sammanslutning som utövar televerksamhet få kontaktinformation omen sådan teleanslutning som inte är upptagen i en offentlig katalog, om uppgif-

terna i ett enskilt fall behövs för utförandet av en uppgift som ankommer på polisen. Enligt gällande tolkning har polisen rätt att i stöd av 36 § polislagen såsom personuppgifter få och uppgifter om innehavarna av fasta IP-adresser.

Dessutom bestäms särskilt i 5 a kap. tvångsmedelslagen (450/1987) om myndigheternas rätt att få uppgifter vid förundersökning och i 31 c § polislagen om sådan rätt för att förhindra brott. I 5 a kap. tvångsmedelslagen bestäms om teleavlyssning och teleövervakning. Med teleavlyssning avses att ett meddelande som förmedlas genom ett sådant allmänt kommunikationsnät eller ett sådant därtill anslutet kommunikationsnät som avses i kommunikationsmarknadslagen avlyssnas eller upptas för utredning av innehållet i meddelandet. Tvångsmedelslagen innehåller en uttömmande förteckning över ifrågasatt brott. Det är fråga om grova brott, till vilka hör till exempel högförräderi, dråp, grovt rån, grovt narkotikabrott och straffbart försök till sådana brott. De myndigheter som utför förundersökning av sådana brott kan beviljas tillstånd att avlyssna och lagra den misstänkta telekommunikation, om de uppgifter som fås kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av brottet.

Med teleövervakning avses att hemliga identifieringsuppgifter inhämtas om ett telemeddelande som har sänts från en teleanslutning, teleadress eller teleterminalutrustning som är kopplad till ett ovannämnt kommunikationsnät eller som har mottagits till en sådan teleanslutning eller teleadress och att en sådan teleanslutning eller teleterminalutrustning tillfälligt stängs. Vid teleövervakning insamlar teleföretagen identifieringsuppgifter på uppdrag av myndigheterna. Förundersökningsmyndigheterna kan beviljas tillstånd till teleövervakning när någon är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, ett brott som riktat sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som har begåtts med hjälp av en teleterminalutrustning eller narkotikabrott eller för straffbart försök till ovan nämnda brott.

Enligt 95 § kommunikationsmarknadslagen skall teleföretag utrusta sina kommunikationsnät och kommunikationstjänster med

sådana tekniska hjälpmedel och egenskaper att teleavlyssning och teleövervakning som avses i tvångsmedelslagen och polislagen är möjlig att genomföra.

2.1.3. Samtalstjänster

Med identifiering av den uppringande anslutningen avses ett tekniskt förfarande som gör det möjligt för en användare av telefon-tjänster att identifiera från vilken anslutning en teleförlindelse har tagits, det vill säga att den användares som tar kontakt (anropares) nummer förmedlas till den abonnent som mottar kommunikationen. Med identifiering av den anslutna förbindelsen avses ett tekniskt förfarande som gör det möjligt för användaren av en kommunikationstjänst att identifiera till vilken anslutning förbindelsen dirigeras, det vill säga att till den uppringande användaren förmedlas uppgifter om numret till den anslutning till vilken teleförlindelsen har kopplats i den mottagande abonnentens ända.

Enligt 64 § kommunikationsmarknadslagen är teleföretag som är verksamma i ett telefonnät skyldiga att erbjuda användarna tonval och en tjänst med vars hjälp den som tar emot ett samtal ser det anropande numret innan samtalet besvaras. I 14 och 15 § gällande lag om dataskydd inom televerksamhet bestäms om vissa förpliktelser för teleföretag som tillhandahåller anslutningar till fasta telefonnät och till mobiltelefoninät vid utförländet av identifieringstjänster. Teleföretagen skall också informera användarna och abonnenterna om utbudet på och användningen av dessa identifieringstjänster. Teleföretagen skall till exempel ombesörja att den anropande användaren kontaktspecifikt och avgiftsfritt kan avlägsna identifieringen av den anropande förbindelsen. Identifieringen av den anropande förbindelsen skall också kunna avlägsnas permanent, om abonnenten så önskar. Teleföretagen skall ombesörja att mottagaren av ett teledelande avgiftsfritt kan förhindra att den anropande förbindelsen identifieras i mottagarens anslutning. Den abonnent som tar emot ett teledelande skall avgiftsfritt kunna förhindra att den anropande användaren får kännedom om numret till den anslutning till vilken förbindelsen

har kopplats. Identifieringstjänsterna för den anropande och den anslutna förbindelsen är för närvarande också reglerade i trafikministeriets förordning och beslut om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet

I fråga om digitala mobilteleapparater är identifiering av den anropande förbindelse i praktiken en rutinfunktion och det är i allmänhet möjligt att avlägsna den. Däremot har alla teleföretag inte ännu på nätnivå genomfört hinder för mottagandet av sådana samtal där identifieringen av den anropande förbindelsen har avlägsnats.

I allmänt bruk varande omstyrning av förbindelser är direktomstyrning i telefonnätet och omstyrning då anslutningen är upptagen, då ingen svarar eller då en mobilteleapparat är avstängd eller då den befinner sig utanför hörbarhetsområdet. Enligt 16 § lagen om dataskydd inom televerksamhet skall ett teleföretag erbjuda användaren möjlighet att kostnadsfritt upphäva automatisk omstyrning som andra har gjort till hans anslutning.

2.1.4. Abonnentkataloger

I 56, 57 och 58 § kommunikationsmarknadslagen bestäms om förpliktelse för teleföretagen att ombesörja allmän nummerupplysningstjänst och att abonnentens namn, adress och telefonnummer publiceras i en allmänt tillgänglig, heltäckande och prismäsig skälig telefonkatalog. Enligt 20 § lagen om dataskydd inom televerksamhet får i en abonnentkatalog endast sådana uppgifter publiceras som är nödvändiga för att identifiera en abonnent eller användare, om inte den vars uppgifter publiceras tydligt har givit sitt samtycke till att andra uppgifter publiceras.

En abonnent eller användare har rätt att avgiftsfritt kräva att hans personuppgifter i abonnentkatalogen stryks eller rättas. Han eller hon har också rätt att kräva att en del av besöks- eller postadressen utelämnas eller att de publicerade personuppgifterna inte får ange kön samt att förbjuda att personuppgifter används för direktmarknadsföring. Om teleföretaget har vidarebefordrat uppgifter ur abonnentkatalogen skall företaget meddela mottagarna om ovannämnda krav.

2.1.5. *Specifikation av en räkning*

Enligt 80 § kommunikationsmarknadslagen skall ett teleföretag avgiftsfritt och, om räkningen överstiger 50 euro, utan begäran specificera räkningen för användningen av en telefonanslutning. Andra avgifter än de som föranleds av användningen av kommunikationstjänster skall alltid avgiftsfritt specificeras och användaren har rätt att på begäran få en ospecificerad räkning.

Enligt 13 § lagen om dataskydd inom televerksamhet får ett teleföretag inte överlämna en specificering av numren till eller andra koder för de uppkopplingar som har gjorts från en anslutning, utom i nämnda paragraf uppräknade fall. I denna paragraf bestäms att om abonnenten begär en specificering av teleräkningen per uppkoppling, skall teleföretaget ge en sådan specificering där de tre sista siffrorna i uppkopplingskoderna inte anges. På abonnentens begäran skall teleföretaget skriftligen specificera uppkopplingarnas fullständiga nummer, om uppkoppling har gjorts till en annan anslutning och detta medför avgifter som skall debiteras i samband med teleräkningen men som inte är teleavgifter, eller om teleräkningen är mer än dubbelt så stor som räkningen för föregående motsvarande faktureringsperiod. Teleföretaget får ge abonnenten en specificering endast för den tid under vilken anslutningen har varit i hans besittning.

2.1.6. *Användning av kommunikation till direktmarknadsföring*

Enligt 21 § gällande lag om dataskydd inom televerksamhet får telekommunikation inte användas för direktmarknadsföring utan att abonnenten i förväg har gett sitt samtycke, om teleförbindelserna med den mottagande abonnenten upprättas via automatiska system eller via telefax. Annan än via automatiska system bedrivna direktmarknadsföring till en fysisk person med hjälp av telekommunikation är tillåten, om inte abonnenten ifråga uttryckligen har förbjudit detta. Abonnenten skall dock kostnadsfritt kunna förbjuda sådan direktmarknadsföring. Som huvudregel får telekommunikation användas vid direktmarknadsföring till juridiska personer, om

dessa inte har förbjudit det. Om direktmarknadsföring bedrivs genom elektronisk post utan mottagarens förhandssamtycke, skall meddelandet genast vid mottagandet klart och entydigt kunna identifieras som marknadsföring. Om direktmarknadsföring till konsumenter gäller dessutom konsumentskyddslagen (378/1978).

Något mer än 220 företag som bedriver direktmarknadsföring hör till "Suomen Suoramarkkinointiliitto ry" (Finlands Direktmarknadsföringsförbund rf) Förbundet har utarbetat regler om god praxis vid elektronisk konsumenthandel för de företag som bedriver direktmarknadsföring.

2.1.7. *Konsumentverkets och dataombudsmannens uppgifter*

Enligt 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet skall Kommunikationsverket övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter iakttas. Vid behov skall Konsumentverket meddela tekniska föreskrifter om teleföretagens verksamhet samt om teleutrustningar, telenät och teletjänster på det sätt som nämnda lag förutsätter. Då lagen om dataskydd inom televerksamhet trädde i kraft utökades Kommunikationsverkets uppgifter då privatlivets skydd för parterna i telekommunikation och dataskyddet inom televerksamhet fick ett mera omfattande och mera precist definierat innehåll i lagstiftningen.

Kommunikationsverket skall också via de allmänna telenäten arbeta med insamling av uppgifter om och utredning av kränkningar av dataskyddet när det gäller informationssystem och telekommunikation samt informera om frågor i anslutning till datasäkerheten. Den grupp inom Kommunikationsverket som koncentrerar sig på kränkningar av dataskyddet och på förebyggande av sådana heter CERT-FI (Computer Emergency Response Team Ficora). I sin verksamhet strävar gruppen till att förverkliga CERT-verksamhetens principer samt att befrämja informationssamhällets säkerhet. CERT-FI fungerar i samarbete med nationella och internationella CERT-operatörer samt med representanter för näringslivet och för den offentliga förvaltningen. Kommunikationsverket koordi-

nerar också CERT-arbetsgruppen, som fungerar som samarbetsorgan för operatörerna inom denna bransch i fråga om att observera kränkningar av dataskyddet och att finna lösningar på dessa frågor. Arbetsgruppens uppgift är också att följa upp och att befrämja allmän utveckling och kunskap inom detta område. CERT-FI tar av teleföretagen emot anmälningar om kränkningar av dataskyddet och om hot om sådana. Dessutom följer CERT-FI kontinuerligt och världsomfattande med aktuella händelser inom dataskyddet, dataskyddproblem rörande informationssystemen, kränkningar av dataskyddet och lösningar av dessa problem.

Kommunikationsverkets uppgifter i fråga om kränkningar av dataskyddet koncentreras på att ta emot anmälningar och mera allmän uppföljning. Då en kränkning av dataskyddet har skett strävar Kommunikationsverket till att effektivt informera om saken och på att om möjligt föreslå tillgängliga åtgärder för att skydda sig eller för att rätta till saken. Kommunikationsverket bedriver inte brottsutredning. Utredning av dataskyddsbrott hör sålunda klart till polisens ansvarsområde.

Dataombudsmannens uppgift är att övervaka att bestämmelserna i 20 och 21 § om abonnentens förbuds rätt och förhandssamtycke iakttas vid publicering av abonnentkataloger och vid direktmarknadsföring med hjälp av telekommunikation.

Enligt 24 § lagen om dataskydd inom televerksamhet har Kommunikationsverket och dataombudsmannen, utan hinder av sekretessbestämmelser, rätt att för utförande av sina övervakningsuppgifter av teleföretag, deras sammanslutningar, ägare och innehavare av telenät samt teleentreprenörer, den som publicerar abonnentkataloger och den som bedriver direktmarknadsföring få nödvändig information om deras verksamhet enligt denna lag. Kommunikationsverket har rätt att lämna ut identifieringsuppgifter som det erhållit vid insamling av uppgifter om och utredning av kränkningar av dataskyddet till de teleföretag vilkas nät eller tjänster har utnyttjats vid kränkning av dataskyddet. Uppgifterna får lämnas ut endast i den omfattning som är nödvändig för att förebygga sådana kränkningar.

Om någon bryter mot lagen om dataskydd

inom televerksamhet eller mot bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den, kan Kommunikationsverket i stöd av 25 § nämnda lag ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse. Kommunikationsverket kan förena åläggandet med vite eller med hot om att verksamheten avbryts helt eller delvis eller att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Ändring av beslut som Kommunikationsverket utfärdat söks i den ordning som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

2.1.8. Andra bestämmelser om elektronisk kommunikation

Lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002) trädde i kraft den 1 juli 2002. Lagens syfte är att befrämja elektronisk handel och att säkra ett fritt utbud av informationssamhällets tjänster inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Genom denna lag implementerades Europaparlamentets och rådets direktiv av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (2000/31/EG).

Enligt lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster skall de som tillhandahåller sådana tjänster ställa vissa uppgifter om sig själv och sin verksamhet till tjänstemottagarnas förfogande. Dessutom skall de som tillhandahåller tjänster före en elektronisk beställning göra konsumenterna anvisningar och upplysningar samt till dessas förfogande ställa medel för att på förhand kunna upptäcka och rätta till eventuella fel i beställningen. Den som tillhandahåller tjänster skall också utan dröjsmål elektroniskt meddela tjänstemottagaren om beställningens mottagande, om inte den beställda varan eller tjänsten levereras utan dröjsmål på elektronisk väg. Också avtalsvillkoren för tjänsten skall ställas till tjänstemottagarens förfogande så att han eller hon kan lagra och reproducera dem. I fråga om avtal som ingås enbart använda elektronisk post eller andra personliga kommunikationsmedel har tjänsteleverantörens informationsskyldighet i någon mån lindrats.

I lagen om tillhandahållande av informa-

tionssamhällets tjänster ingår också bestämmelser om hur formföreskrifter gällande avtalet skall uppfyllas elektroniskt samt om ansvar för den tjänsteleverantör som tillhandahåller överförings- eller registreringstjänster för elektronisk information ifråga om lagstridigt innehåll i den överförda eller lagrade tjänsten. En grundförutsättning för ansvarsfrihet är att tjänsteleverantörens verksamhet är teknisk till sin natur och att tjänsteleverantören inte själv deltar i produktionen av det lagstridiga innehållet. Bestämmelserna omfattar tre olika slags situationer: Överföring av information och tillhandahållande av tillgång till kommunikationsnät, registrering av information i cache-minne, eller så kallad caching-verksamhet samt registrering av information, eller så kallad hosting-verksamhet. Den som överför informationen är inte ansvarig, om han eller hon inte initierat överföringen, inte valt ut mottagaren av den överförda informationen, och inte heller valt ut eller ändrat den information som överförts. Om den som tillhandahåller överföringstjänster lagrar uppgifter i ett cache-minne, skall han eller hon för att åtnjuta ansvarsfrihet utan dröjsmål vidta åtgärder för att avlägsna den information som lagrats eller för att göra den oåtkomlig så snart tjänsteleverantören fått faktisk kännedom om att informationen har avlägsnats från sin ursprungliga plats, eller att en domstol har bestämt att den skall avlägsnas eller göras oåtkomlig. Ifrågavarande tjänsteleverantör är inte ansvarig, om han eller hon faktiskt varit omedveten om den lagstridiga verksamheten, eller om han eller hon utan dröjsmål, efter att ha fått vetskap om dessa omständigheter, vidtar åtgärder för att avlägsna information, eller för att göra den oåtkomlig.

Bestämmelserna om registreringstjänster gör det möjligt att tillämpa förfaranden för att anmäla och avlägsna (notice and take down procedures), genom vilka man till tjänsteleverantören kan anmäla lagstridiga uppgifter och åstadkomma att dessa avlägsnas eller görs oåtkomliga. En leverantör av registreringstjänster, som har faktisk kännedom om att det på hans eller hennes server finns lagstridigt material, skall göra detta oåtkomligt för att vinna ansvarsfrihet. Om det på servern lagrade materialet innehåller

pornografiska bilder av barn, av våld, av tildelag eller av hets mot folkgrupp, är tjänsteleverantören inte ansvarig, om han eller hon på eget initiativ gör detta material oåtkomligt omedelbart efter att ha fått kännedom om det. Tjänsteleverantören skall omedelbart meddela producenten av innehållet om spärrningen. Spärrning av material som kränker upphovsrätt baserar sig på en formbunden anmälan, som rättsinnehavaren eller hans eller hennes representant gör till tjänsteleverantören. Upphovsrättsinnehavaren kan kräva att det material, som kränker hans eller hennes rätt, avlägsnas och tjänsteleverantören kan lita på denna anmälan.

Lagen om integritetsskydd i arbetslivet (477/2001) trädde i kraft den 1 oktober 2001. Lagen gäller bland annat tillvägagångssätt vid ordnande av teknisk övervakning och användning av datanät.

Enligt 9 § lagen om integritetsskydd i arbetslivet omfattas syftet med den tekniska övervakning av arbetstagarna som baserar sig på arbetsgivarens arbetslednings- och tillsynsrätt, ibruktagandet av den och de metoder som används samt användningen av elektronisk post och datanät av samarbetsförfarandet enligt lagen om samarbete inom företag (725/1978) och lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (565/1988). I andra företag och offentligrettsliga sammanslutningar än sådana som omfattas av samarbetslagstiftningen skall arbetsgivaren före beslutsfattandet bereda arbetstagarna eller deras representant tillfälle att bli hörda i de angelägenheter som nämns ovan. Efter samarbetsförfarandet eller förfarandet med hörande skall arbetsgivaren definiera ändamålet med och metoderna för den tekniska övervakningen av arbetstagarna samt informera arbetstagarna om syftet med, ibruktagandet av och metoderna för den tekniska övervakningen samt om användningen av elektronisk post och datanät. Arbetsgivaren får inte genom sina åtgärder äventyra sekretessen beträffande arbetstagarens förtroliga meddelanden av privat natur i användningen av elektronisk post och datanät. Arbetsgivarens rätt att utöva teknisk övervakning samt att övervaka användningen av elektronisk post och datanäten bestäms bland annat enligt grundlagen, lagen om dataskydd

inom televerksamhet, arbetsavtalslagen (55/2001) och strafflagen.

Arbetsministeriet tillsatte den 18 december 2001 en arbetsgrupp med uppgift att bereda lagstiftningsförslag för att komplettera lagstiftningen om dataskydd i arbetslivet. Till sättandet av arbetsgruppen grundar sig ursprungligen på riksdagens uttalande där denna förutsatte att regeringen, i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna, skall bereda förslag till lagstiftning som gäller användningen av alkohol- och drogtester samt teknisk övervakning och övervakning av elektronisk post på arbetsplatserna. Arbetsgruppen överlämnade i juni 2003 sitt förslag till arbetsministern.

Riksdagen godkände lagen om yttrandefrihet i masskommunikation den 17 februari 2003. Grundlagsutskottet föreslog i sitt betänkande (14/2002) att den i lagförslaget inkluderade 7 § om registrering av identifieringsuppgifter skulle avlägsnas. Enligt den föreslagna paragrafen skall administratören av en sändare, server eller någon annan liknande anordning se till att det beträffande avsändaren av ett nätmeddelande som med hjälp av anordningen görs tillgänglig för allmänheten registreras uppgifter som behövs för identifiering av avsändaren. Den i propositionen till lag om yttrandefrihet föreslagna registreringsförpliktelsen var rätt omfattande. Den föreslagna regleringen gällde många slags företag, som uppehåller anordningar, och dessutom skulle förslaget i praktiken ha förutsatt registrering av identifieringsuppgifter om all kommunikation som bedrivits med hjälp av ifrågavarande anordning. Av dessa orsaker ansåg grundlagsutskottet att den föreslagna regleringen innebar risker för skyddet av personuppgifter. Dessutom skulle den omfattande registreringsförpliktelsen ha krävt att den som upprätthåller anläggningen besitter avsevärda resurser, vilket kunde ha varit problematiskt för till exempel privatpersoner och medborgarorganisationer.

Lagen om ändring av tvångsmedelslagen (18/2003) trädde i kraft den 1 februari 2003. Enligt lagens 5 a kap. lindras förutsättningarna för teleavlyssning och teleövervakning. Också så kallade stolptillstånd blev möjliga. Lagens syfte är att effektivisera utredningen av grova, yrkesmässiga och till organiserad

brottslighet anslutna brott samt att effektivare kunna spåra de genom brottet åtkomna medlen. I denna proposition har man beaktat de begränsningar som teleavlyssning, teleövervakning och teknisk kontroll enligt 5 a kap. ifrågavarande lag uppställer för skyddet av konfidentiella meddelanden och av identifieringsuppgifter.

Lagen om elektroniska signaturer (14/2003) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) trädde i kraft den 1 februari 2003. Genom ifrågavarande lagar strävar man till att befrämja förtroendet för elektronisk kommunikation och nätaffärsverksamhet. Lagen om elektroniska signaturer reglerar elektroniska signaturer och trygghetstjänster, som är användbara i fråga om avgivande av viljeyttringar, identifiering av parterna och kommunikationsskyddet. Lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet innehåller också bestämmelser i anslutning till elektronisk kommunikation, bland annat i fråga om att anhängiggöra ärenden på elektronisk väg.

2.2. Europeiska gemenskapens lagstiftning.

2.2.1. *Direktivet om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (95/46/EG)*

Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (nedan personuppgiftsdirektivet) utfärdades den 24 oktober 1995. Direktivets syfte är att trygga individernas grundrättigheter och privatliv vid behandlingen av personuppgifter. Genom direktivet strävar man till att säkra den fria rörligheten för personuppgifter mellan Europeiska unionens medlemsstater, men som förutsättning för att överlåta personuppgifter till tredje länder uppställs att de mottagande länderna har dataskyddslagstiftning på en viss nivå. Personuppgiftsdirektivet har i Finland implementerats genom personuppgiftslagen.

2.2.2. *Kommunikationsdirektiven som helhet*

Den 12 juli 2000 publicerade Europeiska gemenskapens kommission fem direktivförslag och ett beslutsförslag om en totalreform av kommunikationslagstiftningen. Syftet med lagstiftningen var att ersätta nio gamla telekommunikationsdirektiv. Det nya lagstiftningspaketet godkändes av Europaparlamentet den 12 december 2002 och av rådet den 14 februari 2002. Paketets syften var bland annat att skapa en gemensam marknad, liberalisering, beaktande av konvergens och av den snabba tekniska utvecklingen, teknologineutralitet, klagörande av bestämmelserna som helhet och förståelse av användarnas ändrade behov.

Direktivpaketet omfattar följande bestämmelser: Direktivet om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster 2002/21/EG, nedan ramdirektivet, direktivet om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (2002/19/EG), nedan tillträdesdirektivet, direktivet om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/20/EG), nedan auktorisationsdirektivet, direktivet om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2002/22/EG), nedan direktivet om samhällsomfattande tjänster, samt direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

Den nationella implementeringen av direktivpaketet i Finland ansluter sig till en totalreform av kommunikationslagstiftningen, vars första skede trädde i kraft den 1 juli 2002. I implementeringens första skede inkluderades de digitala televisionsnäten och radionäten i lagens tillämpningsområde. Implementeringens andra skede omfattar implementering av själva direktiven. Regeringens proposition om kommunikationsmarknadslagen II (RP 112/2002) gavs den 13 september 2002, riksdagen godkände lagen den 7 februari 2003 och den trädde i kraft den 25 juli 2003.

2.2.3. *Direktivet om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (2002/58/EG)*

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation utfärdades den 12 juli 2002. Genom direktivet upphävdes Europaparlamentets och Rådets direktiv om behandling av personuppgifter och skydd för privatlivet inom telekommunikationsområdet, som i Finland har implementerats genom lagen om dataskydd inom televerksamhet. Avsikten är att implementera det nya direktivet genom detta lagförslag.

Genom direktivet om integritet och elektronisk kommunikation kompletteras bestämmelserna i det allmänna personuppgiftsdirektivet i fråga om kommunikationsbranschen. Genom direktivet om integritet och elektronisk kommunikation strävar man till att skydda fysiska personers privatliv och konfidentiella meddelanden, men man strävar också till att fästa avseende vid juridiska personers ställning. Syftet med det nya direktivet är å ena sidan att möjliggöra ett smidigt ibruktagande av nya, på modern kommunikationsteknologi baserade mångsidiga tjänster och å andra sidan att trygga grundrättigheterna till konfidentiell kommunikation och till personlig frihet.

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall implementeras nationellt före den 31 oktober 2003. I det följande genomgås direktivets huvudsakliga innehåll artikel för artikel.

Artikel 1. Tillämpningsområde och syfte. Genom direktivet strävar man till att harmonisera medlemsstaternas bestämmelser för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet rätten till integritet, när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation. Dessutom strävar man till att säkerställa fri rörlighet för trafikuppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen. Genom detta direktiv preciseras och kompletteras personuppgiftsdirektivet inom sektorn för elektronisk kommunikation och man strävar till att beakta och juridiska personers, som är abonnenter, berättigade in-

tressen.

Artikel 2. Definitioner. I artikeln konstateras att om inte annat anges skall definitionerna i personuppgiftsdirektivet tillämpas. Dessutom innehåller artikeln en lista på definitioner omfattande åtta punkter där användare, trafikuppgift, lokaliseringuppgift, kommunikation, samtal, samtycke, mervärdestjänst och elektronisk post definieras. Det bör beaktas att definitionen av elektronisk post omfattar bland annat textmeddelanden.

Artikel 3. Berörda tjänster. Direktivet tillämpas på behandling av personuppgifter i samband med att allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tillhandahålls i allmänna kommunikationsnät. Direktivets bestämmelser om skydd för privatlivet och om dataskydd tillämpas på all telekommunikation, om det är tekniskt möjligt.

Artikel 4. Säkerhet. Leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa säkerheten i sina tjänster, om nödvändigt tillsammans med leverantören av det allmänna kommunikationsnätet när det gäller nätsäkerhet. Dessa åtgärder skall säkerställa en säkerhetsnivå som är anpassad till den risk som föreligger, med beaktande av dagens tillgängliga teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna. Om det föreligger särskilda risker för brott mot nätsäkerheten, skall leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera abonnenterna om sådana risker och, om risken ligger utanför tillämpningsområdet för de åtgärder som tjänsteleverantören skall vidta, om hur de kan avhjälpas, inbegripet en uppgift om de sannolika kostnader som detta kan medföra.

Artikel 5. Konfidentialitet vid kommunikation. Medlemsstaterna skall säkerställa konfidentialitet vid kommunikation och därmed förbundna trafikuppgifter via allmänna kommunikationsnät. Konfidentialitet vid kommunikation får dock inte förhindra teknisk registrering, som är nödvändig för överföring av kommunikation. Kommunikation och trafikuppgifter får också lagras, om det sker i samband med sedvanlig affärsverksamhet för att tillhandahålla bevis på affärstransaktion eller annan affärskommunikation.

I artikeln bestäms också om registrering av cookies på användarens terminalutrustning och om användningen av dessa uppgifter. Medlemsstaterna skall säkerställa att användningen av elektroniska kommunikationsnät för att lagra information eller för att få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast är tillåten på villkor att abonnenten eller användaren i fråga har tillgång till klar och fullständig information, bland annat om ändamålen med behandlingen och erbjudar rätten att vägra sådan behandling. Ifrågasättande krav får inte förhindra teknisk registrering eller åtkomst som endast sker för att utföra eller underlätta överföringen av en kommunikation via ett elektroniskt kommunikationsnät, eller som är absolut nödvändig för att leverera en av informationssamhällets tjänster som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Artikel 6. Trafikuppgifter. Som huvudregel skall trafikuppgifter utplånas eller avidentifieras när de inte längre behövs för att överförs kommunikation. Trafikuppgifter som krävs för abonnentfakturerering och betalning av samtrafikavgifter får dock behandlas fram till utgången av den period under vilken det lagligen går att göra invändningar mot fakturan eller kräva betalning. I syfte att saluföra elektroniska kommunikationstjänster eller i syfte att tillhandahålla mervärdestjänster får ett teleföretag behandla trafikuppgifter i den utsträckning och under den tidsperiod som är nödvändig för sådana tjänster eller sådan marknadsföring, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har samtyckt till detta. Användare eller abonnenter skall ha möjlighet att när som helst dra tillbaka sitt samtycke till behandling av trafikuppgifter. En tjänsteleverantör skall informera abonnenten eller användaren om de typer av trafikuppgifter som behandlas och om behandlingens varaktighet innan samtycke erhålles. Behandlingen av trafikuppgifter skall som huvudregel begränsas till personer på teleföretagets ansvar och behandlingen skall begränsas till sådant som är nödvändigt för dessa verksamheter.

Artikel 7. Specificerade räkningar. Abonnenter skall ha rätt att få ospecificerade räkningar. Medlemsstaterna skall jämka sam-

man å ena sidan abonnenternas rätt till specificerade räkningar och å andra sidan uppringande användares och uppringda abonnenters rätt till integritet.

Artikel 8. Presentation och skydd när det gäller identifiering av det anropande och uppkopplade numret. Om nummerpresentation erbjuds, skall tjänsteleverantören erbjuda vissa i artikeln uppräknade möjligheter. Tjänsteleverantören skall erbjuda den uppringda abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt per samtal förhindra nummerpresentation vid inkommande samtal. Den användare som ringer upp skall ha denna möjlighet per anslutning. Om nummerpresentation erbjuds och numret visas innan samtalet etableras skall tjänsteleverantören erbjuda den uppringda abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt avvisa inkommande samtal, om skydd mot nummerpresentationen används av uppringande användare eller abonnent. Om presentation av det uppkopplade numret erbjuds skall tjänsteleverantören erbjuda den uppringda abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra presentationen av det uppkopplade numret för den uppringande användaren.

Artikel 9. Andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter. Andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter endast behandlas sedan de har oidentifierats eller om användarna eller abonnenterna givit sitt samtycke. Dessa uppgifter kan behandlas endast i den utsträckning och för den tid som krävs för tillhandahållandet av en mervärdestjänst. Innan användaren eller abonnenten ger sitt samtycke skall tjänsteleverantören informera denne om vilken typ av lokaliseringssuppgifter som kommer att behandlas, behandlingens syfte och varaktighet samt om uppgifterna kommer att vidarebefordras till tredje part för tillhandahållande av mervärdestjänsten. Användare eller abonnenter skall ha möjlighet att när som helst dra tillbaka sitt samtycke till behandling av sådana uppgifter i fråga om varje nätkontakt eller varje kommunikationshändelse. Om användaren eller abonnenten samtyckt till behandling av andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter skall denne även fortsättningsvis ha möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillfälligt kunna

motsätta sig behandlingen av sådana uppgifter för varje uppkoppling eller för varje överföring av kommunikation. Behandlingen av lokaliseringssuppgifter skall begränsas till personer som handlar på uppdrag av leverantören av ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst eller den tredje part som tillhandahåller mervärdestjänsten, och den skall begränsas till det som är nödvändigt för att tillhandahålla mervärdestjänsten.

Artikel 10. Undantag. Medlemsstaterna skall säkerställa att det finns öppna förfaranden genom vilka ett teleföretag har möjlighet att temporärt åsidosätta skydd mot nummerpresentation, om en abonnent begär spårning av hotfulla samtal eller okynnessamtal. I så fall skall teleföretaget lagra och hålla tillgängliga de uppgifter som identifierar den uppringande abonnenten i enlighet med nationell lagstiftning. Medlemsstaterna skall också säkra att det finns öppna förfaranden för att åsidosätta skydd mot den anropande abonnentens nummerpresentation och abonnenters eller användares tillfälliga vägran eller avsaknad av samtycke när det gäller behandling av lokaliseringssuppgifter för att svara på nödsamtal.

Artikel 11. Automatisk omstyrning. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla abonnenter har möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt stoppa automatisk omstyrning som görs av tredje part till abonnentens terminal.

Artikel 12. Abonnentkataloger. Medlemsstaterna skall säkerställa att abonnenterna kostnadsfritt och innan de tas med i en abonnentkatalog informeras om ändamålen med tryckta eller elektroniska abonnentkataloger, som är tillgängliga för allmänheten eller kan fås genom en nummerupplysningstjänst, där abonnenternas personuppgifter kan finnas med, och om varje ytterligare användningsmöjlighet. Abonnenterna skall ges möjlighet att avgöra om deras personuppgifter skall finnas med i en allmän abonnentkatalog och i så fall vilka personuppgifter och att bekräfta, rätta eller dra tillbaka sådana uppgifter. Dessa åtgärder skall vara kostnadsfria för abonnenten. Medlemsstaterna kan kräva att abonnenterna ombedes lämna kompletterande samtycke för alla andra ändamål med en all-

män abonnentkatalog än sökning av adressuppgifter. Medlemsstaterna skall också säkra att juridiska personers berättigade intressen i fråga om abonnentföreteckningar skyddas i tillräcklig utsträckning.

Artikel 13. Icke begärd kommunikation. Användningen av automatiska uppringningssystem utan mänsklig medverkan, telefaxapparater eller elektronisk post för direkt marknadsföring får tillåtas bara i fråga om abonnenter som i förväg har gett sitt samtycke. Utan hinder av detta får en fysisk eller juridisk person, som från sina kunder fått deras uppgifter om elektronisk adress för elektronisk post i samband med försäljning av en vara eller en tjänst, använda dessa kontaktuppgifter för direktmarknadsföring av sina egna, likartade varor eller tjänster, under förutsättning att kunderna klart och tydligt ges möjlighet att, kostnadsfritt och enkelt motsätta sig sådan användning av uppgifter när de samlas in och i samband med varje meddelande. Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att kostnadsfritt säkerställa att icke begärd kommunikation för direkt marknadsföring, som sker i andra fall än de som anges ovan, inte tillåts utan den berörda abonnentens samtycke, eller till abonnenter som inte önskar få sådan kommunikation. Det skall vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring, om identiteten på den avsändare för vars räkning meddelandet skickas döljs eller hemlighålls, eller om det inte finns en giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att sådana meddelanden upphör. Medlemsstaterna skall också säkra att juridiska personers berättigade intressen skyddas i tillräcklig omfattning i fråga om oönskad kommunikation.

Artikel 14. Tekniska egenskaper och standardisering. 1. Vid implementeringen av direktivet skall medlemsstaterna säkerställa att inga tvingande krav på särskilda tekniska egenskaper uppställs för terminalutrustning eller annan utrustning för elektronisk kommunikation som kan hindra att utrustningen släpps ut på marknaden och hindra den fria rörligheten för sådan utrustning inom och mellan medlemsstaterna. Om bestämmelserna i direktivet kan genomföras endast genom att krav uppställs på särskilda tekniska egenskaper i elektroniska kommunikationsnät,

skall medlemsstaterna informera kommissionen i enlighet med förfarandet i direktiv 98/34/EG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder.

Artikel 15. Tillämpningen av vissa bestämmelser i personuppgiftsdirektivet. Enligt denna artikel får medlemsstaterna genom lagstiftning vidta åtgärder för att begränsa omfattningen av de rättigheter och skyldigheter som anges i artikel 5, artikel 6, artikel 8 och artikel 9 i detta direktiv när en sådan begränsning i ett demokratiskt samhälle är nödvändig, lämplig och proportionell för att skydda nationell säkerhet, försvaret och allmän säkerhet samt för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott eller vid obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationssystem enligt artikel 13.1 i personuppgiftsdirektivet. Medlemsstaterna får för detta ändamål bland annat vidta lagstiftningsåtgärder som innebär att uppgifter får bevaras under en begränsad period som motiveras av de skäl som fastställs i denna punkt.

Artikel 16. Övergångsbestämmelser. Bestämmelserna i artikel 12 om abonnentkataloger skall inte tillämpas på upplagor av abonnentkataloger som redan framställts eller släppts ut på marknaden i tryckt eller ej via nät uppkopplad elektronisk form innan de nationella bestämmelser, som antas i enlighet med direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, har trätt i kraft. Om personuppgifter rörande abonnenter av fasta eller mobila allmänna taltelefonitjänster har inkluderats i en allmän abonnentkatalog i enlighet med bestämmelserna i personuppgiftsdirektivet och artikel 11 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation innan de nationella bestämmelser som antas i enlighet med det sistnämnda direktivet har trätt i kraft, får personuppgifterna om dessa abonnenter stå kvar i den allmänna abonnentkatalogen i tryckt eller elektronisk form, inklusive i versioner med funktioner för sökning i omvänd riktning, såvida inte abonnenterna meddelar annat efter att ha fått fullständig information om ändamål och alternativ i enlighet med artikel 12.

Artiklarna 17 – 21 innehåller sedvanliga avslutande bestämmelser i direktivet.

2.2.4. *Distansförsäljningsdirektiven*

Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG om konsumentskydd vid distansavtal utfärdades den 20 maj 1997. Direktivet utgör ett så kallat minimidirektiv, vilket betyder att medlemsstaterna kan utfärda och hålla i kraft bestämmelser som skyddar konsumenten effektivare än direktivets bestämmelser. I artikel 10 i distansförsäljningsdirektivet förbjuds en näringsidkare att använda automatiska uppringningssystem utan mänsklig betjäning eller telefax utan att konsumenten givit samtycke på förhand. Andra tekniker för distanskommunikation, som möjliggör individuell kommunikation, får endast användas när konsumenten inte motsätter sig detta. Såsom exempel på sådana nämns tryckalster med eller utan adress, standardbrev, telefon, elektronisk post, radio och television.

Direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster utfärdades den 23 september 2002 (2002/65/EG). Genom direktivet harmoniseras medlemsstaternas bestämmelser om distansmarknadsföring av finansiella tjänster. Direktivets tillämpningsområde omfattar inte endast gränsoverskridande, utan också medlemsstaternas interna distansförsäljning. Direktivet gäller bland annat depositioner, krediter, investeringar och försäkringar som tillhandahålls konsumenterna genom något kommunikationsmedel, såsom post, telefon eller datanät så att också avtalet sluts med hjälp av kommunikationsmedel utan att parterna är samtidigt närvarande. Enligt artikel 10 i direktivet behövs konsumentens förhandssamtycke till att tjänsteleverantören som distanskommunikationsmedel använder automatiska uppringningssystem utan mänsklig medverkan eller telefax. Medlemsstaterna skall se till att annan teknik för distanskommunikation, som möjliggör individuell kommunikation, endast får användas om de berörda konsumenterna har gett sitt samtycke, eller om konsumenten inte uttryckligen har motsatt sig detta. Nämda åtgärder får inte heller medföra några kostnader för konsumenten. Ifrågavarande artikel 10 implementeras nationellt genom bestämmelserna om direktmarknadsföring i detta lagförslag.

2.3. **Den internationella utvecklingen och utländsk lagstiftning.**

2.3.1. *Sverige*

I Sverige har direktivet om dataskydd inom telekommunikation till största delen implementerats genom att ändra telelagen (Lag om ändring i telelagen (1993:597); SFS 1999:578) och teleförordningen (Förordning om ändring i teleförordningen (1997:399); SFS 1999:572). Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 1999.

I Sverige har man inte infört någon särskild förpliktelse för teleföretagen att ombesörja dataskydd, utan artikel 4.1 i direktivet anses ingå i 31 § i den svenska personuppgiftslagen (1998:204), som innehåller bestämmelser om skydd för behandlade personuppgifter. Trots att säkerhetsförpliktelsen som allmän bestämmelse ingår i 31 § personuppgiftslagen, innehåller telelagen dock en bestämmelse som förutsätter tekniskt dataskydd (18 § telelagen). En bestämmelse motsvarande artikel 4.2 i direktivet om särskilda risker för brott mot nätsäkerheten ingår dock i 48 § telelagen.

Artikel 12 i direktivet om icke begärda samtal har implementerats genom att ändra marknadsföringslagen (lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450), SFS 2000:129 och lag om ändring i marknadsföringslagen (1995:450), SFS 2002:565). Enligt denna bestämmelse tillämpas som huvudregel det så kallade opt-in förfarandet på oönskad kommunikation, det vill säga att samtycke till marknadsföring skall fås på förhand. Bestämmelsen tillämpas i stor omfattning på telefax, automatiska uppringningssystem och motsvarande automatiska system som används till personlig kommunikation. På elektronisk post tillämpas det så kallade opt-out systemet, det vill säga att man får sända marknadsföring, om detta inte särskilt har förbjudits. I Sverige har man först nyligen övergått till ett system där den som bedriver direktmarknadsföring är förpliktad att granska det så kallade förbudsregistret innan oönskad marknadsföring via elektronisk post sänds ut. Ifrågavarande ändring av marknadsföringslagen gjordes år 2002. (Lag om änd-

ring i marknadsföringslagen (1995:450), SFS 2002:565.)

Enligt 47 § telelagen skall uppgifter om den som beställer en teletjänst på begäran lämnas ut till myndigheterna i vissa fall. Uppgifter skall lämnas ut till exempel till myndigheterna, om de behöver ifrågasvarande uppgifter för delgivning då en person gömmer sig, till åklagaren, till polisen eller till andra myndigheter, om straffet för det misstänkta brottet är fängelse, till kronofogden för verkställighet, till skattemyndigheterna för skattegranskning, samt till polisen för information, utredning och identifiering i samband med olyckor och dödsfall. Andra uppgifter om en viss telekommunikation än sådana som gäller abonnentens person och meddelandets innehåll skall lämnas till åklagaren, polisen eller till andra myndigheter, om straffet för det misstänkta brottet är minst två år fängelse, samt dessutom till regionala alarmeringscentraler.

Uppgifter om ett visst telemeddelande, som samlas vid televerksamhet, skall som huvudregel antingen utplånas eller avidentifieras då samtalet avslutats eller då meddelandet når mottagaren. Uppgifter som behövs för abonnentfakturerering eller för att betala avgifter för sammankoppling får behandlas tills fordran antingen har betalats eller preskriberats. Dessa uppgifter får användas för marknadsföring av tjänsteleverantörens egna teletjänster, om abonnenten har gett sitt samtycke. Undantag från huvudregeln om utplånande och avidentifiering utgörs dock av teleavlyssning och teleövervakning, förhindrande och avslöjande av orättmätig användning av telenätet samt av situationer där abonnenten begär att inkommande teleadresser förvaras under en viss tid för att identifiera störande telemeddelanden. De uppgifter som abonnenten begärt skall på ansökan ställas till hans eller hennes förfogande.

Användningen av lokaliseringssuppgifter eller cookies har inte särskilt reglerats i Sverige. Man håller dock på att införa sådana bestämmelser vid reformen av Sveriges lagstiftning om elektronisk kommunikation (SOU 2002:60, Lag om elektronisk kommunikation, Delbetänkande från Utredningen om elektronisk kommunikation) där man också implementerar det nya direktivet om

integritet och elektronisk kommunikation.

2.3.2. *Danmark*

Direktivet om dataskydd inom telekommunikation har i Danmark implementerats genom lagen om konkurrens- och konsumentförhållanden inom telemarknaden (Lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, Lov nr 418 af 31/05/2000, som trädde i kraft den 1 juli 2000).

genom förordningen om nummerupplysningsdatabaser (Bekendtgørelse om nummeproplysningsdatabaser, BEK nr 665 af 06/07/2000, som trädde i kraft den 15 juli 2000) och genom förordningen om utbud av telenät och teletjänster ((Bekendtgørelse om udbud af telenet og teletjenester, BEK nr 1169 af 15/12/2000, som trädde i kraft den 1 februari 2001).

Artikel 12 i direktivet om oönskade uppringningar har implementerats genom 6 a § i förordningen ”Bekendtgørelse af lov om markedsføring” (LBK nr 699 af 17/07/2000). Enligt denna förordning tillämpas det så kallade opt-in förfarandet på oönskad kommunikation för direktmarknadsföring, det vill säga att samtycke skall fås på förhand. Bestämmelser kan också tillämpas på elektronisk post, utom på automatiska uppringningssystem och på telefax. I fråga om annan direktmarknadsföring tillämpas på opt-out register baserade metoder.

Fakturerings- och identifieringsuppgifter och användaren skall som huvudregel antingen avidentifieras eller avlägsnas då samtalet är slut. Vissa uppgifter som gäller fakturerering och sammankopplingsavgifter för dock behandlas och lagras så länge som räkningen kan lagligen bestridas eller betalning kan krävas. Samma uppgifter får också behandlas för att marknadsföra tjänsteleverantörens egna teletjänster, om användaren har gett sitt samtycke. Trots dessa bestämmelser har den nationella telemyndigheten (Telestyrelsen), konsumentverket för telekommunikation (Telebrugernævnet) och besvärsnämnden för telekommunikation (Teleklagenævnet) rätt att få fakturerings- och identifieringsuppgifter då nämnden handlägger enskilda fall, eller i samband med så kallade stickprovsundersökningar.

Den nationella teledirektoraten (Telestyrelsen) och vissa besvärmyndigheter (till exempel Telebrugernevet og Teleklagenævnet) har rätt att få alla de upplysningar som de anser nödvändiga för att säkra tillämpningen av telelagstiftningen. Genom domstolsutslag och vissa fall utan sådant har den nationella teledirektoraten och konsumentverket för telekommunikation (Telebrugernevet) tillgång till såväl offentliga som privata lokaler för att utföra tekniska undersökningar och för att skaffa uppgifter för att övervaka att användarnas rättigheter respekteras. Konsumentverket för telekommunikation har rätt att på anmodan få alla uppgifter som nämnden behöver för att avgöra ärenden som nämnden handlägger.

Genom en ändring av processlagstiftningen, som gavs i juni 2002 (Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet, våbenloven, udleveringsloven samt lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige, Lov nr 378 af 06/06/2002), bestäms om förpliktelse för dem som tillhandahåller teletjänster och Internet-tjänster att registrera och lagra identifieringsuppgifter för ett års tid för att bekämpa terrorism. Samtidigt gavs de myndigheter som övervakar lagarnas tillämpning rätt att i stöd av domstolsbeslut installera hemliga övervakningsprogram i sådana personers informationssystem som är misstänkta för grova brott. Bestämmelser med samma innehåll återfinns också i den förnyade processlagstiftningen (Bekendtgørelse af lov om rettens pleje, LBK nr 777 af 16/09/2002).

2.3.3. Norge

I Norge har direktivet om dataskydd inom telekommunikation inte implementerats som sådant. Den centrala regleringen av dataskydd och dataskydd ingår ibland annat telekommunikationslagen (Lov om telekommunikasjon, Lov 1995-06-23 nr 39, som trädde i kraft den 1 januari 1996) och i de förordningar som kompletterar denna lag och som gäller allmänna televerk och teletjänster (Forskrift om offentlig telenett og offentlig teletjeneste "offentlignettforskriften", For 1997-12-05 nr 1259, som trädde i kraft den 1

januari 1998) samt privata telenät (Forskrift om privat telenett, For 2001-02-14 nr 162, som trädde i kraft den 14 februari 2001). Också Norges personuppgiftslag innehåller centrala bestämmelser inom detta område.

Enligt bestämmelserna om den allmänna skyldigheten att skydda telenätet (7 kap. 7 mom. telekommunikationslagen) kan teledirektoraten bestämma om tillämpning av säkerhetsåtgärder i telenätet och vid tillhandahållandet av teletjänster för att trygga nationell säkerhet, identitetsskydd, sekretessförpliktelse eller någon annat viktigt nationella intresse. Detta gäller också dem som äger radiosystem samt dem som använder och installerar radioapparater. I de ovan nämnda teleförordningarna har denna bestämmelse preciserats så att säkerhetsåtgärder skall tillämpas mot lagstridig avlyssning av telenätet, annan olaglig åtkomst av information samt mot andra lagstridiga åtgärder. I fråga om offentliga telenät skall man genom dessa åtgärder också skapa skydd mot den möjligheten att göra någon annan betalningskyldig för användningen av nätet. Kostnaderna och förlusterna för dessa åtgärder bärs av den som tar dem i bruk, av den som uppehåller telenätet. Närmare bestämmelser kan utfärdas vid kris-, beredskaps- eller krigstid. Dessutom bestäms i 3 kap. 6 § telekommunikationslagen om förpliktelse för dem som uppehåller telenät eller som tillhandahåller teletjänster att begränsa användningen av offentliga telenät och teletjänster i nödlägen, som hotar liv, hälsa, säkerhet och allmän ordning samt i fall av risk för sabotage mot nätet eller nättjänsterna. Teledirektoraten kan bestämma om ytterligare begränsningar av användningen för att skydda statens säkerhet, verkställigheten av koncessionsförpliktelse eller något annat viktigt samhällsintresse. Det finns inga bestämmelser om särskild förpliktelse att meddela om dataskyddsriser.

Bestämmelser om sekretessplikt ingår i 9 kap.3 § telekommunikationslagen, som också föreskriver förpliktelse att använda skyddsmekanismer för att hindra olovlig åtkomst av konfidentiell kommunikation. Sekretessplikten gäller inte endast innehållet i kommunikationen, utan den omfattar också användningen av telekommunikation, inklusive kun-

skap om tekniska hjälpmedel och metoder. Sekretessplikten gäller alla dem som är i tjänst hos den som tillhandahåller telenät eller teletjänster samt installatörer och telemyndigheter och denna plikt gäller också efter det att arbets- eller tjänsteförhållandet har upphört. Bestämmelsen gäller också privata telenät.

Ovannämnda sekretessbelagda uppgifter får inte användas ens i tjänste- eller nätleverantörens egen verksamhet, eller vid arbete eller tjänst som utförs för andras räkning, utom då det är fråga om sådana helt anonymiserade och statistiska trafikuppgifter om nätet som inte avslöjar några uppgifter om anläggningar eller tekniska lösningar. Bestämmelserna i personuppgiftslagen (personopplysningsförförskriften) gäller behandling av personuppgifter vid tillhandahållandet av teletjänster, för att administrera kunduppgifter och för fakturering samt tillhandahållandet av tjänster med uppgifter som samlats om abonnentens användning av nätet. Sådan behandling är också underkastad koncession. Ett meddelande som innehåller personsignum skall skickas på ett sådant sätt att signumet endast blir tillgängligt för mottagaren.

Utän hinder av sekretessförpliktelsen får uppgifter om en persons namn, adress, telefonnummer och e-postadress lämnas ut till de myndigheter som övervakar lagarnas tillämpning samt för att användas som bevis vid rättegång. Utlämnanden sker på begäran antingen av åklagarmyndigheten eller av polisen och dessa uppgifter måste lämnas ut, om det inte av särskilda orsaker inte är önskvärt. Den som tillhandahåller telenät eller teletjänster är skyldig att säkra lagstadgad tillgång till uppgifter om den slutliga användaren och till identifieringstuppgifter. Nödvändig information kan också lämnas ut till telemyndigheterna i andra länder för att uppfylla internationella avtalsförpliktelser.

I fråga om personuppgifter ingår bestämmelser om cookies i 7 kap. 11 § personuppgiftsförordningen (personopplysningsförförskriften). Den anmälningsplikt varom bestäms i 31 § personuppgiftslagen (personopplysningsloven) gäller inte personuppgifter som behandlas i samband med ADB-systemets händelselogg och resursadministrationen. Undantaget gäller endast sådan behandling

vars ändamål är att administrera systemet, eller att avslöja eller utreda brott mot dess säkerhet. På detta sätt insamlade uppgifter får inte senare användas för att övervaka eller kontrollera individer.

Oönskad elektronisk kommunikation för direktmarknadsföringsändamål förutsätter förhandssamtycke av konsumenten (Lov om kontroll med marknadsföring og avtalevilkår "markedsføringsloven", Lov 1972-06-16-47, § 2b). Bestämmelsen gäller alla metoder för privat kommunikation och som exempel nämns elektronisk post, textmeddelanden, telefax och svarsapparater. Muntlig marknadsföring till konsumenten per telefon förutsätter inte förhandssamtycke. På sådan reklam tillämpas bestämmelserna i 26 § personuppgiftslagen (personopplysningsloven) om opt-out register. Enligt bestämmelsen skall registret granskas första gången då direktmarknadsföring skickas ut och minst fyra gånger per år.

I lagen har bestämts att både den som tillhandahåller offentliga och den som tillhandahåller privata telenät är förpliktade att möjliggöra lokalisering av nödsamtal utan att uppbära någon avgift av slutanvändaren. Lokalisering skall vara möjlig också då slutanvändarens nummer är hemligt.

I Norge man inlett en konvergens av denna sektor – en omfattande reform av telelagstiftningen på grund av utvecklingen (Utkast til lov om elektronisk kommunikasjon), genom vilken EU:s nya direktiv om elektronisk kommunikation implementeras i nationell lagstiftning. I samband med reformen skall i lagen inkluderas en skyldighet att informera om särskilda risker för dataskyddet.

2.3.4. *Storbritannien*

Storbritannien har i sin nationella lagstiftning implementerat direktivet om dataskydd inom televerksamhet i flera olika skeden. Största delen av bestämmelserna, inklusive de som gäller oönskad direktmarknadsföring med hjälp av telefon och telefax, har försatts i kraft genom telekommunikationslagstiftningen år 1999 (Statutory Instrument 1999 No. 2093, The Telecommunications (Data Protection and Privacy) Regulations 1999 och Statutory Instrument 2000 No. 157, The

Telecommunications (Data Protection and Privacy) (Amendment) Regulations 2000), som i sin helhet trädde i kraft den 1 mars 2000. Genom denna lagstiftning upphävdes de tidigare bestämmelserna om direktmarknadsföring från år 1998 (Statutory Instrument 1998 No. 3170, The Telecommunications (Data Protection and Privacy) (Direct Marketing) Regulations 1998), genom vilken en del av direktivets bestämmelser redan implementerades.

Direktmarknadsföring genom att använda automatiska uppringningssystem kräver förhandssamtycke av både fysiska och juridiska personer. Eljest får direktmarknadsföring utan förhandssamtycke riktas till fysiska personer med såväl elektronisk post som telefon. Direktmarknadsföring till fysiska personer med telefax kräver förhandssamtycke, men i fråga om juridiska personer behövs inget förhandssamtycke ens i fråga om denna direktmarknadsföringsmetod. Ett opt-out register är i användning i fråga om telefax och telefon. Såvitt gäller telefonsamtal är detta register dock begränsat till att gälla endast fysiska personer.

Som huvudregel skall identifieringsuppgifter antingen utplånas eller avidentifieras då samtalet är slut. För fakturering och för uppkopplingsavgifter får uppgifter dock behandlas så länge som räkningen kan bestridas eller betalning kan krävas. Behandlingen av identifierings- och faktureringsuppgifter är tillåten endast för vissa ändamål, såsom dataadministration, kundförfrågningar, förhindrande och utredning av bedrägeri samt reklam för operatörens egna teletjänster, vilket dock förutsätter abonnentens samtycke. Enligt lagen får uppgifter dock överlämnas till den som har utsetts till att lösa tvister.

Man får rätt fritt göra avvikelser från lagens bestämmelser för att skydda statens säkerhet, också i fråga om behandling av uppgifter. Ett bevis för detta är ett intyg underskrivet av ministern (Minister of the Crown). Man får avvika från lagens bestämmelser, eller underlåta att iaktta dem också i fråga om behandlingen av uppgifter, om iakttagandet av dessa bestämmelser skulle vara i strid med vilken som helst bestämmelse i lag eller med domstolsbeslut, eller om iakttagandet skulle stå i vägen för förhindrande eller utredning

av brott, eller för arrestering eller åtal av förbrytare. Man får också avvika från lagens bestämmelser, om det krävs för vilken som helst rättegång, eller i samband med en sådan, om det är behövligt för att få juridiska råd, eller om det eljest är behövligt för att skapa, utöva eller försvara rättigheter.

I det senaste implementeringsskedet har man försatt i kraft artikel 5 i direktivet, som gäller konfidentiell kommunikation, genom två olika bestämmelser (Regulation of Investigatory Powers (RIPA) Act 2000 samt Statutory Instrument 2000 No. 2699, The Telecommunications (Lawful Business Practice) (Interception of Communications) Regulations 2000), som till största delen trädde i kraft på hösten 2000. Genom den sistnämnda bestämmelsen avviker man från huvudregeln om kommunikationssekretess, som uppställdes genom RIPA och företagen tilläts ingripa i kommunikation utan tillstånd för vissa berättigade ändamål, till exempel för att framlägga bevis om affärstransaktioner.

I fråga om att överlåta uppgifter till myndigheter ger RIPA vilken som helst offentlig myndighet rätt att få tillgång till kommunikationsuppgifter (communications data), till exempel lokaliseringsuppgifter och uppgifter om bläddrande i nätet, om ministern (Secretary of State) anser detta vara behövligt i vissa situationer, som uttryckligen definieras i lag. Sådana situationer är till exempel säkrande av nationell säkerhet, förhindrande av brott och oordning, säkrande av landets ekonomiska välfärd och av allmän säkerhet samt uppbörd av avgifter till staten. Dessutom ger bestämmelsen polisen, militärpolisen och tullen rätt att kräva att användarna överläter kodat material i klarskrift samt rätt att i vissa fall kräva att dessa överlämnar också kodnyckeln. I denna bestämmelser ingår ingen förpliktelse att lagra uppgifter. I den anti-terrorism bestämmelse som utfärdades i december 2001 (Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001) ges ministern (Secretary of State) fullmakt att utfärda förfaranderegler (code of practice) om förvaring av kommunikationsuppgifter samt i fråga om dem som tillhandahåller post- och telekommunikationstjänster.

2.3.5. Frankrike

I Frankrike har direktivet om dataskydd inom telekommunikation implementerats i nationell lagstiftning i flera repriser. Bestämmelser om detta ingår i den allmänna personuppgiftslagen (Loi n° 78-17 du 6 janvier 1978, Loi relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés, i lagen om post- och telekommunikation (code des postes et télécommunications), som har ändrats flera gånger genom bestämmelserna Loi n° 90-1170 du 29 décembre 1990 sur la réglementation des télécommunications och Loi n° 96-659 du 26 juillet 1996 de réglementation des télécommunications). I förordningen om standardiserade avtalsvillkor (Décret n° 96-1175 du 27 décembre 1996 relatif aux clauses types des cahiers des charges associés aux autorisations attribuées en application des articles L.33-1 et L.34-1) ingår speciella bestämmelser. Genom en ny förordning från år 2002 (Décret n° 2002-36 du 8 janvier 2002 relatif à certaines clauses types des cahiers des charges annexés aux autorisations délivrées en application de l'article L. 33-1 du code des postes et télécommunications) implementerades i nationell lagstiftning direktivets bestämmelser om skydd för användarnas rättigheter (sekretess, specificerad räkning, identifiering av det anropande numret, överstyrning av samtal, tjänsternas kvalitet) genom att ändra ovannämnda lag om post- och telekommunikation.

Direktivets artiklar om oönskade anrop implementerades genom år 2001 utfärdade bestämmelser (Ordonnance no 2001-670 du 25 juillet 2001 portant adaptation au droit communautaire du code de la propriété intellectuelle et du code des postes et télécommunications sekä Ordonnance no 2001-741 du 23 août 2001 portant transposition de directives communautaires et adaptation au droit communautaire en matière de droit de la consommation). Genom dessa bestämmelser förbjöds direktmarknadsföring genom automatiska uppringningssystem och telefax i sådana fall då abonnenten eller användaren inte har gett sitt förhandssamtycke. Andra kommunikationsmedel kan användas för direktmarknadsföring, om konsumenten inte speciellt motsätter sig detta (möjlighet till så kal-

lade opt-out register).

Vid behandling av identifieringsuppgifter är huvudregeln att uppgifterna skall strykas ut då de inte mera behövs. Undantag är faktureringens och brottsutredningens behov. På sommaren 2001 föreslog Frankrikes regering att de som tillhandahåller Internet-tjänster skall vara förpliktade att under ett års tid förvara uppgifter om hur deras kunder har använt nätet (Projet de loi sur la société de l'information, LSI). Behandlingen av förslaget har dock fördröjts. Motsvarande bestämmelser har dock försatts i kraft genom en ny lag om daglig säkerhet, som trädde i kraft den 15 november 2001 (Loi n° 2001-1062 du 15 novembre 2001, Loi relative à la sécurité quotidienne, LSQ). Denna lag tillämpas både på teleoperatörer och på dem som tillhandahåller Internet-tjänster.

Genom denna lag införs en förpliktelse att registrera och lagra kommunikationsuppgifter om abonnenterna under högst ett års tid för brottsutredningsändamål. Vilka specifika uppgifter som skall lagras och för hur lång tid bestäms genom en tillämpningsförordning, som utfärdas senare. De lagrade uppgifterna skall endast tjäna till att identifiera användarna och kommunikationens tekniska egenskaper, men kommunikationens innehåll får inte avslöjas. LSQ-lagen innehåller också bestämmelser om rätt för allmän åklagare och domare att be vilken expert som helst att avkoda kodade uppgifter samt bestämmelser om att överlåta kodnycklar.

I Frankrike förbereds som bäst en omfattande reform av lagstiftningen om elektronisk kommunikation. Avsikten är att också det nya direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall implementeras i nationell lagstiftning.

2.3.6. Tyskland

I Tyskland har direktivet om dataskydd inom telekommunikation implementerats i nationell lagstiftning genom telekommunikationslagen, som trädde i kraft den 26 juli 1996 (Telekommunikationsgesetz, TKG, Vom 25. Juli 1996, BGBl. I 1996, S. 1120), och genom förordningen om dataskydd vid telekommunikation, som trädde i kraft den 19 december 2000 (Telekommunikations-

Datenschutzverordnung, TDSV, Vom 18. Dezember 2000, BGBl. I S. 1740). Dessutom gäller lagen om dataskydd vid teletjänster, som trädde i kraft den 1 augusti 1997 (Teledienstedatenschutzgesetz, TDDSG, "Gesetz über den Datenschutz bei Telediensten", BGBl. I 1997 S. 1871), också dataskydd inom elektronisk kommunikation. Denna lag tillämpas närmast på det material som tillhandahålls med hjälp av telekommunikation, såsom telebanktjänster och tillgång till Internet.

Enligt 1 § den tyska lagen om otillständig konkurrens (Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb, UWG, vom 16. April 1997, BGBl. I 1997, S. 821-929) är det i Tyskland förbjudet att sända oönskade kommersiella meddelanden. Bestämmelsen har preciserats genom rättspraxis enligt vilken opt-in systemet tillämpas på både telefon, telefax, automatiska uppringningssystem och elektronisk post.

Som huvudregel skall identifieringsuppgifter utplånas omedelbart då förbindelsen har avbrutits. Alla teleoperatörer har dock skyldighet att insamla och lagra uppgifter om sina abonnenter (nummer, namn och adress eller andra identifieringsmetoder) för lagövervakningsändamål. Domstolar, allmänna åklagare, polisen för att avvärja fara, tullen för brottsutredning samt förbundsrepublikens och delstaternas myndigheter för att skydda grundlagen och vissa underrättelseorganisationer har tillgång till dessa uppgifter genom förmedling av de myndigheter som reglerar telekommunikation. Sistnämnda myndigheter skall garanteras automatisk tillgång (on-line) till dessa uppgifter och vidarebefordrar på begäran on-line förbindelsen till de myndigheter som behöver den.

Den som tillhandahåller teletjänster är skyldig att på begäran av behöriga parter överlåta personuppgifter som tjänsteleverantörerna har insamlat om sina avtalsförhållanden i den utsträckning som uppgifterna behövs för att väcka åtal för brott, för att förebygga fara för allmän säkerhet, eller för att vidta rättsliga åtgärder i avsikt att skydda grundlagen samt tullmyndigheterna och vissa underrättelsemyndigheter.

Lagen om dataskydd vid teletjänster innehåller specialbestämmelser om användningen av cookies via telenäten. Användarprofiler är

tillåtna endast då man använder så kallade pseudonymer. Personuppgifter i samband med att en viss person använder flere teletjänster skall behandlas skilt och sammankoppling av dessa uppgifter är tillåten endast om det är av nöden för bokföring (TDDSG § 4.2 punkt 4 och § 4.4). Användningen av cookies skall meddelas på förhand (TDDSG § 3.5).

2.3.7. *Japan*

I Japan baserar sig regleringen av dataskyddet och dataskyddet inom telekommunikation på telekommunikationslagen (Telecommunications Business Law, (TBL), Law No. 86 of December 25, 1984, som trädde i kraft den 1 april 1985, senast uppdaterad genom lag nr. 62, av den 22 juni 2001) samt genom post- och telekommunikationsministeriets (nuvarande Ministry of Public Management, Home Affairs, Posts and Telecommunications MPHPT) rekommendation om skydd för personuppgifter vid telekommunikation (Guidelines on the Protection of Personal Data in Telecommunications Business). Denna rekommendation utarbetades ursprungligen år 1991 och förnyades den 2 december 1998.

Grundregeln om skyldighet att ombesörja dataskydd ingår i artikel 41 telekommunikationslagen, enligt vilken teleoperatörerna är skyldiga att uppehålla anläggningar för användning vid telekommunikation enligt de tekniska föreskrifter som ministeriet (MPHPT) utfärdar. Dessa tekniska föreskrifter skall garantera sådana förhållanden att bland annat skada eller fel på anläggningarna inte i nämnvärd mån påverkar tillhandahållandet av teletjänster, att teletjänsterna står på en kvalitativt sakenlig nivå och att kommunikationshemligheten inte kränks. Dessutom ger lagen ministeriet fullmakt att beordra en operatör att tillämpa av ministeriet utfärdade tekniska bestämmelser (artikel 42), att förplikta operatörerna att utfärda administrativa regler för att garantera tillförlitlig och hållbar leverans av teletjänster samt att rapportera till ministeriet om detta (artikel 43). Ministeriet kan också förplikta operatörerna att utnämna en ansvarig ledande telekommunikationsingenjör (artiklarna 44 – 48). Dessa regler gäll-

er dock inte alla teleoperatörer. Den ovan nämnda rekommendationens bestämmelser om förpliktelse att vidta behövliga åtgärder för att säkra dataskydd och en saklig behandling av personuppgifter (artikel 5 punkt 4) tillämpas på så kallade operatörer av typ två, till vilka också de som tillhandahåller Internet-tjänster allmänt hör.

Dessutom uppställer lagen om upprättandet av ett utvecklat informations- och telekommunikationssamhälle (Basic Law on the Formation of an Advanced Information and Telecommunications Network Society), som trädde i kraft den 6 januari 2001, den grundläggande utgångspunkten för vidtagande av åtgärder för att skapa ett informationssamhälle att man garanterar säkerhet för utvecklade informations- och telekommunikationsnät, skydd för personuppgifter samt andra behövliga åtgärder för att möjliggöra en säker användning av näten (artikel 22).

Grundregeln om kommunikationshemlighet ingår i artikel 4 telekommunikationslagen där det också bestäms om tystnadsplikt. Tystnadsplikten gäller inte andra personuppgifter än sådana som har framkommit i samband med kommunikation. Operatörernas personals skyldighet att hemlighålla andra personuppgifter grundar sig på rekommendationen om skydd för personuppgifter vid telekommunikation (artikel 5 punkt 6).

Behandlingen av identifieringsuppgifter baserar sig på rekommendationen om skydd för personuppgifter vid telekommunikation (speciellt artikel 8). Registrering är tillåten endast om identifieringsuppgifterna behövs vid operatörens verksamhet, till exempel vid fakturering, behandling av klagomål eller för att förhindra olaglig användning av teletjänster. En tidsfrist skall uppställas för registreringen av uppgifter och de skall avlägsnas efter tidsfristens utlopp, eller då ändamålet med registreringen har uppfyllts. Uppgifter får dock lagras också för längre tid, om deras föremål ger sitt samtycke, om annat bestäms i lag, eller om det föreligger någon annan speciellt viktig orsak, såsom till exempel skydd för egna eller tredje parts rättigheter i en nödsituation.

En specialregel i ifrågavarande rekommendation i fråga om behandlingen av lokaliseringssuppgifter är att yppande av sådana upp-

gifter är förbjudet (artikel 11). Yppande av lokaliseringssuppgifter är dock tillåtet, om föremålet för uppgifterna ger sitt samtycke, om uppgifterna krävs genom av domare utfärdad order, om uppgifterna behövs för att spåra hotfulla samtal eller nödsamtal och offret eller den undersökande myndigheter kräver spårning, eller om det föreligger någon annan laglig grund för yppandet. Då sådana tjänster tillhandahålls där lokaliseringssuppgifterna utlämnas till abonnenten eller till någon av denne utsedd person, eller där lokaliseringssuppgifterna yppas via en tredje part, skall operatören vidta behövliga åtgärder för att hindra kränkningar av innehavarens av terminalutrustningen rättigheter. Sådana åtgärder kan vara till exempel att man förhindrar missbruk av lokaliseringssuppgifterna, eller att man förhindrar behandlingen av dem.

Två nya lagar (Law No. 26, 2002 on topics including the appropriateness of sending specified email messages samt Law No. 28, 2002, for partial amendment to the specific commercial transaction law) gäller önskad e-postmarknadsföring. Lagarna trädde i kraft den 1 juli 2002. Genom dessa lagar infördes opt-out metoden i fråga om användare av Internet och mobiltelefoner. Lagarna kräver att de som sänder önskade direktmarknadsföringsmeddelanden klart anger meddelandets ändamål och att de berättar hur man kan förbjuda sådan reklam. Dessutom förpliktas teleoperatörerna att undersöka och att utveckla metoder för att förhindra önskad direktmarknadsföring samt att publicera upplysningar om möjliga tillgängliga förfaranden för detta.

Det finns ingen klar lagstiftning om utlämnande till myndigheterna av identifieringsuppgifter. Rekommendationen om skydd av personuppgifter vid telekommunikation förutsätter order av en domare, eller någon annan laglig grund, som förutsättning för att avvika från utlämnandeförbudet. Uppgifter får lämnas ut också för nödevakuering.

Man har föreslagit en personuppgiftslag för den privata sektorn och den är som bäst under behandling i riksdagen. Man planerar också en lag om skydd för personuppgifter.

2.3.8. *Förenta staterna*

Regleringen av dataskydd och dataskydd för telekommunikation är koncentrerad till kommunikationslagen från 1934. (Communications Act of 1934, Public Law. No. 416, June 19, 1934 (47 U.S.C. 151 et seq.) och till ändringarna av denna, av vilka den mest betydande är telekommunikationslagen av år 1996 (Telecommunications Act of 1996, Pub. L. No. 104-104, (1996), (47 U.S.C. 151 et seq)) och speciellt 702 §, genom vilken till lagen fogades en ny 222 § (47 U.S.C. 222). En annan för dataskyddet central bestämmelse är också Wireless Communications and Public Safety Act of 1999, Pub. L. No. 106-081, (1999).

I Förenta staterna finns ingen allmän regel som skulle förplikta teleföretagen att handha dataskyddet. Teleoperatörerna är skyldiga att försäkra sig om att man kan göra ingrepp i konfidentiell kommunikation endast med tillstånd av domstol, eller eljest i stöd av en laglig fullmakt och med teleoperatören välvilliga medverkan (Sections 105 and 301 of the Communications Assistance for Law Enforcement Act (CALEA), Pub. L. No. 103-414, (1994), (47 U.S.C. 1004 se-kä 47 U.S.C. 229). Grundregeln om konfidentiell kommunikation återfinns i ovannämnda 222 § (47 U.S.C. 222), som förpliktar teleoperatörerna (communications carrier) att sekretessskydda viss information (proprietary information of, and relating to, other telecommunication carriers, equipment manufacturers, and customers, including telecommunication carriers reselling telecommunications services provided by a telecommunications carrier). I bestämmelserna 47 U.S.C. 605 och 18 U.S.C. 2511 förbjuds bland annat avslöjande och publicering av existensen av och innehållet i kommunikation.

Samma grundregel om kommunikationssekretess (47 U.S.C. 222) uppställer gränser också för behandling av identifieringsuppgifter (Customer Proprietary Network Information, CPNI) genom att i lagen bestäms om undantag för den allmänna sekretessregeln. Förutsättningarna för att använda uppgifter varierar enligt uppgiftstyp (individually identifiable CPNI, aggregate customer information, subscriber list information). Uppgifter

får dock alltid användas för fakturering, för att skydda teleoperatörens rättigheter och egendom, för att förhindra bedrägligt och lagstridigt utnyttjande av kommunikation, till direktmarknadsföring och till att tillhandahålla administrativa tjänster så länge samtalet varar då kunden ringer upp och ger sitt samtycke. Vidare får uppgifter användas för att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter för nödsamtal, för att meddela användarens position till hans eller hennes närmaste i en nödsituation och för andra understödande datatjänster vid nödsituationer.

Regleringen av lokaliseringssuppgifter fogades till 222 § (47 U.S.C. 222) genom 1999 års lag om trådlös kommunikation och allmän säkerhet (Wireless Communications and Public Safety Act of 1999, Pub. L. No. 106-081, (1999)). Till CPNI-definitionen fogades position (location) och som tilläggsförutsättning för att för kommersiella mobiltjänster använda lokaliseringssuppgifter om ett samtal uppställdes kravet på att kunden skall ge sitt uttryckliga förhandssamtycke (express prior authorization). Undantag utgörs dock av ovannämnda användning av lokaliseringssuppgifter vid nödsituationer. Dessutom har Federal Communications Commission (FCC) utfärdat bestämmelser om trådlösa nödnummertjänster (Wireless Enhanced 911), i vilka samtliga mobiloperatörer förpliktas att meddela position för den som ringer till ett nödnummer då nödtjänsten ber om detta. Dessutom existerar självreglering inom denna bransch, till exempel Cellular Telecommunications and Internet Association Nov. 2000 location privacy principles, samt Wireless Advertising Association Nov. 2000 voluntary guidelines for identifiable data.

I fråga om cookies existerar självreglering (Network Advertising Initiative), som understöds av FTC (Federal Trade Commission). Dessutom pågår ett flertal rättsprocesser om hemlig användning av cookies.

Direktmarknadsföring med hjälp av elektronisk kommunikation har i huvudsak reglerats genom två lagar (Telephone Consumer Protection Act of 1991 (TCPA), Pub. L. No. 102-243, (1991), (47 U.S.C. 227)) samt Telemarketing and Consumer Fraud Abuse Prevention Act, Pub. L. No. 103-297, (1994), (15 U.S.C. 6101 et seq.). Den sistnämnda

gäller i främsta rummet speciella frågor vid direktmarknadsföring via telefon och den ger FTC fullmakt att publicera speciella regler om telemarknadsföring (Telemarketing Sales Rule, TSR). TSR gäller inte marknadsföringssamtal företag emellan och inte heller telemarknadsföring av banker, de federala finansieringsinstituterna, vissa telefonföretag, flygbolag (common carriers), försäkringsbolag eller okommersiella organisationer, om vilka det finns en egen reglering. TPCA begränsar användningen av automatiska uppringningssystem, artificiella eller på förhand inspelade meddelanden samt telefax för att sända oönskad reklam. I fråga om telefon tillämpas som huvudregel opt-out systemet och företagsspecifika register, varvid ett förbudet måste utfärdas skilt för varje företag som bedriver direktmarknadsföring. Som huvudregel tillämpas opt-in systemet i fråga om automatiska uppringningssystem, på förhand inspelade meddelanden och telefax.

På federal nivå finns det ingen reglering av direktmarknadsföring med hjälp av elektronisk post. FTC uppehåller ett särskilt e-postsystem dit användare av Internet kan skicka vidare den reklame-post som de har tagit emot. Cirka 25 delstater har reglerat oönskad direktmarknadsföring. Ingen delstats bestämmelse förbjuder dock helt och hållet oönskad direktmarknadsföring, utan uppställer vissa begränsningar för sändningssättet, eller kräver att avsändaren identifierar sig själv och arten av den elektroniska post som skickas ut.

Utlämnande av identifieringsuppgifter till myndigheterna har till största delen reglerats genom lagen om integritet vid elektronisk kommunikation (The Electronic Communications Privacy Act of 1986 (ECPA), Pub. L. No. 99-508, (1986), (18 U.S.C 2510 et seq., 2710 et seq.), som ändrades år 2001 (USA PATRIOT Act of 2001, Pub. L. No. 107-56, (2001)). ECPA reglerar lagtillsynsmyndigheternas tillgång till av tjänsteleverantörerna lagrad elektronisk kommunikation. Uppgifter om elektronisk kommunikation åtnjuter skydd på olika nivå, beroende på deras betydelse för skydd av privatlivet. Lagtillsynsmyndigheterna får tillgång till vissa uppgifter enbart i stöd av stämning, vissa uppgifter kräver beslut av domstol och vissa kräver

tillstånd till husundersökning. I allmänhet föreligger strängare förutsättningar för att få tillgång till uppgifter som åtnjuter högre sekretesskydd.

I Förenta staterna förutsätts inte att identifierings- eller lokaliseringssuppgifter förstörs och det finns inte heller några bestämmelser om allmän skyldighet att samla och lagra sådana uppgifter. Privata företag kan lagra eller utplåna de register som de skapat på basen av en individuell bedömning av resurser, av de begränsningar som systemet uppställer, av säkerhet och av affärsverksamhetens övriga behov. ECPA innehåller endast bestämmelser om förvaring av uppgifter (preservation), vilket skall åtskiljas från registrering av uppgifter (data retention). I Förenta staterna finns det inga bestämmelser om plikt för dem som tillhandahåller nättjänster att insamla och lagra (retain) kontaktuppgifter för de lagövervakande myndigheternas behov. ECPA ger endast regeringen fullmakt att förordna att tjänsteleverantörerna skall förvara redan existerande register och kommunikation. Om lagtillsynsmyndigheterna vill att operatörerna skall förvara uppgifter om kommande elektronisk kommunikation, skall de iakttäta bestämmelserna om teleövervakning (18 U.S.C. §§ 2510-2522, Title III of the Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968, som kompletteras av ECPA och Pen Registers and Trap and Trace Devices chapter of Title 18 ("the Pen/Trap statute"), 18 U.S.C. §§ 3121-3127).

2.4. Bedömning av nuläget

Användarna av kommunikations- eller mervärdestjänster i kommunikationsnäten har inte alltid tillräckligt förtroende för att skyddet för den förmedlade kommunikationen och integritetsskyddet bevaras. Det finns alltså behov av att utfärda noggrannare bestämmelser än de nuvarande på lagstiftningsnivå. Genom den tekniska utvecklingen erbjuds användarna allt mångsidigare tjänster i samband med elektronisk kommunikation, eller tjänster där sådan kommunikation utnyttjas. Dessa tjänster innebär dock å andra sidan utmaningar för integritetsskyddet. Genom lagstiftning kan man förbättra användarnas förtroende för elektronisk kommuni-

kation och därigenom befrämja utvecklingen av informationssamhällets nya tjänster samt elektronisk handel och skötsel av ärenden.

Det är dock inte ändamålsenligt i fråga om skyddet för privatlivet och dataskyddet att i detalj reglera verksamheten inom denna bransch eftersom detta i onödan kunde bromsa den tekniska utvecklingen och utvecklingen av tjänster. Det är dock orsak att genom lag föreskriva grundskydd på en viss nivå. Det är i alla parter intresse att medborgarna garanteras en sådan grundnivå för privatlivets skydd att de undviker de skadliga biverkningar som tekniken eventuellt kan medföra.

Då interaktionen människor emellan i allt större utsträckning övergår till att vara kommunikation via datanäten spelar teleföretagen en central roll i fråga om hur uppgifter om användarnas konsumtions- och levnadsvanor utnyttjas. Skapandet av användarprofiler kunde skapa frestande nya möjligheter för marknadsföringen, men ur synpunkten av privatlivets skydd är det skäl att begränsa användningen och överlåtandet av dessa uppgifter utan den profilerades samtycke. För att skydda konfidentiell kommunikation och privatlivet behövs mera heltäckande och klarare bestämmelser än de nuvarande om hur uppgifter i samband med elektronisk kommunikation kan behandlas och lämnas ut. Detta är fördelaktigt också ur deras synpunkt som blir föremål för regleringen eftersom de i praktiken behöver entydiga bestämmelser om till exempel överlåtande av uppgifter.

I fråga om skydd för konfidentiella meddelanden har man i lagen om yttrandefrihet utgått ifrån den principen att identifieringsuppgifter i samband med ett sådant meddelande som har ställts till allmänhetens förfogande inte åtnjuter grundlagens skydd för konfidentiella meddelanden. Denna utgångspunkt har omfattats också i denna proposition.

Under den senaste tiden har det varit lågkonjunktur inom kommunikationsbranschen och i jämförelse med tidigare år har företagen i denna bransch gjort rätt svaga ekonomiska resultat. Teleföretagen har i ökande omfattning utlokaliserat sin verksamhet, vilket också medför behov av att ändra regleringen av denna verksamhet. Tillämpningsområdet för den gällande lagen omfattar inte

helt ostridigt också dem som i verkligheten sköter sådana uppgifter i samband med kommunikationstjänster som tidigare endast ankom på teleföretagen. Regleringen, i synnerhet i fråga om skyddet för konfidentiella meddelanden och för medborgarnas privatliv bör vara enhetlig, oberoende av om operatören är ett teleföretag eller inte.

De utlåtanden som har getts om denna proposition anger klart att till och med stora operatörer inom denna bransch inte känner till tillämpningsområdet för gällande lag, i synnerhet till den del som lagen gäller kommunikation i sådana separata nät som är anslutna till det allmänna kommunikationsnätet. Dessutom verkar det som om tillämpningen av den gällande personuppgiftslagen, speciellt i fråga om dem som utnyttjar kommunikationstjänster, är bristfällig.

För närvarande finns det ingen reglering av användningen av cookies eller andra uppgifter om hur tjänster används. Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter dock att sådan reglering införs. Därigenom kan man dock i rätt stor omfattning möjliggöra användningen av sådana cookies eller andra motsvarande uppgifter som underlättar kommunikationsförmedlingen, eller som är nödvändiga för att utföra av användaren begärda tjänster.

Det har framkommit i praktiken att teleföretagen inte nödvändigtvis har kvar heltäckande uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter och om vem som har behandlat dessa uppgifter, när de har behandlats och för vilket ändamål. För att möjliggöra utredningen av möjliga missbruk, som har skett i teleföretagen, är det ändamålsenligt att uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter lagras av teleföretagen. Genom detta förfarande kan man också öka förtroendet för att identifieringsuppgifter behandlas på ett sakenligt sätt.

Förpliktelsen att handha dataskyddet enligt lagen om dataskydd inom televerksamhet gäller endast teleföretagen. Skötseln av dataskydd i kretsen av andra som behandlar identifieringsuppgifter baserar sig närmast på de mycket allmänna förpliktelserna i personuppgiftslagen. Det synes föreligga ett klart behov av att utsträcka dataskyddsförpliktelserna på grundnivå till att omfatta också de

företag och sammanslutningar som behandlar användarnas konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter i deras egenskap av sammanslutningsabbonenter.

Avväjandet av dataskyddskränkningar och av dataskyddshot förutsätter i praktiken olika åtgärder genom vilka man oundvikligen också ingriper i skyddet för konfidentiella meddelanden och för privatlivet. De personer som sköter dataskyddsuppgifter inom olika organisationer måste ha tillräckligt stor rörelsefrihet för att kunna sköta sina uppgifter på ett effektivt sätt. Hittills har man inom alla organisationer i praktiken varit tvungen att genomföra sådana åtgärder utan stöd av uttrycklig reglering. Nödvändiga åtgärder för att handha dataskyddet bör dock tillåtas genom uttryckliga bestämmelser på lagstiftningsnivå.

Lokaliseringsuppgifter ansluter sig på ett centralt sätt till skyddet för privatlivet. För närvarande tillämpas samma bestämmelser på behandlingen av både lokaliserings- och identifieringsuppgifter. På grund av identifieringsuppgifternas speciella natur kräver på dem baserade tjänster ny specialreglering, både för att säkra integritetsskydd för dem som skall lokaliseras och för att befrämja förtroendet och rättssäkerheten för dessa tjänster.

Elektronisk kommunikation är ett effektivt medel för att genomföra direktmarknadsföring. I fråga om den rättsliga regleringen är direktmarknadsföring ett svårt område i den meningen att regleringen bör möjliggöra nödvändig samt ur den ekonomiska utvecklingens och företagens synpunkt tillräckligt effektiv marknadsföring, dock med beaktande av integritetsskydd för dem som blir föremål för marknadsföringen. Man bör finna en lämplig jämvikt mellan dessa olika intressen. Vid regleringen av direktmarknadsföring bör man också tillåta vissa slag av till kundrelationer nära ansluten kommunikation, utan att utan vidare kategorisera detta som marknadsföring. Önskad direktmarknadsföring utgör ett problem för sig. Det är önskvärt att sådan marknadsföring regleras, både ur de företags synpunkt som bedriver sakenlig direktmarknadsföring och ur mottagarnas synpunkt. Det verkar finnas behov av att på ett klarare och mera heltäckande sätt reglera

mottagandet av direktmarknadsföring.

I praktiken har det förekommit fall där användaren skulle ha önskat att av teleföretaget få identifieringsuppgifter om positionen för den anslutning som användaren använt, till exempel för att han eller hon skall kunna bevisa sig varit på en viss plats vid en viss tidpunkt. Teleföretagen har dock inte ansett sig kunna överlåta ifrågavarande uppgifter till användaren då erforderlig rättslig reglering saknas. Det verkar sålunda finnas behov av bestämmelser om användarens speciella rätt att få uppgifter.

De som tillhandahåller informations-samhällets tjänster, som avses i kommunikationsmarknadslagen och som tillhandahåller sina tjänster genom förmedling av kommunikationsnät i ett teleföretags besittning, är för närvarande tvungna att fakturera sina tjänster via teleföretaget, eftersom de förstnämnda inte i praktiken av teleföretaget kan få sådana identifieringsuppgifter, lokaliseringsuppgifter eller andra uppgifter om användarna, som behövs vid faktureringen. De som tillhandahåller informations-samhällets tjänster bör dock ha möjlighet att också direkt fakturera sina egna prestationer, om de så önskar och om de helt självständigt tillhandahåller tjänster genom förmedling av ett kommunikationsnät i teleföretagets besittning. I praktiken skulle direkt fakturering bland annat förutsätta att den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster är kapabel att skapa ett eget faktureringsystem. Detta skulle dessutom förutsätta uppehållande av ett sådant faktureringsystem, information till användarna om hur systemet skall brukas samt användarnas vilja att utnyttja på sådan direkt fakturering baserade tjänster. Samtliga de som tillhandahåller informationssamhällets tjänster vill knappast ens själva sköta sin fakturering, men de skall ha möjlighet till detta, om de så önskar. Samtidigt bör man dock se till att utlämnanden av ifrågavarande uppgifter inte äventyrar de personers som faktureras integritetsskydd eller andra rättigheter.

Den arbetsfördelning mellan dataombudsmannen och Kommunikationsverket, som uttryckligen fastställs i lagen om dataskydd inom televerksamhet är ändamålsenlig, men bland annat på grund av den nya regleringen av cookies och lokaliseringsuppgifter före-

ligger det orsak att precisera och omdefiniera tillsynsmyndigheternas uppgifter. Eftersom lokaliseringssuppgifter till sin natur hör till integritetsskyddets område hör behandlingen av dem på ett naturligt sätt till dataombudsmannens ansvarsområde. Övervakningen av bestämmelserna om cookies hör i sin tur till Kommunikationsverkets ansvarsområde på grund av sin tekniska natur och sammanhanget med kommunikation.

Om någon bryter mot lagen om dataskydd inom televerksamhet eller mot i stöd av den utfärdade regler eller bestämmelser, kan Kommunikationsverket enligt gällande lag ålägga honom att rätta sitt fel eller sin försummelse. Skyldigheten kan förenas med vite eller med hot om att verksamheten helt eller delvis avbryts eller att den försummade åtgärden utförs på bekostnad av den som gjort sig skyldig till överträdelsen. Det föreligger behov av en möjlighet att tillämpa motsvarande administrativa tvångsmedel också vid skötseln av dataombudsmannens övervakningsuppgifter. Dessutom behövs vissa preciseringar av lagens bestämmelser om myndigheternas rätt att få uppgifter och om förutsättningarna för behandlingen av dessa uppgifter.

3. Propositionens mål

3.1. Målen och medlen för att uppnå dem

I propositionen föreslås att en lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation stiftas. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om dataskydd inom televerksamhet och i stöd av den utfärdade förordningar. Vidare implementeras genom lagen direktivet om integritet och elektronisk kommunikation samt artikel 10 i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster. Samtidigt föreslås att vissa tekniska ändringar görs i vissa andra lagar. De föreslagna lagarna avses träda i kraft snarast möjligt efter det att de har blivit godkända och stadfästa.

Syftet med den föreslagna lagen är att vid elektronisk kommunikation garantera genomförandet av i grundlagen bestämt skydd för meddelandehemlighet och integritet, samt att befrämja dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av

mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster.

Målet är att genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation genomföra en totalreform av regleringen av privatlivets skydd vid elektronisk kommunikation så att den nuvarande regleringen bibehålls till den del som det inte finns speciella orsaker till ändringar, så att regleringen ändras till att motsvara kraven i ovannämnda direktiv om integritet och elektronisk kommunikation och om distansförsäljning av finansiella tjänster samt så att man genomför vissa på nationella behov grundade ändringar.

Man strävar till att uppnå målen genom de i propositionen föreslagna ändringarna av nuvarande reglering och genom att säkra Kommunikationsverkets möjligheter att stöda en positiv utveckling av det nationella informationsområdet samt att verka som nationell dataskyddsmyndighet. På motsvarande sätt strävar man till att säkra tillräckliga verksamhetsförutsättningar för dataombudsmannen.

3.2. De centrala förslagen

Ett av laggpropositionens viktigaste begrepp är ett meddelande. Definitionen av meddelande omfattar klart och tydligt också sådana meddelanden som förmedlas till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. Detta betyder bland annat att identifieringsuppgifter som samlas genom bläddring i nätet faller inom lagens tillämpningsområde, om dessa uppgifter kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare.

En bestämmelse föreslås om att identifieringsuppgifter skall vara konfidentiella, om inte meddelandet har ställts till allmänhetens förfogande. En bestämmelse motsvarande den i lagen om dataskydd inom televerksamhet föreslås om rätten att behandla identifieringsuppgifter för olika ändamål så att behandlingsrätten preciseras och så att teleföretagen åläggs en ny lagstadgad förpliktelse att förvara detaljerade uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter. I praktiken har det uppstått tolkningssvårigheter i fråga om bestämmelserna i lagen om dataskydd inom televerksamhet om behandlingen av identifieringsuppgifter, förhindrande av missbruk

och undersökning. Genom denna proposition strävar man till att klargöra ifrågavarande bestämmelser, utan att dock ändra regleringens innehåll.

Liksom lagen om dataskydd inom televerksamhet, som nu föreslås bli upphävd, skall också den föreslagna lagen tillämpas på företags och sammanslutningars interna kommunikationsnät, om de är anslutna till det allmänna kommunikationsnätet. Med sammanslutningsabonnent avses en sammanslutning som är abonnent på kommunikations- eller mervärdestjänster och som i sitt kommunikationsnät behandlar konfidentiella meddelanden eller identifierings- eller lokaliseringssuppgifter. För att skydda konfidentiella meddelanden och för integritetsskyddet vid användningen av kommunikationstjänster är en bestämmelse nödvändig om att rätten att behandla identifieringssuppgifter och förpliktelserna vid sådan behandling också gäller sammanslutningsabonnenter som ur kommunikationsparternas synpunkt är utomstående. Genom att precisera en sammanslutningsabonnents ställning begränsas inte de rättigheter som tillkommer en juridisk person i dess egenskap av kommunikationspart.

I lagen om integritetsskydd i arbetslivet bestäms bland annat om förfaringsätt då man ordnar teknisk övervakning och användning av datanätet. I propositionen föreslås att lagen om integritetsskydd i arbetslivet dessutom skall tillämpas på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Enligt förslaget skall lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation inte tillämpas på myndighetsverksamhet i sådana myndighetsnät som avses i kommunikationsmarknadslagen, eller i annat kommunikationsnät som konstruerats för att tillgodose behovet av allmän ordning och säkerhet, landets försvar, räddningsuppgifter, befolkningsskydd, eller trafiksäkerhet till lands, till sjöss, på räls eller i luften.

I propositionen föreslås nya bestämmelser om registrering på användarens terminalutrustning av cookies eller andra uppgifter om användningen av tjänster med hjälp av kommunikationsnäten samt om användningen av dessa uppgifter. De föreslagna bestämmelserna om cookies eller andra uppgifter om användningen av tjänster skall också tilläm-

pas på dem som tillhandahåller informations-samhällets tjänster.

I propositionen föreslås bestämmelser om på vilka villkor ett teleföretag, eller den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent får behandla lokaliseringssuppgifter. Samtidigt föreslås att nekande av behandling av lokaliseringssuppgifter och samtycke per tjänst beslutas för ett barns räkning som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999). Den föreslagna åldersgränsen på 15 år motsvarar den lägre åldersgränsen för straffrättsligt ansvar och den åldersgräns, efter vilken personen själv kan bestämma över de pengar han eller hon förtjänat genom eget arbete.

Enligt propositionen har ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent, samt de som verkar för deras räkning, rätt att vidta nödvändiga åtgärder för att avvärja kränkningar och eliminera störningar av dataskyddet genom att hindra mottagandet av elektronisk post, textmeddelanden och andra motsvarande meddelanden, genom att avlägsna de skadliga programmen ur meddelandena samt genom att vidta andra nödvändiga åtgärder. Dessa åtgärder skall genomföras med omsorg och utan att i onödan äventyra skyddet för konfidentiella meddelanden och integritetsskyddet. Samtidigt föreslås att förpliktelserna enligt den dataskyddsbestämmelse som Kommunikationsministeriet utfärdade år 1999 införs i lagen.

Enligt förslaget skall ett teleföretag på begäran av den användare, ge en per uppkoppling specificerad räkning.

I propositionen föreslås att flera bestämmelser om direktmarknadsföring skall preciseras. Samtidigt föreslås att ett teleföretag och en sammanslutningsabonnent med användarens samtycke skall ha rätt att hindra mottagandet av oönskad direktmarknadsföring.

Genom propositionen strävar man till att precisera myndigheternas rätt att få uppgifter och förutsättningarna för behandling av de

erhållna uppgifterna.

I propositionen föreslås att användaren skall ha särskilda rättigheter att få tillgång till identifieringsuppgifter om var användarens anslutning eller terminalutrustning befinner sig.

Enligt propositionen är ett teleföretag, som bedriver sin verksamhet i stöd av koncession eller anmälan, skyldigt att till Kommunikationsverket betala en årliga dataskyddsavgift.

I propositionen föreslås att den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster skall kunna behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för att fakturera bild- och ljudinspelningar och sina andra avgiftsbelagda tjänster, som förmedlats genom ett av ett teleföretag administrerat kommunikationsnät, samt andra för faktureringen nödvändiga uppgifter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke. Enligt den föreslagna bestämmelsen har den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster rätt att av teleföretaget få ovannämnda uppgifter. Bestämmelserna om den som tillhandahåller mervärdestjänster skall tillämpas på behandlingen av uppgifterna.

Genom en ändring av kommunikationsmarknadslagen begränsas teleföretagens skyldighet att till Kommunikationsverket anmäla om fel eller störningar så att denna förpliktelse endast skall gälla betydande fel eller störningar.

Den paragraf i polislagen som gäller rätt att få uppgifter föreslås bli kompletterad så att polisen, utom de nuvarande hemliga telefonnumren, av teleföretag och sammanslutningsabonnenter skall få uppgifter som individualiserar terminalutrustning och anslutningar, om dessa uppgifter i det enskilda fallet behövs för att utföra de uppgifter som tillkommer polisen. Ett praktiskt problem är att polisen inte av teleföretagen får kontaktinformation om så kallade dynamiska eller per uppkoppling skapade IP-adresser, eller kontaktinformation om sådana adressers innehavare, trots att polisen i det enskilda fallet kan få uppgifter om innehavarna av så kallade statiska eller permanenta IP-adresser. Oberoende av IP-adressens typ är det dock fråga om likadana kontaktinformation ominnehavaren av en anslutning eller terminalutrustning. Då borde också lagstiftningen motsvara

den situation som den tekniska utvecklingen har lett till och kontaktinformation om dessa anslutningar och denna teleterminalutrustning bör kunna behandlas på samma sätt enligt samma bestämmelser.

I propositionen föreslås att de författnings- tekniska ändringarna skall göras i strafflagen, kommunikationsmarknadslagen, lagen om nödcentraler, lagen om kommunikationsförvaltningen, sjöräddningslagen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i enlighet med den föreslagna lagen.

I sitt utlåtande till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om yttrandefrihet i masskommunikation samt vissa lagar som har samband med den (RP 54/2002) ansåg grundlagsutskottet (GrUB 14/2002) att skyldigheten enligt 7 § lagförslaget att göra upptagningar är mycket omfattande. Bestämmelserna skulle ha gällt många slag av aktörer som uppehåller anläggningar. Dessutom kräver en så omfattande skyldighet att lagra information stora resurser av administratören och kan leda till problem för till exempel privatpersoner och frivilligorganisationer. Grundlagsutskottet sade i sitt betänkande att bestämmelserna om skyldighet att spara identifieringsuppgifter lämpligen kan genomföras på lika grunder genom en lagstiftning om dataskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation.

I samband med beredningen av denna proposition har man övervägt hur man skall genomföra en förpliktelse att lagra identifieringsuppgifter om ett nätmeddelande. Enligt regeringens proposition till lag om yttrandefrihet i masskommunikation skall man av identifieringsuppgifterna lagra åtminstone den föregående adress från vilken ett nätmeddelande har anlänt till anläggningen. Eftersom det i praktiken är omöjligt för den som uppehåller en server att skilja mellan nätmeddelanden som är avsedda för allmänhetens förfogande och andra nätmeddelanden var utgångspunkten i regeringens proposition att också andra identifieringsuppgifter borde lagras. Vid beredningen kom man till den slutsatsen att den mängd uppgifter som skall lagras inte är ändamålsenlig i förhållande till möjligheterna att utnyttja uppgifterna eftersom i praktiken endast en liten del av alla

uppgifter som skall lagras innehåller till exempel skadligt eller brottsligt material. Det är också möjligt att utan besvär kringgå det informativa värdet av identifieringsuppgifter om det senaste nätmeddelandet genom att använda terminalutrustning i allmänt bruk, eller så kallade anonyma e-postadresser. Dessutom utgör det faktum att propositionen till yttrandefrihetslag inte innehåller några uttryckliga bestämmelser om dataskydd ett särskilt hot mot skyddet av privatlivet, även om enligt propositionen en mycket stor mängd aktörer skulle lagra identifieringsuppgifter. Under beredningen av propositionen lyckades man inte finna något sådant sätt att genomföra den avsedda registreringen som skulle ha varit effektivt och ändamålsenligt, balanserat i fråga om privatlivets skydd och kostnadsmässigt skäligt i fråga om att skapa dataskydd. Det bör dock beaktas att den rätt som föreslås för polisen att få uppgifter också om dynamiska IP-adresser är nödvändig redan nu för att i praktiken genomföra det överlämnande av identifieringsuppgifter om nätmeddelanden som avses i 17 § lagen om yttrandefrihet i masskommunikation.

4. Propositionens verkningar

4.1. Statsfinansiella verkningar och konsekvenser för företagets ställning och ekonomi

Lagförslaget innehåller en helt ny lag, men som en helhet är det fråga om att uppdatera gällande lagstiftning så att den motsvarar bestämmelserna i det nya direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och den elektroniska kommunikationens förändrade verksamhetsmiljö. Huvudprinciperna i gällande reglering överflyttas som sådana till lagen om dataskydd vid telekommunikation.

Den mest betydande förändringen är att de teknologiska gränserna delvis har försvunnit i takt med konvergensen, att exakt samma tjänster förmedlas genom olika kommunikationsnät samt den teknologineutralitet som denna utveckling kräver. Telekommunikation har utvidgats till elektronisk kommunikation. Bestämmelserna om dataskydd och dataskydd måste anpassas till denna utveckling så att de skyddar abonnenter på och användare

av tjänster också i nya situationer och i en ny miljö. Det är i stor utsträckning fråga om att nya och olika tjänster skall ställas i en likvärdig rättslig ställning med det nät och tjänster som redan täcks av nuvarande lagstiftning. Propositionens statsfinansiella verkningar är inte nämnvärt annorlunda än de beräknades vara då lagen om dataskydd inom televerksamhet stiftades. Dataskyddsavgiften är ur statsförfattningsrättslig synvinkel skattemässig till sin karaktär och den uppgår till ca 540 000 euro år 2004. Propositionen anses inte ha någon annan betydande direkt inverkan på statsbudgeten. Enligt bedömningar har den ändring av polislagen som gäller utvidgandet av rätten att få uppgifter inte någon betydande statsfinansiell inverkan.

Det faktum att den totala omsättningen för de teleföretag som bedriver traditionell televerksamhet var 4 691,2 miljarder euro år 2001 utvisar hur omfattande och hur ekonomiskt betydelsefull sektorn för elektronisk kommunikation är. Den utanför denna propositions tillämpningsområde lämnade elektroniska masskommunikationens andel av denna totalomsättning var 19,4 procent år 2001.

Tillsammans med bland annat lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet, lagen om yttrandefrihet vid masskommunikation och lagen om elektroniska underskrifter är syftet med denna proposition att förbättra användarnas förtroende för elektronisk kommunikation, för elektronisk handel och för att sköta ärenden på elektronisk väg genom att klargöra rättigheterna och förpliktelserna i fråga om att genomföra dataskydd och dataskydd vid elektronisk kommunikation. Då lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation verkställs skapar lagen bättre förutsättningar, inte enbart i fråga om att ta i bruk elektroniska kommunikationstjänster, utan också för elektronisk handel och för skötsel av ärenden på elektronisk väg. Lagförslaget beräknas förbättra tillväxten av både förvaltningens elektroniska kommunikationstjänster och av sektorn för nätaffärsverksamhet genom att öka förtroendet för kommunikationsnätets funktion. Förslagets indirekta positiva ekonomiska verkningar är sålunda avsevärda, både ur statsfinansernas och ur företagets synpunkt.

Genom att uppställa regler för användning-

en av lokaliseringssuppgifter klargörs möjligheterna att tillhandahålla tjänster där dessa uppgifter utnyttjas och produktionen av nya och mångsidiga tjänster befrämjas. Därigenom förbättras inom denna sektor verkande operatörers verksamhetsförutsättningar. Tröskeln för att ta i bruk speciellt nya på lokaliseringssuppgifter baserade tjänster sänks genom att osäkerheten minskas i fråga om att använda lokaliseringssuppgifter.

Utvidgningen av lagens tillämpningsområde till att omfatta också dem som tillhandahåller mervärdestjänster medför extra kostnader för de företag som tillhandahåller sådana tjänster. Den i lagen använda definitionen av mervärdestjänster är dock rätt snäv och det är svårt att bedöma vilka kostnader dessa leverantörer kan åsamkas eftersom ifrågavarande tjänster ännu är under utveckling. För närvarande är det huvudsakligen fråga om tjänster som baserar sig på lokaliseringssuppgifter.

Propositionen skapar bättre förutsättningar för att få användarnas förtroende, vilket är väsentligt för att ibruktagandet av tjänsterna skall bli allmännare. Utvidgningen av de grundläggande dataskyddsförpliktelse till att omfatta också i denna proposition avsedda leverantörer av mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter medför inte väsentliga kostnader för dem, om de redan tidigare i skälig omfattning har skött om sitt dataskydd. Regleringen gör det också bättre än hittills möjligt att vidta åtgärder för att avvärja olika slag av kränkningar och störningar av dataskyddet, vilket för sin del ökar förtroendet för dessa tjänster.

Dataskyddet förbättras också genom att man klart fastslår ansvaret för teleföretag och för dem som tillhandahåller mervärdestjänster så att ansvaret också omfattar sådana tredje parter dataskydd med vilkas hjälp de helt eller delvis utför sina tjänster. Regleringen utvisar tydligare än hittills att själva ansvaret inte kan utlokaliseras. Företagen drar indirekt nytta också av att lagförslaget förbättrar dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster genom att det skapas möjligheter att använda dessa jämfört med tidigare säkrare tjänster för elektronisk handel och för elektronisk kommunikation med myndigheterna.

Enligt förslaget skall dataskyddsavgift

uppbäras av de teleföretag som bedriver sin verksamhet i stöd av koncession eller anmälan. Betalningsskyldigheten gäller inte alls sådana utövare av allmän televerksamhet i liten skala som inte behöver göra anmälan. Den betalningsbörda som den föreslagna regleringen medför fördelar sig jämt mellan företagen inom denna sektor och man beaktar också de fordringar som företag av olika storlek ställer på Kommunikationsverkets verksamhet. För till omsättningen stora företag är det typiskt att de utövar flera olika slags verksamhet och sådana företag utövar sin verksamhet på en geografiskt mera omfattande marknad i Finland än småföretagen. Dessa företags verksamhet ställer sålunda större krav på Kommunikationsverkets arbete än småföretagens verksamhet och detta återspeglas i att företagets betalningsbörda ökar i proportion till omsättningen. Dessa totalkostnader avses bli täckta genom den i denna proposition föreslagna dataskyddsavgiften. Teleföretagens betalningsbörda skulle förbli på ungefär nuvarande nivå. Den föreslagna dataskyddsavgiften motsvarar den avgift som redan existerar enligt lagen om dataskydd inom televerksamhet. Den totala uppbödden av dataskyddsavgifter beräknas uppgå till cirka 540 000 euro år 2004.

De huvudregler om direktmarknadsföring som i praktiken redan konstaterats fungera väl föreslås inte bli ändrade. Förbudet mot att skicka sådan kommunikation till fysiska personer utan att ange avsändare eller någon adress som gör det möjligt att förbjuda sådan kommunikation medför inte några betydande ändringar av de företags praxis som bedriver sakenlig direktmarknadsföring, varför inte heller denna bestämmelse medför några betydande kostnader.

Genomförandet av den föreslagna förpliktelsen att lagra uppgifter om behandlingen av identifieringssuppgifter medför i någon mån kostnader för teleföretagen, också om uppgifter enligt den föreslagna bestämmelsen redan nu lagras i de flesta informationssystem. Ifrågavarande reglering har betydelse då man utreder mot teleföretagen riktade misstankar om missbruk, men man kan också anta att denna bestämmelse kommer att ha positiva verkningar i fråga om förtroendet för teleföretagens verksamhet.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den föreslagna lagens betydelse för förstärkningen av förtroendet för kommunikationstjänsterna uppskattas vara stor. Ett tillräckligt stort förtroende för tjänsterna är nödvändigt för att man inom den privata sektorn och den offentliga förvaltningen skall kunna utnyttja verksamhetseffektiverande elektronisk skötsel av ärenden i full utsträckning. Särskild uppmärksamhet bör fästas, förutom vid minimerandet av tidsmässig överlappning av olika tjänsteformer, även vid korrekt allokering av personalresurser, kvalitativ dimensionering och utveckling av personalens kompetens. Utvidgningen av elektronisk skötsel av ärenden motverkar personalresursökningen och den främjar samtidigt organisationernas förmåga att i förväg bereda sig för ändringsbehov i fråga om personalresurser. Det är omöjligt att uppskatta de exakta personalverkningarna eftersom bl.a. de mervärdetjänster som avses i denna proposition fortfarande befinner sig i ett utvecklingskede. Behovet av tilläggspersonal kommer uppskattningsvis att gälla framför allt Kommunikationsverket och dataombudsmannens byrå. Ställning skall dock tas till översynen av dessa myndigheters personalresurser i samband med ramprocessen och behandlingen av respektive budgetproposition, om respektive verksamhetsutgiftsmoment innehåller uppgifter om personalökning eller ändringar i personalutgifterna.

Kommunikationsverkets ökade övervakningsuppgifter och utvidgningen av skyldigheten att göra dataskyddsanmälningar till att omfatta också i denna lag avsedda mervärdetjänstleverantörer kommer att medföra tilläggskostnader. Kommunikationsverket är ett nettobudgeterat statligt verk, som skall finansiera sina nya uppgifter bland annat genom olika avgifter som verket uppbar. Utökningen av Kommunikationsverkets uppgifter kan sålunda förorsaka tryck på att höja avgifterna för verkets prestationer och på att utöka kretsen av betalningsskyldiga. Genom propositionen utökas också dataombudsmannens övervakningsuppgifter och detta kommer att öka resursbehovet inom dataombudsmannens byrå. Kommunikationsverket och dataom-

budsmannens byrå arbetar med liten bemanning och små resurser i förhållande till sina operativa uppgifter, varför en ökning av dessa snart märks i form av att personalens arbetsbörda ökar. Propositionens mest betydande verkningar i fråga om organisation och personal gäller Kommunikationsverket och dataombudsmannens byrå där behovet av tilläggsresurser och personal är uppenbart.

Förslaget beräknas inte ha andra omedelbara sysselsättningsverkningar. Genom att lagen ökar användningen av elektroniska kommunikationstjänster och genom att den sålunda befrämjar både nätaffärsverksamhet och elektronisk kommunikation med myndigheterna kommer lagen dock troligen med tiden att indirekt påverka sysselsättningen på två olika sätt. För det första kommer genomförandet av förslaget att förbättra produktiviteten och möjligheterna inom de företag som har samband med och som utnyttjar elektronisk kommunikation. Förslaget ökar utbudet av mångsidiga tjänster och påverkar sålunda indirekt också sysselsättningen. För det andra kommer den ökade användningen av kommunikationstjänster, av nätaffärsverksamheten och av elektronisk skötsel av ärenden att ändra behovet av kundbetjänings- och kontorspersonal och av deras arbetsuppgifter. Den mest betydande förändringen innebär en annorlunda arbetsprofil, som ändras från traditionella kundbetjäningsuppgifter till uppgifter som stöder elektronisk handel och elektronisk skötsel av ärenden. En ökning av elektronisk kommunikation och av elektronisk skötsel av ärenden kan sålunda inom vissa branscher dämpa ökningen av personalbehovet. Detta kan medföra både arbetslöshet och brist på kompetent personal, om man inte redan på förhand fäster tillräcklig uppmärksamhet vid detta. Denna ändring beror dock inte direkt eller enbart på ifrågavarande förslag, utan på förändringar av verksamhetsmiljön och på de behov som denna skapar. Också genom detta förslag strävar man till att reagera på dessa förändringar.

Det är dock skäl att beakta strukturförändringarnas sysselsättningsverkningar. Genom att förflytta resurser från mera traditionella kundbetjäningsuppgifter till nya arbeten och genom att utbilda personalen är det möjligt att dämpa eventuella negativa sysselsätt-

ningsverkningar. Denna inverkan på sysselsättningen sker dock inte på en gång, utan den möjliga minskningen av personalbehovet inom vissa sektorer och å andra sidan behovet av personal för vissa nya arbetsuppgifter sker under en lång tidsperiod.

4.3. Verknings för medborgarna

Genom den föreslagna regleringen strävar man till att säkra att rättigheterna i fråga om skyddet för de personers privatliv som använder kommunikations- och mervärdestjänster inte äventyras i samband med elektronisk kommunikation. Då dataskyddet utvecklas och då rättigheterna och förpliktelserna i samband med dataskyddet klargörs blir ställningen för dem som använder elektroniska kommunikationstjänster säkrare och mera förutsägbar. Då förtroendet för tjänsterna ökar blir användningen av dem mera lockande och då användningen av tjänsterna tilltar förbättras deras kvalitet och medborgarna får större valmöjligheter.

Genom att de elektroniska kommunikationstjänsterna utvecklas och tilltar får medborgarna nya medel för att behärska sina ökade konsumtions- och verksamhetsmöjligheter. Till exempel blir det lättare att ta emot på elektronisk väg förmedlad direktmarknadsföring på ett behärskat och målinriktat, men dock på ett mångsidigare sätt, om konsumenterna så önskar. För användaren av tjänsterna blir det lättare än förut att skapa konkurrens mellan olika tjänsteleverantörer, vilket i det långa loppet kommer att förbättra tjänsternas kvalitet. Därigenom förbättras konsumentens ställning och i praktiken kommer företagen och de som tillhandahåller informationssamhällets tjänster att bli tvungna att oftare än förut och på ett mångsidigare sätt ta konsumentens behov och önskemål i beaktande.

4.4. Miljökonsekvenser

Propositionens bestämmelser om behandlingen av lokaliseringssuppgifter gör det möjligt att tillhandahålla olika på sådana uppgifter baserade tjänster. Till exempel transportföretagen kan med hjälp av dessa mervärdestjänster exaktare än tidigare bestämma en

transportens position vid en viss tidpunkt och därigenom effektivera och rationalisera sin verksamhet. Förslagen som gäller lokaliseringssuppgifter kan ha indirekta positiva miljökonsekvenser, till exempel genom att transportbranschen effektiveras och genom att bränsleförbrukningen minskar.

Propositionen ökar användningen av kommunikationstjänster och informationssamhällets tjänster och den befrämjar användningen av olika elektroniska tjänster. Därigenom är det möjligt att på ett miljövänligare sätt bedriva många sådana slag av verksamhet som för närvarande i onödan belastar miljön. Propositionen kan till exempel få den konsekvensen att papperskonsumtionen minskar, vilket i det långa loppet kan ha positiva miljöverkningar.

4.5. Konsekvenser för informationssamhället

Största delen av informationssamhällets tjänster produceras och konsumeras via de elektroniska kommunikationsnäten. Genom lagförslaget strävar man till att skapa sådan allmän dataskydds- och dataskyddspraxis för elektronisk kommunikation att användarna med förtroende kan ta i bruk nya kommunikationsmedel och med hjälp av dem sköta sina ärenden via kommunikationsnäten. Genom lagförslaget ökas användarnas förtroende genom att dataskyddet inom elektronisk kommunikation och integritetsskyddet regleras. Med förtroende avses förtroendet för att behärskandet och förmedlingen av information med hjälp av elektronisk kommunikation fungerar som man förutsätter att den skall fungera. Förtroendet sänker tröskeln för att ta i bruk nya tjänster genom att minska osäkerheten för att integritetsskyddet förverkligas. Lagförslaget kan antas befrämja och öka både utbudet och efterfrågan på tjänster i samband med elektronisk kommunikation. Genom att förtroendet ökas bedömer man att förslaget också befrämjar en ökning av affärsverksamhet i nätet. Genom att användarnas förtroende ökar kan också den offentliga förvaltningen få möjligheter att förnya sina tjänstemetoder genom att utnyttja kommunikationstjänster och informationssamhällets tjänster.

De medel som informationssamhället ställer till förfogande, till exempel kommunikationstekniken, har en central roll inom olika samhällssektorer eftersom dessa medel uppehåller konkurrenskraft och produktivitet. Sektorn för elektronisk kommunikation befinner sig i ett utvecklingsskede där denna sektor i ökande omfattning styrs av allmänna konkurrens- och konsumentskyddsregler. Samtidigt finns det dock ett behov av ny reglering inom sektorn för informationssamhällets nya tjänster, genom vilken man skapar enhetliga förfaringsätt och befrämjar utbredningen av dessa tjänster, men samtidigt ser till att de rättigheter som tillkommer användarna av tjänsterna också förverkligas. Tillnärmningen av kommunikationsbranscherna reflekteras i lagförslaget på så sätt att samma regler tillämpas på alla elektroniska kommunikationsnät. Därigenom garanteras för företagen likvärdiga konkurrensförhållanden på marknaden.

Genom lagförslaget strävar man till att skapa en god verksamhetsmiljö också för utbudet av informationssamhällets tjänster. I informationssamhället tillhandahålls och används allt mera substans och tjänster genom förmedling av de öppna datanäten. I ökande omfattning uppstår det i datanäten sådan substans som inte finns tillgänglig någon annanstans och som redan från början är planerad för användning i datanätet. Genom att otrygghet utgör ett särdrag för de öppna datanäten blir skapandet av en trygg kommunikationsmiljö en fråga av allt centralare betydelse. Genom lagförslagets bestämmelser om dataskydd befrämjas säkerheten inom denna nätmiljö.

Utnyttjandet av teknologi är av central betydelse för att öka produktiviteten och för att förbättra konkurrensförmågan samt därigenom också för att öka välbefindandet. Lagförslaget befrämjar för sin del utbredningen av viktig ny kommunikationsteknologi och av nya kommunikationstjänster, som är viktiga för att uppehålla konkurrensförmåga och produktivitet, från deras nuvarande tillämpningsområde till att i allt större omfattning gälla hela samhället. Genom klara spelregler för integritetsskyddet vid tillhandahållandet av kommunikationstjänster och informationssamhällets tjänster skapas förutsägbar-

het och klarhet då tjänster utförs. Därigenom förbättras och underlättas verksamhetsförutsättningarna för de företag som verkar inom kommunikationsmarknaden, vilket i sin tur befrämjar en utveckling av marknaderna.

Den snabba teknologiska utvecklingen och de nätverksbundna tekniska redskapens stora utbredning har dock medfört nya risker och möjligheter att genom datanäten till och med lamslå samhällets centrala verksamhetsområden. Datasäkerheten utgör en väsentlig del av all samhällsverksamhet. Lagförslaget ställer till förfogande medel för att avvärja också dessa hot och för att därigenom befrämja systemens användbarhet också vid allvarliga störningar av de normala förhållandena.

Genom att lagförslaget befrämjar sekretess och integritetsskydd befrämjar förslaget också medborgarnas jämställdhet som användare av informationssamhällets tjänster då man genom förslaget kan säkra att dessa grundrättigheter förverkligas på ett enhetligt sätt för alla dem som använder tjänsterna. Säkrandet av medborgarnas grundrättigheter vid elektronisk kommunikation befrämjar deras välfärd samt deras ekonomiska och sociala jämställdhet genom att skapa en god verksamhetsmiljö för efterfrågan på och utbudet av kommunikationstjänster och informationssamhällets tjänster.

Det uppskattas att de informationssamhällsverkningar som beskrivs ovan möjliggör jämlig regional utveckling i större utsträckning än vanligt eftersom utbudet, förmedlandet och användningen av tjänster är oberoende av tid och plats.

5. Ärendets beredning

5.1. Beredning

Denna lag utgör en del av den totalreform av kommunikationslagstiftningen, vars beredning inom kommunikationsministeriet inleddes år 2000. I reformens första skede genomfördes de mest brådskande och mest nödvändiga förändringarna av gällande lagstiftning som konvergensutvecklingen förutsatte, närmast genom partiella ändringar av kommunikationsmarknadslagen. Genom den mycket omfattande reformen av kommunikationsmarknadslagen i det andra skedet im-

plementerades till största delen direktivpaketet om elektronisk kommunikation. Genom detta lagförslag implementeras direktivet om integritet och elektronisk kommunikation samt artikel 10 i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster.

Regeringens proposition har beretts som tjänstearbete inom kommunikationsministeriets kommunikationsmarknadsavdelning. Eftersom det på ett väsentligt sätt är fråga om en proposition, som ansluter sig till medborgarnas integritet och till kommunikationssekretess, har beredningen skett med särskild öppenhet.

Beredningen inleddes redan något före direktivet om integritet och elektronisk kommunikation trädde i kraft. I början av beredningen tillsattes tre arbetsgrupper för att stöda tjänstemannarbetet; en uppföljningsgrupp, en grupp för identifieringsuppgifter och en grupp för lokalisering. I grupperna ingick representanter för kommunikationsministeriet och dessutom Ficom rf, "Kaapelitelevisioliitto ry". (Kabeltelevisionförbundet rf), Centralhandelskammaren, Centralkriminalpolisen, justitieministeriet, inrikesministeriet, Skyddspolisen, "Suomen Suoramarkkinointiliitto ry" (Finlands Direktmarknadsföringsförbund rf), dataombudsmannens byrå, Kommunikationsverket och alla de största teleföretagen.

Skriftliga ställningstaganden om de tidiga paragrafutkasterna begärdes och gavs av både de sammanslutningar som var representerade i grupperna och av Add2Phones Ab, som tillhandahåller mobilreklamtillämpningar, av användarsammanslutningen Electronic Frontier Finland rf, av Emidec Ab, som tillhandahåller dataskyddstillämpningar, av Genimap Ab, som tillhandahåller lokaliseringstillämpningar, av polisnärheten i Helsingfors härad, av Gränsbevakningsväsendet och av vissa privatpersoner, som aktivt har deltagit i den offentliga debatten om integritetsskydd vid elektronisk kommunikation.

Anmodan att delta i tjänstemannagruppen och i bilaterala diskussioner med olika instanser skickades till ovannämnda aktörer och dessutom till samtliga ministerier, till Fortum Abp, F-Secure Abp, Fujitsu Invia Abp, Konsumentverket, Finlands Kommunförbund, Nokia Abp, Nordea Abp, Andels-

bankernas Centralbank Abp, försvarsmakten, Sanoma WSOY, SSH Kommunikations Abp, Teknologiska utvecklingscentralen, Tietoenator Abp samt till vissa privatpersoner. Flera tiotal diskussioner har förts med representanter för olika instanser.

Propositionens olika versioner har hela tiden varit tillgängliga på kommunikationsministeriets hemsida, adress www.mintc.fi.

Resultaten av beredningen har i olika skeden framlagts för den arbetsgrupp inom arbetsministeriet som beredde förändringar av lagen om integritetsskydd i arbetslivet samt dessutom framlagts i samband med ett stort antal olika expertsammankomster och publiktillställningar. Man har strävat till att befrämja en öppen beredning också genom att uppmuntra media att i mån av möjlighet behandla till detta lagförslag hörande frågor.

5.2. Remissutlåtanden

Nära 300 sammanslutningar inom den offentliga förvaltningen och näringslivet ombads att ge sitt utlåtande om utkastet till regeringsproposition. Dessutom bereddes enskilda medborgare möjlighet att ta ställning till utkastet genom att för detta ändamål grunda en egen e-postadress. Ett sammandrag har gjorts av utlåtandena och detta är tillgängligt på kommunikationsministeriets hemsida, <http://www.mintc.fi>.

Det allmännaste kritiken i utlåtandena gällde utkastets alltför svåra språkdräkt och de oklara definitionerna. Samtidigt kunde man se att rätt många av dem som gett sitt utlåtande inte kände till att gällande lag också gällde separata nät, utom de allmänna kommunikationsnäten. Alla utlåtanden värderades i detalj och betydande ändringar gjordes i utkastet på grund av dem.

Efter dessa ändringar och efter ytterligare beredning av propositionen sändes den ännu ut på en kort andra remissrunda till dem som hade gett sitt utlåtande om propositionen vid den första remissrundan.

I utlåtandena vid den andra remissrundan var man i allmänhet nöjd med att språkdräkten hade gjorts klarare, men det påpekades att uppmärksamhet bör fästas vid att förenhetliga sammanslutningsabonnenternas och teleföretagens ställning då liknande konfidentiel-

la uppgifter behandlas. Dessutom tog man i utlåtandena ställning till behovet av att klargöra bestämmelserna om avkodning och om behandling av identifieringsuppgifter i fall av missbruk samt till kommunikationsministeriets onödigt omfattande rätt att få uppgifter. Flera av dem som gett utlåtande förhöll sig synnerligen kritiskt till att i detaljmotiveringarna talades om att begära samtycke av den som blir föremål för direktmarknadsföring. Speciellt teleföretagen motsatte sig förpliktelsen att lagra uppgifter om behandlingen av identifieringsuppgifter, samtycket i två olika steg till att lokaliseringssuppgifter behandlas samt abonnentens särskilda rätt att få uppgifter. Ett flertal betydande ändringar gjordes på grund av utlåtandena.

6. Andra omständigheter som påverkat propositionens innehåll.

6.1. Samband med andra propositioner

Inom Europarådet har man berett en konvention om information och samarbete på rättsområdet rörande informationssamhällets tjänster, den så kallade cyber crime – konventionen (Budapest 23.11.2001). Ett par tiotal andra medlemsstater i Europarådet, utom Finland, har deltagit i den aktiva beredningen av konventionen och dessutom har bland annat USA, Kanada och Japan haft observatörsställning.

Konventionen innehåller bestämmelser bland annat om medlemsstaternas förpliktelse att vidta lagstiftnings- och andra åtgärder för att avvärja brott mot datorsystemen och brott som begås med hjälp av dator. Konventionen innehåller också bestämmelser om de åtgärder som krävs för att undersöka sådana brott och om internationellt samarbete. Genom konventionen strävar man också till att effektivisera internationellt samarbete vid brotts- och förundersökning.

I justitieministeriet förbereds som bäst det nationella verkställandet av avtalet.

Arbetsministeriet tillsatte den 18 december 2001 en arbetsgrupp med uppgift att bereda lagstiftningsförslag för att komplettera lagstiftningen om dataskydd i arbetslivet. Till sättandet av arbetsgruppen grundar sig ursprungligen på riksdagens uttalande där den

na förutsatte att regeringen, i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna, skall bereda förslag till lagstiftning som gäller användningen av alkohol- och drogtester samt teknisk övervakning och övervakning av elektronisk post på arbetsplatserna. Arbetsgruppen överlämnade i juni 2003 sitt förslag till arbetsministern.

6.2. Samband med internationella fördrag

Rätten att åtnjuta respekt för privat- och familjelivet har garanterats såsom en var och en tillkommande rättighet genom Europeiska konventionen om skydd av de mänskliga rättigheterna eller Europeiska människorättskonventionen (artikel 8), i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (artikel 17) och i konventionen om barnets rättigheter (artikel 16). Enligt bestämmelserna i dessa konventioner har var och en rätt att åtnjuta respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. I denna proposition har man beaktat de rättigheter som individen garanteras i olika konventioner.

Inom Europarådet har man berett en Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (FördS nr 36/1992). Konventionens syfte är att vid automatisk databehandling av personuppgifter för var och en säkra hans eller hennes rättigheter och grundläggande frihet och särskilt hans eller hennes rätt till privatliv, oberoende av hans eller hennes nationalitet eller boningsort. Konventionen tillämpas på automatiskt behandlade personregister och på automatisk databehandling av personuppgifter inom den offentliga och privata sektorn. I Finland har konventionens bestämmelser försatts i kraft från början av år 1992. Bestämmelser motsvarande dem i dataskyddskonventionen ingår numera i personuppgiftslagen. Dataskyddskonventionen har ratificerats av 20 stater, bland dem Europeiska unionens samtliga medlemsstater.

I stöd av dataskyddskonventionen har Europarådet gett tio sektorspecifika rekommendationer genom vilka man strävar till att befärja en harmoniserad utveckling av dataskyddet. Rekommendationerna gäller bland annat direktmarknadsföring, polisverksamhe-

tens dataskydd, arbetslivet och utlämnande av myndigheternas personuppgifter. Ifrågasvarande rekommendationer har beaktats då denna proposition bereddes. Finland har godkänt bland annat Europarådets rekommendation om dataskydd vid telekommunikation R(95)4. Rekommendationen innehåller en uppmaning att tillhandahålla sådana teletjänster där skyddet för användarnas privatliv och konfidentiell kommunikation beaktas. Telenäten bör konstrueras med beaktande av dessa ändamål. Det bör vara möjligt att anonymt utnyttja teletjänster. Personer i teleföretagens tjänst bör ha tystnadsplikt i fråga om de uppgifter de erhållit om meddelandenas innehåll. Personuppgifter bör få behandlas endast för uppkoppling, för att tillhandahålla tjänster, för fakturering samt för att säkra att nätet fungerar klanderfritt. Teleföretagen bör trygga telenätets och teletjänsternas säkerhet och meddela om säkerhetsrisker i telenätet och om möjligheterna att minska dem. Dessutom behandlar rekommendationen principerna för utlämnande av uppgifter, specifikation av räkningar, identifiering av den uppringande förbindelsen, överstyrning av uppringning och abonnentföreteckningar. Principerna är i stor utsträckning de samma som i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

6.3. Propositionens samband med Ålands självstyrelse

I propositionen föreslås att en ny lag om dataskydd vid telekommunikation stiftas och att vissa andra lagar ändras.

Lagens tillämpning i landskapet Åland bestäms enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991), nedan självstyrelselagen. Rikets lagstiftning tillämpas också i landskapet, om i lagen bestäms om frågor som enligt självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet. På motsvarande sätt tillämpas rikets lagstiftning inte i landskapet, om lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet i en fråga som regleras genom rikets lagstiftning.

Enligt 18 § självstyrelselagen faller frågor i samband med dataskydd och dataskydd för elektronisk kommunikation, eller andra frågor i samband med denna proposition, inte till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § 2 punkten har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om brev-, telegraf- och telefonhemlighet, enligt 40 punkten om televäsendet, enligt 41 punkten om andra än i samma paragraf särskilt nämnda privaträttsliga angelägenheter samt enligt 42 punkten om övriga angelägenheter som enligt grundsatserna i självstyrelselagen skall hänföras till rikets lagstiftningsbehörighet. Den föreslagna lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation skall sålunda tillämpas också på Åland.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering av lagförslagen**1.1. Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation**

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte.* Enligt den föreslagna paragrafen är lagens syfte att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, samt att befrämja dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster.

Grundlagens 10 § innehåller bestämmelser om skydd för privatlivet. Enligt paragrafen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden är okränkbar. Genom lag kan dock bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna säkerställas eller för att brott skall kunna utredas. Genom lag kan också bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättgång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. Utgångspunkten för det i grundlagen bestämda skyddet är att individen har rätt att leva sitt eget liv utan godtyckligt eller grundlöst ingripande av myndigheter eller andra utomstående i hans eller hennes privatliv. Till privatlivets område hör bland annat individens rätt att fritt knyta och uppehålla kontakter till andra människor, rätten att bestämma om sig själv och om uppgifter som gäller en själv samt skydd för familjelivet. För att garantera privatlivets skydd har det traditionellt förutsatts att staten avstår från att kränka medborgarnas privatliv. Dessutom förutsätts staten också vidta aktiva åtgärder för att skydda privatlivet mot sådana kränkningar som utförs av andra.

Det primära syftet med 10 § 2 mom. grundlagen är att vid kommunikation från utomstående skydda innehållet i ett meddelande som är avsedd att vara konfidentiellt. Å andra sidan skyddar 10 § grundlagen också sådana uppgifter i samband med konfidentiella meddelanden som kan ha betydelse för att bibehålla deras sekretess. Typiska sådana uppgifter är till exempel identifieringsuppgifter om parterna i ett samtal. Grundlagen tryggar var och en rätten till konfidentiell kommunikation, utan att utomstående orättmätigt får tillgång till innehållet i konfidentiella meddelanden som han eller hon skickar eller mottar. Detta innebär till exempel skydd mot att brev eller andra slutna meddelanden öppnas eller förstörs, samt mot att samtal avlyssnas eller bandas. Skyddet för konfidentiella meddelanden är en grundrättighet för vardera parten. Grundlagen förutsätter att lagstiftaren vidtar åtgärder som i praktiken på ett effektivt sätt skyddar konfidentiell kommunikation mot intrång av både myndigheter och andra utomstående. Samtidigt gör grundlagen det dock möjligt att under ovannämnda förutsättningar genom lag begränsa skyddet för konfidentiell kommunikation. Därvid skall ingreppet begränsas till det allra nödvändigaste.

I direktivet om integritet och elektronisk kommunikation konstateras att ny och avancerad teknik för närvarande införs i de allmänna kommunikationsnäten, vilket leder till särskilda krav på skydd av användarnas personuppgifter och integritet. Utvecklingen av informationssamhället kännetecknas av att nya elektroniska kommunikationstjänster införs. En större allmänhet har nu fått tillgång till kommunikationsnät till en rimlig kostnad. Dessa nya nät har stor kapacitet och ger omfattande möjlighet att behandla personuppgifter. En framgångsrik utveckling av dessa tjänster beror delvis på om användarna känner förtroende för att deras integritet inte äventyras. Internet bryter upp traditionella marknadsstrukturer genom att tillhandahålla en gemensam global infrastruktur för leverans av en mängd olika elektroniska kommu-

nikationstjänster. Allmänt tillgängliga kommunikationstjänster via Internet öppnar nya möjligheter för användarna, men för även med sig nya risker för deras personuppgifter och integritet. Direktivets utgångspunkt är att nationella bestämmelser skall anpassas till utvecklingen av marknaden för elektroniska kommunikationstjänster och till den tekniska utvecklingen för att användarna av sådana tjänster skall kunna garanteras ett likvärdigt skydd av personuppgifter, oavsett vilken teknik som används. Enligt direktivet bör medlemsstaternas bestämmelser om skydd av personuppgifter, integritet och juridiska personers berättigade intresse inom sektorn för elektronisk kommunikation harmoniseras för att undvika hinder för den inre marknaden för elektronisk kommunikation.

Gällande lag om dataskydd inom televerksamhet, som nu föreslås bli upphävd, innehåller sådana bestämmelser om skydd för konfidentiell kommunikation och av integritet som förutsätts i grundlagen och i det gamla direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Lagen har tillämpats på allmän televerksamhet, på telekommunikation genom att använda allmänna teletjänster samt vid tillhandahållandet av abonnentkataloger. Dessutom har personuppgiftslagen tillämpats på behandlingen av personuppgifter inom televerksamhet. Utom det allmänna telenätet har lagens tillämpningsområde utsträckts till att omfatta också andra än allmänna telenät, till exempel företags interna telefonnät. Lagen har inte tillämpats på televisions- och radioverksamhet.

Utgångspunkten för grundlagen, för direktivet om integritet och elektronisk kommunikation samt för gällande lag är att var och en har rätt till konfidentiell kommunikation och till skydd av privatlivet också vid elektronisk kommunikation. För att elektronisk kommunikation skall kunna genomföras måste man samtidigt beakta att det inte är möjligt att utföra kommunikationstjänster, om den som tillhandahåller tjänsten inte kan behandla identifieringsuppgifter, bland annat för att i nätet routa meddelanden, för att utreda fel, för fakturering, eller för att utreda det geografiska läget för sådana identifieringsuppgifter som avslöjar en viss position. Skydd för privatlivet utgör inte hinder för att använ-

da sådana identifieringsuppgifter, om det finns en i lag bestämd grund, eller samtycke av den som är föremål för behandlingen. Dataskyddet inom olika sektorer har en avsevärd inverkan på genomförandet av privatlivets skydd och dataskydd är inte längre en fråga endast mellan den som tillhandahåller tjänsten och kunden. Det moderna samhällets grundläggande funktioner är beroende av att elektronisk kommunikation fungerar störningsfritt och därför måste grundförutsättningarna för dataskyddet regleras i lag. Till exempel omfattande oönskad kommunikation och skadliga program kan skada, eller till och med hindra normal elektronisk kommunikation. Bland annat av denna orsak måste man i lag ge rätt till att hindra oönskad kommunikation och skadliga program.

Genom lagen genomförs en totalreform av regleringen av privatlivets skydd vid elektronisk kommunikation. Den nuvarande regleringen bibehålls till den del som inte föreligger orsak till ändringar. Genom den föreslagna lagen ändras regleringen så att den motsvarar kraven i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation och dessutom genomförs vissa reformer, som beror på nationella behov.

2 § *Definitioner.* De centrala i lagen använda begreppen har definierats i den föreslagna paragrafen.

Med *meddelande* avses samtal, elektronisk post, textmeddelande, talmeddelande och annat motsvarande meddelande som förmedlas i kommunikationsnätet mellan parterna, eller till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. De mest typiska slagen av kommunikation mellan parterna är samtal samt elektronisk post, text-, bild- och talmeddelanden. Med talmeddelanden avses till exempel meddelanden som lämnats i en telefonsvarare. Utom meddelanden mellan parterna omfattar definitionen också sådana meddelanden med innehåll som fritt förmedlas till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. En grupp mottagare bör anses vara på förhand oavgränsad då i princip vem som helst kan försätta sig i ställning av mottagare av meddelandet. Definitionen av kommunikation i den föreslagna lagen omfattar i lagen om yttrandefrihet avsedda nätmeddelanden, varmed avses uppgifter, åsikter och annan informa-

tion som genom tekniska arrangemang ställs till allmänhetens förfogande. Exempel är televisions- och radioprogram samt alla sidor och databaser som är öppna för allmänheten i det elektroniska datanätet.

Med *kommunikationsnät* avses ett system av till varandra kopplade ledningar och anordningar avsett för överföring eller distribution av meddelanden via ledningar, med radiovägar, optisk eller på något annat elektromagnetiskt sätt. Definitionen täcker både de allmänna kommunikationsnäten och andra sådana nät. Definitionen motsvarar definitionen av kommunikationsnät i kommunikationsmarknadslagen. Definitionen används bland annat vid avgränsningen av tillämpningsområdet, speciellt i fråga om så kallade särskilda interna nät.

Med *allmänt kommunikationsnät* avses ett kommunikationsnät som erbjuds till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. Allmänna kommunikationsnät är fasta telefonnät, masskommunikationsnät och Internet. Andra än allmänna kommunikationsnät är företags och andra sammanslutningars interna kommunikationsnät, som är avsedda för en till antalet avgränsad grupp av användare. Sådana så kallade interna nät kan vara anslutna till det allmänna kommunikationsnätet, eller de kan vara helt avskilda.

Med *teleföretag* avses nätföretag enligt 2 § 17 punkten eller tjänsteföretag enligt 19 punkten i kommunikationsmarknadslagen. Ett nätföretag tillhandahåller nättjänster och ett tjänsteföretag tillhandahåller kommunikationstjänster. I den föreslagna lagen används definitionen för att beteckna sådana nät- och tjänsteföretag som bedriver allmän televerksamhet, det vill säga tillhandahåller tjänster till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand.

Med *nättjänst* avses att ett teleföretag upplåter ett kommunikationsnät för att användas till överföring, distribution eller tillhandahållande av meddelanden till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. Typiska nättjänster är innehav, underhåll och utveckling av ett nät. Kunder hos den som tillhandahåller nättjänster är antingen någon som tillhandahåller kommunikationstjänster, eller någon annan som tillhandahåller nättjänster. Den som tillhandahåller nättjänster sköter om att

kommunikationsnätet förbinds med andra nät. Till exempel i fråga om mobiltelefoninät ingår dessa företag internationella roamingavtal. Till innehållet motsvarar denna definition definitionen av nättjänster i kommunikationsmarknadslagen. Definitionen är av central betydelse, speciellt i fråga om de förpliktelser varom bestäms i föreskrifterna om daskydd.

Med *kommunikationstjänst* avses sådan av ett teleföretag utförd överföring, distribution eller tillhandahållande av meddelanden i kommunikationsnätet, som tillhandahålls en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. Typiskt är att den som tillhandahåller kommunikationstjänster sköter om att en anslutning ges åt en användare samt att anslutningen öppnas och stängs. Till kommunikationstjänster, till exempel i masskommunikationsnäten, hör utsändningsverksamhet av den som innehar programtillstånd i ett kanalknippe. Till innehållet motsvarar denna definition definitionen av kommunikationstjänster i kommunikationsmarknadslagen och den är av central betydelse för att bestämma vilka personer de flesta av i denna lag föreskrivna rättigheter och förpliktelser gäller.

Med *mervärdestjänst* avses en tjänst som är baserad på behandling av identifierings- eller lokaliseringssuppgifter för annat ändamål än för leverans av nät- eller kommunikationstjänster. Det bör beaktas att mervärdestjänster enligt denna definition är betydligt mera begränsade än mervärdestjänster i allmänt språkbruk, men definitionen motsvarar den som ges i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Mervärdestjänster kan vara till exempel reklam, som baserar sig på den position där användarens terminalutrustning befinner sig, vägvalsanvisningar samt trafikmeddelanden, väderrapporter eller turistinformation. Definitionen omfattar inte nätbanktjänster, förvaltningens elektroniska tjänster för att sköta ärenden, eller andra motsvarande tjänster då deras innehåll inte huvudsakligen grundar sig på behandling av identifierings- eller lokaliseringssuppgifter. Dessa tjänster är sådana informationssamhällets tjänster som avses i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster.

Med *identifieringssuppgift* avses uppgift som kan förknippas med en abonnent eller

användare och som i kommunikationsnäten behandlas för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden. Identifieringsuppgifter kan omfatta uppgifter som bland annat anger vilken väg kommunikation routas, dess varaktighet, tidpunkt, eller mängden överförda data, det använda protokollet, den position där avsändarens eller mottagarens terminalutrustning befinner sig på en viss basstations område, det avsändande och mottagande nätet samt kommunikationens början, slut och varaktighet. Uppgifterna kan också avse den form i vilken meddelandet förmedlas i nätet. Den avgörande faktorn är att dessa uppgifter skall kunna kopplas till en abonnent eller användare. I fråga om begreppet identifieringsuppgift bör beaktas att den abonnent till vilken identifieringsuppgifterna kan kopplas kan vara både en fysisk och en juridisk person.

Med *lokaliseringssuppgift* avses en uppgift som anger en anslutnings eller terminalutrustnings geografiska position och som används för annat ändamål än för att utföra eller använda nät- eller kommunikationstjänster. Genom lokaliseringssuppgifter kan man ange en anslutnings eller en terminalutrustnings latitud, longitud och höjd, resans riktning, lokaliseringssuppgiftens precision, den del av nätet dit anslutningen eller terminalutrustningen lokaliseras vid en viss tidpunkt samt tidpunkten då lokaliseringssuppgiften lagras. Frågan om en positionsuppgift i den föreslagna lagen skall anses vara en identifierings- eller en lokaliseringssuppgift beror på till vilket ändamål uppgiften skall användas. Om positionsuppgiften används för att utföra en kommunikationstjänst, är det fråga om en identifieringsuppgift. Till exempel en uppgift i mobiltelenätet på vilken basstations område en påkopplad mobiltelefoniapparat vid varje tidpunkt befinner sig är en identifieringsuppgift. I detta fall är positionsuppgiften för anslutningen eller terminalutrustningen nödvändig för att utföra en kommunikationstjänst. Om positionsuppgiften används för andra ändamål än för att utföra en kommunikationstjänst, är det fråga om en lokaliseringssuppgift. Det bör beaktas att lokaliseringssuppgifter kan behandlas, utom med terminalutrustning som är avsedd för att använda kommunikationstjänster, också med sådan

terminalutrustning, som inte kan användas för att sända eller ta emot meddelanden. Exempel på det sistnämnda är lokaliseringsarmband, med vilka man inte kan sända eller ta emot meddelanden, men vilkas geografiska position kan utredas till exempel med metoder för basstations- eller satellitlokalisering. Definitionen är av central betydelse, i synnerhet i fråga om 4 kap., som gäller på lokaliseringssuppgifter baserade tjänster.

Med *abonnent* avses en juridisk eller fysisk person som har ingått avtal om leverans av kommunikations- eller mervärdestjänster. En abonnent kan vara till exempel en enskild fysisk person, som skaffar en telefonanslutning för sitt eget bruk, eller en husmor, som skaffar en mobiltelefonanslutning åt sina barn. Den väsentliga faktorn i fråga om denna definition är att det föreligger ett kontraktsförhållande mellan abonnenten och den som tillhandahåller tjänsten. Kontraktsförhållandet kan förutsätta regelbunden eller engångsbetalning för en tillhandahållen tjänst, eller för en sådan som kommer att tillhandahållas. Kontraktsförhållandet behöver inte förutsätta vederlag. Anskaffning av en på förhand betald anslutning (pre-paid anslutningar) anses också innebära ett avtal. Det är möjligt att registrera sig som abonnent för anslutningar av denna typ, men det är inte nödvändigt. Eftersom registreringen kan ske utan identitetskontroll, vet teleföretaget nödvändigtvis inte om registreringen har skett på ett sakligt sätt, eller om fel person har införts i registret. Eftersom man inte kan vara säker på den person som registrerat sig som abonnent, betraktar man den, i vars besittning pre-paid anslutningen i fråga är som abonnent av pre-paid anslutningen.

Med *sammanslutningsabonnent* avses ett företag eller en sammanslutning, som är abonnent på kommunikations- eller mervärdestjänster och som i sitt kommunikationsnät behandlar konfidentiella meddelanden från användare, eller konfidentiella identifierings- eller lokaliseringssuppgifter om dem. En sammanslutningsabonnent kan vara till exempel en näringsidkare, ett andelslag, ett aktiebolag, en förening, ett universitet eller ett statligt ämbetsverk. En sammanslutningsabonnent beställer kommunikations- eller mervärdestjänster för att ställa dem till förfo-

gande för sina användare, till exempel sina arbetstagare. För detta ändamål administrerar sammanslutningsabonnenten samtidigt ett system där man med olika servrar och terminalutrustning behandlar användarnas konfidentiella identifierings- och lokaliseringsuppgifter. I de tekniska systemen ackumulerar sammanslutningsabonnenten användarnas konfidentiella identifieringsuppgifter och till exempel i e-postsystemen också konfidentiella meddelanden. Då kommunikationstjänster utförs ackumulerar ett teleföretag likadana uppgifter som en sammanslutningsabonnent då kommunikationstjänster används. För att möjliggöra en sammanslutningsabonnents verksamhet och för att trygga skyddet för integritet och konfidentiella meddelanden måste en sammanslutningsabonnent åläggas att iaktta motsvarande skyldighet att handha dataskyddet och behandlingsregler som ett teleföretag i fråga om identifierings- och lokaliseringstjänster.

Med *användare* avses en fysisk person som använder kommunikations- eller mervärdetjänster, utan att nödvändigtvis vara abonnent på dessa tjänster. Om till exempel en fysisk person har skaffat en anslutning för sitt eget bruk, är han eller hon både abonnent på och användare av denna anslutning. Om ett företag har skaffat anslutningar för att användas av sina arbetstagare, är företaget abonnent och arbetstagarna är användare. Det väsentliga för definitionen av en användare är att användaren alltid är en fysisk person. Däremot kan en abonnent också vara en juridisk person. Definitionen är väsentlig speciellt i fråga om samtycke till att behandla identifieringsuppgifter.

Med *dataskydd* avses administrativa och tekniska åtgärder genom vilka garanteras att uppgifter är tillgängliga endast för dem som har rätt att använda den, att uppgifterna inte kan ändras av andra än dem som har rätt till detta och att uppgifterna och informationssystemen kan utnyttjas av dem som har rätt till detta. Definitionen innebär att uppgifternas sekretess, integritet och användbarhet säkerställs genom administrativa och tekniska åtgärder. Sådana dataskyddsåtgärder är till exempel kontroll av åtkomsten till utrustning och system, hindrande av att information och system används olovligt, registrering av be-

handlingshändelser, kontroll av datatrafikens ursprung och routing, fastställande av rätten att använda systemen, sakenliga arrangemang för underhåll samt skydd för information och system mot gärningar och händelser som äventyrar dataskyddet, såsom virus och andra skadliga program. Andra dataskyddsåtgärder är kontroll och hindrande av att datatrafiken störs.

Med *behandling* avses insamling, registrering, organisering, användning, överföring, överlätselse, förvaring, ändring, kombinerande, skyddande, utplåning, förstöring och andra motsvarande åtgärder. Till innehållet motsvarar denna definition den som finns i personuppgiftslagen.

3 §. *Tillämpningsområde*. Enligt det föreslagna 1 mom. tillämpas lagen på nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdetjänster och på tjänster där man behandlar information om användning av tjänsterna som tillhandahålls i de allmänna kommunikationsnäten. Dessutom tillämpas denna lag på direktmarknadsföring i kommunikationsnäten samt på abonnentkatalogs- och nummerupplysningstjänster.

Genom det föreslagna 1 mom. anges huvudregeln för tillämpningsområdet, enligt vilken detta område begränsas till att gälla i allmänna kommunikationsnäten, som tillhandahålls för en användargrupp som inte är avgränsad på förhand. Med nättjänster och kommunikationstjänster avses det samma som med motsvarande begrepp i kommunikationsmarknadslagen. Till de i lagen avsedda mervärdetjänsterna hör huvudsakligen tjänster som baserar sig på lokaliseringssuppgifter. Till denna del motsvarar tillämpningsområdet direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

Med nedannämnda undantag tillämpas bestämmelserna om behandling i den föreslagna lagen inte på nätbanktjänster, förvaltningens elektroniska tjänster för att sköta ärenden, eller andra motsvarande informationssamhällets tjänster enligt i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster, där tjänsternas innehåll inte huvudsakligen grundar sig på behandling av identifierings- eller lokaliseringssuppgifter. Med informationssamhällets tjänster avses tjänster som levereras i form av distanstjänster, det

vill säga utan att parterna är samtidigt närvarande, på elektronisk väg, det vill säga genom sändning och mottagande av tjänsten med hjälp av anordningar för elektronisk behandling av data, eller genom att lagra data och så att enbart ledningar, radiokontakt, optiska eller andra elektromagnetiska anordningar används för att avsända, överföra och motta tjänsten som dataöverföring på personlig anmodan av den som mottar tjänsten och vanligen mot vederlag. Lagen tillämpas också på dem som använder cookies, på dem som bedriver direktmarknadsföring samt på dem som tillhandahåller abonnentkatalogs- och nummerupplysnings-tjänster. Lagens 25 §, som gäller abonnentkatalogs- och nummerupplysnings-tjänster tillämpas oberoende av om tjänsterna tillhandahålls i kommunikationsnätet, eller till exempel i tryckt form. I fråga om nättjänster, kommunikationstjänster, abonnentkatalogstjänster och nummerupplysnings-tjänster motsvarar det föreslagna momentet 2 § 1 mom. lagen om dataskydd vid televerksamhet. I jämförelse med tillämpningsområdet för sistnämnda lag utsträcks tillämpningsområdet för den föreslagna lagen så att mervärdestjänster och användningen av cookies faller inom den föreslagna lagens tillämpningsområde.

Enligt det föreslagna 2 mom. tillämpas lagen inte på interna kommunikationsnät och på andra sådana nät som tillhandahålls en begränsad grupp av användare, om inte dessa nät är anslutna till det i 1 mom. avsedda allmänna kommunikationsnätet.

I de kommunikationsnät som avses i det föreslagna 2 mom. är det för att trygga integritetsskyddet och skyddet för konfidentiella meddelanden nödvändigt att tillämpa motsvarande grundläggande förpliktelser och behandlingsregler för dataskyddet som i fråga om sådan behandling av identifierings- och lokaliseringssuppgifter som utförs av teleföretag. I fråga om interna nät som är anslutna till de allmänna kommunikationsnäten administrerar en sammanslutningsabonnent ett system där identifierings- och lokaliseringssuppgifter i anslutning till användarnas konfidentiella meddelanden behandlas. I en sammanslutningsabonnents tekniska system ackumuleras bland annat likadana konfidentiella uppgifter om användarna, och till exempel

i de elektroniska postsystemen också konfidentiella meddelanden, på samma sätt som i fråga om teleföretag. Lagen tillämpas till exempel i sådana fall då e-postmeddelanden läses på e-postservern i en sammanslutningsabonnents interna kommunikationsnät, som har förbindelse med de allmänna kommunikationsnäten, oberoende av om meddelandena rör sig via det allmänna kommunikationsnätet, eller endast i det interna kommunikationsnätet.

Enligt det föreslagna 3 mom. tillämpas lagens 4 och 5 § dock också på interna kommunikationsnät och på andra sådana nät, som tillhandahålls en begränsad grupp av användare, även om dessa nät inte är anslutna till det i 1 mom. avsedda allmänna kommunikationsnätet.

I grundlagens 10 § garanteras vars och ens rätt till konfidentiell kommunikation, utan att utomstående orättmätigt får kännedom om innehållet i konfidentiella meddelanden, som han eller hon avsänder, eller som är adresserade till honom eller henne, eller om identifieringssuppgifter i samband med dem. Skyddet för konfidentiella meddelanden gäller all så kallad riktad kommunikation, oberoende av om den sker genom offentliga eller andra kommunikationsnät. Detta betyder till exempel att e-postmeddelanden, som sänds i företags eller andra sammanslutningars interna kommunikationsnät är konfidentiella också då dessa nät inte har anslutits till det allmänna kommunikationsnätet och dessa meddelanden alltså inte i något skede rör sig via sistnämnda nät.

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation kan inte anses direkt förutsetta en utvidgning av tillämpningsområde enligt 3 mom. till att omfatta också interna nät, som inte är anslutna till de allmänna kommunikationsnäten. Det föreslagna momentet motsvarar dock till innehållet 2 § 3 mom. i gällande lag om dataskydd vid televerksamhet. Det föreslagna momentet överensstämmer med artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet vid elektronisk kommunikation där det bestäms att medlemsstaterna genom nationell lagstiftning skall säkerställa konfidentialitet vid kommunikation och därmed förbundna trafikuppgifter via allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga

elektroniska kommunikationstjänster.

Bestämmelserna om behandling av identifieringsuppgifter i den föreslagna lagen tillämpas inte på nämnda uppgifter som behandlas i sådana interna kommunikationsnät som avses i det föreslagna momentet. Bestämmelserna i personuppgiftslagen tillämpas på identifieringsuppgifter som ingår i meddelanden som behandlas i sådana interna kommunikationsnät och som kan förknippas med en fysisk person. Nämnda lag innehåller bestämmelser om bland annat registfårens omsorgsplikt, bindning till ändamålet med användningen samt om kravet på uppgifternas behövlighet.

Enligt det föreslagna 4 mom. tillämpas bestämmelserna i personuppgiftslagen på behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag. Utom vad som bestäms i den föreslagna lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, har operatörer som faller inom lagens tillämpningsområde de förpliktelser enligt personuppgiftslagen som gäller registerförare. Sistnämnda lag tillämpas speciellt i fråga om interna kommunikationsnät, som är skilda från de allmänna kommunikationsnäten, och på vilka den föreslagna lagen tillämpas endast i begränsad omfattning. Det föreslagna momentet motsvarar till innehållet bestämmelsen i 2 § 1 mom. lagen om dataskydd vid televerksamhet. I artikel 1 i direktivet om integritet vid elektronisk kommunikation bestäms att direktivet skall precisera och komplettera personuppgiftsdirektivet för att säkerställa ett likvärdigt skydd av de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet rätten till integritet, när det gäller behandling av personuppgifter inom sektorn för elektronisk kommunikation samt för att säkerställa fri rörlighet för sådana uppgifter samt för utrustning och tjänster avseende elektronisk kommunikation inom gemenskapen.

Enligt det föreslagna 5 mom. skall bestämmelserna i lagen om integritetsskydd i arbetslivet dessutom tillämpas i relationerna mellan arbetsgivare och arbetstagare. Ifrågasvarande lag tillämpas vid arbets- och tjänsteförhållanden och vid jämförbara offentlig-rättsliga tjänsteförhållanden. Lagens 9 § innehåller bestämmelser om tekniska förfaringsätt då man ordnar teknisk övervakning

och användning av datanät. Enligt 9 § 3 mom. lagen om integritetsskydd i arbetslivet bestäms särskilt om rätt för arbetsgivaren att använda teknisk övervakning och att kontrollera användningen av elektronisk post och datanät.

Enligt det föreslagna 6 mom. tillämpas lagen inte på meddelanden som förmedlas i masskommunikationsnätet, om meddelandet inte i det enskilda fallet kan sättas i förbindelse med den abonnent eller användare som mottar meddelandet.

Enligt den föreslagna 2 § 1 punkten avses med meddelande samtal, elektronisk post, textmeddelande, talmeddelande och annat motsvarande meddelande som förmedlas i kommunikationsnätet mellan parterna, eller till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand. Meddelanden är också sådana budskap med innehåll som förmedlas till en mottagarkrets som inte har begränsats på förhand, såsom televisions- och radioprogram samt alla uppgifter som förmedlas genom för allmänheten öppna sidor i de elektroniska kommunikationsnäten. Bläddrande i nätsidor faller inom lagens tillämpningsområde, eftersom det vid bläddrande i för allmänheten öppna sidor på servrar i allmänhet kvarblir uppgifter på servern, eller via kommunikationsnätet på terminalutrustningen, med vilkas hjälp kommunikationen kan sättas i samband med mottagaren. Denna möjlighet saknas vid traditionella televisions- och radioutsändningar, varför denna lag inte tillämpas på dem. Enligt artikel 2 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation omfattar i direktivet avsedd kommunikation inte information som överförs som en del av en sändningstjänst för rundradio eller television till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät, utom i den mån informationen kan sättas i samband med den enskilda abonnenten eller användaren av informationen.

Enligt det föreslagna 7 mom. tillämpas lagen inte på myndighetsverksamhet i sådana myndighetsnät som avses i kommunikationsmarknadslagen, eller i annat kommunikationsnät som konstruerats för att tillgodose behovet av allmän ordning och säkerhet, landets försvar, räddningsuppgifter, befolkningsskydd, eller trafiksäkerhet till lands, till sjöss, på räls eller i luften. I kommunika-

tionsmarknadslagen avses med myndighetsnät ett kommunikationsnät som byggts för behov i anslutning till allmän ordning och säkerhet, räddningsuppgifter eller befolkningsskyddet och i vilket anslutningar kan tillhandahållas utom myndigheterna även andra användargrupper som är nödvändiga med hänsyn till skötseln av ovan avsedda uppgifter. Enligt kommunikationsmarknadslagen kan ett myndighetsnät vara ett så kallat rent separat nät, eller det kan vara kopplat till det allmänna kommunikationsnätet, varvid man till exempel kan ringa från myndighetsnätet till det allmänna telefonnätet. Som exempel på ett sådant myndighetsnät kan nämnas Finlands myndighetsradionät (VIRVENÄTET), vars ändamål är att förbättra myndigheternas samarbete i normala och i undantagsförhållanden och vars primära användare är statens och kommunernas säkerhetsmyndigheter. I den föreslagna lagen avses med myndighetsnät också de kommunikationsnät som har konstruerats för att tjäna försvarsmaktens behov och behoven i anslutning till olika trafikformers säkerhet. En väsentlig omständighet är att den föreslagna lagen inte tillämpas på kommunikation som vid myndighetsverksamhet äger rum i myndighetsnäten. Myndigheter som avses i den föreslagna lagen är statens förvaltningsmyndigheter samt kommunernas och samkommunernas myndigheter. Den föreslagna lagen tillämpas dock på annan kommunikation i myndighetsnäten, såsom privata samtal. Lagen tillämpas också på kommunikation från andra än myndigheter, till exempel då anslutning till ett myndighetsnät har beviljats sammanlutningsabonnenter, som ansvarar för energidistributionen och deras användare.

Enligt artikel 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall direktivet inte tillämpas på verksamheter som faller utanför tillämpningsområdet för Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen och inte i något fall på verksamheter som avser allmän säkerhet, försvar, statens säkerhet och statens verksamhet på straffrättens område. Bestämmelsen i direktivet har ansetts möjliggöra att myndighetsverksamhet i myndighetsnät kan uteslutas från lagens tillämpningsområde på det sätt som avses i den föreslagna lagen.

Enligt det föreslagna 8 mom. tillämpas inte det som föreskrivs i denna lag om annat följer av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998). Bestämmelsen är konsekvent med beaktande av utgångsläget att den föreslagna lagen inte är avsedd att tillämpas på nätbanksverksamhet, och det är således heller inte meningen att skyldigheten att förvara uppgifter i anslutning till denna eller annan kreditinstitutverksamhet upphävs genom lagen.

2 kap. Skydd av integritet och konfidentiella meddelanden

4 §. *Den konfidentiella naturen hos meddelanden, identifieringsuppgifter och lokaliseringssuppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. är meddelanden, identifieringsuppgifter och lokaliseringssuppgifter konfidentiella, om inte annat bestäms i denna, eller i annan lag.

Det föreslagna momentet tryggar rätten för var och en till konfidentiell kommunikation utan att utomstående får kännedom och av innehållet i meddelanden som ifrågakvarande person avsänt eller mottagit. Meddelandena är konfidentiella i den omfattning som avses i 10 § 2 mom. grundlagen. Enligt detaljmotiveringen i regeringens proposition med förslag till grundlag är det primära syftet med 10 § 2 mom. grundlagen att mot utomstående skydda innehållet i ett meddelande, som är avsett att vara konfidentiellt. Å andra sidan ger 10 § 2 mom. grundlagen också skydd för andra uppgifter om ett sådant meddelande, om dessa uppgifter kan ha betydelse för att meddelandet förblir konfidentiellt. Typiska sådana uppgifter är till exempel identifieringsuppgifter för samtal. I sina uttalanden har grundlagsutskottet ansett att också identifieringsuppgifter åtnjuter en viss grad av sekretesskydd (GruB 3/1992 rd och GruB 47/1996 rd). Också enligt artikel 5 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation är ett meddelande och till dem anslutna trafikuppgifter konfidentiella.

Sekretess betyder att meddelanden, identifieringsuppgifter och lokaliseringssuppgifter får behandlas endast i sådana syften som anges skilt i lagen.

Det föreslagna momentet ger skydd åt alla meddelanden som rör sig i kommunikations-

näten. Sekretessen har inte begränsats till att gälla kommunikation mellan vissa parter, varför också kommunikation mellan maskiner är konfidentiell enligt den föreslagna paragrafen. Anslutningar av på förhand betalda talkort, så kallade pre-paid anslutningar, skulle enligt den föreslagna paragrafen åtnjuta skydd för sekretessen av både själva meddelandet och dess identifieringsuppgifter. Trots att en pre-paid anslutning inte nödvändigtvis ger möjlighet att identifiera användaren, har en sådan anslutning alltid en abonnent med vilken anslutningen kan förbindas.

Enligt det föreslagna momentet skulle också andra identifieringsuppgifter än de som ansluter sig till meddelandet åtnjuta sekretesskydd. Sådana identifieringsuppgifter ät till exempel de som anger en mobiltelefons eller en anslutnings position, om dessa uppgifter inte utgör lokaliseringssuppgifter.

Lokaliseringssuppgifter anger en terminal eller en anslutnings position vid en viss tidpunkt. Oftast befinner sig en terminal, såsom en mobiltelefon, i en fysisk persons besittning. Då utgör lokaliseringssuppgifterna en del av denna fysiska persons privatliv. Liksom i fråga om identifieringsuppgifter, är bestämmelser om sekretess för lokaliseringssuppgifter av behovet påkallade.

Enligt det föreslagna 2 mom. är meddelanden och till dem anslutna identifieringsuppgifter inte konfidentiella, om meddelandena gjorts tillgängliga för allmänheten.

Vid bedömningen av om ett meddelande är konfidentiellt är en central fråga om dess avsändare har ställt det till allmänhetens förfogande, till exempel till en diskussions- eller opinionskolumn. Om avsändaren inte har ställt sitt meddelande till allmänhetens förfogande, presumeras meddelandet vara konfidentiellt, varvid också därtill anslutna identifieringsuppgifter är konfidentiella. Mottagarnas antal har ingen betydelse vid bedömningen av om ett meddelande är konfidentiellt. Till exempel till flera personer avsänd elektronisk post kan anses vara konfidentiell, om den inte har ställts till allmänhetens förfogande. Till exempel ett meddelande till nyhetsgrupperna på Internet har ställts till förfogande för vem som helst. De som uppehåller olika nyhetsgrupper och diskussionskolumner har möjlighet ett publicera också

identifieringsuppgifter om ett meddelande, eller att låta bli att publicera dem, såsom är fallet i den masskommunikation som i traditionell form äger rum i tidningarnas diskussionsspalter. Däremot är till exempel konferensamtal, videokonferenser och samtal mellan två personer i Internet konfidentiella, om deltagandet i kommunikationen är begränsat.

Enligt det föreslagna 3 mom. gäller bestämmelsen i 1 mom. också identifieringsuppgifter som inlöst genom att bläddra i webbsidor.

De identifieringsuppgifter om abonnenter och användare som inflyter då man bläddrar i nätsidor, till exempel Internetsidor, är konfidentiella, eftersom det vid bläddring i för allmänheten öppna sidor på servern kvarblir uppgifter med vilkas hjälp dessa meddelanden kan förknippas med mottagaren. I samband med annan masskommunikation finns det i allmänhet inte någon motsvarande möjlighet att förbinda ett meddelande med dess mottagare.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras den kommunikationssekretess, varom bestäms i artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

5 § *Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande.* Enligt det föreslagna 1 mom. får den som har mottagit, eller annars fått kännedom om konfidentiella meddelanden eller identifieringsuppgifter, som inte är avsedda för honom eller henne, inte utan samtycke av kommunikationsparterna yppa eller utnyttja ett meddelandes innehåll, identifieringsuppgifter eller uppgifter om meddelandets existens, om inte annat bestäms i lag.

I det föreslagna 1 mom. skyddas i 4 § 1 mom. avsedda konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter, då någon annan än den avsedda mottagaren får kännedom om meddelandena. Det är fråga om en situation där någon annan person än den avsedda mottagaren får ett meddelande, men där denna person inte själv aktivt har verkat för att få det och där hans eller hennes avsikt inte har varit att skaffa sig upplysningar om meddelandet, dess existens eller om därtill anslutna identifieringsuppgifter. Det kan till exempel var fråga om ett meddelande som man fått i misstag. Därvid uppstår tystnadsplikt för

mottagaren om meddelandet och om identifieringsuppgifterna.

Ett konfidentiellt meddelande kan komma i händerna på någon annan person än den avsedda mottagaren bland annat på grund av felaktig adress eller routing. Den teknik och de tjänster som står till buds för elektronisk kommunikation medför lätt att ett meddelande kan routas till någon annan än mottagaren, till och med på grund av ett obetydligt tekniskt fel. Till exempel på grund av ett samtal, som förmedlas genom felaktigt nummerval vid uppringning av en mobiltelefons svarstjänst, kan den som ringer upp inte nödvändigtvis ur det meddelande som hör till svarstjänsten urskilja vems svarare det är fråga om. Då kan den som ringer upp i misstag lämna ett meddelande till en annan persons än den avsedda mottagarens telefonsvarare. På samma sätt kan också ett obetydligt fel då man skriver en e-postadress leda till att meddelandet hamnar hos någon annan än den avsedda mottagaren. Om man genom aktiva åtgärder ingriper i konfidentiell kommunikation, faller kränkningen inte inom detta moments tillämpningsområde, utan gärningen uppfyller rekvisitet för kränkning av kommunikationshemlighet enligt 38 kap. 3 och 4 mom. strafflagen.

Avsikten med det föreslagna momentet är inte att förhindra till exempel eftersändning av e-post till den riktiga mottagaren, utan fråga är uttryckligen om att förbjuda användningen av sådana meddelanden och identifieringsuppgifter i avsikt att dra fördel av dem. Det föreslagna momentet hindrar sålunda inte heller sådan omstyrning till rätt myndighet av dokument som kommit till fel myndighet, varom bestäms i 8 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982).

I 4 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet bestäms att den som har tagit emot eller annars fått kännedom om ett konfidentiellt telemeddelande som inte är avsett för honom inte får orättmätigt lämna uppgifter om innehållet i telemeddelandet eller utnyttja uppgifter om innehållet i telemeddelandet eller om dess existens. Enligt det föreslagna 1 mom. får i misstag mottagna meddelanden eller identifieringsuppgifter utnyttjas med samtycke av någondera parten i kommunikationen, eller om detta särskilt bestäms

i lag. I praktiken skulle samtycke i allmänhet begäras av avsändaren, eftersom mottagaren inte nödvändigtvis ännu har mottagit meddelandet och beviljande av samtycke sålunda är omöjligt. Man skulle på detta sätt i lagen ge ett konkret innehåll åt orättmätighetsbegreppet i lagen om dataskydd inom televerksamhet. Den möjlighet att ge sitt samtycke som har getts parterna i kommunikationen är i konsekvens med det föreslagna 8 § 1 mom., där rätten att behandla konfidentiella meddelanden och därtill anslutna identifieringsuppgifter har getts avsändaren och mottagaren av meddelandet. För övrigt ingår bestämmelser om behandling av konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter i 3 kap. Dessutom kan genom speciallag bestämmas om olika rättigheter och förpliktelser i fråga om konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter. Till exempel kan innehållet i ett meddelande vara sådant att mottagaren inte till en tredje part kan ge sitt samtycke till att behandla meddelandet. Sådana uppgifter kan vara till exempel i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) avsedda uppgifter i journalhandlingar som skall hållas hemliga.

Enligt det föreslagna 2 mom. föreskrivs tystnadsplikt för den som har mottagit, eller eljest fått kännedom om en lokaliseringssuppgift, som inte är avsedd för honom eller henne. Denna person får inte utan samtycke av den lokaliserade yppa eller utnyttja identifieringssuppgiften eller uppgift om dess existens, om inte annat bestäms i lag.

I det föreslagna 2 mom. bestäms om sekretess för lokaliseringssuppgifter på motsvarande sätt som i fråga om identifieringssuppgifter. För integritetsskyddet är det viktigt att de lokaliseringssuppgifter, som anger en fysisk persons geografiska position, är lika konfidentiella som identifieringssuppgifter.

Enligt det föreslagna 3 mom. får ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdetjänster, en sammanslutningsabonnent, eller den som är eller varit anställd hos en i 137 § kommunikationsmarknadslagen avsedd teleentreprenör inte utan samtycke av kommunikationens parter, eller av den lokaliserade, yppa vad han eller hon i sitt arbete fått veta om meddelanden, eller identifierings- och lokaliseringssuppgifter, om inte an-

nat bestäms i lag.

Enligt det föreslagna momentet föreskrivs en särskild tystnadsplikt för dem som fått del av meddelanden samt av identifierings- och lokaliseringssuppgifter då de sköter uppgifter i tjänst hos ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, en sammanslutningsabonnent eller en teleentreprenör som avses i 137 § kommunikationsmarknadslagen. Dessa operatörer anses behandla så stora mängder konfidentiella meddelanden samt därtill anslutna identifierings- och lokaliseringssuppgifter att det föreligger behov av att föreskriva speciell tystnadsplikt för personer i tjänst hos dem som behandlar sådana uppgifter. I jämförelse med dem som omfattas av tystnadsplikt enligt 7 § lagen om dataskydd inom televerksamhet skulle tystnadsplikten utvidgas till att omfatta också de personer som är i tjänst hos en sammanslutningsabonnent eller hos den som tillhandahåller mervärdestjänster. De som är i tjänst hos den som tillhandahåller mervärdestjänster behandlar identifierings- och lokaliseringstjänster för att utföra tjänsterna, varför det finns behov av att föreskriva särskild tystnadsplikt också för dem. Personer i tjänst hos en sammanslutningsabonnent kan behandla stora mängder meddelanden samt identifierings- och lokaliseringstjänster. Det är av behovet påkallat att också de personer som till exempel svarar för e-posttrafiken i en sammanslutning faller inom ramen för den särskilda tystnadsplikten. Därmed skulle bestämmelsen i 38 kap. strafflagen om kränkning av tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande gälla också dessa personer.

I det föreslagna 4 mom. bestäms att ovan i det föreslagna 3 mom. avsedd tystnadsplikt också gäller den som verkar, eller som har verkat, för ett teleföretags räkning, för den som tillhandahåller mervärdestjänster, för en sammanslutningsabonnents eller för en teleentreprenörs räkning.

I det föreslagna momentet bestäms att om ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, en sammanslutningsabonnent eller en i 137 § avsedd teleentreprenör till exempel ingår ett underleverantörsavtal med ett annat företag om behandling av uppgifter som behövs för att tillhandahålla eller använda dessa tjänster, skall tystnadsplikten utvid-

gas till att omfatta också dessa parter.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Enligt nämnda lagrum förutsätts att medlemsstaterna särskilt förbjuder avlyssning, uppfångande med tekniskt hjälpmedel, registrering eller andra metoder som innebär att kommunikationen och de därmed förbundna trafikuppgifterna kan fångas upp eller övervakas av andra personer än användarna utan de berörda användarnas samtycke.

6 § *Skydd av meddelanden och identifieringssuppgifter*. Enligt det föreslagna 1 mom. får en abonnent och användare skydda sina meddelanden och sina identifieringssuppgifter på det sätt han eller hon önskar genom att utnyttja tillbuds stående tekniska möjligheter, om inte annat bestäms i lag. Skyddet får dock inte störa utförandet eller användningen av nättjänster och kommunikationstjänster.

I det föreslagna momentet avses med skydd användarens rätt att skydda sina meddelanden med hjälp av på kryptering baserade produkter, eller andra motsvarande åtgärder för att trygga sekretess och integritet för meddelandet. Avsikten med bestämmelsen är inte att ålägga teleföretag eller dem som tillhandahåller mervärdestjänster någon förpliktelse att till abonnenter och användare tillhandahålla sådana krypteringstjänster som inte ingår i bestämmelsen om förpliktelse att handha dataskyddet i den föreslagna 19 §.

En abonnents eller en användares rätt att skydda sina meddelanden är dock inte ovillkorlig, utan den kan begränsas av andra parter behov av att störningsfritt utföra eller använda nät- eller kommunikationstjänster. En del av skyddsmetoderna är sådana att de kan förorsaka störningar till exempel av funktionen i ett företags eller en sammanslutnings brandvägg. Företaget eller sammanslutningen skall då kunna förbjuda att skyddet tas i bruk.

Det föreslagna momentet motsvarar i huvudsak 5 § 1 mom. i lagen om dataskydd inom televerksamhet.

Enligt det föreslagna 2 mom. är innehav, import, tillverkning och distribution av system för att avkoda tekniskt skydd av elektronisk kommunikation, eller av en del av ett sådant system, förbjuden, om det primära än-

damålet med systemet eller dess del är obehörig avkodning av det tekniska skyddet. Med elektronisk kommunikation avses i den föreslagna paragrafen både skydd av individuella meddelanden och identifieringsuppgifter och allmänare skydd av kommunikationer, som äger rum i kommunikationsnäten. Det bör beaktas att avsikten med det föreslagna momentet inte är att över lag förbjuda tillverkning, import, olika slag av distribution och innehav av system för att avkoda tekniskt skydd, utan förbudet gäller endast sådana fall då det primära ändamålet med dessa system är en obehörig avkodning av tekniskt skydd. Det primära ändamålet skall anses vara det ändamål som verkar mest uppenbart, med beaktande av samtliga omständigheter och förhållanden. Operatörerna är inte ansvariga, om någon till exempel missbrukar ett system eller en del därav, som operatören tillverkat för berättigad avkodning av skydd.

Bestämmelser motsvarande den i det föreslagna 2 mom. fanns i Finlands lagstiftning redan i 29 a § lagen om televerksamhet (183/1987). Motsvarande bestämmelse ingick också både i telemarknadslagen (396/1997) och i lagen om dataskydd inom televerksamhet. I 5 § 2 mom. sistnämnda lag förbjuds orättmätigt innehav av system för avkodning av tekniskt skydd. I motiveringarna till regeringspropositionen till ifrågasättande lag (RP 146/2000 rd) avsågs med orättmätigt innehav bland annat sådant innehav för försäljnings-, import- eller användningsändamål. Avsikten med den föreslagna paragrafen är alltså inte att ändra nuvarande rättsläge, utan endast att klargöra regleringen.

Obehörig användning av ett system för att avkoda tekniskt skydd för elektronisk kommunikation är förbjuden i stöd av 38 kap. 3, 4 och 5 § strafflagen. Enligt 38 kap. 3 § strafflagen gör bland annat den sig skyldig till kränkning av kommunikationshemlighet som obehörigen genom att bryta ett säkerhetsarrangemang skaffar uppgifter om ett meddelande som har upptagits elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod och som är skyddat mot utomstående, eller skaffar uppgifter om innehållet i samtal, telegram, text-, bild-, eller dataöverföring eller något annat motsvarande telemeddelande

som förmedlas genom telenät eller om avsändande eller mottagande av ett sådant meddelande. Sålunda åtnjuter till exempel den i det föreslagna 1 mom. föreskrivna rätten för parterna i ett meddelande att skydda detta och sina identifieringsuppgifter på det sätt de önskar skydd i stöd av ovannämnda paragraf i strafflagen. I 38 kap. 4 § strafflagen bestäms om grov kränkning av kommunikationshemlighet. Enligt 1 mom. 2 punkten i nämnda paragraf är grunden för hårdare sanktioner den att gärningsmannen använder ett för begående av brottet planerat eller omandlat databehandlingsprogram eller tekniska specialanordningar eller om brottet annars begås särskilt planmässigt.

Enligt 38 kap. 8 § strafflagen gör den sig skyldig till dataintrång som genom att göra bruk av en användaridentifikation, som han inte har rätt till, eller genom att annars bryta säkerhetsarrangemang obehörigen tränger in i ett informationssystem där data behandlas, lagras eller överförs elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod eller i en särskilt skyddad del av ett sådant system. Bland annat det skydd för GSM- eller datanät som operatörerna genomfört åtnjuter skydd i stöd av denna bestämmelse.

Dessutom innehåller lagen om förbud mot vissa avkodningssystem (1117/2001) bestämmelser om obehörig avkodning av avgiftsbelagda radio- och televisionsutsändningar samt avkodning av tekniskt skydd av distanstjänster på personlig begäran av mottagaren. Brott mot förbudet i lagens 3 § är straffbart såsom i lagens 6 § 2 mom. avsedd avkodningssystemförseelse. Om det dock är fråga om verksamhet i förvärsändamål, tillämpas enligt lagens 6 § 1 mom. bestämmelsen i 38 kap. 8 a § strafflagen om avkodningssystembrott.

För brott mot det föreslagna 2 mom. föreslås straffbestämmelse i 42 § 2 mom. 1 punkten. På motsvarande sätt är brott mot förbudet i 5 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet straffbart enligt 27 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag.

Utom ovannämnda lagstiftning bereds för närvarande i Finland lagstiftning, som är en konsekvens av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001. Direktivet gäller harmonisering i in-

formationssamhället av vissa aspekter på upphovsrätt och vissa därtill anslutna rättigheter. Denna lagstiftning kommer också att innehålla bestämmelser, som ansluter sig till avkodning av tekniskt skydd.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Kommunikationsverket av godtagbara skäl bevilja tillstånd att avvika från det i 2 mom. avsedda förbudet. Bestämmelsen motsvarar det som bestäms i 5 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. I praktiken kan tillstånd endast komma i fråga i mycket sällsynta fall, till exempel för forsknings- eller produktutvecklingsändamål. Det bör beaktas i Kommunikationsverket inte heller i detta fall kan bevilja tillstånd att använda ett avkodningssystem i strid med ovannämnda paragrafer i strafflagen.

7 §. *Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster och användning av dessa uppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. är registrering med hjälp av kommunikationsnät på användarens terminalutrustning av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster, samt användningen av dessa uppgifter tillåten, om den som tillhandahåller tjänsten ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen. Samtidigt skall användaren beredas tillfälle att förbjuda i detta moment avsedd registrering eller användning.

Uppgifter kan insamlas på många olika sätt om användningen av informationssamhällets tjänster som avses i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster. Exempel på sådana metoder är så kallade cookies, för vilka det inte ännu finns någon vedertagen svensk översättning.

Med cookies avses data som en tjänsteleverantörs server sänder till en användares bläddrarprogram med anmodan om att bläddraren skall lagra uppgiften på användarens terminalutrustning och som tjänsteleverantörens server senare kan be att få tillbaka. I allmänhet är det fråga om små datamängder, till exempel en kort textrad. Ändamålet med att använda cookies är i allmänhet att underlätta användningen av en tjänst, bland annat i sådana fall där användaren har gett uppgifter till exempel om vad han eller hon är intresserad av, eller då sådan information eljest har

ackumulerats i samband med användningen av en tjänst. Då användaren nästa gång tar kontakt med samma tjänsteleverantörs server sänder användarens bläddrarprogram cookies tillbaka till tjänsteleverantörens server. Cookies kan läsas bara av den server som har sänt den, det vill säga att cookies överför data mellan de tidpunkter då en viss server har använts. Cookies kan sålunda inte i allmänhet sända data från en server till en annan.

Genom att ändra inställningarna på sin terminalutrustning kan användaren själv bestämma om han eller hon tillåter att cookies lagras på hans eller hennes terminalutrustning. Många av informationssamhällets tjänster har dock utförts på ett sådant sätt att de inte kan användas utan att något slag av uppgifter lagras om användningen av tjänsterna. Till exempel nuvarande nätbanktjänster har gjorts sådana att det inte fungerar i praktiken utan något slag av cookies. Användaren kan också avlägsna cookies, som redan har registrerats på hans eller hennes terminalutrustning, antingen med hjälp av en i bläddraren inbyggd funktion, genom ett särskilt avlägsnarprogram, eller separat. Om användaren avlägsnar cookies, känner tjänsten inte igen användarens terminalutrustning då användaren nästa gång besöker sidorna. Då strävar tjänsten till att lagra en nya cookies på användarens terminalutrustning.

Beroende på vilken metod som används kan uppgifter, som insamlats om användaren eller om användningen av tjänsten, tekniskt lagras till exempel på användarens terminalutrustning, i olika slag av filer, eller på tjänsteleverantörens egen server. Det bör observeras att det föreslagna 1 mom. endast begränsar registreringen av cookies eller av andra uppgifter om användningen av en tjänst på användarens terminalutrustning. Det föreslagna 1 mom. gäller alltså inte insamling och registrering av data på något annat underlag än användarens terminalutrustning, till exempel för att räkna ett antal besökare. På sådan verksamhet tillämpas bestämmelserna om behandling av personuppgifter i personuppgiftslagen, om dessa uppgifter kan förknippas med en fysisk person. Om registreringen av uppgifter om användningen av en tjänst sker med hjälp av kommunikationsnät

på användarens terminalutrustning, förutsätts antingen att i det föreslagna 1 mom. avsedda uppgifter lämnas och att möjligheten till förbud förverkligas, eller att i det föreslagna 2 mom. avsedds villkor uppfylls.

I det föreslagna 1 mom. avses med den som tillhandahåller en tjänst den som utför registreringen av uppgifter om användningen av tjänsten på användarens terminalutrustning, eller som använder dessa uppgifter. I praktiken är den som enligt momentet tillhandahåller tjänster i de flesta fall någon som tillhandahåller informationssamhällets tjänster. Vid sådana tjänster förmedlas information eller annat innehåll via kommunikationsnäten. Informationssamhällets tjänster kan utföras via olika slag av webbsidor, eller till exempel genom textmeddelanden. Nätbanktjänster, olika underhållningstjänster som förmedlar ljud, bilder eller motsvarande, olika söktjänster och nyhetstjänster utgör exempel på informationssamhällets tjänster.

Ändamålet med den förpliktelse att lämna uppgifter, som avses i det föreslagna 1 mom., är att garantera att användaren är medveten om de uppgifter som kommer till hans eller hennes terminalutrustning och som gäller användaren, eller hans eller hennes verksamhet. Uppgift om registreringen och möjligheten att förbjuda denna kan tillhandahållas på en gång i fråga om flera uppgifter som lagras på terminalutrustningen under en och samma förbindelse. De uppgifter, som skall lämnas, kan samtidigt gälla annan användning än registrering i samband med senare användning av tjänsten. De metoder som används för att ge uppgifter och erbjuda möjlighet till förbud bör vara så användarvänliga som möjligt.

Användarnas terminalutrustning och de uppgifter som registrerats på den faller inom ramen för användarens integritetsskydd. Eftersom frågan gäller intrång i användarens egen terminalutrustning och de i den lagrade uppgifterna, skall de uppgifter som enligt det föreslagna 1 mom. skall ges till användaren vara klara och heltäckande för att han eller hon skall kunna bedöma om rätten till förbud skall utövas. Eftersom saken gäller en förhållandevis svårbegriplig fråga, bör utgångspunkten vara att uppgifterna skall ges på användarens eget modersmål.

Genom det föreslagna 1 mom. förpliktas

den som tillhandahåller en tjänst inte att lagra användarens eventuella registreringsförbud för senare användning. Den som tillhandahåller tjänster är alltså inte förpliktad att samla ett förbudsregister om dem som använder tjänsterna för att förhindra ytterligare försök att på användarens terminalutrustning lagra uppgifter om användningen av tjänsten, om den som utfärdat registreringsförbud senare kommer till tjänsteleverantörens hemsidor. Genom att erbjuda en möjlighet till förbud strävar man endast efter att användaren skall ha en möjlighet att förbjuda registrering på sin terminalutrustning i samband med det enskilda tillfälle då en tjänst används.

Enligt det föreslagna 2 mom. gäller bestämmelserna i det föreslagna 1 mom. inte sådan registrering eller användning av uppgifter vars uteslutande ändamål är att förmedla kommunikation via kommunikationsnäten, eller att underlätta denna förmedling, eller som är nödvändig för att tillhandahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

Registrering av uppgifter om användningen av en tjänst är alltid tillåten då användaren begär en viss tjänst och då det är nödvändigt att lagra sådana uppgifter för att tillhandahålla ifrågavarande tjänst. I detta fall behöver användaren inte heller ges sådana uppgifter om ändamålet med registreringen som avses i det föreslagna 1 mom., eller erbjudas möjlighet att utfärda registreringsförbud. En sådan situation kan uppstå till exempel vid användning av nätbankstjänster. I princip anses att bestämmelserna i det föreslagna 1 mom. inte heller gäller sådan registrerings eller användning av cookies, eller andra uppgifter om användningen av tjänster, som utförs av en sammanslutningsabonnent och som underlättar användningen av kommunikationstjänster inom kretsen av sammanslutningsabonnentens egna användare, eller som anses vara nödvändig för verksamhet som en sammanslutningsabonnent bedriver för en begränsad användarkrets.

Enligt det föreslagna 3 mom. är den registrerings och användning som avses i den föreslagna paragrafen tillåten endast i den omfattning som tjänsten förutsätter, och det skall utföras utan att integritetsskyddet äventyras i onödan. Olovligt brukande är straff-

bart enligt 28 kap. 7 och 8 § strafflagen.

Genom den föreslagna paragrafen verkställs artikel 5.3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation enligt vilket medlemsstaterna skall säkerställa att användningen av elektroniska kommunikationsnät för att lagra information eller för att få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast är tillåten på villkor att abonnenten eller användaren i fråga har tillgång till klar och fullständig information, bland annat om ändamålet med behandlingen, i enlighet med personuppgiftsdirektivet, och erbjuds rätten att vägra sådan behandling av den dataregisteransvarige. Detta får inte förhindra någon teknisk registrering eller åtkomst som endast sker för att utföra eller underlätta överföringen av en kommunikation via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är absolut nödvändigt för att leverera en av informationssamhällets tjänster som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

3 kap. Behandling av kommunikationer och identifieringsuppgifter

8 §. *Allmänna behandlingsregler.* Enligt det föreslagna 1 mom. kan den som sänder ett meddelande, eller den för vilken meddelandet är avsett behandla sina egna meddelanden och till dem anslutna identifieringsuppgifter, om inte annat bestäms senare i denna lag eller någon annan lag.

Var och en har rätt att bestämma om de meddelanden som han eller hon avsänt och till dem hörande identifieringsuppgifter. Också den som har emottagit ett meddelande och för vilken det är avsett har rätt att behandla de meddelanden som han eller hon mottagit och till dem hörande identifieringsuppgifter. Avsikten är att det föreslagna momentet skall vara informativt för att det i fråga om sedvanlig behandling inte skall råda någon oklarhet om det är tillåtet att behandla sina egna meddelanden och till dem hörande identifieringsuppgifter. Behandling av kommunikationsparterna förutsätter inget speciellt i lagen föreskrivet ändamål för meddelandet. Det föreslagna momentet tillåter sålunda att till exempel e-postmeddelanden lagras på den egna terminalutrustningen.

Enligt den föreslagna paragrafen kan en part vara antingen en fysisk eller juridisk person, beroende på det enskilda fallet. I princip kan en juridisk person vara part i meddelanden endast i de fall där meddelanden entydigt ansluter sig till den verksamhet som den juridiska personen utövar. Om en fysisk person till exempel till ett energibolag skickar en beställning av uppvärmningsolja för sitt egnahemshus, torde man kunna anse att meddelandet är avsett för den juridiska person som levererar oljan och inte för en enskilda fysiska person som handlägger oljebeställningen.

Meddelanden och till dem hörande identifieringsuppgifter kan behandlas för att till exempel överföra samtal, e-postmeddelanden eller textmeddelanden från avsändaren till mottagaren, eller för att bekräfta avtal och andra rättshandlingar. Detta betyder till exempel i normal affärsverksamhet att kommunikation bandas för att tjäna som bevis på en affärstransaktion, eller på annan kommunikation i samband med affärsverksamhet. Bestämmelser om informationsskyldighet i samband med att personregister skapas ingår i 6 kap. personuppgiftslagen.

Den rätt att behandla meddelanden som getts parterna kan vara av nöden också till exempel för att skapa säkerhet, eller för andra viktiga ändamål. Det kan till exempel vara viktigt att lagra ett samtal för att utreda hotellser som har mottagits per telefon.

Det bör beaktas att annorstädes i lagstiftningen kan uppgifter i ett meddelande vara av sådant slag att inte heller den avsedda mottagaren kan behandla detta helt fritt. Sådana uppgifter kan vara till exempel i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) avsedda uppgifter i journalhandlingar som skall hållas hemliga.

I det föreslagna 2 mom. ges rätt att behandla konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter med samtycke av avsändaren, eller av den för vilken kommunikationen är avsedd, eller om detta bestäms i lag.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan endast den som avsänder ett meddelande och den till vilken meddelandet är avsett ge sitt samtycke till att deras uppgifter behandlas. Sålunda gäller den i 5 § 1 mom. föreskrivna tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande en så-

dan mottagare av ett meddelande för vilken detta inte är avsett.

Enligt det föreslagna 3 mom. är nedan i 9 – 14 § och 36 § 4 mom. avsedd behandling tillåten endast i den omfattning som behandlingens ändamål kräver och den skall utföras utan att skyddet av konfidentiell kommunikation och integritetsskyddet äventyras mer än nödvändigt. Efter behandlingen skall meddelandena och identifieringsuppgifterna utplånas eller göras sådana att de inte kan förknippas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

Det föreslagna momentets syfte är att begränsa ändamålet med användningen och att samtidigt upplysa den som behandlar identifieringsuppgifter i meddelanden om att i samtliga de fall där i meddelanden ingående identifieringsuppgifter behandlas måste ett ändamål med behandlingen återfinnas i lag och behandling för annat än ifrågavarande ändamål får inte förekomma. Till exempel är behandling för fakturering, eller för att upptäcka ett tekniskt fel tillåten enligt de föreslagna paragraferna. De föreslagna bestämmelserna tillåter sålunda också till exempel behandling som utförs för fakturering, eller för att söka ett tekniskt fel. Behandlingen skall också planeras och genomföras så att skyddet för konfidentiell kommunikation och för integritet inte äventyras i onödan. Till exempel utlämnande eller registrerings av identifieringsuppgifter för ett visst ändamål är tillåten endast i den omfattning som detta ändamål kräver. Ett teleföretag får inte överlåta identifieringsuppgifter till en tredje part, om detta inte är nödvändigt för ifrågavarande ändamål.

Uppgifter som gäller abonnenter och användare och som behandlas i elektroniska kommunikationsnät för att överföra kommunikationer innehåller information om fysiska personers privatliv samt angår både deras rätt till integritet och konfidentiell kommunikation och företags och andra sammanslutningars berättigade intressen. Sådana uppgifter kan sålunda behandlas endast i den omfattning och under så lång tid som det är nödvändigt för behandlingen. Till exempel vid telefonsamtal avbryts överföringen när någondera användaren avbryter förbindelsen. Därefter skall meddelandena och till dem hö-

rande identifieringsuppgifter utplånas, om det inte finns andra i lag bestämda förutsättningar för att fortsätta behandlingen. Identifieringsuppgifterna kan också göras sådana att de inte kan förknippas med abonnenten eller användaren, varvid behandlingen kan fortsättas till exempel för statistiska ändamål. De föreslagna 9 – 14 § innehåller bestämmelser om ändamålet med användningen. Dessa paragrafer ger möjlighet att avvika från det i 4 § föreskrivna skyddet för konfidentiell kommunikation.

Genom det föreslagna momentet implementeras artikel 6 punkt 1 i direktivet om integritet och elektroniska kommunikation.

9 §. *Behandling av identifieringsuppgifter för att utföra och använda tjänster.* Enligt det föreslagna 1 mom. får identifieringsuppgifter behandlas endast i den utsträckning som detta är nödvändigt för att utföra och använda nättjänster, kommunikationstjänster eller mervärdestjänster och för att handha dataskyddet för dessa tjänster.

Enligt det föreslagna momentet är sedvanlig behandling av identifieringsuppgifter tillåten för att utföra och använda nät-, kommunikations- och mervärdestjänster. Teleföretag och andra som tillhandahåller tjänster samt sammanslutningsabonnenter får behandla i meddelanden ingående identifieringsuppgifter till exempel för att överföra samtal, e-postmeddelanden eller textmeddelanden från avsändaren till mottagaren. Till exempel företag och andra sammanslutningar kan sålunda behandla identifieringsuppgifter både i sådan verksamhet där kommunikationstjänster utnyttjas och i användningen av företagets egna kommunikationstjänster.

I det föreslagna momentet ges också en allmän rätt till behandling för att handha dataskyddet för nät-, kommunikations- och mervärdestjänster. Till exempel bevarande av logguppgifter kan anses vara nödvändigt för att trygga systemets funktion samt för att i efterhand verifiera meddelandens integritet och kommunikationshändelser. De egentliga bestämmelserna om dataskydd ingår i 5 kap.

Definitionen av behandling omfattar också utlämnande av identifieringsuppgifter. Sålunda kan de som har rätt till behandling också överlåta identifieringsuppgifter till varandra. Det bör dock beaktas att utlämnanden får

ske endast till sådana som själva har rätt att behandla identifieringsuppgifter i den aktuella situationen. Enligt det föreslagna 8 § 3 mom. begränsas behandlingen till den omfattning som dess ändamål kräver. Mera omfattande behandling är förbjuden.

Det föreslagna momentet motsvarar 12 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet, enligt vilket ett teleföretag får behandla och till ett annat teleföretag lämna ut identifieringsuppgifter för underhåll och utvecklande av telenät och teletjänster. Genom det föreslagna momentet implementeras artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

10 §. *Behandling för fakturering.* Enligt det föreslagna 1 mom. får ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster behandla sådana identifieringsuppgifter som är nödvändiga för att bestämma deras inbördes avgifter och för deras fakturering.

För faktureringsändamål får ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster behandla i det föreslagna 1 mom. avsedda identifieringsuppgifter, som är nödvändiga för att fastställa olika avgifter för tjänsterna. Enligt 10 § gällande lag om dataskydd inom televerksamhet får ett teleföretag för fastställande av en teleräkning och teleföretagens inbördes avgifter behandla en abonnents sådana identifieringsuppgifter som gäller terminalutrustningens nummer, kod eller typ, den uppringda anslutningens nummer eller annan kod, teleförbindelsens starttidpunkt eller datum, samt teleförbindelsens art och varaktighet samt den överförda datamängden och andra identifieringsuppgifter som behövs för bestämmande av en avgift. Det är dock svårt att förutse kommunikationstjänsternas snabba utveckling och då tjänsterna utvecklas kan användningen av olika typer av identifieringsuppgifter bli nödvändig som grund för fakturering. Av denna orsak är det inte motiverat att i det föreslagna momentet inta en förteckning över sådana uppgifter.

Enligt det föreslagna 2 mom. får en sammanslutningsabonnent behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för sin interna fakturering.

En sammanslutningsabonnent kan ha i användning till exempel en digital telefoncentral, varifrån man lätt kan få uppgifter om

alla samtal, som tagits via denna central. Sammanslutningsabonnenten kan använda dessa identifieringsuppgifter för att fakturera användarna för användningen av sina anslutningar. Enligt det föreslagna momentet kan också avsändande av e-postmeddelanden faktureras. Kommunikationens sekretess och integritetsskyddet får dock inte äventyras genom behandlingen av de uppgifter som behövs för faktureringen. Identifieringsuppgifter kan behandlas i en sammanslutningsabonnents fakturering endast på sådant sätt att den andra kommunikationsparten inte kan identifieras. Den föreslagna 24 § innehåller bestämmelser om specificering av en räkning.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster och som avses i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002) kunna behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för att fakturera bild- och ljudinspelningar och sina andra avgiftsbelagda tjänster, som förmedlats genom ett av ett teleföretag administrerat kommunikationsnät, samt andra för faktureringen nödvändiga uppgifter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke.

I det föreslagna momentet avsedda avgiftsbelagda informationssamhällets tjänster, som berättigar till behandling för fakturering, är till exempel väderrapporter, ringljud, musikstycken, videofilmer eller televiserade idrottstävlingar som användaren särskilt ber att skall sändas till hans eller hennes mobiltelefonapparat eller till en annan terminalutrustning inom kommunikationsnäten. Syftet med det föreslagna momentet är att göra det möjligt för den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster att själv fakturera sina egna prestationer. För närvarande faktureras dessa prestationer genom den telefonräkning som teleföretaget sänder till abonnenten. De som tillhandahåller informationssamhällets tjänster anser detta förfarande utgöra både en konstgjord konkurrensbegränsning och ett mellansteg i faktureringen som förorsakar extra kostnader. Ett praktiskt förutsätter att de som tillhandahåller informationssamhällets tjänster är i stånd att skapa och att uppehålla

ett eget faktureringsystem samt att kunderna är villiga att använda sådana på direkt fakturering baserade tjänster. En väsentlig omständighet är att ett teleföretag inte får lämna ut i det föreslagna momentet avsedda uppgifter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller inte har gett sitt samtycke. Överlämnande av identifieringsuppgifter på basis av samtycke av den som uppgifterna gäller kan inte anses vara problematiskt ur integritetsskyddets synpunkt.

Enligt det föreslagna 4 mom. har den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster rätt att av ett teleföretag få i 3 mom. avsedda uppgifter. Bestämmelserna i 2, 4 och 5 kap. denna lag om konfidentiell kommunikation, integritetsskydd, behandling av meddelanden samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter samt om dataskyddet för kommunikation i fråga om den som tillhandahåller mervärdestjänster tillämpas på den åt vem dessa uppgifter överläts.

Enligt det föreslagna momentet ges den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster rätt att av ett teleföretag få sådana uppgifter där den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke till överlämnandet. Teleföretaget får inte vägra att lämna dessa uppgifter till den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster. Teleföretaget kan av den sistnämnda uppbära en sakenlig avgift.

Enligt det föreslagna 5 mom. skall uppgifter i anslutning till en räkning fastställande förvaras minst tre månader från räkningens förfallodag, eller från det att identifieringsuppgifterna lagrades, beroende på vilken av dessa tidpunkter som infaller senare. Uppgifterna får dock inte längre lagras efter det att fordran har preskriberats enligt lagen om preskription av skulder (728/2003). I fall av oenighet angående en räkning skall uppgifter om denna dock lagras tills parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

Enligt 4 § lagen om preskription av skulder preskriberas en skuld tre år efter en tidpunkt som bestäms i 5, 6 och 7 § ifrågavarande lag om preskriptionen inte har avbrutits före det. Med tanke på den föreslagna bestämmelsen bestäms den vanligaste preskriptionstiden sannolikt i enlighet med 5 § ifrågavarande

lag utgående från den förfallodag som anges i räkningen.

Enligt förordningen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet är teleföretagen för närvarande förpliktade att förvara identifieringsuppgifter under minst tre månader för räkningens förfallodag. I frågavarande bestämmelse i förordningen föreslås bli intagen i det föreslagna momentet.

Enligt 10 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet får ett teleföretag behandla identifieringsuppgifter i anslutning till bestämning av en teleräkning högst under en tid av tre år från det att teleräkningen har betalats i sin helhet, dock endast så länge som teleräkningen kan drivas in, om inte något annat bestäms någon annanstans. Enligt det föreslagna momentet får identifieringsuppgifter inte längre behandlas efter det att räkningen inte längre kan indrivas, till exempel på grund av preskription. I fråga om konsumentfordringar skulle denna bestämmelse motsvara regleringen i lagen om dataskydd inom televerksamhet.

Den föreslagna bestämmelsen skulle således inte ändra det nuvarande rättsliga läget eller den faktiska registreringstiden för uppgifter, vilket både ur konsumentmyndigheternas och teleföretagens synvinkel är motiverat.

Definitionen av behandling omfattar också utlämnande av identifieringsuppgifter. Sålunda kan de som har rätt till behandling också till varandra överlåta identifieringsuppgifter. Det bör dock beaktas att utlämnanden kan ske endast till sådana som själva har rätt att behandla identifieringsuppgifter under ifrågavarande omständigheter.

I den föreslagna paragrafens 4 mom. bestäms om förpliktelse för ett teleföretag och för den som tillhandahåller mervärdestjänster att till abonnenten eller användaren meddela vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen räcker. Sådant meddelande kan ges till exempel i samband med anslutningsavtalet, eller i avtalsvillkor som publiceras i Internet.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 6, 2 och 4 stycket i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

11 §. *Behandling för marknadsföringsändamål.* Enligt det föreslagna 1 mom. kan ett teleföretag för att marknadsföra kommunikations- eller mervärdestjänster behandla identifieringsuppgifter i den utsträckning och under så lång tid som denna marknadsföring förutsätter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke.

Marknadsföring som avses i det föreslagna 1 mom. skiljer sig från direktmarknadsföring till kunder enligt den föreslagna 26 § såtillvida att enligt den föreslagna 11 § kan ett teleföretag marknadsföra kommunikations- och mervärdestjänster till exempel utan bindning till en viss produktgrupp och i annan än elektronisk form. Uttryckligt samtycke måste dock alltid begäras av den abonnent eller användare som uppgifterna gäller. Det är också klart att identifieringsuppgifter, som behandlas för marknadsföringsändamål, endast kan gälla den abonnent eller användare som ger sitt samtycke. Samtycket omfattar till exempel inte mottagaren av meddelanden som abonnenten eller användaren har sänt.

Ett teleföretag kan i sin marknadsföring använda till exempel sitt kundregister enligt bestämmelserna i personuppgiftslagstiftningen. Den abonnent eller användare som uppgifterna gäller kan ge sitt samtycke till marknadsföringen till exempel i samband med anslutningsavtalet. I den föreslagna paragrafen avses med användare den till teleföretaget anmälda användaren.

Till innehållet motsvarar det föreslagna 1 mom. 11§ lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt sistnämnda lagrum får teleföretaget med abonnentens samtycke under en viss tid behandla identifieringsuppgifter för att marknadsföra sina teletjänster, eller sina andra tjänster som har direkt samband med dem, då identifieringsuppgifterna har uppkommit i samband med att tjänsterna producerats. Genom det föreslagna momentet implementeras artikel 6 punkt 3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, enligt vilket en leverantör av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, i syfte att saluföra elektroniska kommunikationstjänster eller i syfte att tillhandahålla mervärdestjänster, får behandla uppgifter om abonnenter och användare i den utsträckning och under den tidsperiod som är nödvändig

för sådana tjänster eller sådan marknadsföring, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har samtyckt till detta. Användare eller abonnenter skall ha möjlighet att när som helst dra tillbaka sitt samtycke till behandling av trafikuppgifter.

Det har bedömts att direktivets bestämmelse avser till exempel ett teleföretags marknadsföring, som grundar sig på positionsuppgifter, till exempel då användaren anländer från ett land till ett annat.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall teleföretaget meddela abonnenten eller användaren, innan han eller hon ger sitt samtycke, vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen räcker.

Ett teleföretag skall klart och tydligt meddela hurudana identifieringsuppgifter det kommer att behandla i sin marknadsföring och hur länge uppgifterna behandlas för att den som avser att ge sitt samtycke klart skall kunna bedöma vad marknadsföringen gäller. Om teleföretaget till exempel använder identifieringsuppgifter som anger en viss position, skall abonnenten eller användaren före samtycket ges meddelas att just sådana uppgifter används.

Begreppet behandling omfattar också utlämnande av identifieringsuppgifter. Sålunda kan till behandling berättigade också överlåta identifieringsuppgifter till varandra. Det bör dock beaktas att utlämnande kan ske endast till sådana som har rätt att behandla identifieringsuppgifter i situationen i fråga.

Genom det föreslagna 2 mom. implementeras artikel 6 punkt 4 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall den som gett sitt samtycke ha möjlighet att återta samtycket till att behandla identifieringsuppgifterna.

Genom det föreslagna momentet implementeras artikel 6 punkt 3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

12 §. *Behandling för teknisk utveckling.* I det föreslagna 1 mom. ges teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster rätt att behandla identifieringsuppgifter för att tekniskt utveckla tjänsterna.

Det föreslagna momentet är av behovet påkallat för att redan existerande elektroniska tjänster skall kunna utvecklas och för att nya

tjänster skall kunna skapas för marknaden. Teleföretag och de som tillhandahåller mervärdetjänster kan behandla identifieringsuppgifter så länge som det behövs för att tekniskt utveckla tjänsterna. Med teknisk utveckling avses till exempel förbättring av teknisk prestationsförmåga, eller ökad användbarhet. Behandling för detta ändamål är dock tillåten endast i den utsträckning som åtgärderna kräver och behandlingen skall genomföras utan att skydd för konfidentiell kommunikation och integritet äventyras i onödan, såsom det förutsätts i den föreslagna 8 § 3 mom.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. förutsätts att ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdetjänster före behandlingen påbörjas skall meddela abonnenten eller användaren vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen varar.

Ett teleföretags eller en mervärdetjänstleverantörs i det föreslagna momentet avsedda anmälan kan ges antingen till abonnenten eller till användaren. Anmälan kan ges till exempel i anslutningsavtalet, eller på teleföretagets eller mervärdetjänstleverantörens hemsida.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. kan en sammanslutningsabbonent behandla identifieringsuppgifter för att tekniskt utveckla sin egen verksamhet.

Det är nödvändigt att också sammanslutningsabbonenter skall kunna behandla identifieringsuppgifter för att tekniskt utveckla sin egen verksamhet, till exempel för att testa förmedlingskapaciteten i sina egna kommunikationsnät, eller eljest för att optimera kommunikationstjänsternas användbarhet. Behandling för detta ändamål är dock tillåten endast i den utsträckning som åtgärderna kräver och den skall genomföras utan att skyddet för konfidentiell kommunikation och för integriteten äventyras i onödan. För att utveckla den tekniska prestationsförmågan får uppgifter inte behandlas så att syftet med regleringen i den föreslagna 24 § av specifikation per uppkoppling av en räkning försvagas i onödan.

Begreppet behandling omfattar också utlämnande av identifieringsuppgifter. Sålunda kan till behandling berättigade också överlåta

identifieringsuppgifter till varandra. Det bör dock beaktas att utlämnande kan ske endast till sådana som har rätt att behandla identifieringsuppgifter i situationen i fråga.

Det föreslagna momentet motsvarar 12 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet, enligt vilket ett teleföretag själv får behandla och till ett annat teleföretag lämna ut identifieringsuppgifter för att uppdrag som hänför sig till underhåll och utvecklande av telenät och teletjänster.

13 §. *Behandling i fall av missbruk.* Enligt det föreslagna 1 mom. får ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdetjänster och en sammanslutningsabbonent behandla identifieringsuppgifter, om det är nödvändigt för att upptäcka, förhindra och utreda sådant missbruk som gäller användningen av nättjänsten, kommunikationstjänsten eller mervärdetjänsten samt för att inleda förundersökning av missbruket.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdetjänster och en sammanslutningsabbonent behandla identifieringsuppgifter vid sådant missbruk som riktar sig mot användningen av tjänsterna. Exempel på sådant missbruk kan vara att taga kontakt till en avgiftsbelagd tjänst med hjälp av ett obehörigt åtkommet lösenord, eller att använda en i och sig avgiftsfri tjänst för ett väsentligt annat ändamål än vad som överenskommit med den som tillhandahåller tjänsten. Det föreslagna momentet ger rätt att göra observationer och att förhindra missbruk, men förundersökning av brott lämnas uteslutande till förundersökningsmyndigheterna.

Rätten att överlåta identifieringsuppgifter är nödvändig för att man i praktiken skall kunna upptäcka, förhindra, utreda och till förundersökning bringa fall av missbruk. Såsom i andra föreslagna bestämmelser om behandling, inskränker sig behandling enligt den föreslagna paragrafen endast till det ändamål som paragrafen tillåter och också överlåtselse är tillåten endast för detta ändamål. Överlåtaren skall säkerställa att skyddet för konfidentiell kommunikation och integritetsskyddet inte i onödan äventyras genom utlämnanden, såsom förutsätts i den föreslagna 8 § 3 mom. Till exempel i sådana fall då missbruket gäller flera tjänstleverantörers

tjänster och kommunikationsnät, eller sammanslutningsabonnenters interna nät, kan de som tillhandahåller tjänsterna och sammanslutningsabonnenterna i praktiken motarbeta missbruket endast genom gemensamma åtgärder. Det bör dock beaktas att i dessa fall får identifieringsuppgifter lämnas ut endast till dem som har rätt att behandla identifieringsuppgifter i ifrågavarande situation.

Det föreslagna momentet motsvarar 12 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt detta lagrum får ett teleföretag själv behandla och till ett annat teleföretag lämna ut identifieringsuppgifter för att förebygga och undersökning av missbruk skall kunna handhas. Enligt artikel 15 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation föreligger rätt att behandla trafikuppgifter vid fall av missbruk. Enligt nämnda artikel får medlemsstaterna åsidosätta de artiklar som gäller trafikuppgifter när en sådan begränsning är nödvändig, till exempel för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtalsprövning för brott eller av otillåten användning av ett elektroniskt kommunikationssystem.

14 §. *Behandling för att upptäcka tekniska fel eller brister.* Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. får ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent behandla identifieringsuppgifter, om det är av nöden för att upptäcka tekniska fel eller brister vid förmedlingen av kommunikationen.

I den föreslagna 9 § bestäms att identifieringsuppgifter får behandlas endast i den utsträckning som detta är nödvändigt för att utföra och använda nättjänster, kommunikationstjänster eller mervärdestjänster och för att handha dataskyddet för dessa tjänster. Enligt 8 § skall identifieringsuppgifter därefter utplånas eller göras sådana att de inte kan förknippas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

Den föreslagna 14 § kompletterar den i 9 § beviljade allmänna behandlingsrätten för att tillhandahålla och utnyttja tjänster. Enligt den föreslagna paragrafen kan identifieringsuppgifter behandlas till exempel för att utreda om routing av e-postmeddelanden till fel mottagare beror på ett fel i routern, eller på att denna har fel inställningar. I praktiken har

det visat sig vara nödvändigt för att utreda mera omfattande tekniska fel att teleföretagen skall kunna överlåta uppgifter också åt varandra. Också vid tillämpningen av den rätt varom bestäms i den föreslagna paragrafen skall behandlingen planeras och genomföras så att konfidentiell kommunikation och integritetsskyddet inte äventyras i onödan.

Den i behandlingen av identifieringsuppgifter ingående rätten till utlämnande är nödvändig för alla som saken angår för att fel i praktiken skall kunna upptäckas, förhindras och utredas. I sådana fall då felen gäller flera tjänsteleverantörers tjänster och kommunikationsnät kan de som tillhandahåller tjänsterna och sammanslutningsabonnenter i praktiken reparera felen endast genom gemensamma åtgärder. Den som överlåter uppgifter skall försäkra sig om att skyddet för konfidentiell kommunikation och integritetsskyddet inte i onödan äventyras genom utlämnanden. Det bör dock beaktas att identifieringsuppgifter i dessa fall kan lämnas ut endast till dem som har rätt att behandla uppgifterna i ifrågavarande situation.

I fråga om teleföretagen motsvarar den föreslagna paragrafen till innehållet rätten enligt 12 § lagen om dataskydd inom televerksamhet om behandling för att undfå telenätet och teletjänsterna.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 6 punkt 5 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Enligt denna punkt skall behandlingen av trafikuppgifter begränsas till sådana personer som av leverantören av allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster getts i uppdrag att sköta bland annat trafikstyrning. Behandlingen skall begränsas till sådant som är nödvändigt för dessa verksamheter. Enligt punkt 29 i ingressen till direktivet om integritet och elektronisk kommunikation får den som tillhandahåller tjänsterna behandla trafikuppgifter som rör abonnenter och användare när det är nödvändigt i enskilda fall för att upptäcka tekniska brister eller fel vid förmedling av kommunikation.

15§. *Registrering av uppgifter om behandlingen.* Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall ett teleföretag lagra detaljerade uppgifter om behandlingen av identifierings-

uppgifter. Av uppgifterna skall framgå behandlings tidpunkt samt handläggaren. Uppgifterna skall förvaras under två år från registreringen.

Kommunikationsverket har den 19 maj 1999 i stöd av 23 § kommunikationsmarknadslagen utfärdat föreskrifter om dataskydd i teleföretag. Enligt föreskrifternas 2 § 5 mom. skall ett teleföretag för vart och ett av systemen föra register över de personer som har användaridentifikation för detta system och de rättigheter som en viss användaridentifikation medför. Enligt 6 mom. samma paragraf skall ett teleföretag övervaka de händelser som påverkar dataskyddet för företagets uppgifter, dokument, telenät, utrustningar, tjänster och filer på ett sådant sätt att händelser som är av betydelse för dataskyddet kan upptäckas. Det skall vara möjligt att i efterhand under den tid som författningarna bestämmer spåra de händelser som gäller kontroll av fel, kontroll av konfiguration, kontroll av debitering, kontroll av prestationsförmåga och kontroll av dataskydd. Dessutom har Kommunikationsverket utfärdat detaljerade rekommendationer om hur bestämmelserna skall tillämpas.

Dataombudsmannens byrå har den 10 februari 2003 utfärdat regler om behandling av uppgifter i användarlogg enligt personuppgiftslagen. Enligt föreskrifterna bör registreringstiden för loggdata basera sig på loggens användningsändamål. Emedan loggen förs i de registrerades intresse, kan de i loggen lagrade data förvaras så länge som den registrerade kan framföra straffrättsliga krav på den som behandlar personuppgifterna eller på utomstående. I föreskrifterna konstateras att emedan lagstridig behandling av personuppgifterna och intrång i registret är kriminaliserade handlingar, vilkas åtalsrätt preskriberas efter två år, bör loggen förvaras i två års tid, om man inte tidigare har kunnat konstatera att grunden till förvaringen har förlorat sin betydelse. Dataombudsmannens föreskrifter är inte rättsligt bindande.

Det föreslagna momentet motsvarar i huvudsak den registreringsförpliktelse som ingick i Kommunikationsverkets rättsligt bindande bestämmelser och som riktade sig till teleföretagen. Momentet gäller bara sådana identifieringsuppgifter som omedelbart kan

ha avgörande betydelse för att skydda konfidentiella meddelanden och integritet. Den föreslagna förvaringsperioden på två år har ansetts vara nödvändig för att man skall kunna utreda misstankar om missbruk, som uppstår i efterhand, eller för att kunna påvisa att de är orgrundade.

Registreringsförpliktelsen enligt det föreslagna 1 mom. är av behovet påkallad speciellt för att utreda eventuellt missbruk i sådana fall då personer i ett teleföretags tjänst misstänks ha behandlat identifieringsuppgifter, som ansluter sig till konfidentiell kommunikation mellan abonnenter eller användare, för annat ändamål än sådant som är acceptabelt enligt denna lag. Å andra sidan kan man med de lagrade behandlingsuppgifterna bevisa att ingen har gjort sig skyldig till misstänkt missbruk, vilket har en positiv inverkan på rättskyddet för dem som behandlar uppgifter. Man kan anse att den föreslagna bestämmelsen har stor betydelse i fråga om det allmänna förtroendet för elektroniska kommunikationstjänster.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan Kommunikationsverket utfärda närmare bestämmelser om hur den i 1 mom. avsedda registreringen och förvaringen tekniskt skall genomföras. Genom dessa bestämmelser kan man beakta de speciella dragen i olika systemmiljöer.

Man kan inte anse att direktivet om integritet och elektronisk kommunikation direkt skulle förutsätta någon sådan registreringsförpliktelse, varom bestäms i det föreslagna 1 mom. Den föreslagna bestämmelsen är dock i överensstämmelse med artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, där det bestäms att medlemsstaterna genom nationell lagstiftning skall säkerställa konfidentialitet vid kommunikation och därmed förbundna trafikuppgifter via allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. De skall särskilt förbjuda avlyssning, uppfångande med tekniskt hjälpmedel, registrering eller andra metoder som innebär att kommunikationen och de därmed förbundna trafikuppgifterna kan fångas upp eller övervakas av andra personer än användarna utan de berörda användarnas samtycke, utom när de har laglig rätt att göra detta.

4 kap. Lokaliseringsuppgifter

16 §. *Behandling och utlämnande av lokaliseringssuppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. får ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, en sammanslutningsabonnent och personer som verkar för deras räkning behandla lokaliseringssuppgifter för att tillhandahålla och utnyttja mervärdestjänster under de förutsättningar som bestäms i detta kapitel. Utan hinder av bestämmelserna i 16, 17 och 18 § får lokaliseringssuppgifter behandlas, om de har getts en sådan form att de inte som sådana, eller i förening med andra uppgifter, kan förknippas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

Med lokaliseringssuppgifter avses sådana uppgifter som anger en anslutnings eller en terminalutrustnings geografiska position och som används för annat ändamål än för att utföra nät- eller kommunikationstjänster. Genom lokaliseringssuppgifter kan man ange användarens terminalutrustnings latitud, longitud och höjd, resans riktning, lokaliseringssuppgifternas precision, den del av nätet dit terminalutrustningen lokaliserar vid en viss tidpunkt samt tidpunkten då lokaliseringssuppgifterna lagras. En del av uppgifterna, såsom uppgift i mobiltelefoninätet om inom vilken basstations område en påkopplad mobilteleapparat befinner sig vid en viss tidpunkt, omfattas av begreppet identifieringsuppgifter eftersom dessa uppgifter används för att förmedla kommunikation. Om basstationsuppgifter dock används för andra ändamål än för att förmedla meddelanden, är dessa uppgifter dock inte i denna lag avsedda identifieringsuppgifter, utan lokaliseringssuppgifter.

Lokaliseringssuppgifter kan till exempel med hjälp av basstationslokalisering (cell-id) ange var en användare av en GSM-telefon befinner sig, oberoende av om användaren talar i telefonen eller inte. Lokaliseringssuppgifter kan också vara förknippade med andra apparater än för kommunikation avsedd terminalutrustning. Som exempel kan nämnas olika slag av lokaliseringsarmband, med vilka man inte kan avsända eller emotta meddelanden, men vilkas geografiska position kan fastställas, till exempel genom basstations-

eller satellitlokalisering (GPS). Lokalisering skapar också nya möjligheter till många slag av på lokaliseringssuppgifter baserad kommersiell verksamhet, bland annat reklam. En på lokaliseringssuppgifter baserad mervärdestjänst kan till exempel vara en tjänst, som tillhandahålls företag, där avtalade mobiltelefoners position kan kontrolleras på kartan från tjänsteleverantörens webbsida. Mervärdestjänster som utnyttjar lokaliseringssuppgifter kan också vara till exempel en persons positionskoordinater, som genom textmeddelanden sänts till en GSM-telefon, eller sändning av en karta över den lokaliserades närområde i form av multimediakommunikation (MMS). Andra på lokaliseringssuppgifter baserade tjänster kan till exempel vara anvisningar om en viss tjänst, som står till buds närmast den lokaliserade, eller om någon annan plats, eller att locka den som promenerar på gatan att gå in i en butik i närheten, eller information om olika erbjudanden till personer som besöker ett köpcentrum.

Som villkor för att behandla lokaliseringssuppgifter hänvisas i det föreslagna 1 mom. till de förutsättningar för sådan behandling, som nedan i den föreslagna 17 § föreskrivs för teleföretag och i den föreslagna 18 § föreskrivs för dem som tillhandahåller mervärdestjänster och för sammanslutningsabbonenter. Om lokaliseringssuppgifterna dock har gjorts anonyma så att de inte kan sättas i förbindelse med någon abonnent eller användare, tillämpas bestämmelserna i de föreslagna 17 och 18 § inte på behandlingen av sådana lokaliseringssuppgifter. Anonyma lokaliseringssuppgifter får sålunda behandlas fritt. Det föreslagna 1 mom. ger samtidigt rätt att ge lokaliseringssuppgifter sådan form att de inte som sådana, eller i förening med andra uppgifter, kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare. Behandling av anonyma lokaliseringssuppgifter kan vara av behovet påkallad, till exempel för statistikförings-, forsknings- eller tjänsteutvecklingsändamål.

Lokaliseringssuppgifter kan inte anses vara anonyma på det sätt som avses i det föreslagna 1 mom., om de lätt kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare. Till exempel insamling av lokaliseringssuppgifter på ett visst motorvägsavsnitt så att lokaliserings-

uppgifterna kombineras med kameraövervakning, genom vilken dessa uppgifter kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare, är inte fritt tillåten. Ett annat exempel kunde vara övervakning av en viss begränsad personkrets på basen av anonyma lokaliseringssuppgifter, om dessa uppgifter i verkligheten kan sättas i förbindelse med vissa abonnenter eller användare. Detta kan vara möjligt på grund av dessa personers ringa antal, eller på grund av deras på förhand kända begränsade rörelseområde. Enligt detta moment är inte heller utlämnande av anonyma lokaliseringssuppgifter fritt tillåten, om den som överläter uppgifterna vet att mottagaren har sådana uppgifter genom vilka de överlätna anonyma lokaliseringssuppgifterna kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare.

En väsentlig omständighet är att det inte är fråga om behandling av i denna lag avsedda lokaliseringssuppgifter, om man genom ovan beskrivna tekniska metoder utreder var en varucontainer, ett postpaket, ett motsvarande föremål, en apparat eller en transport geografiskt befinner sig vid en viss tidpunkt.

Lokaliseringssuppgifter får behandlas också om detta särskilt bestäms i lag. Förutsättningarna för att behandla lokaliseringssuppgifter tillämpas till exempel inte då styrnings- och tillsynsmyndigheternas rätt enligt den föreslagna 33 § att få uppgifter förverkligas, eller då lokaliseringssuppgifter överläts till myndigheter som mottar nödmeddelanden på det sätt som avses i den föreslagna 35 § 1 mom. För de ändamål och under de förutsättningar som bestäms i de föreslagna 33 § och 35 § 1 mom. kan lokaliseringssuppgifter sålunda behandlas oberoende av om de kan sättas i förbindelse med en abonnent eller användare.

Då lokaliseringssuppgifter ingår i ett meddelande till den lokaliserade eller till användaren får den som mottar meddelandet behandla detta enligt den föreslagna 8 §.

Genom det föreslagna momentet implementeras artikel 9 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, enligt vilken andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter får behandlas endast sedan de har identifierats eller om användarna eller abonnenterna givit sitt samtycke. I fråga om

användarens eller abonnentens samtycke implementeras ifrågavarande bestämmelse i direktivet genom de föreslagna 17 och 18 §.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall behandlingen av lokaliseringssuppgifter begränsas till att gälla personer som är anställda hos ett teleföretag, hos den som tillhandahåller mervärdestjänster eller hos en sammanslutningsabonnent samt till personer som verkar för deras räkning då dessa personer har till uppgift att behandla lokaliseringssuppgifter för att utföra i detta kapitel avsedd verksamhet.

Syftet med det föreslagna 2 mom. är att för integritetsskyddets skull begränsa antalet personer som sköter behandlingen av lokaliseringssuppgifter så att sådana uppgifter behandlas endast av dem som har till uppgift att behandla uppgifterna för att verkställa i detta kapitel bestämda åtgärder. Det föreslagna 2 mom. är av behovet påkallat på grund av att lokaliseringssuppgifter till sin natur ansluter sig till integritetsskyddet.

Enligt det föreslagna 3 mom. är behandling tillåten endast i den utsträckning som behandlingens ändamål kräver och den skall genomföras utan att i onödan äventyra integritetsskyddet. Efter behandlingen skall lokaliseringssuppgifterna utplånas eller göras sådana att de inte kan sammankopplas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

Enligt bestämmelsen om koppling av behandlingen av i 1 mom. avsedda lokaliseringssuppgifter till behandlingens ändamål får lokaliseringssuppgifter behandlas för att tillhandahålla eller utnyttja mervärdestjänster. Som huvudregel får lokaliseringstjänster sålunda endast behandlas i den utsträckning som det är nödvändigt för dessa ändamål. Dessutom skall de medel, principer och förfaranden som används vid behandlingen av lokaliseringstjänster vara sådana att den lokaliserares integritetsskydd inte äventyras i onödan.

Genom de föreslagna 2 och 3 mom. implementeras artikel 9 punkt 3 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, enligt vilken behandlingen av andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter i enlighet med punkterna 1 och 2 skall begränsas till personer som handlar på uppdrag av leverantören av ett allmänt kommunikationsnät eller

en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst eller den tredje part som tillhandahåller mervärdestjänsten, och den skall begränsas till det som är nödvändigt för att tillhandahålla mervärdestjänsten.

I det föreslagna 4 mom. bestäms att i detta kapitel avsedda nekande av behandling av lokaliserings uppgifter och samtycke per tjänst beslutas för ett barns räkning som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

Förmodligen kommer den praktiska tillämpningen av de nya bestämmelserna om behandlingen av lokaliseringsuppgifter för minderårigas del vålla likartade problem som specificering av fakturor per uppkoppling. Teleföretagen har haft problem med att tillämpa den i 13 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation avsedda bestämmelsen om specificering per uppkoppling. Teleföretagens praxis har varierat i fråga om huruvida de godkänner ett barns samtycke till specificering per uppkoppling.

Minderåriga, som fyllt 15 år eller mera, men som är under 18 år för självständigt sin egen talan.

Den föreslagna åldersgränsen på 15 år motsvarar den lägre åldersgränsen för straffrättsligt ansvar och den åldersgräns, efter vilken personen själv kan bestämma över de pengar han eller hon förtjänat genom eget arbete.

Det föreslagna 4 mom. tillämpas, om detta inte är omöjligt på grund av tjänstens tekniska utförande. Med omöjlighet på grund av tjänstens tekniska utförande avses att det tjänstespecifika samtycke av den lokaliserade, som avses i 18 § 1 mom., ofta begärs genom medföljande terminalutrustning, på grund av tjänstens natur och sättet för dess utförande. I detta fall kan i praktiken endast den verkliga innehavaren av terminalutrustningen ge sitt tjänstespecifika samtycke.

Trots att anslutningsavtal för minderåriga användare ofta är i deras vårdnadshavares namn är den terminalutrustning som används för på identifieringsuppgifter grundade tjänster i praktiken i den minderårigas egen be-

sittning. Om det tjänstespecifika samtycket begärs genom den medföljande terminalutrustningen, har den som tillhandahåller den på lokaliseringsuppgifter baserade tjänsten i praktiken svårt att kontrollera vem som verkligen ger det tjänstespecifika samtycket. I vissa situationer måste en som inte fyllt 15 år alltså själv kunna ge sitt tjänstespecifika samtycke till lokaliseringen. Genom sitt förbud mot att behandla lokaliseringsuppgifter kan abonnenten på en anslutning kontrollera om anslutningen överhuvudtaget kan lokaliseras. Vårdnadshavare för minderåriga har alltså möjlighet att välja om på lokaliseringsuppgifter baserade tjänster överhuvudtaget skall användas genom terminalutrustning i ett barns besittning.

Det bör även för under 15-åriga barns del beaktas att barnets vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt har rätt att bestämma om barnets vård, uppfostran och boningsort samt i övriga personliga angelägenheter i syfte att trygga barnets utveckling och välfärd. Vårdnadshavaren skall, innan han eller hon fattar beslut i barnets personliga angelägenheter, samtala om saken med barnet, om det med beaktande av barnets ålder och utveckling samt frågans natur är möjligt. När han eller hon fattar beslutet skall han eller hon ta hänsyn till barnets åsikt och önskemål.

17 §. *Abbonentens rätt att förbjuda behandling av lokaliseringsuppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. får ett teleföretag behandla lokaliseringsuppgifter, om inte abonnenten har förbjudit detta.

Teleföretagen ackumulerar lokaliseringsuppgifter bland annat då basstationerna tar kontakt med anslutningarna för att samtalen skall kunna förmedlas i kommunikationsnätet. I de flesta är det just teleföretagen som överlämnar lokaliseringsuppgifter för att tillhandahålla mervärdestjänster. I de fall då någon annan tillhandahåller tjänster, som baserar sig på lokaliseringsuppgifter, är det svårt för ett teleföretag att kontrollera om samtycke har inhämtats i individuella fall av dem som verkligen skall lokaliseras. Av denna orsak har det ansetts ändamålsenligt bland annat för att skydda de lokaliserades integritet att för teleföretagen föreskriva förpliktelse att ombesörja att abonnenten har möjlighet

att förbjuda användningen av lokaliseringssuppgifter. Abonnentens möjlighet att förbjuda användningen av lokaliseringssuppgifter ger honom eller henne tillfälle att kontrollera hur hans eller hennes anslutning används. Man kan anta att största delen av de tjänster som baseras på lokaliseringssuppgifter kommer att vara avgiftsbelagda. Abonnenten skall ha möjlighet att i fråga om de anslutningar för vilkas kostnader han eller hon är ansvarig besluta att dessa anslutningar inte över huvud taget används för lokaliseringstjänster. Abonnenten kan vara till exempel en arbetsgivare som beställer en anslutning för sina arbetstagare, eller vårdnadshavaren för en användare som är yngre än 18 år. Abonnentens allmänna samtycke kunde ges till exempel då anslutningsavtalet ingås, eller i fråga om så kallade gamla kunder enligt övergångsbestämmelsen i det föreslagna 44 § 3 mom.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall ett teleföretag ombesörja att abonnenten har möjlighet att lätt och utan särskild avgift förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter, om inte annat bestäms i lag.

I de föreslagna 17 och 18 § föreskrivs ett förfarande i två steg där ett teleföretag först skall ombesörja att en abonnent har möjlighet att förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Dessutom skall den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent, särskilt anhålla om tjänstespecifikt samtycke i samband med varje beställning av en tjänst på det sätt som bestäms i 18 § 1 mom. På lokaliseringssuppgifter baserade tjänster kan över huvud taget inte utföras, om abonnenten på det sätt varom bestäms i 17 § 1 mom. har förbjudit behandlingen av lokaliseringssuppgifter om hans eller hennes anslutning. Om användaren av en mervärdestjänst, som samtidigt också är den som skall lokaliseras, till exempel genom ett textmeddelande ber den som tillhandahåller mervärdestjänster om kontaktuppgifter till närmaste apotek, kan denna tjänst tillhandahållas endast om abonnenten inte har förbjudit behandlingen av lokaliseringssuppgifterna. Om abonnenten har förbjudit behandlingen av lokaliseringssuppgifter, kan ett teleföretag inte behandla lokaliseringssuppgifterna för att tillhandahålla tjänsten. Teleföretaget kan så-

lunda inte heller överlåta dessa uppgifter till någon annan för att utföra på lokaliseringssuppgifterna baserade tjänster, trots att den som tillhandahåller mervärdestjänster eller en sammanslutningsabonnent av tjänstens användare har erhållit sådant tjänstespecifikt samtycke som avses i 18 § 1 mom.

Ett teleföretag skall ombesörja att en abonnent har möjlighet att utfärda förbud på så sätt att abonnenten kan förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter både då anslutningsavtalet ingås och när som helst därefter.

Med särskild avgift avses i 2 mom. uttryckligen avgift som uppbärs för återtagandet. Däremot kan man uppbära sedvanlig avgift för att förmedla viljeförklaringen om återtagandet, till exempel genom en kommunikationstjänst.

Den föreslagna bestämmelsen om behandling av lokaliseringssuppgifter gör det också möjligt att överlämna uppgifter till ett annat teleföretag i fall av roaming. Utgångspunkten är i detta fall att det teleföretag vars kund abonnenten är har ansvaret för att abonnentens förbudsmöjlighet förverkligas.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skulle ett teleföretag förpliktas att skall se till att abonnenten lätt och kontinuerligt har tillgång till information om de behandlade lokaliseringssuppgifternas noggrannhet, om behandlingens ändamål samt om lokaliseringssuppgifterna kan lämnas ut till tredje part för att tillhandahålla mervärdestjänster.

I det föreslagna momentet föreskrivs en förpliktelse för teleföretagen att sköta om att abonnenten informeras om frågor i samband med behandlingen av lokaliseringstjänster.

Ett teleföretag skall också se till att abonnenter och användare får kontinuerlig information. Ett teleföretag skall se till att abonnenten kontinuerligt får information om behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Sådan kontinuerlig information kan ges till exempel med skäligt långa mellantider genom kundbrev, eller andra motsvarande meddelanden, eller genom teleföretags webbsidor.

Enligt det föreslagna 4 mom. skall ett teleföretag före lokaliseringssuppgifterna överläts till den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller till en sammanslutningsabonnent, på ett ändamålsenligt sätt försäkra sig om att tillhandahållandet av mervärdestjänsten

grundar sig på i 18 § 1 mom. avsett samtycke.

Genom det föreslagna momentet åläggs teleföretagen inte någon förpliktelse att granska om de som tillhandahåller mervärdestjänster eller sammanslutningsabonnenter har samtycke av varje enskild lokaliserad person. Genom bestämmelsen strävar man till att teleföretagen närmast genom avtal skall försäkra sig om att de som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter verkar på ett sakenligt och tillförlitligt sätt. Teleföretagen skall känna den tjänst som tillhandahålls och som baserar sig på lokaliseringssuppgifter och de skall vara i stånd att bedöma om det förfarande som tillämpas av den som tillhandahåller mervärdestjänster är sakenligt i fråga om att begära tjänstespecifikt samtycke av den som skall lokaliseras.

Genom den föreslagna 17 §, i samband med de föreslagna 16 och 18 § implementeras artikel 9 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

18 §. *Tjänstespecifikt samtycke av den som skall lokaliseras.* Enligt det föreslagna 1 mom. skall den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent, av den som skall lokaliseras anhålla om tjänstespecifikt samtycke innan behandlingen av lokaliseringssuppgifter inleds, om inte samtycket entydigt framgår av saksammanhanget, eller om inte annat bestäms i lag.

I den föreslagna paragrafen avses med den som skall lokaliseras en fysisk person, som i sin besittning har den anslutning eller terminalutrustning som skall lokaliseras. Före behandlingen av lokaliseringssuppgifter om den som skall lokaliseras inleds skall tjänstespecifikt samtycke anhållas av denne. Den som skall lokaliseras är enligt det föreslagna 1 mom. den person i vars besittning den anslutning eller terminalutrustning befinner sig som skall lokaliseras för att tillhandahålla en viss på lokaliseringssuppgifter baserad tjänst. Till exempel i förhållandet mellan äkta markor kan hustrun vara anslutningens abonnent, som i samband med att anslutningsavtalet ingicks har gett sitt i 17 § 1 mom. avsedda allmänna samtycke till att anslutningen över huvud taget kan lokaliseras. Den äkta mannen kan vara den som använder på lokaliseringssuppgifterna baserade tjänster och sålun-

da också den som skall lokaliseras och vars tjänstespecifika samtycke måste begäras. Vid behandlingen av lokaliseringssuppgifter understryks rätten för den som skall lokaliseras att själv bestämma om sina lokaliseringssuppgifter. Utgångspunkten är att lokaliseringssuppgifter inte behandlas utan att den som använder terminalutrustningen eller anslutningen och som skall lokaliseras är medveten om behandlingen, eller mot dennes vilja.

Om ett bolag, som också fungerar som teleföretag, behandlar uppgifter för att själv tillhandahålla sådana tjänster där lokaliseringssuppgifter som avslöjar en position behandlas för andra ändamål än för att tillhandahålla kommunikationstjänster, skall bolaget till denna del betraktas som den som tillhandahåller mervärdestjänster. Då är bolaget i sin roll som teleföretag skyldigt att av abonnenten inhämta allmänt anslutningsspecifikt samtycke enligt det föreslagna 17 § 1 mom. och dessutom skall bolaget i sin roll som den som tillhandahåller mervärdestjänster på i 18 § 1 mom. föreskrivet sätt införskaffa tjänstespecifikt samtycke av den som skall lokaliseras för att bolaget skall kunna utföra en på lokaliseringssuppgifter baserad tjänst.

På behandling av lokaliseringssuppgifter baserade mervärdestjänster kan tillhandahållas antingen av den som tillhandahåller mervärdestjänster själv, eller tjänsten kan också utföras så att abonnenten administrerar själva lokaliseringstjänsterna. I sistnämnda fall är abonnenten en i det föreslagna 1 mom. avsedd sammanslutningsabonnent, som är skyldig att själv se till att tjänstespecifikt samtycke inhämtas av den som skall lokaliseras före behandlingen av lokaliseringssuppgifter inleds.

Samtycket skall vara entydigt och det skall ges skilt för varje individuell lokaliseringshändelse. Om det är fråga om kontinuerlig behandling av lokaliseringssuppgifter, är det tillräckligt att tjänstespecifikt samtycke erhålls före behandlingen av lokaliseringssuppgifterna eller lokaliseringen inleds. Om det däremot är fråga om individuell eller kortvarig lokalisering, skall samtycke alltid fås särskilt före lokaliseringen inleds. Om en kontinuerlig lokalisering emellanåt kopplas av, skall samtycke alltid begäras skilt före lokaliseringen ingen kopplas på.

Tjänstespecifikt samtycke behöver inte vara uttryckligt, utan det kan också framgå av saksammanhanget. Man kan anse att ett av saksammanhanget framgående samtycke föreligger då den som skall lokaliseras själv skickar ett textmeddelande till den som tillhandahåller mervärdestjänster och begär en viss tjänst vars utförande klart förutsätter lokalisering. Då kan det anses att begäran av den som skall lokaliseras också klart omfattar tjänstespecifikt samtycke till att lokaliseringssuppgifterna behandlas.

I det föreslagna 2 mom. bestäms att den som skall lokaliseras skall ha möjlighet att lätt och utan särskild avgift återta sitt i 1 mom. avsedda samtycke, om inte annat bestäms i lag. Den som skall lokaliseras skall enligt det föreslagna momentet ges möjlighet att när som helst återta sitt samtycke till att lokaliseringssuppgifterna behandlas. Till exempel en lokaliserad arbetstagare skall kunna få lokaliseringen avkopplad under till exempel sin lunchpaus. Enligt artikel 9 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall en abonnent eller användare ha möjlighet att tillfälligt kunna motsätta sig behandlingen av sådana uppgifter för varje uppkoppling eller för varje överföring av kommunikation. Genom regleringen i det föreslagna 2 mom. av möjligheten att återta ett givet samtycke görs det möjligt för en användare att bestämma om behandlingen av lokaliseringssuppgifter och också om temporärt avbrott av denna behandling. Det är sålunda inte ändamålsenligt att införa bestämmelser om någon särskild förbuds rätt.

Med särskild avgift avses i det föreslagna momentet en sådan som uppbärs uttryckligen för att återta samtycket. Däremot kan en sedvanlig avgift uppbäras för att befordra viljeförklaringen av den som skall lokaliseras till exempel genom förmedling av en kommunikationstjänst.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent, försäkra sig om att den som skall lokaliseras lätt och kontinuerligt har tillgång till information om de behandlade lokaliseringssuppgifternas noggrannhet, om behandlingens specifika ändamål och varaktighet samt om lokaliseringssuppgifterna kan lämnas ut till tredje part för

att tillhandahålla mervärdestjänster. Speciellt skall den som tillhandahåller mervärdestjänster, eller en sammanslutningsabonnent se till att den som skall lokaliseras har tillgång till dessa uppgifter före det i 1 mom. avsedda samtycket ges.

I det föreslagna momentet föreskrivs en speciell informationsplikt för den som tillhandahåller mervärdestjänster och för sammanslutningsabonnenter. Uppgifterna om behandlingens varaktighet och ändamål skall vara särskilt exakta. Före den som skall lokaliseras ger sitt samtycke till att lokaliseringssuppgifterna behandlas skall honom eller henne ges i detta moment avsedda uppgifter. De kan ges till exempel i samband med att tjänsten beställs, om tjänsteavtalet görs skriftligt. Syftet med det föreslagna 3 mom. är att garantera att den som skall lokaliseras har tillräcklig information för att kunna ge sitt tjänstespecifika samtycke med vetskap om vad det innebär.

Den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent skall också se till att den som skall lokaliseras får kontinuerlig information, speciellt om den på lokaliseringssuppgifter baserade tjänsten är av varaktig natur. Också efter det att den som skall lokaliseras har gett sitt tjänstespecifika samtycke skall den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent se till att den som skall lokaliseras har kontinuerlig information om behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Kontinuerlig information kan ske till exempel med skäligen intervaller genom kundbrev eller andra motsvarande meddelanden, eller genom förmedling av mervärdestjänsteleverantörens webbsida.

Genom den föreslagna 18 §, i kombination med de föreslagna 16 och 17 §, implementeras artikel 9 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

5 kap. Dataskydd vid kommunikation

19 §. *Skyldighet att handha dataskyddet.* Enligt det föreslagna 1 mom. skall ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster handha dataskyddet för sina tjänster. En sammanslutningsabonnent skall handha dataskyddet vid behandlingen av sina användares identifierings- och lokaliseringssuppgif-

ter. Dataskyddet skall anpassas till hur allvarliga hot som föreligger samt till den tekniska utvecklingens nivå och till kostnaderna.

I den föreslagna lagen avses med dataskydd administrativa och tekniska åtgärder varigenom man garanterar att uppgifterna är tillgängliga endast för dem som har rätt att använda dem, att uppgifterna inte kan ändras av andra än dem som har rätt därtill och att uppgifterna och informationssystemen kan utnyttjas av dem som har rätt därtill.

De administrativa och tekniska åtgärderna gäller säkerhet för verksamheten, datatrafiken, datautrustningen, programmen och datamaterialet.

Med säkerhet för verksamheten avses bland annat att man uppehåller skriftliga anvisningar för hur dataskyddskraven skall uppfyllas, att man regelbundet följer med nivån på sitt eget dataskydd, att man garanterar att dataskyddskraven uppfylls då man använder underleverantörer och att man skyddar utrustningen och filerna mot olovligt intrång och användning. Dessutom avses med säkerhet för verksamheten att man för varje systems del för register över vem som har användarkod till systemet och vilka rättigheter varje användarkod medför, samt att man övervakar händelser som påverkar dataskyddet för uppgifter, dokument, kommunikationsnät, utrustning, tjänster och filer så att för dataskyddet betydelsefulla händelser observeras.

Med säkerhet för datatrafiken avses bland annat att meddelanden och identifieringsuppgifter, som förmedlas genom kommunikationsnäten, inte avslöjas för obehöriga och att dessa inte kommer åt att ändra eller utplåna meddelanden som förmedlas i dessa nät. Med säkerhet för datatrafiken avses dessutom att det i kommunikationsnäten finns för verksamheten tillräckliga metoder för fastställande, för att övervaka tillträde och för att fastställa obestriddighet, samt att obehöriga inte kommer åt identifieringsuppgifter och uppgifter om behandlingen.

Med säkerhet för utrustningen och programmen avses bland annat att man använder sådan utrustning, sådana informationssystem och program som medför endast ringa risker för dataskyddet samt att man ordnar säkerhetskopiering och trygg förvaring för pro-

gram, som är viktiga för verksamheten.

Med säkerhet för datamaterialet avses bland annat att man ordnar säker behandling av detta material i enlighet med god databehandlingskutym, att man ordnar säkerhetskopiering och trygg förvaring av datamaterialet samt att man skyddar viktiga dokument, datalager och enskilda data.

Personuppgiftslagens 32 § tillämpas på sådan databehandling på vilken denna lag inte tillämpas, till exempel behandling av uppgifter i teleföretagens kundregister. Enligt ovan nämnda paragraf skall den registeransvarige genomföra de tekniska och organisatoriska åtgärder som behövs för att skydda personuppgifterna mot obehörig åtkomst och mot förstöring, ändring, utlämnande och översändande som sker av misstag eller i strid med lag eller mot annan olaglig behandling. Vid genomförandet av åtgärderna skall hänsyn tas till de tillgängliga tekniska möjligheterna, kostnaderna som orsakas av åtgärderna, uppgifternas art, mängd och ålder samt vilken betydelse behandlingen av uppgifterna har med avseende på integritetsskyddet.

Enligt det föreslagna 2 mom. är ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdetjänster gentemot abonnenterna och användarna ansvarig för i 1 mom. avsett dataskydd också i fråga om sådan tredje part som helt eller delvis utför nät-, kommunikations- eller mervärdetjänsten. Bestämmelserna ovan i detta moment gäller en sammanslutningsabonnent i fråga om behandlingen av användarnas identifierings- och lokaliseringssuppgifter.

Enligt det föreslagna 2 mom. utsträcks ansvaret för dataskyddet också till underleverantörsförhållanden och till utlokalisering av verksamheten. Ansvarets omfattning avses vara det samma som då åtgärderna vidtas utan medverkan av tredje part.

Enligt gällande tolkning baseras ett teleföretags ansvar för dataskyddet i fråga om tjänster som en tredje part helt eller delvis utför för teleföretagets räkning på 12 § 2 och 3 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt dessa lagrum får identifieringssuppgifter behandlas endast av sådana personer som är anställda hos teleföretaget eller av teleföretaget har bemyndigats för

detta uppdrag och som sköter uppgifter i anslutning till fakturering, underhåll och utvecklande av telenät och teletjänster, förebyggande och undersökning av missbruk, kundtjänst och marknadsföring enligt 11 §. Uppgifterna får behandlas endast i den omfattning som är nödvändig för att dessa uppdrag skall kunna skötas. Enligt lagens 3 mom. tillämpas bestämmelserna om behandling av identifieringsuppgifter på personer som enligt 2 mom. därtill bemyndigats av ett teleföretag.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Kommunikationsverket till ett teleföretag utfärda närmare bestämmelser om dataskydd för tjänster avsedda i 1 och 2 mom.. Denna bestämmelse behövs för att de som tillhandahåller olika slag av tjänster skall kunna sköta dataskyddet för sina tjänster på ett säkert sätt.

För att genomföra det i grundlagen föreskrivna skyddet för integritet och konfidentiell kommunikation är det nödvändigt att de grundläggande förpliktelserna angående dataskydd också gäller de i den föreslagna lagen avsedda tjänsteleverantörerna och sammanslutningsabonnenterna då dessa behandlar sina användares identifieringsuppgifter.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 4 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, enligt vilken leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa säkerheten i sina tjänster, om nödvändigt tillsammans med leverantören av det allmänna kommunikationsnätet när det gäller nätsäkerhet. Dessa åtgärder skall säkerställa en säkerhetsnivå som är anpassad till den risk som föreligger, med beaktande av dagens tillgängliga teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna.

20 §. *Åtgärder för att genomföra dataskyddet.* Enligt den föreslagna 1 mom. har ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdetjänster, eller en sammanslutningsabonnent, samt de som verkar för deras räkning för att avvärja kränkningar och eliminera störningar av dataskyddet rätt att vidta nödvändiga åtgärder för att säkra i 19 § avsett dataskydd genom att hindra mottagandet av elektronisk

post, textmeddelanden och andra motsvarande meddelanden, genom att avlägsna de skadliga programmen ur meddelandena samt genom att vidta andra nödvändiga åtgärder.

Syftet med det föreslagna 1 mom. är att möjliggöra åtgärder som är nödvändiga för att säkra att elektronisk kommunikation är funktionsduglig. På funktionsdugligheten inverkan faktorer kan vara till exempel uppsåtliga kränkningar av dataskyddet och på tekniska orsaker, eller på oavsiktliga misstag beroende störningar, som i fråga om sin verkan kan jämföras med kränkningar.

Behovet av att tillämpa det föreslagna 1 mom. antas huvudsakligen bero på den omfattande uppsåtliga spridningen och användningen av skadliga program. Dessutom kan det vara fråga om användningen av oönskade meddelanden för direktmarknadsföring och andra meddelanden för att lamslå datatrafiken eller informationssystemen, eller om andra för funktionsdugligheten mycket allvarliga åtgärder, eller störningar. Motsvarande allvarliga störningar av nätets funktionsduglighet kan också uppstå vid så kallade peer-to-peer tjänster där användarna söker och använder uppgifter på varandras terminalutrustning.

I vissa fall kan i och för sig uppsåtlig verksamhet eller underlåtenhet förutsätta att i det föreslagna momentet avsedda åtgärder vidtas. Om till exempel en användare har ställt in en automatisk svarsfunktion i sin elektroniska post då han eller hon reser på semester och om en annan användare har gjort detsamma, kan antalet ömsesidiga automatiska svar på kort tid öka till en oförutsedd volym och äventyra informationssystemets funktionsduglighet.

I stöd av det föreslagna 1 mom. kan ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdetjänster, eller en sammanslutningsabonnent granska bland annat e-postmeddelanden i händelse av skadliga program och automatiskt avlägsna observerade sådana program, såsom virus. Dessutom måste de ovannämnda kunna förhindra att till direktmarknadsföring avsedda meddelanden förmedlas till mottagaren, till exempel i det fall att stora mängder oönskade meddelanden för direktmarknadsföring under en och samma dag automatiskt har sänts till en e-postadress. Om

man inte i de ovan som exempel nämnda fallen kunde vidta åtgärder också utan mottagarens samtycke, kunde förmedlingen av elektronisk kommunikation bli funktionsoduglig.

Enligt det föreslagna 2 mom. får de åtgärder som avses i 1 mom. få vidtas endast om de är nödvändiga för att trygga nät- eller kommunikationstjänsterna, eller kommunikationsmöjligheterna för den som mottar ett meddelande. Dessutom får ingrepp göras i meddelandets innehåll endast om det finns sannolika skäl att misstänka att meddelandet innehåller ett sådant dataprogram eller en sådan serie av programinstruktioner som avses i 34 kap. 9 a § 1 punkten strafflagen (39/1889) eller om meddelandet används för sådan störande av post- och teletrafik som avses i 38 kap. 5 § strafflagen.

Åtgärderna skall utföras omsorgsfullt utan att skyddet för konfidentiell information och integritetsskyddet äventyras i onödan.

Ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent skall vara medveten om den risk, som ingripandet i kommunikationen medför, att också önskade konfidentiella meddelanden och av användaren begärd reklam inte kommer att nå mottagaren. Fråga är om både det i 10 § grundlagen avsedda skyddet för konfidentiell kommunikation och den i 12 § grundlagen föreskrivna yttrandefriheten. Utgångspunkten är att i grundlagen föreskrivet skydd inte är avsett att täcka sådana fall då själva meddelandet används som medel för att begå brott. Samtliga i det föreslagna 1 mom. avsedda åtgärder skall genomföras med stor omsorg och användarna skall informeras, om det är möjligt. Man skall avhålla sig från att vidta i 1 mom. avsedda åtgärder, om det inte är möjligt att försäkra sig om att den nytta som kan uppnås genom åtgärderna är avsevärt större än den skada som förorsakas skyddet av konfidentiella meddelanden och yttrandefriheten.

I det föreslagna momentet hänvisas till i 34 kap. 9 a § strafflagen avsedd fara för informationsbehandling. Enligt denna bestämmelse skall den som tillverkar eller ställer till förfogande ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner som har planerats för att äventyra informationsbehandling eller ett data- eller telesystems funktion eller för

att skada data eller programvara som ingår i ett sådant system, eller sprider ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner, eller som ställer till förfogande anvisningar för tillverkning av ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner som avses i 1 punkten eller sprider sådana anvisningar, för orsakande av fara för informationsbehandling dömas till böter eller fängelse i högst två år, om inte strängare eller lika strängt straff föreskrivs för gärningen någon annanstans i lag.

I det föreslagna momentet hänvisas till 38 kap. 5 § strafflagen avses att den som genom att ingripa i en för posttrafik eller för tele- eller radiokommunikationer använd anordningsfunktion, genom att med en radioanläggning eller över ett telenät av okynne sända störande meddelanden eller på något annat motsvarande sätt obehörigen hindrar eller stör posttrafik eller tele- eller radiokommunikationer, skall för störande av post- och teletrafik dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Det föreslagna momentet berättigar inte teleföretag, dem som tillhandahåller mervärdestjänster, sammanslutningsabonnenter, eller dem som verkar för deras räkning, att granska e-postmeddelanden, eller att utreda parterna i en kommunikation i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att förverkliga de ändamål som uttömmande uppräknas i denna bestämmelse. Åtgärder för att hindra mottagande av sådan oönskad direktmarknadsföring som närmast är störande eller pinsam, men som inte äventyrar datatrafikens eller informationssystemens funktionsduglighet, eller mottagarens kommunikationsmöjligheter får enligt den föreslagna 29 § vidtas endast med mottagarens samtycke.

Genom det föreslagna momentet implementeras de grundläggande förpliktelserna i artikel 4 punkt 1 och artikel 5 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

Direktivet om integritet och elektronisk kommunikation kan inte anses ställa några omedelbara krav på att man skall ge rätt att hindra mottagandet av e-postmeddelanden, textmeddelanden och andra motsvarande meddelanden, att avlägsna skadliga program

ur meddelandena samt att vidta andra nödvändiga åtgärder för att säkra dataskyddet. Den föreslagna bestämmelsen är dock i överensstämmelse med artikel 4 punkt 1 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation där det föreskrivs att leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa säkerheten i sina tjänster, om nödvändigt tillsammans med leverantören av det allmänna kommunikationsnätet när det gäller nätsäkerhet. Dessa åtgärder skall säkerställa en säkerhetsnivå som är anpassad till den risk som föreligger, med beaktande av dagens tillgängliga teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Kommunikationsverket utfärda närmare bestämmelser om det tekniska förfarandet för att avvärja ovan i 1 mom. avsedda kränkningar av dataskyddet och för att eliminera störningar av denna. På grund av att den i den föreslagna paragrafen avsedda verksamheten till sin natur är mycket teknisk och komplicerad är det nödvändigt att Kommunikationsverket skall kunna utfärda närmare tekniska bestämmelser om saken.

21 §. *Dataskyddsanmälningar.* I det föreslagna 1 mom. föreskrivs att om dataskyddet för en i 19 § avsedd tjänst är utsatt för ett speciellt hot, skall ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster utan dröjsmål informera abonnenterna om hotet och samtidigt informera abonnenterna och användarna om de åtgärder som de kan tillgripa för att avvärja hotet samt om åtgärdernas sannolika kostnader.

Utgångspunkten för det föreslagna 1 mom. är att ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster på det sätt som bestäms i 19 § svarar för sina tjänsters datasekretes. Om tjänsten trots detta utsätts för sådant särskilt hot som de som tillhandahåller tjänsterna inte kan avvärja genom sina egna åtgärder, eller tillsammans med andra operatörer, skall de utan dröjsmål meddela sina abonnenter. Samtidigt skall meddelande ges om på vilket sätt abonnenterna och användarna kan minska hotet mot tjänsternas säkerhet och vad avvärjningen kan beräknas kosta abonnenterna eller användarna. Det bör

dock beaktas att det ofta uppstår situationer där man observerar en oreparerad brist där offentlig information kunde vara ägnad att äventyra kommunikationssekretessen, eller kunde möjliggöra omfattande ekonomiskt missbruk. I sådana fall är det av central betydelse att först försöka reparera luckan i dataskyddet, varvid man också undviker ytterligare skador för abonnenterna.

I fråga om teleföretag motsvarar det föreslagna 1 mom. 6 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Genom det föreslagna 1 mom. implementeras artikel 4 punkt 2 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. I denna punkt föreskrivs att om det föreligger särskilda risker för brott mot nätsäkerheten, skall leverantören av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera abonnenterna om sådana risker och, om risken ligger utanför tillämpningsområdet för de åtgärder som tjänsteleverantören skall vidta, om hur de kan avhjälpas, inbegripet en uppgift om de sannolika kostnader som detta kan medföra.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall ett teleföretag informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretaget är medvetet om. Dessutom skall information ges till Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna. Samtidigt skall meddelade ges om åtgärder genom vilka man försöker hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot därom, samt av fel- och störningssituationer.

Ändamålet med det föreslagna 2 mom. är att möjliggöra en samlad, aktuell och analyserad bild av nuläget i fråga om den nationella dataskyddet för elektronisk kommunikation och därtill anslutna tjänster samt att befrämja en rätt inriktning och accentuering av på riktig information baserade motåtgärder, både på nationell nivå och per operatör. Därigenom strävar man till att Kommunikationsverket skall kunna erbjuda operatörer och användare dataskyddsrelaterade tjänster, genom vilka man kan hindra ytterligare skador.

Dessutom har den föreslagna paragrafen till ändamål att öka olika aktörers motiverade förtroende för elektronisk kommunikation

och för dess nya tjänstemiljö. Anmälningsplikten gäller teleföretag.

I anmälan till Kommunikationsverket skall dessutom information ges om de åtgärder som har vidtagits i anledning av ovannämnda händelser och genom vilka man försöker förhindra en upprepning. Vid bedömningen av kränkningen, av hot om sådan och av felet eller bristen skall man fästa avseende vid skyddet för abonnenternas och användarnas rättigheter, vid tjänstens användbarhet och vid omfattningen av dess geografiska verkningar. Anmälan skall göras omedelbart då sakens betydelse har konstaterats. Av anmälan skall klart framgå de åtgärder som vidtagits i saken och i mån av möjlighet också hur man i framtiden skall kunna förhindra att problemet återuppstår. Om man inte i samband med anmälan kan meddela om framtida åtgärder, skall denna kompletteras utan onödigt dröjsmål.

För att man skall kunna skapa en nationell situationsbild skulle det vara mycket nyttigt att de som tillhandahåller informationssamhällets tjänster frivilligt meddelar Kommunikationsverket om i det föreslagna momentet skildrade frågor.

I fråga om teleföretagen motsvarar den föreslagna bestämmelsen 6 § 3 och 4 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan Kommunikationsverket utfärda närmare bestämmelser om innehållet och formen av anmälningar som avses i 1 och 2 mom. samt om hur de skall ges in till Kommunikationsverket. Verket kan utfärda bestämmelser bland annat om anmälingens form och hur den elektroniskt skall levereras samt hur de delar av anmälingen som innehåller affärshemligheter skall utmärkas.

6 kap. Samtalstjänster

22 §. *Identifiering av en anslutning.*

Enligt det föreslagna 1 mom. skall ett teleföretag som tillhandahåller identifiering av en anslutning erbjuda användaren en lätt användbar möjlighet att förhindra identifiering av var och en av sina anslutningar, mottagandet av sådana inkommande samtal i fråga om vilka identifiering av anslutningen är förhindrad, om det är tekniskt möjligt utan oskä-

liga kostnader samt identifiering av den anslutning till vilken inkommande samtal till anslutningen har omstyrts.

Identifiering av en anslutning enligt den föreslagna paragrafen gäller uteslutande telefontjänster, inte till exempel textmeddelanden, waptjänster eller dataöverföringstjänster.

Om ett teleföretag i fråga om samtal tillhandahåller identifiering av en anslutning, är det viktigt för integritetsskyddet att abonnenten ges en möjlighet att avlägsna identifieringen av sin anslutning, till exempel då han eller hon inte vill att mottagaren skall kunna se vem som ringer. Teleföretaget skall utföra sin tjänst så att det för abonnenten är möjligt att förhindra nummervisning i fråga om alla samtal via denna anslutning. Abonnenten på en anslutning har sålunda möjlighet att redan i sitt abonnemangsavtal fastställa att identifiering av anslutningen inte får förmedlas till mottagaren.

Om identifiering av en anslutning tillhandahålls, skall abonnenten också tillhandahållas en sådan tjänst att han eller hon kan vägra ta emot sådana samtal i fråga om vilka identifieringen av anslutningen är förhindrad, om det är tekniskt möjligt utan oskäliga kostnader.

I fråga om förenade samtal är det av behovet påkallat att skydda abonnentens rätt att förhindra identifiering av den anslutning dit den som ringer i verkligheten har förenats, i synnerhet i fråga om omstyrning av samtal. Den föreslagna 4 punkten förutsätter till exempel att vid användning av omstyrningstjänster skall den användare till vars telefon samtalet har omstyrts kunna förhindra att hans eller hennes nummeruppgifter avslöjas för den som ringer upp.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall de tjänster som avses i 1 mom., punkterna 1, 2 och 4 vara avgiftsfria för abonnenten.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall ett teleföretag som tillhandahåller identifiering av en anslutning ge användaren en lätt användbar och avgiftsfri möjlighet att särskilt för varje utgående samtal hindra identifiering av sin anslutning.

Om abonnenten inte har kommit överens om att identifiering av från anslutningen tagna samtal är förhindrad, skall ett teleföretag erbjuda användaren möjlighet att skilt för

varje samtal förhindra identifiering. Om man i abonnemangsavtalet inte har kommit överens om att identifiering av samtliga samtal är förhindrad, kan den som ringer upp dock i fråga om varje enskilt samtal bestämma om anslutningens nummer är synligt för den som tar emot samtalet, eller inte. Ett teleföretag som tillhandahåller identifiering av en anslutning skall tillhandahålla denna möjlighet så att tjänsten är lätt att använda och den skall vara avgiftsfri.

Enligt det föreslagna 4 mom. skall teleföretaget informera abonnenterna och användarna om i den föreslagna paragrafen avsedda tjänster.

Teleföretaget skall till abonnenter och användare meddela om samtliga hinder för identifiering av anslutningen, som tillhandahålls för denna anslutning i fråga om inkommande och utgående samtal, samt om tillbuds stående alternativ för att trygga integriteten. I den föreslagna paragrafen avses med användare den användare som anmälts till teleföretaget, eftersom det i praktiken är omöjligt för företaget att veta vem som i verkligheten har anslutningen i sin besittning. Då anmälningsplikten åligger teleföretaget har abonnenter och användare sålunda möjlighet att välja vilka metoder de vill använda för att skydda sin integritet. De möjligheter till integritetsskydd, som tillhandahålls skilt för varje anslutning, behöver inte nödvändigtvis stå till buds som automatiska nättjänster, utan de kan vara tillgängliga på grund av en till teleföretaget framställd begäran.

Enligt det föreslagna 5 mom. skall teleföretaget ombesörja att i 1 och 3 mom. avsedda hinder kan kringgåås då upplysningar enligt 35 § överläts till myndigheter som mottar nödmeddelanden, eller då polisens i 36 § föreskrivna rätt till information tillämpas.

I vissa fall måste man kunna avlägsna eller kringgå hindren för identifiering av en anslutning. Sådant kringgående måste vara möjligt till exempel i fall av nödsamtal då teleföretaget måste kunna meddela de myndigheter som mottar nödmeddelanden uppgifter om den anslutning varifrån nödmeddelandet har getts. Den föreslagna 35 § innehåller bestämmelser om informationsrätt för de myndigheter som tar emot nödmeddelanden. Hinder måste kunna avlägsnas också för att

genomföra polisens rätt att få uppgifter.

Enligt det föreslagna 6 mom. kan Kommunikationsverket utfärda tekniska bestämmelser om kringgåendet av identifieringshinder som avses i 1, 3 och 5 mom.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras den identifiering av det anropande och uppkopplade numret varom bestäms i artikel 8 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

23 §. *Automatisk omstyrning av samtal.* Enligt den föreslagna paragrafen skall ett teleföretag på användarens begäran utan avgift avlägsna en automatisk omstyrning som gjorts av tredje part till användarens anslutning.

Genom omstyrning kan samtal styras från en anslutning till en annan. Omstyrning gäller endast samtalstjänster, varför till exempel omstyrning av e-post faller utanför den föreslagna paragrafens tillämpningsområde.

I den föreslagna paragrafen förutsätts att teleföretagen för sina användare ordnar en möjlighet att från sin anslutning avlägsna av andra gjord omstyrning. Det teleföretag från vars anslutning omstyrningen gjorts är skyldigt att avlägsna denna. Om omstyrningen har gjorts till ett annat teleföretags anslutning, skall teleföretaget på begäran av användaren be att det teleföretag från vars anslutning omstyrningen har gjorts skall avlägsna denna. Då behöver användaren be om avlägsnande av omstyrningen endast av det teleföretag med vilken abonnenten på den anslutning som är i användarens besittning har gjort ett anslutningsavtal. Ett teleföretag kan tillhandahålla den i det föreslagna momentet avsedda möjligheten till exempel med hjälp av ett avgiftsfritt tjänstenummer. Den föreslagna paragrafen gäller också kommunikationer från utlandet.

I direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätts att abonnenten ges i den föreslagna paragrafen avsedd rätt. Enligt 16 § i gällande lag om dataskydd inom televerksamhet ges användaren denna möjlighet. Denna utgångspunkt har omfattats i den föreslagna paragrafen.

Genom denna bestämmelse implementeras artikel 11 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

24 §. *Specifisering av en räkning per upp-*

koppling. Enligt det föreslagna 1 mom. får ett teleföretag inte överlåta en specificering av en räkning per uppkoppling, om inte annat bestäms i den föreslagna paragrafen.

Genom det föreslagna momentet strävar man till att skydda användarnas privatliv då tjänstens användare inte själv är anslutningens abonnent. Enligt den föreslagna paragrafen är huvudregeln att man får en per uppkoppling ospecificerad räkning. Man skulle få en per uppkoppling specificerad räkning endast under vissa förutsättningar.

Med en per uppkoppling specificerad räkning avses i den föreslagna paragrafen en räkning där för faktureringen nödvändiga uppgifter är synliga, till exempel telefonnumret till de anslutningar dit kontakt har tagits, eller nummer och namn på de använda tjänsterna. Dessutom kan en per uppkoppling specificerad räkning innehålla också andra identifieringsuppgifter, såsom den tidpunkt då kontakt togs för tjänsten, eller kontaktens varaktighet. Per uppkoppling specificerade räkningar förbättrar abonnentens möjligheter att kontrollera om teleföretaget och den som tillhandahåller mervärdestjänster rätt har fakturerat sina avgifter. Eftersom den som använder en tjänst kan vara någon annan än anslutningens abonnent måste man försäkra sig om att användarens privatliv inte äventyras i onödan.

I det föreslagna 2 mom. hänvisas till abonnentens rätt enligt 80 § kommunikationsmarknadslagen att få en specificerad räkning. Dessutom skall ett teleföretag enligt det föreslagna momentet på abonnentens begäran ge en detaljerad specificering av en räkning. Specificeringen skall ges åt abonnenten så att telefonnumrets tre sista siffror är täckta, eller eljest så att man inte genom specificeringen kan identifiera den andra parten i kommunikationen.

Hänvisningen i det föreslagna momentet till kommunikationsmarknadslagen är informativ. Enligt 80 § nämnda lag skall ett teleföretag ge en abonnent specificerad räkning om användningen av en telefonanslutning, till exempel om lokalsamtal, fjärrsamtal och internationella samtal.

Abonnenten skall ha möjlighet att få upplysningar om kommunikations- och mervärdestjänster för att kunna kontrollera om räk-

ningen är riktig. Eftersom ingen fakturering är förknippad med på förhand betalda anslutningar, eller så kallade pre-paid anslutningar, och eftersom man inte kan vara säker på vem som är registrerad som användare gäller bestämmelserna i denna paragraf inte sådana anslutningar. Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen tillämpas inte heller på anslutningar, som baserar sig på fast prissättning. Sådana anslutningar är till exempel på månadsavgifter baserade IP-samtal.

Enligt det föreslagna momentet ges abonnenten en per uppkoppling specificerad räkning då abonnenten ber om detta. Abonnenten kan med teleföretaget komma överens om per uppkoppling specificerade räkningar så att specifikationen kan ges utan särskild begäran i fråga om en enda räkning. Å andra sidan har abonnenten också möjlighet att i efterhand begära specificering per uppkoppling av en räkning.

Enbart skyldigheten att betala en räkning är i och för sig inte tillräcklig orsak för att få fullständiga uppgifter om numret till de kontakter som tagits från anslutningen i det fall då apparaten lovligt är i en annans besittning. Detta är fallet till exempel då en arbetsgivare ställer en anslutning till sin arbetstagares förfogande. En per uppkoppling specificerad räkning skall enligt det föreslagna momentet ges till abonnenten så att den andra parten i kommunikationen inte kan identifieras genom specifikationen. I räkningen får de tre sista siffrorna i anslutningarnas identifieringskod inte anges. Om koden inte enbart är en nummerserie, skall koden eljest göras sådan att den andra parten inte kan identifieras.

I 13 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet bestäms endast om att de tre sista siffrorna skall täckas. I och med att tjänsterna utvecklas är det av behovet påkallat att inte definiera på vilket sätt koden för kontakt som tagits från en viss anslutning skall göras oidentifierbar. Till exempel IP-samtal har inte en viss nummerserie som kod, utan denna kan också bestå av bokstäver, kombinationer av nummer och bokstäver och av andra motsvarande teckenserier. Då måste koden på något annat sätt göras sådan att den andra parten inte kan identifieras.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall ett teleföretag på användarens begäran ge en detal-

jerad specifikation av en räkning där det fullständiga numret till parternas i kommunikationen anslutningar, eller annan fullständig kod för kommunikationstjänsten specificeras.

Med användare avses i det föreslagna momentet den som abonnenten till teleföretaget har angett vara anslutningens användare. Också abonnenten kan sålunda vara användare. Användaren kan också vara en sådan användare som inte till teleföretaget har angetts som sådan, om teleföretaget på annat sätt kan försäkra sig om att vederbörande person är användare. Teleföretaget kan till exempel ringa till anslutningens abonnent, som bekräftar att ifrågavarande användare använder anslutningen. Teleföretaget är inte skyldigt att överlåta en fullständig och detaljerad specifikation av räkningen, om företaget inte kan försäkra sig om att användaren är den rätta. Med fullständig detaljerad specifikation per uppkoppling avses specifikation av räkningen till exempel så att specifikationen fullständigt anger numret till mottagarens anslutning, eller någon annan kod. Specifikation av mottagna samtal ges inte, om det inte är fråga om samtal som mottagaren betalt. Användarens begäran att få en fullständig specifikation kan gälla endast enskilda räkningar och endast den senaste faktureringsperioden. Talan för en användare som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

Teleföretagen har haft svårigheter att tillämpa bestämmelsen i 13 § lagen om data-skydd inom televerksamhet om specificering av en räkning per uppkoppling. Teleföretagens praxis har varierat i fråga om att godkänna ett barns samtycke till detaljerad specifikation av en räkning. Utgångspunkten i den föreslagna bestämmelsen är att talan för den som är yngre än 15 år förs av barnets intressebevakare. Minderåriga som har fyllt 15 men inte 18 år skall självständigt kunna föra sin talan.

Den föreslagna åldersgränsen på 15 år motsvarar den lägre åldersgränsen för straffrättsligt ansvar och den åldersgräns, efter vilken personen själv kan bestämma över de pengar

han eller hon förtjänat genom eget arbete.

Det bör beaktas även för under 15-åriga barns del att vårdnadshavaren enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt i detta syfte har rätt att bestämma om barnets vård, uppfostran och boningsort samt i övriga personliga angelägenheter. Vårdnadshavaren skall, innan han fattar beslut i barnets personliga angelägenheter, samtala om saken med barnet, om det med beaktande av barnets ålder och utveckling samt frågans natur är möjligt. När han fattar beslutet skall han taga hänsyn till barnets åsikt och önskemål.

Utan hinder av 2 mom. skall ett teleföretag ge abonnenten specifikation per tjänst typ av sådana uppkopplingar som förorsakar abonnenten andra kostnader än dem som föranleds av användningen av kommunikationstjänsten.

Tjänsterna har utvecklats avsevärt under de senaste åren och allt flera avgiftsbelagda tjänster har kommit ut på marknaden. En användare kan med sin GSM-telefon beställa tjänster som faktureras i telefonräkningen. Till exempel resebiljetter kan beställas per telefon, eller skivor kan beställas från skivaffären genom ett textmeddelande. I synnerhet då anslutningens abonnent är en annan person än användaren är det skäligt att abonnenten på räkningen kan se och fastställa de tjänster som inte är avsedda för användning av anslutningens abonnent, samt för att abonnenten eventuellt skall kunna debitera användaren för sådana tjänster. Det föreslagna momentet kan också tillämpas på sådana dataförbindelser i mobiltelefonnätet där faktureringen baserar sig på till exempel mängden nedladdade data, som till exempel på antalet avgiftsbelagda filmer eller musikfiler då specifikation är tekniskt möjlig. Även vid debitering av dessa tjänster skall användarens integritet beaktas, i synnerhet då betalaren och användaren är olika personer. Därför föreslås i momentet att abonnenten får en detaljerad specifikation av tjänsterna. I förslaget avsedda tjänster kunde vara bland annat lokaliserings-tjänster, biobiljetter och cd-skivor. En detaljerad specifikation kunde fås av bl.a. tåg-biljetter, spårvagnsbiljetter och bussbiljetter. Förutom servicetypen kunde av räkningen även framgå stycketalet och -priset. Ser-

vicetypen skulle berätta vilka tjänster som köpts, men inte t.ex. vilken cd-skiva eller till vilken biofilm biljetten har köpts eller vem som lokaliserats.

Enligt det föreslagna 5 mom. får en specificering av en anslutning per uppkoppling inte innehålla identifieringsuppgifter om avgiftsfria tjänster.

Eftersom det inte finns någon betalnings-skyldighet i fråga om avgiftsfria tjänster har abonnenten inte heller något på betalnings-skyldighet baserat behov enligt den föreslag-na paragrafen att få någon detaljerad specifi-kation av dessa tjänster.

Enligt den föreslagna paragrafens 6 mom. kan Kommunikationsverket utfärda närmare bestämmelser om innehållet av paragrafen avsedd specificering och hur den skall genomföras.

Genom den föreslagna paragrafen imple-menteras artikel 7 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Enligt den-na artikel skall abonnenter ha rätt att få ospe-cificerade räkningar. Övrig reglering av spe-cificerade räkningar lämnas i direktivet att nationellt bestämmas av medlemsstaterna. Direktivet innehåller dock en förpliktelse att i nationella bestämmelser jämka samman abonnenternas rätt till specificerade räkning-ar och uppringande användares och uppring-da abonnenters rätt till integritet, t.ex. genom att säkerställa att det för sådana användare och abonnenter finns tillgängligt tillräckligt med andra möjligheter till kommunikation eller betalning, för att öka integritetsskyddet.

25 §. *Telefonkataloger och andra abon-nentkataloger samt nummerupplysning.* Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. har den som tillhandahåller telefonkataloger, andra abonnentkataloger och nummerupp-lysning rätt att behandla personuppgifter för att skapa katalogtjänsten och nummerupp-lysningen samt för att tillhandahålla dessa.

Utom den föreslagna paragrafen tillämpas också personuppgiftslagen i tillämpliga delar på telefonkataloger och andra abonnentkata-loger.

Med abonnentkatalog avses i den föreslag-na paragrafen antingen en tryckt eller en elektronisk katalog, som kan vara tillgänglig till exempel som Internet-tjänst eller på en cd-rom skiva. Med telefonkatalog avses en

sådan abonnentkatalog som innehåller fysiska och juridiska personers telefonnummer och dessutom till exempel namn, adress eller andra personuppgifter. Med andra abonnent-företeckningar avses till exempel e-postadresskataloger. Med nummerupplysning avses en tjänst genom vilken uppgifter i tryckta eller elektroniska kataloger är till-gängliga.

Den föreslagna paragrafen gäller inte upp-gifter om på förhand betalda anslutningar (pre-paid anslutningar). Man kan registrera sig som abonnent på eller användare av så-dana anslutningar, men detta är inte nödvän-digt. Registreringen kan ske utan att identite-ten granskas, varför ett teleföretag inte nödvändigtvis kan veta om registreringen har skett på ett sakenligt sätt, eller om fel person har antecknats i registret.

I det föreslagna 1 mom. ges dem som till-handahåller abonnentkataloger och nummer-upplysning rätt att behandla personuppgifter för att de skall kunna skapa abonnentkata-loger eller nummerupplysningsregister och till-handahålla dessa tjänster. Det bör beaktas att enligt personuppgiftslagen får personuppgif-ter inte behandlas i större utsträckning än vad som är ändamålsenligt för att tillhandahålla sådana tjänster.

I det föreslagna 2 mom. hänvisas upplys-ningsvis till 57 § kommunikationsmarknads-lagen där det bestäms om en abonnents rätt att få kontaktinformation omsitt namn, sin adress och sitt telefonnummer införda i en telefontalog. Bestämmelsen i kommunika-tionsmarknadslagen är avsedd att gälla an-vändarens rätt. Definitionen på användare enligt kommunikationsmarknadslagen avviker dock från den definition som används i den föreslagna lagen och det förstnämnda be-greppet omfattar både begreppen användare och abonnent enligt detta förslag. Enligt kommunikationsmarknadslagen förpliktas teleföretagen att ombesörja att kommunika-tionsuppgifter om namn, adress och telefon-nummer för användare, som med teleföreta-get har ingått avtal om anslutning till ett fast telefontät, eller ett mobiltelefontät, insamlas och publiceras i en allmänt tillgänglig, hel-täckande och prismässigt skäligen telefonkata-log, som uppdateras minst en gång per år. Ett företag som tillhandahåller telefonkatalog-

tjänster får inte vid behandlingen av kontaktuppgifter gynna ett teleföretag på ett annat företags bekostnad, eller eljest förfara på ett diskriminerande sätt.

I det föreslagna 2 mom. hänvisas också till 58 § kommunikationsmarknadslagen där det bestäms om förpliktelse för teleföretag att överlåta kontaktuppgifter i användbar form till andra som tillhandahåller tjänster för att uppgöra telefonkataloger, eller för att tillhandahålla nummerupplysningstjänster.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skall ett teleföretag informera en abonnent, som är en fysisk person, om ändamålet med och användningen av en telefonkatalog, eller en annan abonnentkatalog, eller en nummerupplysningstjänst, som är allmänt tillgänglig, eller som kan användas via en katalogtjänst. Upplysningen skall ges avgiftsfritt före uppgifter om abonnenten införs i abonnentkatalogen eller i nummerupplysningstjänsten.

Elektroniska telefonkataloger och andra abonnentföreteckningar distribueras allmänt och de är offentliga. Förpliktelsen att till fysiska personer, som är abonnenter, meddela om ändamålet med de allmänt tillgängliga kataloger där deras personuppgifter antecknas skall sålunda åläggas den part som insamlar ifrågavarande uppgifter. Eftersom teleföretagen enligt kommunikationsmarknadslagen är förpliktade att överlåta kontaktuppgifter till andra som tillhandahåller katalogtjänster skall uppgift lämnas om de kataloger och nummerupplysningstjänster som ett teleföretag känner till då det insamlar uppgifter.

Ett teleföretag skall informera en abonnent som är en fysisk person om ändamålet med en telefonkatalog och till vilka speciella ändamål de elektroniska versionerna av allmänt tillgängliga kataloger kan användas. Speciellt skall meddelande ges om i programmen införlivade sökfunktioner, såsom omvända sökfunktioner, med vilkas hjälp katalogens användare kan utreda abonnentens namn och adress endast på basen av telefonnumret.

Ett teleföretag skall meddela alla ändamål som företaget känner till, om uppgifterna överläts till exempel till en Internet-baserad nummertjänst, varefter det är lätt att samla in uppgifterna till exempel till olika internationella abonnentföreteckningar. Meddelandet kan ges till exempel då anslutningsavtalet

ingås.

Enligt den föreslagna paragrafens 4 mom. skall ett teleföretag ge en abonnent som är en fysisk person möjlighet att avgiftsfritt helt eller delvis förbjuda anteckning av uppgifter om honom eller henne i en telefonkatalog, i en annan abonnentkatalog och i en nummerupplysningstjänst. Ett teleföretag och ett företag som tillhandahåller abonnentkatalogs- och nummerupplysningstjänster och som har erhållit kontaktuppgifterna i stöd av 58 § kommunikationsmarknadslagen skall på begäran av en fysisk person avgiftsfritt avlägsna eller rätta felaktiga uppgifter. Om förverkligande av rätten till insyn bestäms i 26 § personuppgiftslagen.

Fysiska personers som är abonnenter rätt till privatliv förutsätter att de själva kan bestämma om deras personuppgifter skall publiceras i en katalog och vilka uppgifter som skall publiceras. En abonnent skall också alltid ha rätt att granska de uppgifter om sig själv som antecknats i en katalog eller en tjänst. På abonnentens begäran skall uppgifterna avlägsnas, eller felaktiga uppgifter skall rättas.

Eftersom en fysisk person som är abonnent inte nödvändigtvis vet till vem de uppgifter som han eller hon lämnat har överlåtits är det teleföretag som samlat in uppgifter om honom eller henne förpliktat att vidarebefordra de rättade uppgifterna, eller avlägsnandet av uppgifter, till dem till vilka teleföretaget har överlåtit kontaktuppgifterna. Å andra sidan är ett teleföretag enligt 58 § kommunikationsmarknadslagen förpliktat att överlåta i 57 § kommunikationsmarknadslagen avsedda kontaktuppgifter i användbar form till andra företag för att uppgöra telefonkataloger, eller för att tillhandahålla nummerupplysningstjänster. Dessa andra företag måste också åläggas förpliktelse att rätta och att avlägsna personuppgifter som förekommer i deras abonnentkataloger och nummerupplysningstjänster om fysiska personer som är abonnenter. Rättelse och avlägsnande av uppgifter som en fysisk person som är abonnent kräver är alltid avgiftsfri. Om det är fråga om elektroniska katalogtjänster eller nummerupplysningstjänster, skall uppgifterna rättas eller avlägsnas så snabbt som möjligt. I fråga om tryckta kataloger skall uppgifterna rättas i

följande nya katalog.

Om rätten att granska personuppgifter bestäms i 26 § personuppgiftslagen, varför en hänvisning till nämnda lag har inkluderats i det föreslagna momentet. Enligt personuppgiftslagen får den registeransvarige uppbära en ersättning för lämnande av information då en registrerad kontrollerar sina uppgifter endast om det har förflutit mindre än ett år sedan den registrerade senast fick kontrollera uppgifterna i registret. Ersättningen skall vara skälig och den får inte överstiga de direkta kostnaderna för lämnande av informationen.

Enligt 20 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet har en abonnent och en användare rätt att kostnadsfritt En abonnent eller användare har rätt att kostnadsfritt 1) kräva att hans personuppgifter i abonnentkatalogen stryks eller rättas, 2) förbjuda att hans personuppgifter i abonnentkatalogen används för direktmarknadsföring, och 3) kräva att en del av besöks- eller postadressen utelämnas eller att de publicerade personuppgifterna inte får ange kön. Enligt 20 § 3 mom. nämnda lag skall teleföretaget sörja för att de krav och ändringar som gäller abonnentens eller användarens uppgifter enligt 2 mom. vidarebefordras till dem till vilka företaget har lämnat ut dessa uppgifter för publicering i abonnentkataloger. Teleföretaget och den till vilken teleföretaget har lämnat ut ovan nämnda uppgifter skall komma överens om hur abonnentens eller användarens krav angående dessa uppgifter skall vidarebefordras.

Enligt det föreslagna 5 mom. har en abonnent som är en fysisk person rätt att avgiftsfritt förbjuda att i den föreslagna paragrafen avsedda kontaktinformation om honom eller henne överläts vidare.

En fysisk person som är abonnent kan alltid förbjuda att hans eller hennes kontaktuppgifter för abonnentkatalogs- eller nummerupplysningstjänster överläts till andra som tillhandahåller tjänster, trots att den föreslagna paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning till 58 § kommunikationsmarknadslagen där det bestäms om förpliktelse för ett teleföretag att överlåta kontaktuppgifter till andra som tillhandahåller tjänster. Om en fysisk person som är abonnent förbjuder så-

dan utlämnande, får ett teleföretag inte i någon händelse överlåta kontaktuppgifterna till andra som tillhandahåller tjänster.

Enligt den föreslagna paragrafens 6 mom. skall ett teleföretag ge företag och andra sammanslutning, som antecknats i en telefonkatalog, i en abonnentkatalog, eller i en nummerupplysningstjänst, rätt få sina uppgifter granskade och utplånade samt att få felaktiga uppgifter rättade.

Enligt 21 § lagen om dataskydd inom televerksamhet har juridiska personer inte rätt att få sina uppgifter utplånade ur abonnentkataloger. Enligt artikel 12 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation förutsätter juridiska personers berättigade intressen dock att också företag och andra sammanslutningar som är abonnenter kan kontrollera, rätta eller avlägsna sina uppgifter ur en abonnentkatalog eller en nummerupplysning. Det föreslagna momentet skulle sålunda ändra det gällande rättsläget. En sakelig avgift kan uppbäras av företag och andra sammanslutningar för dessa åtgärder.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 12 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation.

7 kap. Direktmarknadsföring

26 §. *Direktmarknadsföring till fysiska personer.* Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. får direktmarknadsföring, som genomförs med hjälp av automatiserade uppringningssystem, telefax, elektronisk post, eller text-, tal-, röst- eller bildmeddelanden riktas endast till sådana fysiska personer som på förhand har gett sitt samtycke.

Begreppet marknadsföring har definierats i konsumentskyddslagen. Enligt 2 kap. 1 § nämnda lag får icke vid marknadsföring användas förfarande, som strider mot god sed eller eljest är otillbörligt mot konsumenterna.

I den föreslagna paragrafen avsedd direktmarknadsföring föreligger inte då nyttigheter erbjuds till försäljning mellan enskilda fysiska personer, då åsikter utväxlas, eller då annan motsvarande verksamhet äger rum. Enligt den föreslagna paragrafen anses inte heller kundkommunikation utgöra direktmarknadsföring då ändamålet är att uppehålla kontakt för att sköta kundrelationer och då

ingen marknadsföring ingår. Kundkommunikation är till exempel sådan kommunikation där kunden får information om läget, kontinuitet eller ändringar i fråga om en tjänst som han eller hon valt. Då en bilverkstad genom ett textmeddelande meddelar sin kund att bilen kan avhämtas efter service skall denna kommunikation inte anses utgöra direktmarknadsföring. I samma kommunikation får dock inte inkluderas till exempel reklam för bilens reservdelar.

Med automatiserade uppringningssystem avses sådana system som automatiskt tar kontakt med mottagaren utan att någon fysisk person sköter kontakten. Sådana automatiska system, som ofta uppfattas som skadliga, kan användas så att systemet slumpvis på basen av vissa urvalsgrunder ur en stor grupp utväljer kontaktuppgifter och sänder direktmarknadsföring till dessa. Automatiserade uppringningssystem är möjliga till exempel i telefonsystemen. Enligt momentet får sådan marknadsföring inte bedrivas, om inte det egentliga marknadsföringsarbetet utförs av en fysisk person. Det föreslagna momentet förbjuder alltså inte användningen av sådana automatiska system som underlättar direktmarknadsföring och vilkas ändamål är att underlätta inledningen av marknadsföringsarbetet. Därvid skall dock en fysisk person sköta själva marknadsföringen så att till exempel telefonkontakt kan tas genom att använda automatiskt nummerval, men efter att samtalet mottagits skall marknadsföringen skötas av fysiska personer och inte genom förmedling av en automat.

Direktmarknadsföring i form av telefax, elektronisk post, text-, tal-, röst- eller bildmeddelande samt genom automatiska uppringningssystem är lätt att skicka, men den kan åstadkomma besvär och kostnader för mottagaren. Dessutom kan kommunikationsmängden i vissa fall förorsaka problem i de elektroniska kommunikationsnäten och i terminalutrustningen. I fråga om sådana kommunikationsmetoder, som används till direktmarknadsföring, är det motiverat att kräva att fysiska personer som är mottagare ger sitt uttryckliga samtycke innan sådan kommunikation sänds till dem. Det samtycke som avses i det föreslagna 1 mom. skall framgå entydigt.

Samtycke på förhand skall alltid begäras av fysiska personer. I oklara fall skall den föreskrivna förpliktelsen att begära förhandssamtycke anses utgöra huvudregeln. Om en arbetsgivare till exempel har gett sin arbetstare en personlig e-postadress i formen förnamn.efternamn@foretag.fi, är utgångspunkten att adressen är denna fysiska persons adress och samtycke till direktmarknadsföring skall fås på förhand. På grund av en persons ställningsfullmakt kan man anse att han eller hon i ett sammanslutning sköter vissa uppgifter till vilka nyttigheter som tillhandahålls genom direktmarknadsföring ansluter sig på ett väsentligt sätt. I detta fall kan det anses att adressen enligt den föreslagna paragrafen hör till företaget eller till en annan sammanslutning. I detta fall krävs inte förhandssamtycke, utan ifrågavarande person har förbuds rätt enligt den föreslagna 27 §.

Enligt det föreslagna 2 mom. får annan än i 1 mom. avsedd direktmarknadsföring till fysiska personer bedrivas, om inte dessa uttryckligen har förbjudit det. Fysiska personer skall lätt och avgiftsfritt kunna förbjuda i detta moment avsedd direktmarknadsföring.

Sådan direktmarknadsföring som avses i det föreslagna momentet är till exempel vanlig telefonmarknadsföring. I detta avseende skulle det nuvarande rättsläget inte ändras. Då fysiska personer tar emot telefonmarknadsföring kan de förbjuda den som bedriver marknadsföringen att använda sina kontaktuppgifter för detta ändamål. Förbudet skall kunna utfärdas avgiftsfritt.

I det föreslagna 3 mom. bestäms att om den som tillhandahåller en tjänst, eller den som säljer en produkt av en fysisk person, som är kund, i samband med försäljningen av produkten eller tjänsten får kontaktuppgifter som ansluter sig till elektronisk post, eller till text-, tal-, röst- eller bildmeddelande, får samma leverantör av tjänsten eller samma försäljare av produkten, utan hinder av vad som bestäms i 1 mom., använda dessa kontaktuppgifter vid direktmarknadsföring av produkter och tjänster som hör till samma produktgrupp, eller som eljest är motsvarande. Den som tillhandahåller en tjänst, eller den som säljer en produkt skall bereda fysiska personer som är kunder möjlighet att lätt och utan särskild avgift förbjuda använd-

ningen av kontaktuppgifterna i samband med att uppgifterna insamlas samt i samband med varje elektronisk post och med varje text-, tal-, röst- och bildmeddelande. Den som tillhandahåller en tjänst, eller den som säljer en produkt skall tydligt meddela om möjligheten till förbud.

I samband med existerande kundförhållanden är det skäligt att tillåta att elektroniska kontaktuppgifter används för att tillhandahålla liknande produkter eller tjänster. Kontaktuppgifterna får dock användas endast av det företag som har fått dem. I samband med att uppgifterna anskaffas skall kunden på ett tydligt och urskiljbart sätt meddelas om att dessa uppgifter fortfarande kommer att användas för direktmarknadsföring och kunden skall beredas möjlighet att förbjuda att hans eller hennes kontaktuppgifter används för detta ändamål. Den som tillhandahåller tjänster och den som säljer produkter skall förpliktas att utföra elektroniska tjänster så att kunden kan förbjuda användningen av sina kontaktuppgifter redan i samband med beställningen av produkten eller tjänsten. Denna möjlighet skall utan särskild avgift och på ett lätt sätt erbjudas också i framtiden i samband med varje kommunikation om direktmarknadsföring. Förbud utan särskild avgift betyder att man för förbudet kan debitera den grundavgift som uppbärs för att använda ett visst medium, men någon tilläggsavgift får inte debiteras för förbudet. Användningen för direktmarknadsföring av kontaktuppgifter som före denna lags ikraftträdande har ackumulerats kan tillåtas i den omfattning som avses i momentet eftersom kunden i samband med varje meddelande har möjlighet att utan särskild avgift förbjuda sådan marknadsföring.

På grund av det varierande och omfattande utbudet av produkter och tjänster är det omöjligt att i den föreslagna paragrafen och i dess motiveringar bedöma begreppet "liknande". Vid bedömningen skall man beakta de speciella omständigheter och den hävdvunna tolkning som gäller i affärsbranschen i fråga.

Genom speciallag kan man utfärda från den föreslagna paragrafen avvikande bestämmelser. Till exempel 94 § kreditinstitutslagen innehåller bestämmelser om utlämnande av kunduppgifter bland annat för marknadsföringsändamål.

Genom den föreslagna paragrafen implementeras artikel 13 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation samt artikel 10 i direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster. Artikel 10 i det sistnämnda direktivet skyddar konsumenterna mot oönskade kontakter av sådana som tillhandahåller bank-, kredit-, försäkrings-, privata pensions-, investerings- eller betalningstjänster. I direktivets artikel 10 bestäms om förhandssamtycke som krävs av konsumenten då den som tillhandahåller tjänster för sina kontakter använder automatiska uppringningssystem, telefaxapparater och annan teknik för distanskommunikation.

27 §. *Direktmarknadsföring till sammanslutningar.* Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. får direktmarknadsföring till sammanslutningar bedrivas, om dessa inte uttryckligen har förbjudit detta.

Enligt det föreslagna 1 mom. krävs inte förhandssamtycke av sammanslutningar till direktmarknadsföring, men de har rätt att förbjuda till dem riktad sådan marknadsföring. Enligt 26 § är huvudregeln att direktmarknadsföring inte får riktas till fysiska personer utan deras samtycke, men meddelanden kan dock sändas, om fysiska personer på en sammanslutnings vägnar arbetar med vissa uppgifter till vilka de genom direktmarknadsföring tillhandahållna produkterna och tjänsterna på ett väsentligt sätt ansluter sig. Enligt det föreslagna 1 mom. har också sådana personer rätt att förbjuda direktmarknadsföring.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. skall sammanslutningar beredas möjlighet att lätt och utan särskild avgift förbjuda användningen av sina kontaktuppgifter i samband med varje elektronisk post, eller text-, tal-, röst- och bildmeddelande som skickas i avsikt att bedriva direktmarknadsföring. Den som bedriver direktmarknadsföring skall tydligt meddela om möjligheten till förbud.

Enligt det föreslagna momentet skall sammanslutningar ges möjlighet att utfärda förbud utan särskild avgift. Detta innebär att sammanslutningar inte kan debiteras särskild tilläggsavgift, utom grundavgiften för själva kontakten.

28 §. *Identifiering av direktmarknadsföring.*

ring. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall elektronisk post samt text-, tal-, röst- och bildmeddelande som är avsett för direktmarknadsföring, varom bestäms ovan i 26 och 27 §, vid mottagandet klart och entydigt kunna identifieras som marknadsföring.

Vissa kommunikationssystem gör det möjligt för mottagaren av ett meddelande att se avsändaren och meddelandets rubrik. Då kan meddelandet avlägsnas utan att man behöver ladda ner meddelandets hela innehåll eller dess bilagor. Man kan då minska de kostnader som kan uppstå genom att ladda ner oönskade meddelanden och bilagor. Genom den föreslagna paragrafen skulle bestämmas om förpliktelse att göra meddelanden om direktmarknadsföring sådana att de möjligast tidigt kan identifieras som sådana meddelanden. I e-postmeddelanden kunde man till exempel i rubrikfältet skriva ordet reklam, eller något annat motsvarande ord. Ännu i dag kan man inte till textmeddelanden foga motsvarande rubrikfält som till exempel till e-postmeddelanden. Direktmarknadsföring som bedrivs genom textmeddelanden skall genast kunna identifieras som sådan marknadsföring antingen på basen av dessa innehåll, eller på något annat sätt.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. är det förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden där den avsändares identitet, på vars vägnar meddelandet har skickats, är täckt eller dold och där det inte finns någon giltig adress till vilken mottagaren kan skicka begäran om att ifrågakvarande kommunikation avslutas.

För att underlätta den reella verkställigheten av bestämmelserna om kommunikation för direktmarknadsföringsändamål är det av behovet påkallat att förbjuda användningen av felaktig identitet eller felaktiga svarsadresser. Meddelanden, som sänds för sådana ändamål, skall alltid innehålla något slag av adress dit fysiska och juridiska personer kan sända förbud mot att fortsätta direktmarknadsföringen.

Enligt den föreslagna paragrafen är sålunda förbjudet att sända sådana meddelanden för direktmarknadsföringsändamål där vardera villkoret enligt den föreslagna paragrafen är uppfyllt. Meddelandet kan sändas, om endast

någotdera villkoret uppfylls.

29 §. *Hindrande av mottagandet av direktmarknadsföring.* Enligt den föreslagna paragrafen har ett teleföretag och en sammanslutningsabonnent på begäran av en användare rätt att hindra att i 26–28 § avsedd direktmarknadsföring mottas. Åtgärderna skall genomföras omsorgsfullt och utan att i onödan äventyra skyddet av konfidentiella meddelanden och integritetsskyddet.

Det bör noteras att den föreslagna 20 § innehåller bestämmelser om hur mottagning av e-postmeddelanden avsedda för direktmarknadsföring kan hindras utan mottagarens samtycke, i syfte att skydda nättjänsterna eller kommunikationstjänsterna eller mottagarens kommunikationsmöjligheter.

I den föreslagna paragrafen klargörs en sådan situation där teleföretag och en sammanslutningsabonnenter på användarens begäran har rätt att hindra mottagandet av meddelanden för direktmarknadsföring. Största delen av oönskad direktmarknadsföring kommer annorstädes ifrån än från Finland eller Europeiska unionens medlemsländer. Det anses vara av behovet påkallat att skapa sådana system som hindrar att oönskad kommunikation når en användares terminalutrustning. Redan nu finns det på marknaden tjänster genom vilka man strävar till att från olika system avlägsna skadlig kommunikation så att användarna aldrig får sådana meddelanden. I den föreslagna paragrafen skulle teleföretag eller sammanslutningsabonnenter ges rätt att på en användares begäran enligt vissa kriterier filtrera bort sådan kommunikation som användaren inte vill ha på sin terminalutrustning. I praktiken kan det dock vara omöjligt att i vissa sammanslutningar enligt vissa kriterier avlägsna oönskade meddelanden till somliga användare, men att lämna kvar sådana meddelanden i kommunikationen till somliga andra. I sådana fall kunde filtreringskriterierna inkluderas i villkoren för att använda samfund elektroniska post, eller i motsvarande regler. Genom att godkänna dem kunde användarna anses ha gett sitt i den föreslagna paragrafen avsedda samtycke. I varje fall skall filtreringen av kommunikationen genomföras med omsorg och utan att i onödan äventyra skyddet för konfidentiell kommunikation och integritetsskyddet. Det är

klart att vid användningen av filter kan en del hända att del önskad kommunikation, som betraktas som konfidentiell, inte når mottagaren. Användarna skall därför ges möjligast noggranna och heltäckande uppgifter om filtreringssättet och vilka risker som filtreringen innebär.

8 kap. Styrning och tillsyn.

30 §. *Allmän styrning och utveckling.* Enligt den föreslagna paragrafen åligger allmän styrning och utveckling för att uppnå syftet med denna lag kommunikationsministeriet.

Den föreslagna 1 § innehåller bestämmelser om lagens syfte. Enligt nämnda lagrum är lagens syfte att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, samt att befärma dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster. Kommunikationsministeriets allmänna ansvar för styrning och utveckling i fråga om sekretess, integritetsskydd, och andra i den lag närmare definierade målsättningar för elektronisk kommunikation förutsätter intimt samarbete på det nationella planet med de andra operatörerna inom denna bransch, speciellt med Kommunikationsverket, med dataskydds-, konsument- och andra centrala myndigheter, med teleföretagen, med dem som tillhandahåller mervärdestjänster, med den industri som tillverkar teleutrustning samt med de sammanslutningar som företräder abonnenter och användare. Dessutom behövs aktiv påverkan på internationell nivå för att de nationella målsättningarna skall kunna förverkligas i det internationella samarbetet. Kommunikationsministeriets allmänna ansvar för styrning och utveckling gäller både under normala och undantagsförhållanden samt beredskap för de sistnämnda.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i 23 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet, enligt vilket den allmänna styrningen och utvecklingen av televerksamheten ankommer på ministeriet. Enligt 13 § 13 punkten nämnda lag avses med ministeriet kommunikationsministeriet, om inte något annat bestäms genom förordning av statsrådet.

31 §. *Kommunikationsverkets uppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. är Kommunika-

tionsverkets uppgift att 1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade regler och bestämmelser efterföljs, till den del annat inte följer av 32 §, 2) samla uppgifter om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster och om risk för kränkningar av skyddet, samt om betydande fel och störningar av dessa tjänster, 3) utreda kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster och om risk för kränkningar av skyddet, samt betydande fel och störningar av dessa tjänster; samt 4) informera om dataskyddsfrågor.

Enligt punkt 1 i det föreslagna momentet är Kommunikationsverket den mest centrala myndighet som övervakar lagens tillämpning. I fråga om den föreslagna lagens tillämpningsområde är Kommunikationsverkets tillsynsbehörighet fortfarande allmän, men i stöd av 32 § har avsevärd behörighet också getts dataombudsmannen. Till sistnämndas ansvarsområde hör att övervaka bland annat samtliga bestämmelser om behandlingen av lokaliseringssuppgifter.

Punkterna 2 – 4 i det föreslagna momentet gäller dataskyddets förverkligande. Kommunikationsverket är den nationella dataskyddsmyndighet, som insamlar uppgifter om dataskyddskränkningar och hot mot dataskyddet, som gäller nät-, kommunikations- och mervärdestjänster, samt om betydande fel i och störningar av dessa tjänster. Vidare ansvarar Kommunikationsverket på det nationella planet för utredningen av dataskyddskränkningar, hot mot dataskyddet och av betydande fall av fel och störningar. Dessutom svarar Kommunikationsverket för det internationella samarbetet i samband med dessa frågor. Insamlingen av uppgifter gäller både insamling på eget initiativ och mottagning samt handläggning av gjorda anmälningar. Utredningarna kan omfatta både sökande av orsak och verkan samt kundrådgivning och –handledning. Vid behov håller Kommunikationsverket kontakt med dem som tillhandahåller tjänster. Såsom konstaterades i samband med ändringen av 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet (681/2002), hör till CERT-FI:s ansvarsområde sådana dataskyddskränkningar och –problem som via kommunikationsnäten rik-

tas mot informationssystemen.

För att förverkliga dataskyddet övervakar Kommunikationsverket i stöd av den föreslagna 1 punkten också förpliktelsen enligt det föreslagna 19 § 1 mom., enligt vilket ett teleföretag och den som tillhandahåller mer-
värdestjänster skall handha dataskyddet för sina tjänster. Kommunikationsverket skall genomföra behövliga åtgärder för att kunna sköta sina uppgifter tillräckligt effektivt. Det skall även vara möjligt att prioritera uppgifterna om omständigheterna så kräver. Skötandet av uppgifterna skall i huvudsak ske genom andra medel än genom besök hos de övervakade.

Bestämmelser om Kommunikationsverkets rätt att utfärda tekniska föreskrifter för att genomföra dataskyddet ingår i den föreslagna 19 § 3 mom., samt i den föreslagna 20 § 3 mom. Den föreslagna 24 § 7 mom. innehåller bestämmelser om Kommunikationsverkets behörighet att utfärda mera detaljerade eller tekniska föreskrifter.

Den nuvarande regleringen av Kommunikationsverkets behörighet baserar sig på 23 § 2 mom. 1 – 3 punkterna lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt den föreslagna 32 § ges dataombudsmannen mera omfattande behörighet än tidigare. Enligt 23 § lagen om dataskydd inom televerksamhet är Kommunikationsverkets uppgift att 1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser och föreskrifter iakttas, till den del något annat inte följer av 3 mom., 2) vid behov meddela tekniska föreskrifter om teleföretagens verksamhet samt om teletrustningar, telenät och teletjänster på det sätt som denna lag förutsätter, och 3) via de allmänna telenäten arbeta med insamling av uppgifter om och utredning av kränkningar av dataskyddet när det gäller informationssystem och telekommunikation samt informera om frågor i anslutning till datasäkerheten. Punkterna 1 och 3 i det nyssnämnda momentet motsvarar den föreslagna paragrafen så att 23 § 3 mom. 3 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet i den föreslagna paragrafen har utvidgats till att omfatta punkterna 2 – 4. Enligt den nya grundlagens krav har man strävat till att närmare avgränsa den reglering som motsvarar 23 § 2 mom. 2 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet. Samti-

digt har ifrågavarande behörighetsbestämmelser placerats i vederbörande paragrafer.

32 §. *Dataombudsmannens uppgifter.* Enligt den föreslagna paragrafen är dataombudsmannens uppgift att övervaka 1) i 4 kap. avsedd behandling av lokaliseringssuppgifter, 2) iakttagandet av i 25 § avsedda bestämmelser om telefonkataloger, abonnentkataloger och nummerupplysning, 3) iakttagandet av de bestämmelser om direktmarknadsföring som ingår i 7 kap., samt 4) iakttagandet av de bestämmelser om rätt att få upplysningar och tystnadsplikt, såvitt gäller lokaliseringssuppgifter som ingår i 9 kap.

Genom denna bestämmelse strävar man till att klargöra dataombudsmannens behörighet inom den föreslagna lagens tillämpningsområde. Samtidigt regleras myndigheternas behörighet enligt denna lag på ett uttömmande sätt.

Dataombudsmannens uppgifter regleras i 23 § 3 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt detta lagrum skall dataombudsmannen övervaka att abonnentens förbuds rätt och förhandssamtycke enligt 20 och 21 § iakttas. I den föreslagna lagen utvidgas dataombudsmannens uppgifter. Den föreslagna behörighetsfördelningen mellan Kommunikationsverket och dataombudsmannen bör anses vara ändamålsenlig. Lokaliseringssuppgifter gör till integritetsskyddet, varför det är motiverat att övervakningen av dem hör till dataombudsmannens behörighetsområde. Däremot är till exempel cookies tekniska till sin natur, varför de anses mera naturligt höra till Kommunikationsverkets behörighetsområde. I fråga om telefonkataloger, andra abonnentkataloger, nummerupplysning och direktmarknadsföring anses det att övervakningen i sin helhet bör höra till en enda myndighet. Eftersom de har ett rätt nära sammanhang med personuppgifter anses det vara naturligt att dataombudsmannen skall vara behörig för övervakningen.

9 kap. Rätt att få uppgifter.

33 §. *Styrnings- och tillsynsmyndigheternas rätt att få uppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. har kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och databudsmannen utan hinder av sekretessbestämmelser, eller

av andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter, rätt att av teleföretag, av dem som tillhandahåller mervärdestjänster, av sammanslutningsabonnenter, av teleentreprenörer, av dem som tillhandahåller tjänster som beskriver uppgifter om användning av tjänster, av dem som bedriver direktmarknadsföring, av dem som tillhandahåller abonnentkatalogs- eller nummerupplysnings-tjänster, samt av dem som verkar för dessa, få sådana uppgifter som kommunikationsministeriet behöver för att sköta sina i denna lag föreskrivna uppgifter om i denna lag avsedd, av ovannämnda operatörer och företag bedrivna verksamhet. Kommunikationsministeriets rätt att få uppgifter omfattar inte uppgifter om konfidentiella meddelanden, identifieringsuppgifter eller lokaliseringssuppgifter.

Det uppgifter som avses i det föreslagna momentet skall förstås extensivt så att kommunikationsministeriets, Kommunikationsverkets och dataombudsmannens rätt att få uppgifter kan omfatta all affärs- och annan verksamhet, som de i det föreslagna momentet uppräknade operatörerna bedriver, också den del som faller inom företagshemlighetens ram, om uppgifterna är av behovet påkallade för att de i denna lag bestämda uppgifterna kan skötas. Utom i fråga om omfattningen av de uppgifter som skall lämnas, avgränsas också graden av deras noggrannhet av vad som är tillräckligt för att de i den föreslagna lagen bestämda uppgifterna kan skötas. Med uppgifter som skall lämnas avses i detta moment för kommunikationsministeriets del inte uppgifter om konfidentiella meddelanden, identifieringsuppgifter eller lokaliseringssuppgifter eftersom sådana uppgifter inte kan anses vara av behovet påkallade för att sköta kommunikationsministeriets uppgifter.

Kommunikationsverkets och dataombudsmannens rätt att få uppgifter gäller alla uppgifter om i denna lag reglerad verksamhet av ovan uppräknade operatörer, också till den del som omfattas av företagshemligheten. Rätten att få uppgifter begränsas av vad som är av behovet påkallat för att ifrågavarande myndigheter skall kunna sköta sin i lagen bestämda uppgifter.

I det föreslagna 2 mom. bestäms att Kommunikationsverket, utan hinder av vad som

bestäms i 5 §, har rätt att få sådana identifierings- och lokaliseringssuppgifter, som är av behovet påkallade för att utreda fel och brister i nät-, kommunikations- och mervärdestjänster, eller oklarheter i fråga om fakturering.

I det föreslagna 3 mom. bestäms att Kommunikationsverket och dataombudsmannen för att sköta de uppgifter som i denna lag åläggs dem har rätt att få identifierings- och lokaliseringssuppgifter och de i 20 § 2 mom. avsedda meddelanden, om dessa uppgifter är behövliga för att övervaka iakttagandet av bestämmelserna om behandling, de i 7 § avsedda uppgifterna eller direktmarknadsföring, eller för att utreda betydande kränkningar och hot mot dataskydd och om Kommunikationsverkets eller dataombudsmannen bedömning äs skäl att misstänka att något av följande rekvisit är uppfyllda: 1) i 42 § 2 mom. avsedd dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation, 2) i 28 kap. 7 § strafflagen avsett olovligt brukande, 3) i 34 kap. 9 a § strafflagen avsett orsakande av fara för informationsbehandling, 4) i 35 kap. 1 § 2 mom. strafflagen avsedd skadegörelse, 5) i 38 kap. 1 § strafflagen avsett sekretessbrott, 6) i 38 kap. 3 § strafflagen avsedd kränkning av kommunikationshemlighet, 7) i 38 kap. 5 § strafflagen avsett störande av post- och teletrafik, 8) i 38 kap. 8 § strafflagen avsett dataintrång, 9) i 38 kap. 8 a § strafflagen avsett avkodningssystemsbrott; eller 10) i 38 kap. 9 § strafflagen avsett personregisterbrott.

Utom det som bestäms i det föreslagna 2 mom. anses det att Kommunikationsverket och dataombudsmannen för att sköta sina uppgifter kan ha behov av att för handläggning också få tillgång till uppgifter om skadlig programvara samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter. I annat fall kunde de bli förhindrade att uppfylla sin tillsynsplikt. Det föreslås att Kommunikationsverket skall få en liknande rätt som för närvarande att få del av identifierings- och lokaliseringssuppgifter för att utreda fel och störningar samt oklarheter i fråga om fakturering. I fråga om andra ändamål och i fråga om själva meddelandet är myndigheternas rätt att få uppgifter noggrant begränsad enligt det föreslagna momentet. Kommunikationsverkets och data-

ombudsmannens rätt att få uppgifter om meddelanden som innehåller skadlig programvara samt om identifierings- och lokaliseringssuppgifter är enligt det föreslagna momentet begränsad till de fall där det är fråga om att övervaka att bestämmelserna om behandling iakttas eller om att utreda kränkningar av dataskyddet. Dessutom är rätten att få uppgifter begränsad till situationer som är så allvarliga att det finns skäl att misstänka att ett eller flera av de i det föreslagna momentet uppräknade brottsrekvisiten är uppfyllda. Kommunikationsverket och dataskyddsombudsmannen gör självständigt en motiverad bedömning om brottsrekvisiten är uppfyllda. Teleföretagen kan lita på myndigheternas bedömning. Enligt den föreslagna 42 § 2 mom. gör den sig skyldig till dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation som uppsåtligt 1) bryter mot det i 6 § 2 mom. föreskrivna förbudet mot innehav, import, tillverkning eller distribution av system, för att avkoda tekniskt skydd av elektronisk kommunikation, eller del av sådant system, 2) försummar de i 7 § föreskrivna förpliktelserna, 3) försummar den i 19 § föreskrivna förpliktelsen att handha dataskyddet för sina tjänster, eller för identifierings- och lokaliseringssuppgifter, 4) försummar den i 21 § 2 mom., eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningsplikten, 5) behandlar identifierings- eller lokaliseringssuppgifter i strid med bestämmelserna i 3 och 4 kap., 6) överlåter en detaljerad specifikation av en räkning i strid med bestämmelsen i 24 §, 7) försummar att iaktta bestämmelserna i 25 § om behandling av personuppgifter, som ingår i telefonkatalog, eller i annan abonnentkatalog, om anmälning till abonnenten om syftet med och användningen av förteckningen, om avlägsnande och rättelse av uppgifter, om rätt att utfärda förbud, eller om juridiska personer rättigheter; eller som 8) bedriver direktmarknadsföring i strid med bestämmelserna i 7 kap.

Enligt 28 kap. 7 § strafflagen gör sig den som olovligen brukar någon annans lösa egendom eller fasta maskin eller anordning skyldig till olovligt brukande.

Enligt 34 kap. 9 a § strafflagen gör sig den som för att orsaka olägenhet för informationsbehandling eller ett data- eller telesy-

stems funktion, 1) tillverkar eller ställer till förfogande ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner som har planerats för att äventyra informationsbehandling eller ett data- eller telesystems funktion eller för att skada data eller programvara som ingår i ett sådant system, eller sprider ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner eller 2) ställer till förfogande anvisningar för tillverkning av ett sådant datorprogram eller sådana programinstruktioner som avses i 1 punkten eller sprider sådana anvisningar skyldig till orsakande av fara för informationsbehandling.

Enligt 35 kap. 1 § 2 mom. strafflagen gör sig den sig skyldig till skadegörelse som för att skada någon orättmätigt förstör, skadar, döljer eller hemlighåller information som har upptagits på ett datamedium eller någon annan upptagning.

Enligt 38 kap. 1 § strafflagen gör sig den skyldig till sekretessbrott som i strid med tystnadsplikt som anges i lag eller förordning eller som en myndighet särskilt har ålagt med stöd av lag 1) röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller 2) utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta.

Enligt 38 kap. 3 § strafflagen gör sig den skyldig till kränkning av kommunikationshemlighet som obehörigen 1) öppnar ett brev eller ett annat tillslutet meddelande som är adresserat till någon annan eller genom att bryta ett säkerhetsarrangemang skaffar uppgifter om ett meddelande som har upptagits elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod och som är skyddat mot utomstående, eller 2) skaffar uppgifter om innehållet i samtal, telegram, text-, bild-, eller dataöverföring eller något annat motsvarande telemeddelande som förmedlas genom telenät eller om avsändande eller mottagande av ett sådant meddelande.

Enligt 38 kap. 5 § strafflagen gör sig den skyldig till störande av post- och teletrafik som genom att ingripa i en för posttrafik eller för tele- eller radiokommunikationer använd anordnings funktion, genom att med en radioanläggning eller över ett telenät av okynne sända störande meddelanden eller på nå-

got annat motsvarande sätt obehörigen hindrar eller stör posttrafik eller tele- eller radiokommunikationer.

Enligt 38 kap. 8 § strafflagen är det fråga om dataintrång då den som genom att göra bruk av en användaridentifikation som han inte har rätt till eller genom att annars bryta säkerhetsarrangemang obehörigen tränger in i ett informationssystem där data behandlas, lagras eller överförs elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod eller i en särskilt skyddad del av ett sådant system. Det är också fråga om dataintrång då den som utan att tränga in i informationssystemet eller en del av detta med tekniska specialanordningar obehörigen tar reda på information som finns i ett sådant informationssystem som avses i 1 mom.

Enligt 38 kap. 8 a § strafflagen är det fråga om avkodningssystembrott då den som i strid med förbudet i 3 § lagen om förbud mot vissa avkodningssystem i förvärvssyfte eller så att gärningen är ägnad att orsaka den som tillhandahåller skyddade tjänster betydande men eller skada, tillverkar, importerar, saluför, hyr ut eller distribuerar ett avkodningssystem eller gör reklam för, installerar eller underhåller ett sådant.

Enligt 38 kap. 9 § strafflagen gör sig den skyldig till personregisterbrott som uppsåtliga eller av grov oaktsamhet 1) behandlar personuppgifter i strid med personuppgiftslagens bestämmelser om ändamålsbundenhet, allmänna förutsättningar för behandling, personuppgifternas relevans och felfrihet, känsliga uppgifter, personbeteckning eller behandling av personuppgifter för särskilda ändamål eller bryter mot särskilda bestämmelser om behandling av personuppgifter, 2) genom att till en registrerad ge felaktig eller vilseledande information hindrar eller försöker hindra honom att utöva rätten till insyn, 3) i strid med 5 kap. personuppgiftslagen översänder personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och därmed gör intrång i den registrerades integritetsskydd eller åsamkar honom annan skada eller betydande men.

Syftet med de föreslagna 1, 2 och 3 mom. är att klart specificera vilka uppgifter man i stöd av dem kan lämna till olika myndighe-

ter.

Enligt det föreslagna 4 mom. har kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och dataombudsmannen rätt att behandla uppgifter som de fått uteslutande för att utföra sina i denna lag föreskrivna uppgifter. Genom denna bestämmelse begränsas myndigheternas behandlingsrätt.

Enligt det föreslagna 5 mom. skall Kommunikationsverket och dataombudsmannen utplåna de uppgifter om konfidentiella meddelanden samt om identifierings- och lokaliseringssuppgifter, som de erhållit med stöd av 2 och 3 mom. då uppgifterna inte mera behövs för att fullgöra deras i 2 och 3 mom. föreskrivna uppgifter, eller för att handlägga brott- eller civilmål, eller förvaltningsärende som gäller dem. Uppgifter om konfidentiella meddelanden samt om identifierings- och lokaliseringssuppgifter skall utplånas senast efter två år, eller då det är fråga om uppgifter för att utreda kränkning av dataskydd, senast efter tio år från utgången av det kalenderår under vilket uppgifterna erhöles, eller då ett beslut eller en dom i ett ärende som avses i detta moment, vann laga kraft. I 30 § 2 mom. radiolagen ingår en bestämmelse motsvarande detta moment. I samband med behandlingen av ifrågavarande paragraf i radiolagen har trafikutskottet som principiell utgångspunkt ansett att uppgifter skall förvaras i högst två år (TrUB 6/2001 rd – RP 80/2001). En tio års förvaringsperiod föreskrevs för sådana uppgifter där det är fråga om att säkra en störningsfri funktion av säkerhetsradiotrafik.

Bestämmelser om myndigheternas rätt till uppgifter ingår 24 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. I detta moment föreskrivs att utan hinder av vad som någon annanstans i lag bestäms om sekretess har ministeriet, Kommunikationsverket och dataombudsmannen rätt att, för utförande av uppgifterna enligt 23 §, av teleföretag, deras sammanslutningar, ägare och innehavare av telenät samt teleentreprenörer, den som publicerar abonnentkataloger och den som bedriver direktmarknadsföring få nödvändig information om deras verksamhet enligt lagen om dataskydd inom televerksamhet. I jämförelse med den föreslagna paragrafen har regeringen av myndigheternas rätt att få upp-

gifter sålunda stått på det betydligt allmänna- re och mera obestämt plan. Den gällande bestämmelsen torde tolkas så att också kommunikationsministeriet har rätt att få uppgifter om konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter. Eftersom allmän styrning och utveckling enligt den föreslagna 30 § ankommer på ministeriet har detta sålunda inte behov av att få så detaljerade uppgifter. Också Kommunikationsverkets och dataombudsmannens rätt att få uppgifter är bunden till vissa rekvisit, såsom bestäms i det föreslagna 3 mom. Dessutom uppställer de föreslagna 4 och 5 mom. krav på myndigheterna i fråga om behandlingen av uppgifter. Motsvarande bestämmelser finns inte i lagen om dataskydd inom televerksamhet. I den föreslagna paragrafen strävar man till att föra upp myndigheternas rätt att få uppgifter till en nivå som motsvarar grundlagens krav.

Enligt det föreslagna 6 mom. gäller den i denna paragraf avsedda rätten till uppgifter inte sådana uppgifter som avses i 94 § kreditinstitutlagen eller 17 kap. 24 § 2 och 3 mom. rättegångsbalken.

94 § kreditinstitutlagen innehåller bestämmelser om tystnadsplikten. Enligt bestämmelsen är den som i egenskap av medlem eller suppleant i ett organ inom ett värdepappersföretag eller inom ett till samma konsolideringsgrupp som detta hörande företag, inom en sammanslutning av kreditinstitut eller inom kreditinstitutets ombud eller inom något annat företag som agerar för kreditinstitutets räkning eller i egenskap av anställd hos dessa eller vid utförande av någon uppgift på uppdrag av dem har fått kännedom om den ekonomiska situationen hos någon av kreditinstitutets kunder eller hos kunder till företag som tillhör samma konsolideringsgrupp eller samma konglomerat enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat som kreditinstitutet eller hos någon annan person med anknytning till värdepappersföretagets verksamhet eller om någons personliga förhållanden eller om en affärs- eller yrkeshemlighet, är skyldig att hemlighålla saken, om inte den till vars förmån tystnadsplikten har bestämts ger sitt samtycke till att saken röjs. Uppgifter som skall hållas hemliga får inte heller lämnas till kreditinstitutets bolagsstämma, principalmöte,

andelslagsstämma eller fullmäktige eller till en hypoteksförenings stämma eller till aktieinnehavare eller medlemmar som deltar i stämman eller mötet.

Enligt 17 kap. 24 § 2 och 3 mom. rättegångsbalken får en utgivare, förläggare eller boktryckare av eller huvudredaktör för periodisk tryckskrift undandra sig att besvara fråga om vem som är författare till i skriften ingående artikel eller meddelande eller vem som lämnat de uppgifter, på vilka artikeln eller meddelandet grundar sig, ävensom fråga, som ej kan besvaras utan att yppa författaren eller meddelaren. Detsamma gäller i tillämpliga delar författare till i periodisk tryckskrift ingående artikel eller meddelande samt den, som fått kännedom om nämnda omständigheter i sin anställning hos vederbörande förläggare, redaktion eller boktryckare. När det är fråga om ett i radioansvarighetslagen (271/1971) avsett meddelande som sänts i rundradioverksamhet skall på motsvarande sätt på ansvarig programredaktör och andra personer i egenskap av anställd hos rundradioverksamhetsutövaren samt på författaren av meddelandet tillämpas vad som ovan bestäms. Samma gäller den i kabelsändningslagen (307/1987) avsedda ansvariga programdirektören och andra i ovannämnda lag avsedda personer i egenskap av anställd hos den som utövar programverksamhet samt den som författat ett meddelande som sänts i programverksamheten.

Den som överlåter uppgifter har rätt att, i syfte att uppfylla de ovan i 1 och 2 mom. nämnda bestämmelserna om rätt att erhålla uppgifter, behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att erhålla uppgifter förutsätter.

34 §. *Tillsynsmyndigheternas tystnadsplikt och överlämnande av uppgifter.* I det föreslagna 1 mom. bestäms att uppgifter som Kommunikationsverket och dataombudsmannen med stöd av 33 § 2 och 3 mom. erhållit om konfidentiella meddelanden samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter skall hållas hemliga. Enligt det föreslagna momentet är tystnadsplikt huvudregeln, från vilken undantag kan göras endast i de situationer om vilka det finns bestämmelser senare i den föreslagna paragrafen.

Enligt det föreslagna 2 mom. har Kommu-

nikationsverket och dataombudsmannen, utan hinder av andra sekretessbestämmelser än dem som avses i 1 mom., eller utan hinder av andra begränsningar gällande lämnande av uppgifter, rätt att till kommunikationsministeriet överlåta i 33 § 1 mom. avsedda uppgifter, som de erhållit vid utförandet av i denna lag föreskrivna åligganden.

Överlämnande av uppgifter enligt det föreslagna momentet kan inte vara mera omfattande än kommunikationsministeriets rätt att få uppgifter enligt det föreslagna 33 § 1 mom. Inte heller enligt det föreslagna momentet kan till kommunikationsministeriet lämnas ut uppgifter om konfidentiell kommunikation, eller identifierings- och lokaliseringsuppgifter. Uppgifterna skall också vara behövliga för att fullgöra ministeriets uppgifter och den föreslagna 33 § 4 mom. begränsar ministeriets rätt att behandla uppgifter till vad som är behövligt för att fullgöra dess uppgifter.

Enligt det föreslagna 3 mom. har Kommunikationsverket, utan hinder av de sekretessbestämmelser som avses i 1 mom., eller utan hinder av andra begränsningar gällande utlämnande av uppgifter, rätt att till de teleföretag, till dem som tillhandahåller mervärdetjänster och till de sammanslutningsabonnenter som har utnyttjats vid kränkning av dataskydd, eller som har blivit föremål för sådan kränkning, överlåta identifieringsuppgifter som erhållits i samband med insamlandet av uppgifter om och utredning av kränkning av dataskydd, om Kommunikationsverket bedömer skäl föreligga att misstänka att ett eller flera av de rekvisit som avses i 33 § 3 mom., 1 – 10 punkterna har blivit uppfyllda.

Såvitt gäller teleföretagen motsvarar det föreslagna 3 mom. 24 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt detta lagrum har Kommunikationsverket rätt att överlåta identifieringsuppgifter som erhållits i samband med insamlandet av uppgifter om och utredning av kränkning av dataskydd till de teleföretag vilkas nät eller tjänster har utnyttjats i samband med kränkning av dataskydd. Uppgifter får lämnas ut endast i den omfattning som behövs för att förebygga kränkningar av dataskydd. I det föreslagna momentet har förutsättningarna för utlämnande dock specificerats så att utlämnanden

kan komma i fråga endast om något av de rekvisit som avses i 33 § 3 mom., 1 – 10 punkterna har blivit uppfyllda. Det skall alltså vara fråga om dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation, olovligt brukande eller grovt olovligt brukande, orsakande av fara för informationsbehandling, skadegörelse eller grov skadegörelse, sekretessbrott, kränkning av kommunikationshemlighet eller grov kränkning av kommunikationshemlighet, störande av post- och teletrafik, eller detta brott i grov eller lindrig form, dataintrång, avkodningssystembrott eller personregisterbrott. Det föreslagna momentet motsvarar praktiska behov och det är nödvändigt för CERT-verksamheten. Kommunikationsverket kan till exempel få vetskap om en IP-adress därifrån elektronisk kommunikation uppsåtligt eller ouppåtligt störs. I sådana fall kan Kommunikationsverket meddela adressen till den operatör som kan stänga denna. Dessutom kan man med hjälp av det föreslagna momentet göra företagen mera medvetna om möjliga luckor i deras dataskydd och sålunda hjälpa dem att i framtiden förbereda sig för att avvärja motsvarande kränkningar av dataskyddet.

Enligt det föreslagna 4 mom. har Kommunikationsverket rätt att överlämna i 3 mom. avsedda identifieringsuppgifter endast i den omfattning som är nödvändig för att förebygga och utreda kränkning av dataskyddet. I det föreslagna momentet förutsätts alltså att Kommunikationsverket överväger vilka uppgifter som är behövliga för att uppfylla det föreslagna momentets ändamål. Också denna del av bestämmelsen motsvarar den i samband med föregående moment nämnda 24 § 2 mom. lagen om dataskydd vid televerksamhet. Då rätten till utlämnande är begränsad på det sätt som bestäms i detta moment kan man anse att rätten motsvarar kraven i offentlighetslagstiftningen. Enligt 26 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan en myndighet lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter.

Enligt det föreslagna 5 mom. gäller i övrigt bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i fråga om sekretess av tillsynsmyndigheternas uppgifter.

Det föreslagna momentet är informativt till sin natur.

Den som överlåter uppgifter har rätt att, i syfte att uppfylla de ovan i 1 och 2 mom. nämnda bestämmelserna om rätt att erhålla uppgifter, behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att erhålla uppgifter förutsätter.

35 §. *Utlämnande av uppgifter till myndigheter som mottar nödmeddelanden.* I det föreslagna 1 mom. bestäms att ett teleföretag är skyldigt att till nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringscentral för behandling överlämna 1) identifierings- och lokaliseringssuppgifter om den anslutning och den terminalutrustning från vilken nödmeddelandet har sänts samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installationsadress; samt 2) identifierings- och lokaliseringssuppgifter, som anger var den användares terminalutrustning och anslutning befinner sig, som är föremål för nödmeddelandet, om den myndighet som mottagit nödmeddelandet har befogad anledning att anta att användaren befinner sig i uppenbar nöd, eller i direkt fara.

Uppgifterna kan fås med hjälp av tekniska bruksanslutningar, då sådana finns. Om det finns en teknisk bruksanslutning, skall man kunna utnyttja de möjligheter som den erbjuder till snabb överföring av uppgifter och i detta fall behöver man inte särskilt begära att få uppgifterna av ett teleföretag. I det föreslagna momentets 2 punkt avses sådana situationer då den som skickar ett nödmeddelande är någon annan än den i fråga om vilken man vill utreda anslutningens eller terminalutrustningens position. Det är fråga om till exempel sådana situationer där man kan anta att någon annan än den som har gjort anmälan har förirrat sig till sjöss eller i terrängen. Såsom tidigare är den tjänstemans, som har mottagit nödmeddelandet och som handlar under tjänsteansvar, bedömning avgörande för om man skall begära uppgifter. I 7 § lagen om nödcentraler (157/2000) bestäms om de uppgifter som kan insamlas och lagras i nödcentralinformationssystemet.

Enligt 1 punkten i det föreslagna momentet kan man få uppgifter endast om identifierings- eller lokaliseringssuppgifter för ifrågasvarande anslutning eller terminalutrustning.

Då tillgång till uppgifter är kopplad till anslutningen kan identifieringsuppgifterna inte omfatta till exempel uppgifter om de andra kommunikationsparterna. Med stöd av punkt 2 i det föreslagna momentet kan man, utom lokaliseringssuppgifter som insamlats för att tillhandahålla mervärdetjänster, endast överlåta identifieringsuppgifter som anger en position, men inte till exempel uppgifter om den andra parten i kommunikationen.

Det föreslagna momentet motsvarar bestämmelserna i 18 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. I detta lagrum föreskrivs att utan hinder av 7 § eller av vad användaren har avtalat med teleföretaget om hemlighållande av identifieringsuppgifterna eller uppgifterna om mobilteleapparats läge, är teleföretaget skyldigt att till nödcentralerna, polisens alarmeringscentraler, sjöräddningscentralerna och sjöräddningsundercentralerna lämna

1) identifieringsuppgifterna för den anslutning från vilken nödmeddelandet har kommit och som det gäller, samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installationsadress, liksom även om det kända läget för den mobilteleapparat från vilken nödmeddelandet kom, och

2) uppgifter om det kända läget för den mobilteleapparat vars användare är föremål för nödmeddelandet, om användaren av anslutningen enligt den myndighets motiverade uppfattning som tagit emot nödmeddelandet är i uppenbar nöd eller omedelbar fara.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall ovan i 1 mom. avsedda uppgifter lämnas ut utan hinder av i 5 § avsedd tystnadsplikt och utan hinder av de förutsättningar som gäller behandling av i 4 kap. avsedda lokaliseringssuppgifter, samt oberoende av vad abonnenten eller användaren har överenskommit med teleföretaget om uppgifternas sekretess.

En bestämmelse motsvarande det föreslagna 2 mom. ingår också i 18 § 2 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Med hänvisningen till överenskommelse om hemlighållande av identifieringsuppgifterna avses de i 22 § nämnda hindren för identifiering till den del som det är fråga om uppgifter för abonnentens eller användarens egen anslutning.

Enligt det föreslagna 3 mom. har den som

tillhandahåller mervärdestjänster rätt att överlåta i 1 mom. avsedda uppgifter till nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringscentral. I det föreslagna momentet åläggs den som tillhandahåller mervärdestjänster inte någon förpliktelse att överlåta uppgifter, utan ändamålet med rätten att överlåta uppgifter enligt det föreslagna momentet är att komplettera den förpliktelse att överlåta uppgifter varom bestäms i 1 mom. Då skulle den som tillhandahåller mervärdestjänster inte heller bli skyldig att arrangera särskilda tekniska system.

Enligt det föreslagna 4 mom. skall ett teleföretag utan dröjsmål till nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringscentral anmäla om sådana fel i och störningar av kommunikationsnätet, nättjänsterna och kommunikationstjänsterna som är av betydelse för förmedlingen av nödsamtal. Bestämmelsen motsvaras av 6 § 4 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet, enligt vilken ett teleföretag skall anmäla betydande fel och störningar i telenät och teletjänster till nödcentralen. I det föreslagna momentet har den krets till vilken ett teleföretag skall göra anmälan utvidgats.

I det föreslagna 5 mom. konstateras att i 98 § kommunikationsmarknadslagen bestäms om ersättning av de kostnader som förorsakas av att ovan i 1 mom. avsedda förpliktelser uppfylls. Ifrågavarande paragraf i kommunikationsmarknadslagen innehåller en hänvisning till 97 § samma lag där det bestäms om förpliktelse att avgiftsfritt överlåta uppgifter som ansluter sig till myndigheternas verksamhet. I 98 § kommunikationsmarknadslagen bestäms att en myndighet på egen bekostnad skall ordna ett system med hjälp av vilket den kan ta emot och behandla sådana uppgifter som avses i 97 §. Myndigheten svarar även för kostnader för anslutning av systemet till ett kommunikationsnät. Teleföretagen har rätt att av statens medel få ersättning för omedelbara kostnader för investeringar i, användning och underhåll av system, utrustning och programvara som anskaffats enbart för de behov som myndigheten uppgett. Teleföretagen har rätt att av statens medel få ersättning även för omedelbara

kostnader som orsakas av en åtgärd som myndigheten förordnat. Kommunikationsverket bestämmer om ersättning för kostnaderna. Teleföretagen får inte för sin kommersiella verksamhet använda system, utrustning eller programvara som bekostats av myndigheten. I 97 § kommunikationsmarknadslagen bestäms att teleföretagen skall till en myndighet avgiftsfritt lämna ut uppgifter som de förfogar över och som behövs för att myndigheten skall kunna utföra sin lagstadgade uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt räddningsverksamhet, enligt vad som särskilt bestäms därom.

I lagen om nödcentraler ingår en 8 § enligt vilken man av ett teleföretag utan avgift kan få identifieringsuppgifterna för den anslutning och uppgifterna om den mobilteleapparatens läge som nödmeddelandet gäller samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installeringsadress. Enligt den föreslagna paragrafen begränsas skyldigheten att överlåta uppgifter endast till sådana uppgifter som teleföretaget redan har i sin besittning. Företaget behöver alltså inte för myndigheternas behov skapa skilda system för att insamla uppgifter och företaget behöver inte heller uppehålla sådana filer eller system som det inte behöver för sin egen verksamhet. De uppgifter som utlämnandeskyldigheten gäller och de övriga villkoren för utlämnanden specificeras i vederbörande speciallagar. Uppgifterna skall lämnas ut utan avgift. Avgiftsfriheten är motiverad eftersom teleföretaget redan har uppgifterna i sin besittning och det utnyttjar uppgifterna i sin egen affärsverksamhet.

I sak motsvaras det föreslagna momentet av 18 § 3 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet enligt vilket den myndighet som tar emot nödmeddelanden genomför och upprätthåller på egen bekostnad en teknisk lösning för mottagande av de uppgifter som avses i 2 mom. Teleföretaget är skyldigt att avgiftsfritt ge de uppgifter som avses i 2 mom.

Den som överlåter uppgifter har rätt att, i syfte att uppfylla de ovan i 1 och 2 mom. nämnda bestämmelserna om rätt att erhålla uppgifter, behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att erhålla uppgifter förutsätter.

36 §. *Rätt för vissa andra myndigheter att få uppgifter.* Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. bestäms i polislagen och i tullagen om myndigheternas rätt att få identifieringsuppgifter för att förhindra och avslöja brott. Om myndigheternas rätt att få identifieringsuppgifter för att utreda brott bestäms i tvångsmedelslagen.

Det föreslagna momentet är informativt till sin natur. Det motsvarar 18 § 4 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet, enligt vilket bestämmelser om en myndighets rätt att vid förundersökning av ett brott få identifieringsuppgifter finns i tvångsmedelslagen (450/1987). Bestämmelser om en myndighets rätt att för förhindrande av brott få identifieringsuppgifter bestäms i polislagen (493/1995). I polislagen avses med identifieringsuppgifter samma sak som i tvångsmedelslagen. Enligt förarbetena till sistnämnda lag (RP 22/1994) avses med identifieringsuppgifter samma sak som med identifieringsuppgifter enligt 29 § lagen om televerksamhet. Detta begrepp omfattar då till exempel adressuppgifter om teleterminalutrustning, såsom fullständiga telefonnummer, uppgifter om tidpunkten för teleförbindelser och deras varaktighet samt i fråga om mobiltelefoner uppgifter om apparatens position.

Enligt den föreslagna lagens 2 mom. har polisen utan hinder av den tystnadsplikt varom bestäms i 5 § rätt att av ett teleföretag få 1) för utredning av i 16 kap. 9 a § strafflagen (39/1989) avsett brott mot besöksförbud, i 17 kap. 13 § 2 punkten avsett ofog, eller i 24 kap. 1 § 2 punkten avsett hemfridsbrott behövliga identifieringsuppgifter om kontakter som tagits till en anslutning, med samtycke av målsäganden och av anslutningens innehavare, samt 2) med samtycke av abonnenten, identifieringsuppgifter om från en mobiltelefonapparat avsända kommunikationer till den del detta är nödvändigt för att utreda brott på grund av vilket mobiltelefonapparat, eller för denna använd anslutning, orättmätigt befinner sig i en annans besittning.

I 16 kap. 9 a § strafflagen bestäms att den som har meddelats besöksförbud eller tillfälligt besöksförbud och som bryter mot ett i avgörandet om besöksförbud preciserat förbud skall dömas för brott mot besöksförbud. I 17 kap. 13 § 2 punkten strafflagen bestäms

att den som orsakar störning genom att ringa samtal till ämbetsverk, kontor, affärer eller andra liknande platser, skall, om inte strängare straff för gärningen bestäms på något annat ställe i lag, dömas för ofog. I 24 kap. 1 § 2 punkten strafflagen bestäms att den som obehörigen stör någons hemfrid genom att föra oväsen, kasta föremål, ringa telefonsamtal eller på något annat motsvarande sätt, skall dömas för hemfridsbrott. De är kännetecknande för de brott som avses i det föreslagna momentet att polisen inte med stöd av tvångsmedelslagen får identifieringsuppgifter för att utreda dem, att kommunikationsutrustning allt oftare används för att begå dessa brott och att identifieringsuppgifter om anslutningen eller terminalutrustningen allt oftare har central betydelse för att utreda brotten. Utom av målsäganden, ges det samtycke som avses i den föreslagna 1 punkten av den anslutnings innehavare till vilken de i denna punkt avsedda kontakterna har tagits.

Enligt andra punkten i det föreslagna momentet har polisen med samtycke av abonnenten rätt att få identifieringsuppgifter om från en mobiltelefonapparat avsända kommunikationer till den del detta är nödvändigt för att utreda brott på grund av vilket mobiltelefonapparat, eller för denna använd anslutning, obehörigt befinner sig i en annans besittning. I praktiken har det visat sig att anslutningskortet i en mobiltelefonapparat ofta byts ut efter en stöld, varvid mobiltelefonapparatens endast kan identifieras på basen av den så kallade IMEI-koden, men inte på basen av anslutningen.

Det föreslagna momentet motsvaras av 18 § 1 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. Enligt detta lagrum har polisen rätt att utan hinder av tystnadsplikten enligt 7 § 1) med samtycke av målsäganden och den som innehar anslutningen få sådana identifieringsuppgifter om uppkopplingen till teleanslutningen som behövs för utredning av brott som avses i 16 kap. 9 a §, 17 kap. 13 § 2 punkten eller 24 kap. 1 § 2 punkten strafflagen (39/1989), samt 2) med abonnentens samtycke få identifieringsuppgifter om meddelanden som sänts från en mobiltelefonapparat, om detta är nödvändigt för att utreda brott som har lett till att mobiltelefonapparatens eller dess anslutning orättmätigt har kommit i nå-

gon annans besittning.

Enligt det föreslagna 3 mom. bestäms i 98 § kommunikationsmarknadslagen om ersättning av de kostnader som förorsakas av att ovan i 1 mom. avsedda förpliktelser uppfylls. Nämda paragraf innehåller bestämmelser om de kostnader som förorsakas av hjälp till myndigheterna. Ifrågavarande paragraf innehåller också en hänvisning till lagens 97 § där det bestäms om förpliktelse att utan avgift överlåta uppgifter i anslutning till myndigheternas verksamhet. I 98 § k kommunikationsmarknadslagen bestäms att en myndighet på egen bekostnad ordnar ett system med hjälp av vilket den kan ta emot och behandla sådana uppgifter som avses i 97 §. Myndigheten svarar även för kostnader för anslutning av systemet till ett kommunikationsnät. Teleföretagen har rätt att av statens medel få ersättning för omedelbara kostnader för investeringar i, användning och underhåll av system, utrustning och programvara som anskaffats enbart för de behov som myndigheten uppgett. Teleföretagen har rätt att av statens medel få ersättning även för omedelbara kostnader som orsakas av en åtgärd som myndigheten förordnat. Kommunikationsverket bestämmer om ersättning för kostnaderna. Teleföretagen får inte för sin kommersiella verksamhet använda system, utrustning eller programvara som bekostats av myndigheten. I 97 § kommunikationsmarknadslagen bestäms att teleföretagen skall till en myndighet avgiftsfritt lämna ut uppgifter som de förfogar över och som behövs för att myndigheten skall kunna utföra sin lagstadgade uppgift att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt räddningsverksamhet, enligt vad som särskilt bestäms därom. I fråga om denna lag tillämpas bestämmelsen också på dem som tillhandahåller mervärdestjänster, utom på teleföretagen.

Enligt det föreslagna 4 mom. har den som överlåter uppgifter rätt att, i syfte att uppfylla bestämmelserna ovan i 1 och 2 mom., behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att få uppgifter förutsätter. Bestämmelsen är nödvändig för att klarlägga att bland annat teleföretag har rätt att behandla identifieringsuppgifter då polisen begär dem med stöd av 36 § polislagen.

Den som överlåter uppgifter har rätt att, i

syfte att uppfylla de ovan i 1 och 2 mom. nämnda bestämmelserna om rätt att erhålla uppgifter, behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att erhålla uppgifter förutsätter.

37 §. *Användares speciella rätt att få uppgifter.* Enligt det föreslagna 1 mom. har en användare rätt av ett teleföretag få i dettas besittning varande identifieringsuppgifter som anger var anslutningen eller terminalutrustningen befinner sig vid en viss tidpunkt.

I den föreslagna 24 § bestäms om specificering av en räkning per uppkoppling för att försäkra sig om räkningens riktighet. I vissa situationer är det för användarens egen trygghet eller rättssäkerhet nödvändigt att användaren får uppgifter om sig själv i fråga om anslutningens eller terminalutrustningens position vid en viss tidpunkt. Användaren kan behöva identifieringsuppgifter för att ange var hans eller hennes egen anslutning befinner sig till exempel för att bevisa att han eller hon befunnit sig på en viss plats vid en viss tidpunkt, även om han eller hon inte har lokaliserats i syfte att erbjuda en i denna lag avsedd mervärdestjänst. Ett barns vårdnadshavare kan behöva identifieringsuppgifter som uppger positionen av den i barnets användning varande anslutningen till exempel om barnet är försvunnet i berusat tillstånd, även om man visste att barnet sannolikt inte är i omedelbar fara.

I den föreslagna paragrafen avses med användare den användare som abonnenten till teleföretaget har anmält som sådan. Den anmälda användaren kan alltså också vara abonnenten, eller den som teleföretaget eljest försäkrat sig om att vara användare. Med den som teleföretaget eljest försäkrat sig om att vara användare avses i det föreslagna momentet en sådan användare som inte till teleföretaget har anmälts som sådan, men då teleföretaget på annat sätt kan försäkra sig om att han eller hon är användare. Teleföretaget kan till exempel ringa till anslutningens abonnent som bekräftar att ifrågavarande användare använder anslutningen. Om teleföretaget inte kan försäkra sig om vem som är användare, är företaget inte skyldigt att överlåta identifieringsuppgifter. Användarens begäran om att få de i det föreslagna momentet avsedda uppgifterna skall gälla en viss tids-

period i det förgångna. Teleföretagets förpliktelse att överlåta i det föreslagna momentet avsedda uppgifter gäller endast sådana uppgifter som företaget har i sin besittning.

Enligt personuppgiftslagen har var och en rätt att kontrollera vilka uppgifter om honom har registrerats i ett personregister. Den registeransvarige får uppbära en ersättning för lämnande av information endast om det har förflutit mindre än ett år sedan den registrerade senast fick kontrollera uppgifterna i registret. Kontrolleringsrättens relation till de i denna proposition avsedda identifieringsuppgifter som uppges positionen av en anslutning eller en terminalutrustning vid en viss tidpunkt är att dessa enskilda identifieringsuppgifter inte egentligen utgör ett personregister, eftersom det inte är fråga om en datamängd innehållande personuppgifter som består av anteckningar som hör samman på grund av sitt användningsändamål, och som har ordnats så att information om en bestämd person kan fås med lätthet och utan oskäligen kostnader. Dessa uppgifter måste teleföretagen samla ihop genom att kombinera uppgifter från det egentliga personregistret med enskilda delar av datamängden.

Enligt det föreslagna 2 mom. förs talan för en i 1 mom. avsedd användare som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt, eller för en icke minderårig omyndig, av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet. Minderåriga som har fyllt 15 år och äldre minderåriga för själva sin talan.

Den föreslagna åldersgränsen på 15 år motsvarar den lägre åldersgränsen för straffrättsligt ansvar och den åldersgräns, efter vilken personen själv kan bestämma över de pengar han eller hon förtjänat genom eget arbete.

Enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt har vårdnadshavaren rätt att bestämma om barnets vård, uppfostran och boningsort samt i övriga personliga angelägenheter för att trygga barnets utveckling och välfärd. Vårdnadshavaren skall, innan han fattar beslut i barnets personliga angelägenheter, samtala om saken med barnet, om det med beaktande av barnets ålder och utveckling samt frågans natur är möjligt. När

han fattar beslutet skall han taga hänsyn till barnets åsikt och önskemål. För under 15-åriga barns del är den föreslagna bestämmelsen konsekvent i relation till bestämmelserna om lokaliseringssuppgifter som behandlas med tanke på mervärdestjänster och bestämmelserna om samtalsspecificering.

Teleföretagen kan för sina prestationer uppbära en avgift enligt sedvanliga prissättningsgrunder för sådana prestationer, varför bestämmelsen inte åsamkar dem några tilläggskostnader.

Den som överlåter uppgifter har rätt att, i syfte att uppfylla de ovan i 1 och 2 mom. nämnda bestämmelserna om rätt att erhålla uppgifter, behandla identifieringsuppgifter i den mån uppfyllandet av rätten att erhålla uppgifter förutsätter.

10 kap. Dataskyddsavgift

38 §. *Grunderna för att fastställa avgiften.* I den föreslagna paragrafen bestäms om teleföretagens skyldighet att betala dataskyddsavgift. Enligt förslaget uppbärs dataskyddsavgiften av de teleföretag som driver televerksamhet med stöd av koncession eller anmälan. Betalningsskyldigheten åligger inte sådana företag som bedriver allmän televerksamhet i liten skala och som inte behöver göra anmälan.

Kommunikationsverket åsamkas kostnader av att enligt den föreslagna lagen utföra enskilda prestationer gällande dataskyddet och dessa kostnader skall täckas. Det föreslås dock att dessa kostnader täcks genom en dataskyddsavgift. Detta är förnuftigt för effektivitetens skull eftersom faktureringskostnaderna i annat fall skulle överstiga inkomsterna.

Grunden för den föreslagna dataskyddsavgiften utgörs av de prestationer som Kommunikationsverket utför för teleföretagen. Avgiften uppbärs på basis av följande åtgärder:

1) insamlande av uppgifter om hot mot och kränkningar av dataskyddet, som gäller nättjänster och kommunikationstjänster;

2) utredning av hot mot och kränkningar av dataskyddet, som gäller nättjänster och kommunikationstjänster;

3) information till teleföretagen om data-

skyddsfrågor;

4) övervakning av att de bestämmelser blir iakttagna som teleföretagen åläggs i denna lag, eller i på basen av den utfärdade regler och föreskrifte;

5) handläggning av teleföretagens dataskyddsanmälningar; samt

6) rådgivning till teleföretagen om tillämpningen av denna lag.

Det föreslås att de avgifter som uppbärs av teleföretagen skall motsvara de totalkostnader som uppstår genom de utförda prestationerna. De totalkostnader som utgör grund för avgiften skulle beräknas på samma sätt som i fråga om lagen om grunderna för avgifter till staten. Till kostnaderna skulle först räknas de särkostnader som uppstår då prestationerna utförs. Till särkostnaderna hör till exempel andelen personarbete som åtgår till att utföra prestationen, de produkter och tjänster som används för att utföra den, såsom dataprogram och kopiering. Utom särkostnaderna skulle till totalkostnaderna räknas de administrations-, lokal- och kapitalkostnader som gäller prestationen. Avgiften skulle då motsvara prestationens självkostnadsvärde enligt lagen om grunderna för avgifter till staten.

De tjänster som utgör grunden för dataskyddsavgiften är på flera olika sätt till nytta för teleföretagen, både direkt och indirekt. Kommunikationsverkets verksamhet är av central betydelse för det allmänna förtroende som den allmänna televerksamheten åtnjuter.

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande (GrUU 3/2003) ansett att kommunikationsmarknadsavgiften är en skatt i konstitutionellt hänseende. Eftersom skatterna skall intäktsföras i statsbudgeten, styrs den fastställda avgiften till kommunikationsverket via statsbudgeten. Det betyder att avgiften upplöses i statens budget inkomster och motsvarande anslag anvisas till kommunikationsverket. Dataskyddsavgiften är strukturellt, statsförfattningsrättsligt och finansiellt likadan som kommunikationsmarknadsavgiften.

Den föreslagna paragrafen står inte i strid med artikel 12 i fullmaktsdirektivet, eftersom det är fråga om en administrativ avgift, eftersom betalningsskyldigheten öppet påförs genom lagstiftning och eftersom skyldigheten på ett jämlikt sätt gäller alla dem som bedri-

ver allmän televerksamhet.

39 §. *Dataskyddsavgiftens belopp.* I den föreslagna 39 § bestäms om grunderna för dataskyddsavgiftens belopp.

Enligt det föreslagna 1 mom. skulle dataskyddsavgift inte uppbäras på omsättning av televisions- och radioverksamhet som avses i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), eller på omsättning av vidare-sändning av televisions- och radioprogram.

Enligt definitionen i 2 § denna lag avses med televisionsverksamhet ursprunglig sändning eller tillhandahållande av ett televisionsprogramutbud avsett att tas emot av allmänheten, i okodad eller kodad form, över ledning eller med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt, inklusive sändning över satellit. Definitionen av radioverksamhet gäller på motsvarande sätt ljudradioprogram. Med utövare av televisions- eller radioverksamhet avses den som har ansvar för planeringen av ett i 1 punkten avsett televisions- eller radioprogramutbud och som sänder programutbud eller låter sända sådana genom tredje parter försorg. Enligt förslaget kan dataskyddsavgift uppbäras av utövare av televisions- och radioprogram endast på basen av den omsättning som uppstår av företagets övriga affärsverksamhet i Finland.

Den övriga verksamhetens andel av omsättningen för dem som utövar televisions- och radioverksamhet är i allmänhet liten. Annan televerksamhet kan vara till exempel tillhandahållande av internet-tjänster. Företag som verkar i stöd av en programkoncession betalar en koncessionsavgift till statens televisions- och radiofond. Till fonden samlas också de televisionsavgifter som uppbärs av dem som använder television. Enligt 5 § 1 mom. lagen om statens televisions- och radiofond används statens televisions- och radiofonds medel bland annat för att täcka kostnaderna för övervakningen av att bestämmelserna om televisions- och radioverksamhet följs. Huvuddelen av fondens medel används för att finansiera Rundradion Ab:s verksamhet. Sålunda finansierar både Rundradion Ab och de företag som betalar koncessionsavgifter Kommunikationsverkets uppgifter redan via statens televisions- och radiofond.

Enskilda prestationer enligt den föreslagna

lagen föranleder kostnader som skall täckas. Det föreslås att kostnaderna för dessa prestationer uppbärs genom en enda dataskyddsavgift. Detta är förnuftigt ur effektivitetssynpunkt eftersom faktureringskostnaderna eljest skulle överstiga inkomsterna.

Grunden för den föreslagna dataskyddsavgiften är de kostnader som Kommunikationsverket åsamkas för att sköta verkets uppgifter i samband med CERT-verksamhet enligt den föreslagna lagen. Enligt förslaget är dataskyddsavgiften inte lika stor för alla teleföretag, utan den varierar enligt avgiftsklass. Företagen indelas i avgiftsklasser för att beakta de kostnader som Kommunikationsverket åsamkas av att sköta uppgifter rörande företag inom varje avgiftsklass. Avgiftsklassen bestäms enligt teleföretagets omsättning av televerksamhet i Finland under den period som föregår avgiftens fastställande. Då avgiftsklassen fastställs beaktas alltså inte till exempel omsättningen från försäljning av utrustning som företaget bedriver. Med hjälp av klassificeringen kan kostnaderna för prestationerna fördelas mellan företagen på ett jämlikt sätt. Kommunikationsverket åsamkas mera kostnader för att utföra prestationer för till omsättningen större företag än för mindre företag.

Avgiftsbördan enligt den föreslagna regleringen fördelar sig mellan företagen i denna bransch på ett mera jämlikt sätt än den tidigare avgiftsregleringen och man beaktar också de krav som företag av olika storlek ställer på Kommunikationsverkets verksamhet. Varje i stöd av koncession eller anmälan verkande företags verksamhet förutsätter vissa grundtjänster av Kommunikationsverket och dessa tjänster är oberoende av omsättningens storlek och verksamhetens omfattning. Kostnaderna för dessa grundtjänster varierar inte nämnvärt olika företag emellan. Detta motiverar att en årlig avgift på två enheter påförs också de minsta avgiftsskyldiga. De i fråga om omsättningen betydande företagen har typiskt olika slag av verksamhet och dessa företag bedriver affärsverksamhet på en geografiskt mera omfattande marknad i Finland än småföretagen. Dessa företags verksamhet ställer sålunda större krav på Kommunikationsverkets verksamhet än småföretagens verksamhet, vilket återspeglas i en större av-

giftsbörda då omsättningen ökar.

Det föreslagna 3 mom. innehåller närmare bestämmelser om hur den omsättning definieras som utgör grund för en avgiftsklass. I det föreslagna momentet ingår bestämmelser för det fall att ett teleföretag ingår i en koncern. I detta fall utgörs grunden för teleföretagets avgift inte direkt av dess egen omsättning, utan grunden är teleföretagets andel av till samma koncern hörande avgiftspliktiga teleföretags sammanlagda omsättning av televerksamhet som de bedriver i Finland. Från denna gemensamma omsättning avdras bolagens inbördes omsättning av denna verksamhet, det vill säga deras inbördes omsättning av i Finland bedriven televerksamhet. Ett till en koncern hörande teleföretags avgiftsklass bestäms på basen av den sålunda beräknade omsättningen. Syftet med denna bestämmelse är att behandla teleföretagen på ett jämlikt sätt, oberoende av om de utgör del av en koncernstruktur. Enligt det föreslagna momentet förutsätts dessutom för att avgiften skall kunna bestämmas att ett företag som hör till en av i detta moment avsedda företag bildad koncern också har omsättning av sådan televerksamhet som utgör grund för dataskyddsavgiften. Omsättningen för ett sådant till en företagskoncern hörande företag, som inte i Finland bedriver televerksamhet, inkluderas alltså inte i företagskoncernens gemensamma omsättning. Det föreslås att avgiften bestäms enligt 1 mom. också i de fall då moderbolaget inte är finländskt. För klarhets skull är det skäl att konstatera att samma princip tillämpas också i internationella koncerner.

Enligt det föreslagna 4 mom. kan närmare bestämmelser om hur de uppgifter som behövs för avgiftens fastställande skall meddelas Kommunikationsverket utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Enligt den föreslagna tabellen är antalet avgiftsklasser tolv. Det skall finnas tillräckligt många avgiftsklasser för att till omsättningen alltför olika företag inte skall placeras inom samma klass. Fördelningen inverkar alltså på hur jämlikheten förverkligas. Omsättningen för företagen i den första avgiftsklassen är högst en miljon euro. Omsättningen för företag i den högsta avgiftsklassen är minst 1 024 miljoner euro. Det föreslås att

avgiftsklasserna fastställs på basen av omsättningen av den televerksamhet som teleföretaget bedrivit i Finland under den senaste räkenskapsperioden.

Storleken av den avgift som uppbärs av företag inom varje avgiftsklass bestäms enligt lagen med hjälp av avgiftsenheter. Enligt den föreslagna tabellen skall till den lägsta avgiftsklassen hörande företag betala en avgift på två avgiftsenheter, medan avgiften för företag i den högsta avgiftsklassen är 2 330 avgiftsenheter. Dataskyddsavgiftens totalsumma beror på antalet avgiftsenheter. Det föreslås också att storleken på en avgiftsenhet bestäms direkt i lag. Det föreslås att storleken på en avgiftsenhet skall vara 80 euro. Den totala intäkten av dataskyddsavgifter under år 2004 skulle vara cirka 540 000 euro.

Den totala omsättningen av televerksamhet är cirka 3,4 miljarder euro. De kostnader som skall täckas genom dataskyddsavgiften beräknas uppgå till 400 000 euro. På basen av nuvarande uppgifter beräknas teleföretagen fördela sig på avgiftsklasser så att huvuddelen av företagen faller inom klasserna 1 – 8. Ett företags avgiftsklass kan variera olika år då omsättningen ändras.

Bestämmelsen står inte strid med artikel 12 i fullmaktsdirektivet eftersom det är fråga om en administrativ avgift, eftersom betalningskyldigheten öppet fastställs i lagstiftningen och eftersom skyldigheten på ett jämlikt sätt gäller alla dem som utövar allmän televerksamhet.

40 §. *Påförande och uttagande av dataskyddsavgiften.* Enligt det föreslagna 1 mom. påför Kommunikationsverket dataskyddsavgiften. Närmare bestämmelser om betalningens verkställande kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Ändring av avgiften kan sökas såsom i 43 § bestäms om ändringssökande.

Det föreslagna 2 mom. innehåller en hänvisning till lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. Dataskyddsavgift uppbärs för Kommunikationsverkets tjänster, som är offentligträttsliga prestationer. Därför kan avgiften också indrivnas i den ordning som föreskrivs i nämnda lag utan dom eller utslag. Det föreslås att i momentet också intas bestämmelser om dröjsmålsränta och dröjsmålsavgift. Denna reglering är i

överensstämmelse med 3 § förordningen om grunderna för avgifter till staten (211/1992). Om inte avgiften har betalats senast på förfallodagen, uppbärs dröjsmålsränta på det obetalda beloppet. Dröjsmålsräntan betalas enligt den räntesats varom bestäms i 4 § räntelagen. I 1 mom. nämnda paragraf bestäms att dröjsmålsräntan är sju procentenheter högre än den referensränta som gäller vid tidpunkten i fråga. Dessutom bestäms i 2 mom. om sådana situationer då räntan enligt 1 mom. skulle vara lägre än den ränta som skall betalas för tiden före förfallodagen. Kommunikationsverket kan uppbära en dröjsmålsavgift på fem euro. Dröjsmålsavgift tillämpas i sådana fall där dröjsmålsräntan är mindre än fem euro.

11 kap. Särskilda bestämmelser.

41 §. *Tvångsmedel.* I det föreslagna 1 mom. bestäms att om någon bryter mot denna lag, eller mot föreskrifter eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och inte trots uppmaning inom en skäligen tidsfrist rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket, då det utför i 31 § 1 punkten avsedda uppgifter och dataombudsmannen, då han utför i 32 § avsedda uppgifter, ålägga den som brutit att rätta sitt fel eller sin försummelse. Kommunikationsverket och dataombudsmannen kan förena åläggandet med vite, eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på vederbörandes bekostnad. Om förseelsen är allvarlig, kan hotet också gälla verksamhetens avbrytande helt eller delvis. Vid behov kan Kommunikationsverket och dataombudsmannen också till förundersökning överlämna ärenden som de behandlar.

Genom bestämmelsen i den föreslagna paragrafens 1 mom. ges också dataombudsmannen, utom Kommunikationsverket, möjlighet att använda så kallade förvaltnings-tvångsmedel som sanktion för att genomföra sina i denna lag bestämda uppgifter. Om någon bryter mot denna lag, eller mot i stöd av den utfärdade föreskrifter eller bestämmelser, kan Kommunikationsverket eller dataombudsmannen inom ramen för sin behörighet ålägga den som brutit att inom en skäligen tidsfrist rätta till sitt förfarande. Vad som är en skäligen tidsfrist bör bedömas enligt hur allvar-

lig förseelsen är så att i mycket allvarliga fall, där en fortsatt förseelse på ett allvarligt sätt kan kränka skyddet för konfidentiell kommunikation eller integritetsskyddet, eller förorsaka avsevärd skada för någon, kan den som begått förseelsen uppmanas att omedelbart rätta till sitt förfarande. I mindre allvarliga fall bör tidsfristen beräknas enligt vad som är skäligt, med beaktande av förseelsens allvar och bland annat de åtgärder som krävs för att rätta till förfarandet.

Vite eller hot om tvångsutförande bör vara de primära sanktionerna för att en förpliktelse skall bli uppfylld. Hot om att avbryta verksamheten skall tillämpas endast i allvarliga fall där den övervakade inte har rättat till sitt fel eller sin försummelse trots vite eller hot om tvångsutförande. Möjligheterna att tillämpa hot om att avbryta verksamheten är sålunda enligt den föreslagna lagen snävare än enligt gällande lag. Sådant hot kan gälla en del av den övervakade verksamheten, eller verksamheten i sin helhet. Om möjligt, bör avbrytande i första hand gälla den verksamhet genom vilken den föreslagna lagen, eller i stöd av den utfärdade bestämmelser, har brutits.

Det vite som utsätts som sanktion skall stå i proportion till hur allvarligt den övervakades fel eller försummelse är. Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. skall viteslagen (1113/1990) gälla om vite, hot om avbrytande och om tvångsutförande. Åtgärd som vidtas genom tvångsutförande bekostas i förskott av statsmedel. Kostnaderna får indrivnas av den förpliktade utan dom eller utslag i den ordning varom bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköningsväg.

42 §. *Straffbestämmelser.* I det föreslagna 1 mom. konstateras att om bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet och för grov kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 och 4 § strafflagen samt bestämmelser om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § strafflagen. Straff för brott mot i 5 § föreskriven tystnadsplikt utdöms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen, eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans.

Det föreslagna 1 mom. utgör en informativ hänvisning som inte ändrar gällande rättslä-

ge. Straff för brott mot den föreslagna 4 § utdöms enligt 38 kap. 3 och 4 mom. strafflagen, antingen som kränkning eller som grov kränkning av kommunikationshemlighet. I 38 kap. 3 § strafflagen bestäms att den som obehörigen 1) öppnar ett brev eller ett annat tillslutet meddelande som är adresserat till någon annan eller genom att bryta ett säkerhetsarrangemang skaffar uppgifter om ett meddelande som har upptagits elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod och som är skyddat mot utomstående, eller 2) skaffar uppgifter om innehållet i samtal, telegram, text-, bild-, eller dataöverföring eller något annat motsvarande telemeddelande som förmedlas genom telenät eller om avsändande eller mottagande av ett sådant meddelande, skall för kränkning av kommunikationshemlighet dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Också försök till kränkning av kommunikationshemlighet är straffbart.

I 38 kap. 4 § strafflagen bestäms att om vid kränkning av kommunikationshemlighet 1) gärningsmannen för begående av brottet utnyttjar sin ställning såsom anställd hos ett teleföretag enligt lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet eller någon annan särskild förtroendeställning, 2) gärningsmannen använder ett för begående av brottet planerat eller omvandlat databehandlingsprogram eller tekniska specialanordningar eller om brottet annars begås särskilt planmässigt eller 3) föremål för brottet är ett meddelande med synnerligen förtroligt innehåll eller gärningen i hög grad kränker integritetsskyddet och kränkningen av kommunikationshemligheten även bedömd som en helhet är grov, skall gärningsmannen för grov kränkning av kommunikationshemlighet dömas till fängelse i högst tre år. Också försök är straffbart.

Tillämpning av 38 kap. 3 och 4 § strafflagen kan komma i fråga både då konfidentiell kommunikation är föremål för gärningen och då gärningen riktar sig mot identifieringsuppgifter i samband med konfidentiell kommunikation. Det föreslås att i den föreslagna 4 § bestäms om sekretess för kommunikation och identifieringsuppgifter.

I 38 kap. 8 § strafflagen bestäms att dataintrång är straffbart. Enligt nämnda paragraf

skall den som genom att göra bruk av en användaridentifikation som han inte har rätt till eller genom att annars bryta säkerhetsarrangemang obehörigen tränger in i ett informationssystem där data behandlas, lagras eller överförs elektroniskt eller med någon annan sådan teknisk metod eller i en särskilt skyddad del av ett sådant system, för dataintrång dömas till böter eller fängelse i högst ett år. För dataintrång döms också den som utan att tränga in i informationssystemet eller en del av detta med tekniska specialanordningar obehörigen tar reda på information som finns i ett sådant informationssystem som avses i 1 mom. Också försök är straffbart.

Straff för brott mot tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande enligt den föreslagna 5 § utdöms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte brottet skall straffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen, eller om inte strängare straff är bestämt någon annanstans i lag. I 38 kap. 1 § strafflagen bestäms att den som i strid med tystnadsplikt som anges i lag eller förordning eller som en myndighet särskilt har ålagt med stöd av lag 1) röjer en omständighet som skall hållas hemlig och som han fått kännedom om på grund av sin ställning, i sin befattning eller vid fullgörandet av ett uppdrag eller 2) utnyttjar en sådan hemlighet till sin egen eller någon annans nytta, skall, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 §, för sekretessbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

I 38 kap. 2 § strafflagen bestäms att om ett sekretessbrott, med beaktande av gärningens betydelse för skyddet av integritet eller förtrolighet eller andra omständigheter vid brottet, bedömt som en helhet är ringa, skall gärningsmannen för sekretessförseelse dömas till böter. För sekretessförseelse döms också den som har gjort sig skyldig till ett sådant i 1 § åsyftat brott mot tystnadsplikt som enligt något särskilt stadgande skall bestraffas som sekretessförseelse.

I 40 kap. 5 § strafflagen bestäms att om en tjänsteman uppsåtligen under den tid anställningen varar eller därefter obehörigen 1) röjer en handling eller uppgift som är sekretessbelagd enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller enligt någon annan lag eller som enligt lag inte får yppas, eller 2) utnyttjar en sådan handling el-

ler uppgift till sin egen nytta eller till nytta eller skada för någon annan, skall tjänstemannen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för brott mot tjänstehemlighet dömas till böter eller fängelse i högst två år. Tjänstemannen kan även dömas till avsättning, om brottet visar att han eller hon är uppenbart olämplig för sitt uppdrag. Gör sig en tjänsteman genom oaktsamhet skyldig till en gärning som nämns i 1 mom., och är gärningen inte, med hänsyn till sin menlighet eller skadlighet eller andra omständigheter som har samband med den, ringa bedömd som en helhet, skall han eller hon, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall den som uppsåtligen 1) bryter mot det i 6 § 2 mom. föreskrivna förbudet mot innehav, import, tillverkning eller distribution av system för att avkoda tekniskt skydd av elektronisk kommunikation, eller del av sådant system, 2) försummar de förpliktelser som föreskrivs i 7 §, 3) försummar den i 19 § föreskrivna skyldigheten att handha dataskyddet för sina tjänster eller för identifierings- och lokaliseringssuppgifter, 4) försummar den i 21 § 2 mom., eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningsplikten, 5) behandlar identifierings- eller lokaliseringssuppgifter i strid med bestämmelserna i 3 och 4 kap., 6) underlåter bestämmelserna i 24 § om specificering av en räkning, 7) underlåter bestämmelserna i 25 § om behandling av personuppgifter som ingår i en telefonkatalog eller i en annan abonnentkatalog, om anmälan till abonnenten om ändamålet med och användningen av katalogen, om avlägsnande och rättelse av uppgifter, om rätt att utfärda förbud eller om juridiska personers rättigheter eller 8) bedriver direktmarknadsföring i strid med bestämmelserna i 7 kap, för dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen är föreskriven på annat ställe i lag. Uppfyllandet av rekvisitet enligt det föreslagna 2 mom. förutsätter uppsåt.

Det föreslagna 2 momentets 1 punkt om brytande av skydd ändrar inte det gällande rättsläget enligt 5 § 2 mom. och 27 § 1 mom.

1 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet.

Förpliktelseerna i det föreslagna 2 momentets 2 punkt hänför sig till de föreslagna förpliktelse som gäller cookies och annan information om tjänsteanvändning. Det är nödvändigt, bland annat med beaktande av tryggheten av integriteten hos dem som använder informations-samhällstjänster att bestämma om straff för förfaranden som är strid med dessa förpliktelser.

Jämfört med nuvarande reglering utvidgar 3 punkten om dataskyddsförpliktelser i det föreslagna momentet straffbarheten till att omfatta också dem som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter eftersom det föreslås att ifrågasvarande förpliktelser skall gälla också dem. Av samma orsaker som det har ansetts nödvändigt att utsträcka dataskyddsförpliktelsen till att omfatta också dem som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter bör också straffbarheten utsträckas till att gälla dem. Det har ansetts nödvändigt att utsträcka dataskyddsförpliktelsen på grundnivå och straffbarheten till att gälla också dem som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter eftersom de behandlar likadana uppgifter som teleföretagen. Begreppet dataskydd har definierats i den föreslagna 2 § och förpliktelsens närmare innehåll har behandlats i detalj i detaljmotiveringen till 19 §.

Det föreslagna momentets 4 punkt om anmälningsplikt motsvarar till innehållet det rättsläge som definieras i 6 § 3 och 4 mom. samt i 27 § 1 mom. 2 punkten lagen om dataskydd inom televerksamhet.

Det föreslagna momentets 5 punkt, som gäller förpliktelser vid behandling av identifierings- och lokaliseringssuppgifter, utsträcker straffbarheten i jämförelse med regleringen i 9 – 12 § och 27 § 3 mom. lagen om dataskydd inom televerksamhet. I fråga om brott mot förpliktelseerna vid behandling av identifieringssuppgifter gäller straffbarheten också dem som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter. Dessutom utsträcks straffbarheten till att gälla också den nya regleringen av behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Det är nödvändigt att utsträcka förpliktelseerna vid behandling av

identifieringssuppgifter till att gälla också dem som tillhandahåller mervärdestjänster och sammanslutningsabonnenter eftersom de självständigt behandlar konfidentiella identifieringssuppgifter på samma sätt som teleföretagen. På motsvarande sätt bör också straffbarheten utsträckas till att gälla dem. Reglerna om behandling av lokaliseringssuppgifter är av central betydelse för att förverkliga integritetsskyddet för de lokaliserade och också straffbarheten skall omfatta förfarande i strid med dessa förpliktelser.

I jämförelse med gällande reglering utsträcker den föreslagna 6 punkten straffbarheten till att gälla också specifikation av en räkning. Det är möjligt att ur specifikationen av en räkning få reda på identifieringssuppgifter i samband med användarens konfidentiella meddelanden och frågan har betydelse också i fråga om integritet för den andra parten i kommunikationen. Av denna orsak bör utlämnande av en per uppkoppling specificerad räkning i strid med bestämmelserna i 24 § göras straffbar.

I jämförelse med den gällande regleringen utsträcker den föreslagna 7 punkten straffbarheten till att gälla också förpliktelser som gäller abonnentkataloger. De bestämmelser som gäller behandlingen av personuppgifter i abonnentkataloger och rättigheter för dem som uppgifterna gäller är av betydelse för att förverkliga abonnenternas integritetsskydd. Av denna orsak bör underlåtelse att iaktta bestämmelserna i 25 § göras straffbar.

I fråga om det som bestäms i 26 och 27 § motsvarar det föreslagna momentets 8 punkt om direktmarknadsföring nu gällande reglering. Bestämmelser om direktmarknadsföring ingår i 21 § lagen om dataskydd inom televerksamhet och motsvarande straffbestämelse ingår i 27 § 1 mom. 4 punkten. Den föreslagna 28 § innehåller delvis ny reglering enligt vilken det är förbjudet att skicka sådana för direktmarknadsföring avsedda meddelanden där avsändarens person är täckt eller dold och det inte finns någon adress som gör det möjligt att begära att förfarandet upphör. Det är nödvändigt att bestämma om straffbarhet för förfarande i strid med denna reglering för att minimera osakliga marknadsföring och skadeverkningar för integriteten.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall straff

inte utdömas, om gärningen är lindrig. Också en obetydlig uppsåtlig dataskyddsförseelse är i och för sig en lagstridig handling, men på den skall tillämpas vad som särskilt bestämts om avstående från åtgärder, det vill säga om åtals- och domseftergift.

43 §. *Ändringssökande.* Enligt den föreslagna paragrafen får ändring i Kommunikationsverkets eller dataombudsmannens beslut, som fattats med stöd av denna lag, sökas med iakttagande av bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Kommunikationsverket eller dataombudsmannen kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iaktas före det har vunnit laga kraft. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda att beslutet verkställs innan besväret har avgjorts.

I fråga om sökande av ändring av Kommunikationsverkets beslut har den föreslagna paragrafen samma innehåll som gällande lag om dataskydd inom televerksamhet. Det har dock ansetts behövt utsträcka den föreslagna paragrafen till att gälla också dataombudsmannens beslut. Enligt 12 § förvaltningsprocesslagen skall besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet anföras hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänför sig till på grund av att största delen av ett område eller en fastighet som avses i beslutet ligger inom domkretsen eller att den person eller sammanslutning som beslutet huvudsakligen gäller har hemkommun respektive hemort där.

44 §. *Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser.* Det föreslagna 1 mom. gäller datum för lagens ikraftträdande. De nationella lagar, förordningar och administrativa bestämmelser som förutsatts i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall sättas i kraft före den 31 oktober 2003. De föreslagna lagarna avses träda i kraft snarast möjligt efter det att de har blivit godkända och stadfästa.

Enligt det föreslagna 2 mom. upphävs genom denna lag lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet av den 22 april 1999 (565/1999), med därav senare gjorda ändringar, samt 3 § 6 paragrafen och 18 § i kommunikationsministeriets förordning om Kommunikationsverkets avgifter av den 11 december 2002

(1126/2002).

I det föreslagna 3 mom. bestäms att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Någon tid torde lämnas mellan lagens godkännande och datum för dess ikraftträdande för att de som faller inom ramen för den nya lagens bestämmelser skall ha tillräckligt med tid för att anpassa sig till möjliga förändringar och för att genomföra de ändringar som de behöver i sin verksamhet och sina system. Också bestämmelserna om övergångstider har en central betydelse i fråga om tjänster, som påbörjats redan före denna lag träder i kraft, och för att genomföra ändringar av dem.

I det föreslagna 4 mom. bestäms att om ett teleföretag har påbörjat behandlingen av lokaliseringssuppgifter före denna lags ikraftträdande och enligt då gällande bestämmelser skall abonnenten informeras om behandlingen av lokaliseringssuppgifterna inom sex månader från lagens ikraftträdande. Om abonnenten inte förbjuder användningen av uppgifter om honom eller henne inom tre månader från meddelandet, kan behandlingen av lokaliseringssuppgifter fortgå enligt bestämmelserna i 4 kap.

Regleringen av behandlingen av lokaliseringssuppgifter enligt den föreslagna lagen utgör helt och hållet ny lagstiftning. Av denna orsak är det ändamålsenligt att bestämma om en övergångsperiod i fråga om sådan behandling av lokaliseringssuppgifter som har påbörjats redan före lagens ikraftträdande. I den föreslagna 17 § bestäms om ett teleföretags förpliktelse att ombesörja möjlighet för abonnenten att lätt och utan särskild avgift förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter. Ett teleföretag skall kunna behandla lokaliseringssuppgifter, om abonnenten inte förbjuder detta. Ett teleföretag skall enligt övergångsbestämmelsen kunna fortsätta sådan behandling av lokaliseringssuppgifter som påbörjats före denna lags ikraftträdande för en period av högst sex månader från lagens ikraftträdande utan att informera abonnenten om i den föreslagna paragrafen avsedda omständigheter. Inom sex månader från lagens ikraftträdande måste ett teleföretag dock informera abonnenten om behandlingen av lokaliseringssuppgifter. En tre månaders tidsfrist skulle börja löpa från teleföretagets

meddelande. Om abonnenten inte förbjuder behandlingen inom denna tidsfrist, kan teleföretaget fortsätta behandlingen av lokaliseringssuppgifter enligt vad som bestäms i 4 kap.

Abonnenten har dock rätt att när som helst också senare förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter såsom bestäms i den föreslagna 17 §. Om abonnenten förbjuder behandlingen av lokaliseringssuppgifter inom den nämnda tre månaders perioden, skall teleföretaget omedelbart avbryta behandlingen av dessa uppgifter om abonnenten anslutning samt utplåna de behandlade lokaliseringssuppgifterna, eller gör dem anonyma.

Ett teleföretag skall enligt det föreslagna 5 mom. börja inleda i 15 § avsedd registrering av uppgifter inom sex månader från denna lags ikraftträdande. Avsikten med övergångsperioden är att möjliggöra nödvändiga tekniska ändringar i ett teleföretags system så att det kan utföra den registreringskyldighet som föreskrivs.

I det föreslagna 6 mom. bestäms att den föreslagna 25 § inte tillämpas på sådana upplagor av abonnentkataloger som redan före denna lags ikraftträdande har producerats eller distribuerats på marknaden i tryckt eller i elektronisk form för annan användning än i nätet. Avgränsningen är nödvändig för att från tillämpningsområdet för den föreslagna 25 § utesluta upplagor av sådana abonnentkataloger som redan har distribuerats på marknaden och där ändringar alltså inte mera kan göras. De i den föreslagna paragrafen föreskrivna rättigheterna att förbjuda anteckningen av uppgifterna, att få sina uppgifter granskade och utplånade samt att få felaktiga uppgifter rättade har ingen betydelse i fråga om sådana förteckningar, eftersom de redan har distribuerats på marknaden till exempel i tryckt form eller lagrade på cd-rom skiva och eftersom teleföretaget sålunda inte har möjlighet att mera införa några rättelser i dessa förteckningar. Om nya upplagor görs av sådana förteckningar, tillämpas den föreslagna 25 § på hela den nya upplagan.

Bestämmelserna i 25 § tillämpas inte på upplagor av abonnentkataloger som redan har producerats eller distribuerats på marknaden i tryckt eller annan elektronisk form än för användning i nätet före denna lags ikraft-

trädande. Om uppgifter om en abonnent eller användare före denna lags ikraftträdande har antecknats i en abonnentkatalog i elektronisk form för användning i nätet enligt lagen om dataskydd inom televerksamhet, skall ett teleföretag och ett företag, som tillhandahåller abonnentkatalogs- och nummerupplysningstjänster och som har erhållit uppgifterna i stöd av 58 § kommunikationsmarknadslagen, inom ett år efter lagens ikraftträdande informera en abonnent, som är en fysisk person, om ändamålet med eller användningen av abonnentkatalogen samt om hans eller hennes rätt enligt 25 § 4 och 5 mom. Om en abonnent som är en fysisk person inte kräver att uppgifterna om honom eller henne avlägsnas, får ifrågavarande personuppgifter kvarstå i abonnentkatalogen. Ett teleföretag och ett företag som tillhandahåller abonnentkataloger och nummerupplysningstjänster och som har erhållit kontaktuppgifterna i stöd av 58 § kommunikationsmarknadslagen skall lämna dessa uppgifter till en abonnent som är en fysisk person inom ett år från denna lags ikraftträdande. Med en abonnentkatalog i elektronisk form för användning i nätet avses en sådan förteckning som kan användas via kommunikationsnäten. Uppgifter i en sådan förteckning har lagrats centralt på ett visst ställe och man kan antingen göra direkta sökningar, eller förteckningen kan eljest användas med hjälp av en tjänst som står till buds via kommunikationsnäten. Eftersom uppgifterna befinner sig i dens besittning som lagrat dem är det också möjligt att vid behov göra ändringar av dem.

Ett teleföretag och ett företag som tillhandahåller abonnentkatalogs- och nummerupplysningstjänster och som har erhållit kontaktuppgifterna i stöd av 58 § kommunikationsmarknadslagen skall enligt det föreslagna momentet ge en abonnent som är en fysisk person i momentet avsedda uppgifter inom ett år från denna lags ikraftträdande för att abonnenten ifråga skall ha möjlighet, om han eller hon så vill, att till exempel kräva att uppgifter som lagrats i förteckningen före denna lags ikraftträdande skall avlägsnas. Om en abonnent som är en fysisk person efter att fått de i momentet avsedda uppgifterna inte kräver att de skall avlägsnas, kan de kvarstå i förteckningen. Oberoende av detta

har abonnenten också senare rätt att få uppgifterna om honom eller henne utplånade, att få felaktiga uppgifter rättade enligt den föreslagna 25 § samt rätt att utöva sin i 26 § personuppgiftslagen avsedda granskningsrätt. En juridisk person som så önskar har rätt att få sina uppgifter granskade och utplånade samt att få felaktiga uppgifter rättade såsom bestäms i den föreslagna 25 § 6 mom.

1.2. Lag om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen.

4 §. *Grov kränkning av kommunikationshemlighet.* I 38 kap. 4 § 1 mom. strafflagen hänvisas till lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom det föreslås att denna lag skall upphävas genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hänvisning gäller lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

1.3. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen.

9 §. *Materiella förutsättningar för koncession.* I 9 § 1 mom. 2 punkten kommunikationsmarknadslagen hänvisas till lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom det föreslås att denna lag skall upphävas genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hänvisning gäller lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

12 §. *Återkallande och överföring av koncession.* I 12 § 1 mom. 1 punkten kommunikationsmarknadslagen hänvisas till lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom det föreslås att denna lag skall upphävas genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hänvisning gäller lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

128 §. *Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster.* En grundregel för hur de allmänna kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna skall planeras och byggas samt hur de skall undfås ingår i 128 § Kommunikationsmarknadslagen. Para-

grafen har samband med 129 §, enligt vilken Kommunikationsverket kan meddela föreskrifter om kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Då riksdagen behandlade regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om kommunikationsmarknaden (RP 112/2002) förutsatte riksdagen att till lagens 128 § skall fogas ett nytt 2 mom. där det bestäms att ett teleföretag omedelbart skall meddela Kommunikationsverket om möjliga fel eller störningar i kommunikationsnätet eller kommunikationstjänsterna. På grund av kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas tekniska natur förekommer dagligen fel och störningar av olika grad. Sådana fel och störningar hör till kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas normala funktion. Eftersom det inte är ändamålsenligt att ifrågavarande anmälningsplikt skall gälla normala fel och störningar i kommunikationsnätet eller kommunikationstjänsterna föreslås att ifrågavarande moment ändras så att anmälningsplikten endast skall gälla betydande fel eller störningar.

1.4. Lag om ändring av 8 § lagen om nödcentraler.

8 §. *Rätt att få uppgifter ur register.* I 8 § 1 mom. 11 punkten lagen om nödcentraler hänvisas till en viss paragraf i lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom denna lag föreslås bli upphävd genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hänvisning gäller motsvarande paragraf i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

1.5. Lag om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen.

2 §. *Kommunikationsverkets uppgifter.* I 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen hänvisas i fråga om Kommunikationsverkets uppgifter till gällande lag om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom denna lag föreslås bli upphävd genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hän-

visning gäller den föreslagna lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

1.6. Lag om ändring av 16 § sjöräddningslagen.

16 §. *Rätt att få uppgifter av teleföretag.* I 16 § sjöräddningslagen hänvisas till en viss paragraf i lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom denna lag föreslås bli upphävd genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation föreslås denna paragraf bli ändrad så att ifrågavarande hänvisning gäller motsvarande paragraf i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

1.7. Lag om ändring av 36 § polislagen

36 §. *Rätt att få uppgifter av en privat sammanslutning eller en privatperson.* Polisen har enligt 36 § 2 mom. polislagen (493/1995) rätt att av en sammanslutning som utövar televerksamhet få kontaktinformation omen sådan teleanslutning som inte är upptagen i en offentlig katalog, om uppgifterna i ett enskilt fall behövs för utförandet av en uppgift som ankommer på polisen. I praktiken är det ett problem att polisen inte har fått kontaktinformation omså kallade dynamiska IP-adresser, dvs. IP-adresser som bildas per förbindelse eller uppgifter om deras innehavare, även om polisen i enskilda fall har kunnat få uppgifter om innehavarna av s.k. statiska eller fasta IP-adresser. Det kan dock konstateras att det oberoende av IP-adressens typ är fråga om likadan kontaktinformation om innehavare av abonnemang eller teleterminalutrustning som i fråga om kontaktinformation om innehavaren av ett hemligt telefonnummer.

I och med den föreslagna ändringen skulle polisen ha rätt att både av ett teleföretag och en sammanslutningsabonnent få uppgifter som identifierar teleterminalutrustningen eller abonnemanget, om uppgifterna i enskilda fall behövs för att fullgöra uppgifter som ankommer på polisen.

Med teleföretag avses ett nätföretag i enlighet med 2 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003) eller ett tjänsteföretag i enlighet med punkt 19. Med sammanslutningsabonnent avses ett företag eller en samman-

slutning i enlighet med 2 § 10 punkten lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, som är abonnent på kommunikations- eller mervärdestjänster och som i sitt kommunikationsnät behandlar konfidentiella meddelanden från användare, eller konfidentiella identifierings- eller lokaliseringssuppgifter om dem.

Det föreslås att det till 36 § 2 mom. polislagen om teleföretagens och sammanslutningsabonnenternas skyldighet att lämna upplysningar tilläggs även andra uppgifter som identifierar teleterminalutrustningen eller abonnemanget. Med teleterminalutrustning avses sådan utrustning som för sändning, bearbetning eller mottagande av information är avsedd att via ledning, per radio, optiskt eller på något annat elektromagnetiskt sätt vara antingen direkt kopplad till en anslutning i allmänt kommunikationsnät eller att direkt eller indirekt kopplad till en anslutning i allmänt kommunikationsnät fungera med det allmänna kommunikationsnätet. Teleterminalutrustning kan alltså utgöras av till exempel telefon med fast abonnemang, mobiltelefon eller dator. Enligt det föreslagna momentet får polisen upplysningar både om telefonabonnemangets kontaktuppgifter och om innehavarna av de statiska och dynamiska IP-adresserna. Dessutom får polisen kontaktinformation omteleterminalutrustningarnas IMEI-koder. I syfte att undkomma polisens teleövervakning använder brottslingarna teleabonnemang, vars nummer eller identifieringsuppgifter inte är tillgängliga för myndigheterna. Sådana är bland annat så kallade prepaidabonnemang som betalas i förskott och som kan skaffas fritt, och som inte registreras i Finland. Det är möjligt att identifiera terminalutrustningen med hjälp av IMEI-koden.

Det bör noteras att 36 § inte berättigar till teleövervakning, fastän det skulle vara nödvändigt att behandla identifieringsuppgifter för att identifiera beställaren av abonnemanget eller terminalutrustningen. Det går inte att få uppgifter om de kontakter som tagits från abonnemanget eller terminalutrustningen med stöd av det föreslagna momentet, utan det är endast fråga om sådan rätt att få uppgifter som gör det möjligt för polisen att få uppgifter om abonnemangets eller termi-

nalustrustningens identifieringsuppgifter i sådana fall då polisen har sådana uppgifter som fås från kommunikationen eller annanstan ifrån, såsom uppgifter om telefonnumret, IP-adressen, tidpunkten för kommunikationen. Inte ens i dessa fall är det tillåtet att få personuppgifter om motparten i en enskild kommunikationssituation. Då skulle poliset till exempel inte få uppgifter om vilka sidor en person har bläddrat på Internet eller åt vem man har ringt med en gsm-telefon som har en viss IMEI-kod, utan dessa uppgifter skulle vara tillgängliga genom teleövervakning i enlighet med tvångsmedelslagen.

1.8. Lag om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

13 §. *Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register.* I 2 mom. 5 punkten lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet hänvisas till en viss paragraf i lagen om dataskydd inom televerksamhet. Eftersom det föreslås att lagen om dataskydd inom televerksamhet upphävs genom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, föreslås paragrafen ändras så att hänvisningen i fråga skulle gälla motsvarande paragraf i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation.

2. Ikraftträdande

De nationella lagar, förordningar och administrativa bestämmelser som förutsätts i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation skall enligt direktivet sättas i kraft före den 31 oktober 2003. Bestämmelserna i artikel 10 direktivet om distansförsäljning av finansiella tjänster skall för sin del sättas i kraft före den 9 oktober 2004. De föreslagna lagarna avses träda i kraft snarast möjligt efter det att de har blivit godkända och stadfästa.

3. Lagstiftningsordning

3.1. Privatlivets skydd

En del av bestämmelserna i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation är så-

dana att de bör granskas ur de i grundlagen fastställda grundrättigheternas synvinkel. Enligt 10 § 1 mom. grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. Enligt 10 § 2 mom. grundlagen är brev- och telefonhemligheten samt hemligheten i fråga om andra förtroliga meddelanden okränkbar.

Den föreslagna lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation innehåller närmare bestämmelser om hur privatlivets skydd skall genomföras i kommunikationsnäten, eller vid tillhandahållandet av kommunikations- eller mervärdestjänster samt om hur sekretesskyddet skall genomföras vid elektronisk kommunikation. Genom lagen strävar man till att garantera att privatlivets skydd, skyddet för konfidentiell kommunikation eller andra grundrättigheter, som garanterar privatlivets skydd, inte utan i lag bestämda grunder inskränks vid elektronisk kommunikation eller vid dess verkställande. Genom lagförslaget strävar man sålunda primärt till att inom elektronisk kommunikation trygga meddelandehemligheten och skydd för privatlivet.

Ifrågavarande skyddade rättigheter är i alla fall inte absoluta eftersom man i vissa situationer är tvungen att begränsa dem, bland annat i brottsundersökningars eller samhällets säkerhets intresse. Enligt 10 § 3 mom. grundlagen kan genom lag bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna säkerställas eller för att brott skall kunna utredas. Genom lag kan också bestämmas om sådana begränsningar i meddelandehemligheten som är nödvändiga vid utredning av brott som äventyrar individens eller samhällets säkerhet eller hemfriden, vid rättegång och säkerhetskontroll samt under frihetsberövande. I samband med reformen av grundrättigheterna avsågs att förteckningen över dessa möjligheter att begränsa skyddet för konfidentiell kommunikation skulle vara uttömmande. (RP 309/1993 rd, s. 54). Det primära syftet med grundlagens reglering av skyddet för konfidentiell kommunikation är enligt förarbetena till reformen av grundrättigheterna att mot utomstående skydda innehållet av ett meddelande,

som är avsett att vara konfidentiellt. Regleringen skyddar dock också sådana andra uppgifter om detta meddelande som kan ha betydelse för att meddelandet skall förbli konfidentiellt. I motiveringen har som exempel nämnts identifieringsuppgifter om samtal (RP 309/1993 rd. S. 53).

Sådana bestämmelser i lagförslaget som ingriper i kommunikationssekretessen och som begränsar denna utgörs bland annat av bestämmelsen i 20 § 1 mom. om att tillåta nödvändiga åtgärder för att beivra kränkning av kommunikationshemlighet och för att avlägsna störningar av dataskyddet, av bestämmelsen i 29 § om att förhindra mottagandet av direktmarknadsföring och annan motsvarande kommunikation samt bestämmelserna i 33 – 36 § om myndigheternas rätt att få uppgifter. Ifrågasvarande begränsningar har dock noggrant inskränkts till att gälla vissa intressen eller brottsrekvisit där begränsningarna är nödvändiga för att hindra eller avvärja kränkning av kommunikationshemlighet, för att genomföra myndigheternas åligganden, eller för att skydda bland annat liv och hälsa, trygghet, privatlivet, hemfrid eller egendom.

De inskränkingsgrunder i förslaget, som huvudsakligen gäller grundrättighetssystemet och delvis också andra viktiga intressen, bör anses vara godtagbara. I förslaget har man strävat till att sammanjämka å ena sidan integritetsskyddet för abonnenter och användare och å andra sidan teleföretagens, mervärdestjänsteleverantörernas och myndigheternas behov, med beaktande också av de speciella förhållandena inom elektronisk kommunikation. Det kan inte heller anses att ifrågasvarande begränsningar överskrider vad som nödvändigt för att uppnå begränsningarnas godtagbara syfte, varför de också står i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen.

3.2. Yttrandefriheten.

Enligt 12 § grundlagen har var och en yttrandefrihet. Enligt 12 § 1 mom. grundlagen omfattar yttrandefriheten rätten att framföra, sprida och ta emot information, åsikter och

andra meddelanden utan att någon i förväg hindrar detta. (GrUB 54/2002 rd). Närmare bestämmelser om yttrandefriheten utfärdas genom lag.

Bestämmelserna i den föreslagna 20 § 1 mom. och 29 § om begränsningar av rätten att motta kommunikation kan ha inverkan också på utnyttjandet av yttrandefriheten. Grunden för dessa begränsningar är å ena sidan de krav som ställs av dataskyddet och å andra sidan de krav som ställs av integritetsskyddet. Syftet med dessa bestämmelser är att skydda både kommunikationssystemens användbarhet och användarnas integritet och självbestämmanderätt.

Då man beaktar syftet med dessa bestämmelser och den lindriga inverkan de har på yttrandefriheten bör bestämmelserna dock anses vara oproblematiske ur den i grundlagen garanterade yttrandefrihetens synpunkt.

3.3. Dataskyddsavgiften.

I propositionen föreslås bestämmelser om dataskyddsavgift. I sitt utlåtande 3/2003 rd har riksdagens grundlagsutskott ansett att bestämmelser om kommunikationsmarknadsavgift kunde stiftas i vanlig lagstiftningsordning, under förutsättning att man ur propositionen avlägsnade bemyndigandet att bestämma om avgiftens storlek genom förordning och att avgiftens storlek fastställdes i lag. Dessutom ansåg grundlagsutskottet att kommunikationsmarknadsavgiften är en skatt i statsförfattningsrättsligt hänseende. Eftersom skatterna skall intäktsföras i statsbudgeten, styrs den fastställda avgiften till Kommunikationsverket via statsbudgeten. Det betyder att avgiften upplöses i statens budget inkomster och motsvarande anslag anvisas till Kommunikationsverket. Dataskyddsavgiften är strukturellt, statsförfattningsrättsligt och finansiellt likadan som kommunikationsmarknadsavgiften i sin godkända form. Grundlagsutskottets ovannämnda utlåtande har beaktats i propositionen.

3.4. Behandling av lokaliseringssuppgifter

De föreslagna bestämmelserna i 16, 17 och 18 § om behandlingen av lokaliseringssuppgifter kan ha beröringspunkter också med be-

stämmelema i 9 § grundlagen om rörelsefrihet, utom beröringspunkterna med skyddet för privatlivet enligt 10 § grundlagen, såsom grundlagsutskottet har konstaterat i sitt utlåtande (GrUB 36/2002 rd) om regeringens proposition 52/2002 rd.

3.5. Behörighet att utfärda normer

Förslaget innehåller också bestämmelser som ansluter sig till delegering av lagstiftningsbehörighet enligt 80 § grundlagen. Lagförslaget innehåller bestämmelser om Kommunikationsverkets rätt att utfärda närmare tekniska bestämmelser bland annat för att fullgöra sina styrnings- och övervakningsuppgifter.

Enligt 80 § 2 mom. grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande skall vara exakt avgränsat. Dessutom följer det av grundlagen att de ärenden som bemyndigandet omfattar skall noggrant fastställas i lag.

Ifrågavarande bemyndigande att utfärda normer har i lagförslaget definierats så exakt och så noggrant avgränsat som möjligt. Än-

damålsenlighetsprövning ansluter sig endast i mycket ringa utsträckning till utfärdandet av bestämmelser. Det är nödvändigt att utfärda närmare tekniska bestämmelser på grund av föremålets för regleringen tekniska natur, den snabba tekniska utvecklingen och den speciella sakkunskap som regleringen förutsätter.

Enligt 80 § 1 mom. grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. De föreslagna behörighetsbestämmelserna har i huvudsak inskränkts till att gälla endast detaljer av teknisk natur, medan grunderna för individernas rättsliga ställning fastställs i lagens bestämmelser.

I stöd av vad som ovan anförts kan det inte anses att den föreslagna behörigheten att utfärda normer skulle stå i strid med 80 § grundlagen.

3.6. Bedömning av lagstiftningsordningen.

På ovan anförda grunder anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen införskaffas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag.

1.

Lag**Lag om dataskydd vid elektronisk kommunikation**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Lagens syfte är att trygga konfidentialitet och integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, samt att främja dataskydd vid sådan kommunikation och en balanserad utveckling av mångsidiga elektroniska kommunikationstjänster.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *meddelande* samtal, elektronisk post, textmeddelande, talmeddelande och annat motsvarande meddelande som förmedlas i kommunikationsnätet mellan parterna eller till en mottagarkrets som inte är utvald på förhand,

2) *kommunikationsnät* ett system av till varandra kopplade ledningar och anordningar avsett för överföring eller distribution av meddelanden via ledningar, med radiovågor, optiskt eller på något annat elektromagnetiskt sätt,

3) *allmänt kommunikationsnät* som tillhandahålls en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand,

4) *teleföretag* nätföretag enligt 2 § 17 punkten eller tjänsteföretag enligt 2 § 19 punkten i kommunikationsmarknadslagen (393/2003),

5) *nätjänst* att ett teleföretag upplåter ett kommunikationsnät för att användas till

överföring, distribution eller tillhandahållande av meddelanden till en grupp av användare som inte har avgränsats på förhand,

6) *kommunikationstjänst* sådan av ett teleföretag utförd överföring, distribution eller tillhandahållande av meddelanden i kommunikationsnätet som tillhandahålls en grupp användare som inte har avgränsats på förhand,

7) *mervärdestjänst* en tjänst som baserar sig på behandling av identifierings- eller lokaliseringsuppgifter för annat ändamål än för att utföra nät- eller kommunikationstjänster,

8) *identifieringsuppgift* uppgift som kan förbindas med en abonnent eller användare och som behandlas i kommunikationsnäten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden,

9) *lokaliseringssuppgift* uppgift som anger en anslutnings eller terminalutrustnings geografiska position och som används för annat ändamål än för att utföra nät- eller kommunikationstjänster,

10) *abbonent* en juridisk eller fysisk person som har ingått avtal om leverans av kommunikations- eller mervärdestjänster,

11) *sammanslutningsabbonent* ett företag eller en sammanslutning som är abonnent på kommunikations- eller mervärdestjänster och som i sitt kommunikationsnät behandlar konfidentiella meddelanden från användare, eller konfidentiella identifierings- eller lokaliseringsuppgifter om dem,

12) *användare* en fysisk person som använder kommunikations- eller mervärdestjänster, utan att nödvändigtvis vara abonnent på dessa tjänster,

13) *dataskydd* administrativa och tekniska åtgärder genom vilka säkerställs att uppgifter är tillgängliga endast för dem som har rätt att använda dem, att uppgifterna inte kan ändras av andra än dem som har rätt till detta och att uppgifterna och informationssystemen kan

utnyttjas av dem som har rätt att använda uppgifterna och systemen,

14) *behandling* insamling, registrering, organisering, användning, översändande, utlämnande, lagring, ändring, samkörning, blockering, utplåning, förstöring och andra motsvarande åtgärder.

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på nättjänster, kommunikationstjänster, mervärdestjänster och på tjänster genom vilka cookies eller annan information om användning av tjänsterna eller uppgifter som registrerats på en användares terminalutrustning behandlas och som tillhandahålls i de allmänna kommunikationsnäten. Dessutom tillämpas denna lag på direktmarknadsföring i de allmänna kommunikationsnäten samt på abonnentkatalogs- och nummerupplysningstjänster.

Denna lag tillämpas inte på interna kommunikationsnät och på andra sådana nät som tillhandahålls en begränsad grupp av användare, om inte dessa nät är anslutna till i 1 mom. avsedda allmänna kommunikationsnät.

Lagens 4 och 5 § tillämpas dock också på interna kommunikationsnät och på andra sådana nät som tillhandahålls en begränsad grupp av användare, även om dessa nät inte är anslutna till i 1 mom. avsedda allmänna kommunikationsnät.

Personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas på behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

På relationerna mellan arbetsgivare och arbetstagare tillämpas dessutom lagen om integritetsskydd i arbetslivet (447/2001).

Denna lag tillämpas inte på meddelanden som förmedlas i ett masskommunikationsnät, om meddelandet inte i det enskilda fallet kan sättas i förbindelse med den abonnent eller användare som mottar meddelandet.

Denna lag tillämpas inte på myndighetsverksamhet i sådana myndighetsnät som avses i kommunikationsmarknadslagen, eller i annat kommunikationsnät, som konstruerats för att tillgodose behovet av allmän ordning och säkerhet, landets försvar, räddningsuppgifter, befolkningsskydd eller trafiksäkerhet

till lands, till sjöss, på räls eller i luften.

Denna lag tillämpas inte på, om något annat följer av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998).

2 kap.

Skydd av integritet och konfidentiella meddelanden

4 §

Den konfidentiella naturen hos meddelanden, identifieringsuppgifter och lokaliseringssuppgifter

Meddelanden, identifieringsuppgifter och lokaliseringssuppgifter är konfidentiella, om inte annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Meddelanden och till dem anslutna identifieringsuppgifter är inte konfidentiella, om meddelandena är föremål för allmän mottagning.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller också identifieringsuppgifter som influiter genom att man bladdrat i webbsidor.

5 §

Tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Den som har mottagit, eller annars fått kännedom om konfidentiella meddelanden eller identifieringsuppgifter, som inte är avsedda för honom eller henne, får inte utan samtycke av en kommunikationspart yppa eller utnyttja ett meddelandes innehåll, identifieringsuppgifter eller uppgifter om meddelandets existens, om inte annat bestäms i lag.

Den som har mottagit, eller annars fått kännedom om en lokaliseringssuppgift som inte är avsedd för honom eller henne, får inte utan samtycke av den lokaliserade yppa eller utnyttja identifieringsuppgiften eller uppgift om dess existens, om inte annat bestäms i lag.

Ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, en sammanslutningsabonnent, eller den som är eller varit anställd hos en i 137 § kommunikationsmarknadslagen avsedd teleentreprenör får inte utan samtycke

av en kommunikationspart eller av den lokaliserade yppa vad han eller hon i sin anställning fått veta om meddelanden samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter, om inte annat bestäms i lag.

Ovan i 3 mom. avsedd tystnadsplikt gäller också den som verkar eller som har verkat för ett teleföretags räkning, för den som tillhandahåller mervärdestjänster, för en samsfundsabonnent eller för en teleentreprenörs räkning.

6 §

Skydd av meddelanden och identifieringsuppgifter

En abonnent och användare får skydda sina meddelanden och sina identifieringsuppgifter på det sätt han eller hon önskar genom att utnyttja till buds stående tekniska möjligheter, om inte annat bestäms i lag. När skydd ges får utförandet eller användningen av nättjänster och kommunikationstjänster inte störas.

Innehav, import, tillverkning och distribution av system för avkodning av det tekniska skyddet vid elektronisk kommunikation eller av en del av ett sådant system är förbjuden, om det primära ändamålet med systemet eller dess del är obehörig avkodning av det tekniska skyddet.

Kommunikationsverket kan av godtagbara skäl bevilja tillstånd att avvika från det i 2 mom. avsedda förbudet.

7 §

Registrering på användarens terminalutrustning av uppgifter om användning av tjänster och användning dessa uppgifter

Registrering med hjälp av kommunikationsnät på användarens terminalutrustning av cookies och andra uppgifter om användningen av tjänster samt användningen av dessa uppgifter är tillåten, om den som tillhandahåller tjänsten ger användaren begripliga och fullständiga uppgifter om ändamålet med registreringen eller användningen. Samtidigt skall användaren ges möjlighet att förbjuda registrering eller användning enligt detta moment.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte sådan registrering eller användning av uppgifter, vars enda syfte är att förmedla meddelanden eller underlätta förmedlingen av meddelanden via kommunikationsnäten eller som är nödvändig för att tillhandahålla sådana tjänster som abonnenten eller användaren av tjänsten uttryckligen har begärt.

Ovan i denna paragraf avsedd registrering och användning är tillåten endast i den omfattning som tjänsten kräver och den skall utföras utan att integritetsskyddet äventyras mer än nödvändigt.

3 kap.

Behandling av meddelanden och identifieringsuppgifter

8 §

Allmänna bestämmelser om behandlingen

Den som sänder ett meddelande eller den som meddelandet är avsett för kan behandla sina egna meddelanden och till dem anslutna identifieringsuppgifter, om inte annat bestäms senare i denna lag eller någon annan lag.

Konfidentiella meddelanden och identifieringsuppgifter får behandlas med samtycke av avsändaren eller av den som meddelandet är avsett för, eller om så bestäms i lag.

Behandling enligt 9 – 14 § är tillåten endast i den omfattning som behandlingens ändamål kräver och den skall utföras utan att skyddet av konfidentiella meddelanden och integritetsskyddet äventyras mer än nödvändigt. Efter behandlingen skall meddelandena och identifieringsuppgifterna förstöras eller göras sådana att de inte kan förknippas med abonnenten eller användaren, om inte annat bestäms i lag.

9 §

Behandling av identifieringsuppgifter för att utföra och använda tjänster

Identifieringsuppgifter får behandlas i den utsträckning det är nödvändigt för att utföra och använda nättjänster, kommunikations-

tjänster eller mervärdestjänster och för att sörja för dataskyddet för dessa tjänster.

Identifieringsuppgifter får behandlas endast av fysiska personer som är anställda hos ett teleföretag, hos den som tillhandahåller mervärdestjänster eller hos en sammanslutningsabonnent samt av fysiska personer som handlar för deras räkning och vilkas uppgift är att behandla information för att uppnå de mål som anges särskilt i 1 mom. och i 10 – 14 §.

10 §

Behandling för fakturering

Ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster får behandla sådana identifieringsuppgifter som är nödvändiga för bestämmande och fakturering av inbördes avgifter.

En sammanslutningsabonnent får behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för den interna faktureringen.

Den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster och som avses i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002) kan behandla identifieringsuppgifter som är nödvändiga för fakturering av bild- och ljudinspelningar och andra avgiftsbelagda tjänster som förmedlas genom ett av ett teleföretag administrerat kommunikationsnät samt andra för faktureringen nödvändiga uppgifter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke.

Den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster har rätt att av ett teleföretag få i 3 mom. avsedda uppgifter. Bestämmelserna i 2, 4 och 5 kap. denna lag om konfidentiell kommunikation, integritetsskydd, behandling av meddelanden samt identifierings- och lokaliseringssuppgifter samt om dataskyddet för kommunikation i fråga om den som tillhandahåller mervärdestjänster tillämpas på den åt vem dessa uppgifter överläts.

Uppgifter i anslutning till bestämmande av en räkning skall lagras minst tre månader från räkningens förfallodag eller från det att identifieringsuppgifterna registrerades, beroende på vilken av dessa tidpunkter som infaller senare. Uppgifterna får dock inte lagras

efter det att fordran har preskriberats enligt lagen om preskription av skulder (728/2003). I fall av oenighet angående en räkning skall uppgifter om denna dock lagras tills parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

Ett teleföretag eller den som tillhandahåller mervärdestjänster skall meddela abonnenten och användaren vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen räcker.

11 §

Behandling för marknadsföringsändamål

För att marknadsföra kommunikationstjänster eller mervärdestjänster kan ett teleföretag behandla identifieringsuppgifter i den utsträckning och under en så lång tid som denna marknadsföring förutsätter, om den abonnent eller användare som uppgifterna gäller har gett sitt samtycke.

Innan abonnenten ger sitt samtycke skall teleföretaget meddela abonnenten eller användaren vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen räcker.

Den som gett sitt samtycke skall ha möjlighet att återta samtycket till att identifieringsuppgifterna behandlas.

12 §

Behandling för teknisk utveckling

Ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster får behandla identifieringsuppgifter för att tekniskt utveckla tjänsterna.

Innan den i 1 mom. avsedda behandlingen påbörjas skall ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster meddela abonnenten eller användaren vilka identifieringsuppgifter som behandlas och hur länge behandlingen räcker.

En sammanslutningsabonnent får behandla identifieringsuppgifter för att tekniskt utveckla sin egen verksamhet.

13 §

Behandling i fall av missbruk

Ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent får behandla identifieringsuppgifter, om det är behövt för att upptäcka, förhindra och utreda sådant missbruk som gäller användningen av nättjänsten, kommunikationstjänsten eller mervärdestjänsten samt för att inleda förundersökning av missbruket.

14 §

Behandling för att upptäcka tekniska fel eller brister

Ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster och en sammanslutningsabonnent får behandla identifieringsuppgifter, om det är behövt för att upptäcka tekniska fel eller brister vid förmedlingen av kommunikationen.

15 §

Registrering av uppgifter om behandlingen

Ett teleföretag skall registrera detaljerade uppgifter om hur behandlingen av identifieringsuppgifter skett. Av uppgifterna skall framgå tidpunkten för behandlingen, dess varaktighet samt vem som utfört behandlingen. Händelseuppgifterna skall förvaras under två år från lagringen.

Kommunikationsverket kan ge närmare föreskrifter om hur den i 1 mom. avsedda registreringen och förvaringen tekniskt skall genomföras.

4 kap.

Lokaliseringsuppgifter

16 §

Behandling och utlämnande av lokaliseringssuppgifter

Ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster, en sammanslutningsabonnent och personer som verkar för dessas räkning får behandla lokaliseringssuppgifter för att tillhandahålla och utnyttja mervärdestjänster under de förutsättningar som bestäms i detta kapitel. Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas dock inte på lokaliseringssuppgifter som har getts en sådan form att de inte som sådana eller i förening med andra uppgifter kan förknippas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

Behandlingen av lokaliseringssuppgifter skall begränsas till att gälla dem som är anställda hos ett teleföretag, hos den som tillhandahåller mervärdestjänster och hos en sammanslutningsabonnent samt till personer som verkar för deras räkning då dessa personer har till uppgift att behandla lokaliseringssuppgifter för att utföra i detta kapitel avsedd verksamhet.

Behandling är tillåten endast i den utsträckning som behandlingen ändamål kräver och den skall genomföras utan att i onödan äventyra integritetsskyddet. Efter behandlingen skall lokaliseringssuppgifterna förstöras eller göras sådana att de inte kan förknippas med en abonnent eller användare, om inte annat bestäms i lag.

I detta kapitel avsedda nekande av behandling av lokaliseringssuppgifter och samtycke per tjänst beslutas för ett barns räkning som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999).

17 §

Abonnentens rätt att förbjuda behandling av lokaliseringssuppgifter

Ett teleföretag får behandla lokaliseringssuppgifter, om inte abonnenten har förbjudit detta.

Ett teleföretag skall se till att abonnenten har möjlighet att lätt och utan särskild avgift förbjuda behandlingen av lokaliseringssuppgifter, om inte annat bestäms i lag.

Ett teleföretag skall se till att abonnenten lätt och kontinuerligt har tillgång till information om de behandlade lokaliseringssuppgifternas noggrannhet och om ändamålet med behandlingen samt huruvida lokaliseringssuppgifterna kan lämnas till ut tredje part för att tillhandahålla mervärdestjänster.

Innan lokaliseringssuppgifterna lämnas ut till den som tillhandahåller mervärdestjänster eller till en sammanslutningsabonnent skall ett teleföretag på ett ändamålsenligt sätt försäkra sig om att tillhandahållandet av mervärdestjänsten grundar sig på samtycke enligt 18 § 1 mom.

18 §

Samtycke per tjänst av den som skall lokaliseras

Den som tillhandahåller mervärdestjänster eller en sammanslutningsabonnent skall av den som skall lokaliseras begära samtycke per tjänst innan behandlingen av lokaliseringssuppgifterna inleds, om inte samtycket entydigt framgår av saksammanhanget, eller om inte annat bestäms i lag.

Den som skall lokaliseras skall ha möjlighet att lätt och utan särskild avgift återta samtycket enligt 1 mom., om inte annat bestäms i lag.

Den som tillhandahåller mervärdestjänster eller en sammanslutningsabonnent, skall se till att den som skall lokaliseras lätt och kontinuerligt har tillgång till information om de behandlade lokaliseringssuppgifternas noggrannhet, om det exakta syftet med behandlingen och dess varaktighet samt om huruvida lokaliseringssuppgifterna kan lämnas ut till tredje part för att tillhandahålla mervär-

destjänster. Den som tillhandahåller mervärdestjänster eller en sammanslutningsabonnent skall speciellt se till att den som skall lokaliseras har tillgång till dessa uppgifter innan det i 1 mom. avsedda samtycket ges.

5 kap.

Dataskydd vid kommunikation

19 §

Skyldighet att handha dataskyddet

Ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster skall handha dataskyddet för sina tjänster. En sammanslutningsabonnent skall handha dataskyddet vid behandlingen av sina användares identifierings- och lokaliseringssuppgifter. Dataskyddet skall anpassas till hur allvarliga hot som föreligger samt till den tekniska utvecklingens nivå och till kostnaderna.

Ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdestjänster är gentemot abonnenterna och användarna ansvarig för det dataskydd som avses i 1 mom. också i fråga om sådan tredje part som helt eller delvis utför nät-, kommunikations- eller mervärdestjänster. Det som avses ovan i detta moment gäller en sammanslutningsabonnent i fråga om behandlingen av användarnas identifierings- och lokaliseringssuppgifter.

Kommunikationsverket kan ge ett teleföretag närmare föreskrifter om dataskydd för i 1 och 2 mom. avsedda tjänster.

20 §

Åtgärder för att genomföra dataskyddet

För att avvärja kränkningar och eliminera störningar av dataskyddet har ett teleföretag, den som tillhandahåller mervärdestjänster eller en sammanslutningsabonnent samt de som verkar för deras räkning rätt att vidta nödvändiga åtgärder för att säkra i 19 § avsett dataskydd genom att hindra mottagandet av elektronisk post, textmeddelanden och andra motsvarande meddelanden, genom att avlägsna de skadliga programmen ur meddelandena samt genom att vidta andra nödvän-

diga åtgärder.

De åtgärder som avses i 1 mom. får vidtas endast om de är nödvändiga för att trygga nät- eller kommunikationstjänsterna, eller kommunikationsmöjligheterna för den som mottar ett meddelande. Dessutom får ingrepp göras i meddelandets innehåll endast om det finns sannolika skäl att misstänka att meddelandet innehåller ett sådant dataprogram eller en sådan serie av programinstruktioner som avses i 34 kap. 9 a § 1 punkten strafflagen (39/1889) eller om meddelandet används för sådan störande av post- och teletrafik som avses i 38 kap. 5 § strafflagen. Åtgärderna skall utföras omsorgsfullt utan att skyddet för konfidentiell information och integritetsskyddet äventyras i onödan.

Kommunikationsverket kan ge närmare föreskrifter om det tekniska förfarandet för att avvärja i 1 mom. avsedda kränkningar av dataskyddet och för att eliminera störningar av dataskyddet.

21 §

Dataskyddsanmälningar

Om dataskyddet för en i 19 § avsedd tjänst är utsatt för ett speciellt hot, skall ett teleföretag och den som tillhandahåller mervärdetjänster utan dröjsmål informera abonnenterna om hotet och samtidigt informera abonnenterna och användarna om de åtgärder som de kan tillgripa för att avvärja hotet samt om de sannolika kostnaderna för åtgärderna.

Ett teleföretag skall informera Kommunikationsverket om betydande kränkningar av dataskyddet för nät- och kommunikationstjänster samt om sådana mot dessa tjänster riktade dataskyddshot som teleföretaget har kännedom om. Dessutom skall teleföretag informera Kommunikationsverket om avsevärda fel i eller störningar av tjänsterna. Samtidigt skall information ges om åtgärder genom vilka man strävar till att hindra en upprepning av sådana kränkningar av dataskyddet och hot om kränkningar, samt av fel och störningar.

Kommunikationsverket kan ge närmare föreskrifter om innehållet i och utformningen av anmälningar som avses i 1 och 2 mom. samt om hur de skall ges in till Kommunikationsverket.

6 kap.

Samtalstjänster

22 §

Identifiering av en anslutning

Ett teleföretag som tillhandahåller identifiering av en anslutning skall erbjuda abonnenten en lätt användbar möjlighet att förhindra

1) identifiering av var och en av sina anslutningar,

2) identifiering av anslutningen för inkommande samtal,

3) mottagande av sådana inkommande samtal i fråga om vilka identifiering av anslutningen är förhindrad, om det är tekniskt möjligt utan oskäligen kostnader, samt

4) identifiering av den anslutning till vilken inkommande samtal till anslutningen har omstyrts.

De tjänster som avses ovan i punkterna 1, 2 och 4 skall vara avgiftsfria för abonnenten.

Ett teleföretag som tillhandahåller identifiering av en anslutning skall ge användaren en lätt användbar och avgiftsfri möjlighet att särskilt för varje utgående samtal hindra identifiering av sin anslutning.

Teleföretaget skall informera abonnenterna och användarna om de tjänster som avses i denna paragraf.

Teleföretaget skall se till att de hinder som avses i 1 och 3 mom. kan kringgå då upplysningar i enlighet med 35 § lämnas ut till myndigheter som mottar nödmeddelanden, eller då polisens i 36 § föreskrivna rätt till information utövas.

Kommunikationsverket kan ge tekniska föreskrifter om kringgåendet av identifieringshinder som avses i 1, 3 och 5 mom.

23 §

Automatisk omstyrning av samtal

På användarens begäran skall ett teleföretag utan avgift avlägsna automatisk omstyrning till användarens anslutning som gjorts av en tredje part.

24 §

Specifisering av räkningar per uppkoppling

Ett teleföretag får inte lämna ut specifisering av en räkning per uppkoppling, om inte annat bestäms i denna paragraf.

Förutom det som bestäms om specificerade räkningar i 80 § kommunikationsmarknadslagen, skall ett teleföretag på begäran av en abonnent ge en specifisering per uppkoppling av en räkning. Specifiseringen skall ges åt abonnenten så att telefonnumrets tre sista siffror är täckta, eller i övrigt så att det inte genom specifiseringen är möjligt att identifiera den andra parten i kommunikationen.

På begäran av användaren skall teleföretaget ge en detaljerad specifisering av räkningen med fullständiga uppgifter om anslutningsnummer för kommunikationens parter eller andra fullständiga identifieringsuppgifter för kommunikationstjänsten. Talan för en användare som är yngre än 15 år av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet.

Utan hinder av 2 mom. skall ett teleföretag ge abonnenten specifisering per tjänst typ av sådana uppkopplingar som förorsakar abonnenten andra kostnader än dem som förädlas av användningen av kommunikationstjänsten.

Specifisering av en anslutning per uppkoppling får inte innehålla identifieringsuppgifter om avgiftsfria tjänster.

Kommunikationsverket kan ge närmare föreskrifter om innehållet i en specifisering enligt denna paragraf avsedd specifisering och om hur den skall genomföras.

25 §

Telefonkataloger och andra abonnentkataloger samt nummerupplysning

Den som tillhandahåller telefonkataloger, andra abonnentkataloger och nummerupplysning har rätt att behandla personuppgifter

för att skapa katalogtjänsten och nummerupplysningen samt för att tillhandahålla dessa.

Om abonnentens rätt att få kontaktinformation om namn, adress och telefonnummer införda i en telefonkatalog bestäms i 57 § kommunikationsmarknadslagen. Om skyldighet för ett teleföretag eller för den som tillhandahåller mervärdestjänster att överlåta kontaktinformation till andra tjänsteleverantörer för uppgörande av en telefonkatalog eller tillhandahållande av en nummerupplysningstjänst bestäms i 58 § kommunikationsmarknadslagen.

Ett teleföretag skall informera en abonnent, som är en fysisk person, om ändamålet med och användningen av en telefonkatalog eller en annan abonnentkatalog, eller en nummerupplysningstjänst som är allmänt tillgänglig, eller som kan användas via en katalogtjänst. Upplysningen skall ges avgiftsfritt innan uppgifter om abonnenten införs i abonnentkatalogen eller i nummerupplysningstjänsten.

Ett teleföretag skall ge en abonnent, som är en fysisk person, möjlighet att avgiftsfritt helt eller delvis förbjuda anteckning av uppgifter om honom eller henne i en telefonkatalog, i en annan abonnentkatalog och i en nummerupplysningstjänst. Ett teleföretag och ett företag som tillhandahåller abonnentkatalog- och nummerupplysningstjänster och som har erhållit kontaktinformationen med stöd av 58 § kommunikationsmarknadslagen skall på begäran av en abonnent, som är en fysisk person, avgiftsfritt avlägsna eller rätta felaktiga uppgifter. Om utövandet av rätten till insyn bestäms i 26 § personuppgiftslagen.

En abonnent, som är en fysisk person, har rätt att avgiftsfritt förbjuda att sådan kontaktinformation om honom eller henne som avses i denna paragraf lämnas ut vidare.

Ett teleföretag skall ge företag och andra sammanslutningar som antecknats i en telefonkatalog, i en annan abonnentkatalog, eller i en nummerupplysningstjänst rätt att få sina uppgifter granskade och utplånade samt att få felaktiga uppgifter rättade.

7 kap.

Direktmarknadsföring

26 §

Direktmarknadsföring till fysiska personer

Direktmarknadsföring som bedrivs med hjälp av automatiserade uppringningssystem, telefax, elektronisk post eller text-, tal-, röst- eller bildmeddelanden får riktas endast till sådana fysiska personer som på förhand har gett sitt samtycke.

Annan än i 1 mom. avsedd direktmarknadsföring till fysiska personer får bedrivas, om inte dessa uttryckligen har förbjudit det. Fysiska personer skall lätt och avgiftsfritt kunna förbjuda i detta moment avsedd direktmarknadsföring.

Om den som tillhandahåller en tjänst, eller den som säljer en produkt av en fysisk person, som är kund, i samband med försäljningen av produkten eller tjänsten får kontaktinformation som ansluter sig till elektronisk post, eller till text-, tal-, röst- eller bildmeddelande får samma leverantör av tjänsten eller samma försäljare av produkten utan hinder av 1 mom. använda denna kontaktinformation vid direktmarknadsföring av sina egna produkter och tjänster som hör till samma produktgrupp, eller som annars är av motsvarande slag. Den som tillhandahåller en tjänst eller den som säljer en produkt skall i samband med att uppgifterna insamlas samt i samband med varje elektronisk post och med varje text-, tal-, röst- och bildmeddelande ge fysiska personer som är kunder en möjlighet att lätt och utan särskild avgift förbjuda användningen av kontaktinformationen. Den som tillhandahåller en tjänst, eller den som säljer en produkt skall tydligt meddela om möjligheten till förbud.

27 §

Direktmarknadsföring till sammanslutningar

Direktmarknadsföring till sammanslutningar får bedrivas, om dessa inte uttryckligen har förbjudit detta.

En sammanslutning skall ges möjlighet att

lätt och utan särskild avgift förbjuda användningen av sin kontaktinformation i samband med varje elektronisk post eller text-, tal-, röst- och bildmeddelande som skickas i avsikt att bedriva direktmarknadsföring. Den som bedriver direktmarknadsföring skall tydligt meddela om möjligheten till förbud.

28 §

Identifiering av direktmarknadsföring

Elektronisk post samt text-, tal-, röst- och bildmeddelande som är avsedda för direktmarknadsföring enligt 26 och 27 § skall vid mottagandet klart och entydigt kunna identifieras som marknadsföring.

Det är förbjudet att skicka sådan för direktmarknadsföring avsedd elektronisk post och sådana text-, tal-, röst- och bildmeddelanden:

1) där identiteten på den avsändare för vilken meddelandet har skickats är täckt eller dold och

2) där det inte finns någon giltig adress till vilken mottagaren kan skicka en begäran om att ifrågavarande kommunikation avslutas.

29 §

Hindrande av att direktmarknadsföring tas emot

På begäran av en användare har ett teleföretag och en sammanslutningsabbonnent rätt att hindra att i 26 - 28 § avsedd direktmarknadsföring tas emot. Åtgärderna skall genomföras omsorgsfullt och utan att i onödan äventyra skyddet av konfidentiella meddelanden och integritetsskyddet.

8 kap.

Styrning och tillsyn

30 §

Allmän styrning och utveckling

Den allmänna styrningen och utvecklingen för att uppnå syftet med denna lag hör till

kommunikationsministeriet.

31 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverkets uppgift är att

- 1) övervaka att denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser följs, till den del annat inte följer av 32 §,
- 2) samla uppgifter om kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster och uppgifter om risk för kränkningar av skyddet samt om betydande fel i och störningar av dessa tjänster,
- 3) utreda kränkningar av dataskyddet för nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster och riskerna för kränkningar av skyddet samt betydande fel i och störningar av dessa tjänster, samt
- 4) informera om dataskyddsfrågor.

32 §

Dataombudsmannens uppgifter

Dataombudsmannens uppgift är att övervaka

- 1) i 4 kap. avsedd behandling av lokaliseringssuppgifter,
- 2) tillämpningen av de i 25 § avsedda bestämmelserna om telefonkataloger, abonnentkataloger och nummerupplysning,
- 3) tillämpningen av bestämmelserna om direktmarknadsföring i 7 kap., samt
- 4) bestämmelserna om rätt att få uppgifter och om tystnadsplikt i 9 kap., till den del det gäller lokaliseringssuppgifter.

9 kap.

Rätt att få uppgifter

33 §

Styrnings- och övervakningsmyndigheternas rätt att få uppgifter

Utän hinder av sekretessbestämmelser eller av andra begränsningar som gäller utlämnande

av uppgifter har kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och dataombudsmannen rätt att av teleföretag, av dem som tillhandahåller mervärdestjänster, av sammanslutningsabonnenter, av teleentreprenörer, av dem som tillhandahåller tjänster som behandlar uppgifter om användning av tjänster, av dem som bedriver direktmarknadsföring, av dem som tillhandahåller abonnentkatalog- eller nummerupplysningstjänster samt av dem som verkar för dessa få sådana uppgifter om i denna lag avsedd, av ovan nämnda operatörer och företag bedrivna verksamhet som kommunikationsministeriet behöver för att utföra sina i denna lag föreskrivna uppgifter. Kommunikationsrätten att få uppgifter omfattar inte uppgifter om konfidentiella meddelanden, identifieringsuppgifter eller lokaliseringssuppgifter.

Utän hinder av vad som bestäms i 5 § har Kommunikationsverket rätt att få nödvändig information om identifierings- och lokaliseringssuppgifter för att utreda fel i och störningar av nättjänster, kommunikationstjänster och mervärdestjänster eller av oklarheter i fråga om fakturering.

För att utföra sina i denna lag föreskrivna uppgifter har Kommunikationsverket och dataombudsmannen rätt att få identifierings- och lokaliseringssuppgifter och i 20 § 2 mom. avsedda meddelanden om de är behövliga för att övervaka att bestämmelserna om behandling, användning av i 7 § avsedda uppgifter eller direktmarknadsföring iakttas eller för att utreda betydande kränkningar och hot av dataskyddet och om det enligt Kommunikationsverkets eller dataombudsmannens bedömning är skäl att misstänka att något av följande rekvisit är uppfyllda:

- 1) i 42 § 2 mom. avsedd dataskyddsförseelse vid elektronisk kommunikation,
- 2) i 28 kap. 7 § strafflagen avsett olovligt brukande,
- 3) i 34 kap. 9 a § strafflagen avsett orsakande av fara för informationsbehandling,
- 4) i 35 kap. 1 § 2 mom. strafflagen avsedd skadegörelse,
- 5) i 38 kap. 1 § strafflagen avsett sekretessbrott,
- 6) i 38 kap. 3 § strafflagen avsedd kränkning av kommunikationshemlighet
- 7) i 38 kap. 5 § strafflagen avsett störande

av post- och teletrafik,

8) i 38 kap. 8 § strafflagen avsett dataintrång,

9) i 38 kap. 8 a § strafflagen avsett avkodningssystemsbrott, eller

10) i 38 kap. 9 § strafflagen avsett personregisterbrott.

Kommunikationsministeriet, Kommunikationsverket och dataombudsmannen har rätt att behandla uppgifter som de erhållit enbart för att utföra sina i denna lag föreskrivna uppgifter.

Kommunikationsverket och dataombudsmannen skall utplåna de uppgifter om konfidentiella meddelanden, identifierings- och lokaliseringssuppgifter som de fått med stöd av 2 och 3 mom. då uppgifterna inte mera behövs för att utföra de i 2 och 3 mom. föreskrivna uppgifterna eller för att handlägga brott- eller civilmål eller förvaltningsärenden som gäller dem. Uppgifter om konfidentiella meddelanden, identifierings- och lokaliseringssuppgifter skall utplånas senast inom två år eller då det är fråga om uppgifter för att utreda kränkning av dataskydd, senast inom tio år från utgången av det kalenderår under vilket uppgifterna erhöles eller då ett beslut eller en dom i ett ärende som avses i detta moment vann laga kraft.

Den rätt att få uppgifter som bestäms i denna paragraf gäller inte sådana uppgifter som avses i 94 § kreditinstitutlagen (1607/1993) eller 17 kap. 24 § 2 och 3 mom. rättegångsbalken (571/1948).

34 §

Tillsynsmyndigheternas tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

Uppgifter som Kommunikationsverket och dataombudsmannen med stöd av 33 § 2 och 3 mom. erhållit om konfidentiella meddelanden, identifierings- och lokaliseringssuppgifter skall hållas hemliga.

Utän hinder av den sekretessbestämmelse som avses i 1 mom. eller utan hinder av andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter har Kommunikationsverket och dataombudsmannen rätt att till kommunikationsministeriet lämna ut i 33 § 1 mom. avsedda uppgifter, som de erhållit vid utföran-

det av i denna lag föreskrivna uppgifter.

Utän hinder av den sekretessbestämmelse som avses i 1 mom. eller utan hinder av andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter har Kommunikationsverket rätt att till de teleföretag, till dem som tillhandahåller mervärdestjänster och till de sammanslutningsabonnenter som har utnyttjats vid kränkning av dataskydd eller som har blivit föremål för sådan kränkning, lämna ut identifieringsuppgifter som erhållits i samband med insamlandet av uppgifter om och utredning av kränkning av dataskydd, om det enligt Kommunikationsverkets bedömning skäl att misstänka att något av de rekvisit som avses i 33 § 2 och 3 mom., 1 – 10 punkterna har blivit uppfyllda.

Kommunikationsverket har rätt att lämna ut ovan i 3 mom. avsedda identifieringsuppgifter endast i den omfattning som är nödvändig för att förebygga och utreda kränkning av dataskydd.

I övrigt gäller lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i fråga om sekretess för tillsynsmyndigheternas uppgifter.

35 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter som mottar nödmeddelanden

Ett teleföretag är skyldigt att till en nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringcentral för behandling lämna ut

1) identifierings- och lokaliseringssuppgifter om den anslutning och den terminalutrustning från vilken nödmeddelandet har sänts samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installeringsadress samt

2) identifierings- och lokaliseringssuppgifter som anger läget för den terminalutrustning och anslutning som innehas av den användare som är föremål för nödmeddelandet, om den myndighet som mottagit nödmeddelandet har grundad anledning att anta att användaren befinner sig i uppenbar nöd eller i omedelbar fara.

De i 1 mom. avsedda uppgifterna skall lämnas ut utan hinder av i 5 § avsedd tystnadsplikt och utan hinder av de förutsätt-

ningar som gäller behandling av i 4 kap. avsedda lokaliseringssuppgifter samt oberoende av vad abonnenten eller användaren har överenskommit med teleföretaget om hemlighållande av identifieringsuppgifterna.

Den som tillhandahåller mervärdestjänster har rätt att lämna ut i 1 mom. avsedda uppgifter till en nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringscentral.

Ett teleföretag skall utan dröjsmål till en nödcentral, sjöräddningscentral, sjöräddningsundercentral och polisens alarmeringscentral anmäla om sådana fel i och störningar av kommunikationsnätet, nättjänsterna och kommunikationstjänsterna som är av betydelse för förmedlingen av nödsamtal.

Bestämmelser om ersättning av de kostnader som förorsakas av att ovan i 1 mom. avsedda skyldigheter fullgörs finns i 98 § kommunikationsmarknadslagen.

36 §

Rätt för vissa andra myndigheter att få uppgifter

Om myndigheternas rätt att få identifieringsuppgifter för att förhindra och avslöja brott bestäms i polislagen (493/1995) och tullagen (1466/1994). Om myndigheternas rätt att få identifieringsuppgifter för att utreda brott bestäms i tvångsmedelslagen (450/1987).

Utän hinder av den tystnadsplikt som föreskrivs i 5 § har polisen rätt att av ett teleföretag erhålla

1) med samtycke av målsäganden och den som innehar anslutningen få sådana identifieringsuppgifter om uppkoppling till en anslutning som behövs för utredning av i 16 kap. 9 a § strafflagen avsett brott mot besöksförbud, i 17 kap. 13 § 2 punkten avsett ofog eller i 24 kap. 1 § 2 punkten avsett hemfridsbrott samt

2) med abonnentens samtycke identifieringsuppgifter om de meddelanden som sänts från en mobilteleapparat till den del detta är nödvändigt för att utreda brott på grund av vilket mobilteleapparaten eller dess anslutning orättmätigt har kommit i någon annans besittning.

Bestämmelser om ersättning av de kostnader som förorsakas av att ovan i denna paragraf avsedda skyldigheter fullgörs finns i 98 § kommunikationsmarknadslagen.

37 §

Användares speciella rätt att få uppgifter

Användare har rätt av ett teleföretag få identifieringsuppgifter som företaget innehar och som anger var anslutningen eller terminalutrustningen finns vid en viss tidpunkt.

Talan för i 1 mom. avsedd användare som är yngre än 15 år förs av hans eller hennes vårdnadshavare enligt 4 § lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt eller för en icke minderårig omyndig av hans eller hennes intressebevakare, enligt vad som bestäms i lagen om förmyndarverksamhet.

10 kap.

Dataskyddsavgift

38 §

Grunderna för bestämmande av avgiften

Teleföretag som utövar anmälningspliktig eller koncessionsberoende verksamhet är skyldiga att till Kommunikationsverket betala en årlig dataskyddsavgift. De dataskyddsavgifter som tas ut hos teleföretagen skall motsvara de totalkostnader som orsakas av utförandet av de uppgifter som i denna lag föreskrivs för Kommunikationsverket i fråga om teleföretagen.

39 §

Dataskyddsavgiftens storlek

Dataskyddsavgift tas inte ut på omsättningen av televisions- och radioverksamhet som avses i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) eller på omsättningen av vidareändring av televisions- och radioprogram.

Dataskyddsavgiften bestäms som ett antal avgiftsenheter per avgiftsklass. En avgiftsenhets storlek är 80 euro. Företagen indelas i

avgiftsklasser för att de kostnader som Kommunikationsverket i genomsnitt orsakas av att sköta uppgifter som gäller företagen inom varje avgiftsklass. Ett teleföretags avgiftsklass bestäms på basis av dess omsättning av televerksamhet i Finland under den period som föregår påförandet av avgift.

Om ett teleföretag ingår i en i 1 kap. 6 § bokföringslagen (1336/1997) avsedd koncern, är grunden för detta teleföretags avgift företags andel av de till samma koncern hörande avgiftsskyldiga teleföretagens sammanlagda omsättning av deras televerksamhet i Finland minskad med företagets inbördes omsättning av denna verksamhet. För att avgiften skall bestämmas krävs dessutom att ett företag, som hör till en företagskoncern, har sådan omsättning av televerksamhet som utgör grund för dataskyddsavgiften. Avgiften bestäms på det sätt som föreskrivs i detta moment också i de fall då moderbolaget inte är finländskt.

Närmare bestämmelser om hur de uppgifter som behövs för bestämmande av avgiften skall meddelas Kommunikationsverket kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Dataskyddsavgiften bestäms enligt följande

Avgiftsklass	Omsättning (milj. €)	Enheternas antal
1	under 1	2
2	1 – under 2	4
3	2 – under 4	7
4	4 – under 8	14
5	8 – under 16	26
6	16 – under 32	50
7	32 – under 64	94
8	64 – under 128	179
9	128 – under 256	340
10	256 – under 512	645
11	512 – under 1024	1226
12	1024 eller högre	2330

40 §

Påförande och uttagande av dataskyddsavgiften

Dataskyddsavgiften påförs av Kommunikationsverket. Närmare bestämmelser om verkställigheten av avgiften kan utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

Dataskyddsavgiften får drivas in utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsockningsväg (367/1961). Om avgiften inte betalas senast på förfallodagen, tas på det obetalda beloppet ut en årlig dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § räntelagen (633/1982). I stället för dröjsmålsränta kan myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift om fem euro i sådana fall då dröjsmålsräntan understiger detta belopp.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

41 §

Tvångsmedel

Om någon bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den och inte trots uppmaning inom en skälig tid rättar sitt förfarande, kan Kommunikationsverket då det utför i 31 § 1 punkten avsedda uppgifter och dataombudsmannen då han utför i 32 § avsedda uppgifter, ålägga den som brutit mot lagen att rätta sitt fel eller sin försummelse. Kommunikationsverket och dataombudsmannen kan förena åläggandet med vite eller hot om att den försummade åtgärden vidtas på bekostnad av den som saken gäller. Om förseelsen är allvarlig, kan hotet också innebära att verksamheten avbryts helt eller delvis.

Kommunikationsverket och dataombudsmannen kan till förundersökning överföra ärenden som de behandlar.

I fråga om vite, hot om avbrytande och hot om tvångsutförande gäller viteslagen (1113/1990). Kostnaderna för en åtgärd som vidtas genom tvångsutförande betalas i förskott av statsmedel. Kostnaderna får drivas in

utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

42 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för kränkning av kommunikationshemlighet och för grov kränkning av kommunikationshemlighet finns i 38 kap. 3 och 4 § strafflagen samt om straff för dataintrång i 38 kap. 8 § strafflagen. Straff för brott mot i 5 § föreskriven tystnadsplikt utdöms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om gärningen inte utgör brott enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller om inte strängare straff föreskrivs någon annanstans.

Den som uppsåtligen

1) bryter mot det i 6 § 2 mom. föreskrivna förbudet mot innehav, import, tillverkning eller distribution av system för avkodning av det tekniska skyddet vid elektronisk kommunikation eller av en del av ett sådant system,

2) försummar de förpliktelser som föreskrivs i 7 §,

3) försummar den i 19 § föreskrivna skyldigheten att handha dataskyddet för sina tjänster eller för identifierings- och lokaliseringssuppgifter,

4) försummar den i 21 § 2 mom., eller 35 § 4 mom. föreskrivna anmälningsplikten,

5) behandlar identifierings- eller lokaliseringssuppgifter i strid med bestämmelserna i 3 och 4 kap.,

6) underlåter bestämmelserna i 24 § om specificering av en räkning,

7) underlåter bestämmelserna i 25 § om behandling av personuppgifter som ingår i en telefonkatalog eller i en annan abonnentkatalog, om anmälning till abonnenten om ändamålet med och användningen av katalogen, om avlägsnande och rättelse av uppgifter, om rätt att utfärda förbud eller om juridiska personers rättigheter eller

8) bedriver direktmarknadsföring i strid med bestämmelserna i 7 kap,

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för dataskyddförseelse vid elektronisk kommunikation dömas till böter.

Straff döms inte ut, om förseelsen är ringa.

§ 43

Ändrings sökande

I beslut som Kommunikationsverket eller dataombudsmannen har meddelat med stöd av denna lag får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Kommunikationsverket eller dataombudsmannen kan i sitt beslut bestämma att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft. Besvärsmyndigheten kan dock förbjuda verkställigheten av beslutet tills besvaren har avgjorts.

§ 44

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 200_.

Genom denna lag upphävs

1) lagen den 22 april 1999 om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999) jämte ändringar, samt

2) 3 § 6 punkten och 18 § kommunikationsministeriets förordning den 11 december 2002 om Kommunikationsverkets avgifter (1126/2002).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Om ett teleföretag har påbörjat behandlingen av lokaliseringssuppgifter före denna lags ikraftträdande och enligt då gällande bestämmelser, skall abonnenten meddelas om behandlingen av lokaliseringssuppgifterna inom sex månader från lagens ikraftträdande. Om abonnenten inte förbjuder behandlingen av uppgifterna inom tre månader från meddelandet, kan behandlingen av lokaliseringstjänsterna fortsättas enligt vad som bestäms i 4 kap.

Ett teleföretag skall inleda i 15 § avsedd registrering av uppgifter inom sex månader från denna lags ikraftträdande.

Bestämmelserna i 25 § tillämpas inte på sådana upplagor av abonnentkataloger som före denna lags ikraftträdande har producerats eller distribuerats på marknaden i tryckt eller i elektronisk form för annan användning än i nätet. Om uppgifter om en abonnent eller

användare före denna lags ikraftträdande har antecknats i en abonnentkatalog i elektronisk form för användning i nätet enligt lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet, skall ett teleföretag och ett företag som tillhandahåller abonnentkatalog- och nummerupplysnings-tjänster och som har erhållit kontaktinformation med stöd av 58 § kommunikationsmark-

nadslagen, informera fysiska personer som är abonnenter om ändamålet med och användningen av abonnentkatalogen samt om i 25 § 4 och 5 mom. avsedda rättigheter inom ett år från lagens ikraftträdande. Om en fysisk person som är abonnent inte kräver att uppgifterna om honom eller henne skall utplånas, får uppgifterna kvarstå i abonnentkatalogen.

2.

Lag**om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 38 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten, så-
dan den lyder i lag 567/1999, som följer:

<p>38 kap.</p> <p>Om informations- och kommunikationsbrott</p> <p>4 §</p> <p><i>Grov kränkning av kommunikationshemlighet</i></p> <p>Om vid kränkning av kommunikationshemlighet</p> <p>1) gärningsmannen för begående av brottet utnyttjar sin ställning som anställd hos ett te-</p>	<p>leföretag enligt lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (/) eller någon annan särskild förtroendeställning,</p> <p>_____</p> <p>och kränkningen av kommunikationshemligheten även bedömd som en helhet är grov, skall gärningsmannen för grov kränkning av kommunikationshemlighet dömas till fängelse i högst tre år.</p> <p>_____</p> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p> <p>_____</p>
---	--

3.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 9 § 1 mom. 2 punkten, 12 § 1 mom. 1 punkten och 128 § 2 mom. som följer:

<p style="text-align: center;">9 §</p> <p><i>Materiella förutsättningar för koncession</i></p> <p>Koncession skall beviljas, om</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>2) koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag, radiolagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (/) eller någon annan lag som gäller televerksamhet.</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">12 §</p> <p><i>Återkallande och överföring av koncession</i></p> <p>Statsrådet kan återkalla ett teleföretags koncession helt eller delvis</p> <p>1) om teleföretaget allvarligt och upprepa-</p>	<p>de gånger har brutit mot denna lag, radiolagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation eller någon annan lag som gäller televerksamhet, eller de koncessionsvillkor som avses ovan i 10 §, eller</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">128 §</p> <p><i>Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster</i></p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>Ett teleföretag skall utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.</p> <hr style="border-top: 1px solid black;"/> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p>
---	---

5.**Lag****om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 juni 2001 om kommunikationsförvaltningen (625/2001) 2 §, sådan den lyder i lag 397/2003, som följer:

2 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverket har till uppgift att
1) sköta de uppgifter som enligt kommunikationsmarknadslagen (393/2003), radiolagen (1015/2001), lagen om posttjänster (313/2001), lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998), lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (/), lagen om förbud mot vissa av-

kodningssystem (1117/2001), lagen om elektroniska signaturer (14/2003) och lagen om domännamn (228/2003) ankommer på Kommunikationsverket, samt

2) sköta andra uppgifter som ankommer på Kommunikationsverket enligt andra bestämmelser eller kommunikationsministeriets föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.**Lag****om ändring av 16 § sjöräddningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöräddningslagen av den 30 november 2001 (1145/2001) 16 §, sådan den lyder i lag 402/2003, som följer:

16 §

Rätt att få uppgifter av teleföretag

I kritiska lägen har gränsbevakningsväsendet utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av sådana teleföretag som avses i lagen om dataskydd vid telekommunikation i anslutning till ett nödmeddelande få identifieringsuppgifter för anslutningen och uppgif-

ter om mobilteleapparaters läge samt uppgifter om anslutningens abonnent och användare samt installeringsadress enligt det som närmare föreskrivs i 35 § lagen om dataskydd vid telekommunikation samt 97 och 98 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003).

Denna lag träder i kraft den 20

7.

Lag**om ändring av 36 § polislagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i polislagen av den 17 april 1995 (493/1995) 36 § 2 mom. som följer:

36 §

Rätt att få uppgifter av en privat sammanslutning eller en privatperson

—————

Polisen har rätt att av ett teleföretag och av en sammanslutningsabonnent få kontaktuppgifter om en sådan teleanslutning som inte är upptagen i en offentlig katalog, eller andra uppgifter som specificerar en teleterminalut-

rustning eller en anslutning, om uppgifterna i ett enskilt fall behövs för utförandet av en uppgift som ankommer på polisen. Polisen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postförmedling.

—————

—————
Denna lag träder i kraft den 20

—————

8.**Lag****om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med Riksdagens beslut
ändras i lagen den 22 augusti om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet
 (761/2003) 13 § 2 mom. 5 punkten som följer:

13 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register

Utöver vad som föreskrivs i polislagen eller i någon annan lag har polisen rätt att så som föreskrivs i 2 mom. ur vissa register få information som den behöver för att sköta sina uppgifter och föra sina personregister.

i 5 a kap. 3 § tvångsmedelslagen, 31 c § polislagen eller 35 och 36 § lagen om data-skydd vid elektronisk kommunikation (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .

5) av ett teleföretag de uppgifter som avses

Helsingfors den 24 oktober 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Johannes Koskinen

2.

Lag**om ändring av 38 kap. 4 § strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 38 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten, så-
dan den lyder i lag 567/1999, som följer:

Gällande lydelse

38 kap.

**Om informations- och kommunikations-
brott**

4 §

*Grov kränkning av kommunikationshemlig-
het*

Om vid kränkning av kommunikations-
hemlighet

1) gärningsmannen för begående av brot-
tet utnyttjar sin ställning såsom anställd hos
ett teleföretag enligt lagen om integritets-
skydd vid telekommunikation och data-
skydd inom televerksamhet (565/1999) eller
någon annan särskild förtroendeställning,

och kränkningen av kommunikationshem-
ligheten även bedömd som en helhet är
grov, skall gärningsmannen för grov kränk-
ning av kommunikationshemlighet dömas
till fängelse i högst tre år.

Föreslagen lydelse

38 kap.

**Om informations- och kommunikations-
brott**

4 §

*Grov kränkning av kommunikationshemlig-
het*

Om vid kränkning av kommunikations-
hemlighet

1) gärningsmannen för begående av brot-
tet utnyttjar sin ställning som anställd hos
ett teleföretag enligt *lagen om dataskydd
vid elektronisk kommunikation (/)* eller
någon annan särskild förtroendeställning,

och kränkningen av kommunikationshem-
ligheten även bedömd som en helhet är
grov, skall gärningsmannen för grov kränk-
ning av kommunikationshemlighet dömas
till fängelse i högst tre år.

Denna lag träder i kraft den 20.

3.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 9 § 1 mom. 2 punkten, 12 § 1 mom. 1 punkten och 128 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

9 §

Materiella förutsättningar för koncession

Koncession skall beviljas, om

2) koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag, radiolagen, lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999) eller någon annan lag som gäller televerksamhet.

Koncession för tillhandahållande av tjänster i myndighetsnät skall beviljas, om sökanden utöver de förutsättningar som avses i 1 mom. har tillräcklig förmåga och yrkesskicklighet med hänsyn till särdragen i verksamheten.

Om sådan koncession som avses i 1 eller 2 mom. på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser inte kan beviljas alla sökande, skall koncession beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

12 §

Återkallande och överföring av koncession

Statsrådet kan återkalla ett teleföretags koncession helt eller delvis

1) om teleföretaget allvarligt och upprepade gånger bryter mot denna lag, radiolagen, lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet eller någon annan lag som gäller televerksamhet eller de koncessionsvillkor som avses ovan i 10 §, eller

Föreslagen lydelse

9 §

Materiella förutsättningar för koncession

Koncession skall beviljas, om

2) koncessionsmyndigheten inte har grundad anledning att misstänka att sökanden bryter mot denna lag, radiolagen, *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* (/) eller någon annan lag som gäller televerksamhet.

Koncession för tillhandahållande av tjänster i myndighetsnät skall beviljas, om sökanden utöver de förutsättningar som avses i 1 mom. har tillräcklig förmåga och yrkesskicklighet med beaktande av särdragen i verksamheten.

Om i 1 eller 2 mom. avsedd koncession på grund av knapp tillgång på radiofrekvenser inte kan beviljas alla sökande, skall koncession beviljas de sökande vars verksamhet bäst främjar lagens syften enligt 1 §.

12 §

Återkallande och överföring av koncession

Statsrådet kan återkalla ett teleföretags koncession helt eller delvis

1) om teleföretaget allvarligt och upprepade gånger har brutit mot denna lag, radiolagen, *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* eller någon annan lag som gäller televerksamhet, eller de koncessionsvillkor som avses ovan i 10 §, eller

128 §

Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Teleföretaget skall utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

128 §

Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Teleföretag skall utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella *betydande* fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 8 § lagen om nödcentraler**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 februari 2000 om nödcentraler (157/2000) 8 § 1 mom. 11 punkten, så-
dan den lyder i lag 403/2003, som följer:

Gällande lydelse

8 §

Rätt att få uppgifter ur register

En anställd vid nödcentralsverket har för skötseln av uppgifter som enligt lag ankommer på nödcentralerna rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna för att säkerställa de förberedande åtgärderna i anslutning till ett uppdrag eller skyddet i arbete eller för att stödja enheten i fråga, avgiftsfritt få behövliga uppgifter på det sätt som överenskommits med den behöriga registeransvariga. I detta syfte kan fås:

11) av det teleföretag som avses i lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999), nedan lagen om dataskydd vid telekommunikation, identifieringsuppgifterna för den anslutning och uppgifterna om den mobilteleapparats läge som nödmeddelandet gäller samt uppgifter om anslutningens abonnent, användare och installeringsadress enligt vad som närmare föreskrivs i 18 § 2 mom. lagen om dataskydd vid telekommunikation samt 97 och 98 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003);

Föreslagen lydelse

8 §

Rätt att få uppgifter ur register

En anställd vid nödcentralsverket har för skötseln av uppgifter som enligt lag ankommer på nödcentralerna rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna för att säkerställa de förberedande åtgärderna i anslutning till ett uppdrag eller skyddet i arbete eller för att stödja enheten i fråga, avgiftsfritt få behövliga uppgifter på det sätt som överenskommits med den behöriga registeransvariga. I detta syfte kan fås:

11) av teleföretag som avses i *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* (/) i anslutning till ett nödmeddelande identifieringsuppgifter för anslutningen och uppgifter om mobilteleapparats läge samt uppgifter om anslutningens abonnent och användare samt installeringsadress enligt vad som närmare föreskrivs i 35 § *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* samt 97 och 98 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003);

Denna lag träder i kraft den 20.

5.

Lag**om ändring av 2 § lagen om kommunikationsförvaltningen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om kommunikationsförvaltningen av den 29 juni 2001 (625/2001) 2 §, sådan den lyder i lag 397/2003, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverket har till uppgift att
1) sköta de uppgifter som enligt kommunikationsmarknadslagen (393/2003), radiolagen (1015/2001), lagen om posttjänster (313/2001), lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998), lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999), lagen om förbud mot vissa avkodningssystem (1117/2001), lagen om elektroniska signaturer (14/2003) och lagen om domännamn (228/2003) ankommer på Kommunikationsverket, samt
2) sköta andra uppgifter som ankommer på Kommunikationsverket enligt andra bestämmelser eller kommunikationsministeriets föreskrifter.

Föreslagen lydelse

2 §

Kommunikationsverkets uppgifter

Kommunikationsverket har till uppgift att
1) sköta de uppgifter som enligt kommunikationsmarknadslagen (393/2003), radiolagen (1015/2001), lagen om posttjänster (313/2001), lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998), lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998), *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* (/), lagen om förbud mot vissa avkodningssystem (1117/2001), lagen om elektroniska signaturer (14/2003) och lagen om domännamn (228/2003) ankommer på Kommunikationsverket, samt
2) sköta andra uppgifter som ankommer på Kommunikationsverket enligt andra bestämmelser eller kommunikationsministeriets föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den 20.

6.

Lag**om ändring av 16 § sjöräddningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöräddningslagen av den 30 november 2001 (1145/2001) 16 §, sådan den lyder i lag 402/2003, som följer

Gällande lydelse

16 §

Rätt att få uppgifter av teleföretag

I kritiska lägen har gränsbevakningsväsendet rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av sådana teleföretag som avses i lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och dataskydd inom televerksamhet (565/1999), nedan lagen om dataskydd vid telekommunikation, i anslutning till ett nödmeddelande få identifieringsuppgifter för anslutningen och uppgifter om mobilteleapparats läge samt uppgifter om anslutningens abonnent och användare samt installeringsadress enligt det som närmare föreskrivs i 18 § 2 mom. lagen om dataskydd vid telekommunikation samt 97 och 98 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003).

Föreslagen lydelse

16 §

Rätt att få uppgifter av teleföretag

I kritiska lägen har gränsbevakningsväsendet rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna av sådana teleföretag som avses i *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation*, i anslutning till ett nödmeddelande få identifieringsuppgifter för anslutningen och uppgifter om mobilteleapparats läge samt uppgifter om anslutningens abonnent och användare samt installeringsadress enligt det som närmare föreskrivs i 35 § *lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation* (/) samt 97 och 98 § kommunikationsmarknadslagen (393/2003).

Denna lag träder i kraft den 20.

7.

Lag**om ändring av 36 § polislagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen av den 17 april 1995 (493/1995) 36 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

36 §

Rätt att få uppgifter av en privat sammanslutning eller en privatperson

Polisen har rätt att av en sammanslutning som utövar televerksamhet få kontaktuppgifter om en sådan teleanslutning som inte är upptagen i en offentlig katalog, om uppgifterna i ett enskilt fall behövs för utförandet av en uppgift som ankommer på polisen. Polisen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postförmedling.

Föreslagen lydelse

36 §

Rätt att få uppgifter av en privat sammanslutning eller en privatperson

Polisen har rätt att *av ett teleföretag och av en samfunnsabonnet* få kontaktuppgifter om en sådan teleanslutning som inte är upptagen i en offentlig katalog, *eller om andra uppgifter som individualiserar en teleterminalutrustning eller en anslutning*, om uppgifterna i ett enskilt fall behövs för utförandet av en uppgift som ankommer på polisen. Polisen har motsvarande rätt att få uppgifter om utdelningsadresser av en sammanslutning som bedriver postförmedling.

Denna lag träder i kraft den 20.

8.

Lag**om ändring av 13 § lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 22 augusti 2003 om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 13 § 2 mom. 5 punkten som följer:

Gällande lydelse

13 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register

Utöver vad som föreskrivs i polislagen eller i någon annan lag har polisen rätt att så som föreskrivs i 2 mom. ur vissa register få information som den behöver för att sköta sina uppgifter och föra sina personregister.

5) av ett teleföretag de uppgifter som avses i 5 a kap. 3 § tvångsmedelslagen, 31 c § polislagen eller 18 § lagen om integritetsskydd vid telekommunikation och data-skydd inom televerksamhet (565/1999),

Föreslagen lydelse

13 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register

Utöver vad som föreskrivs i polislagen eller i någon annan lag har polisen rätt att så som föreskrivs i 2 mom. ur vissa register få information som den behöver för att sköta sina uppgifter och föra sina personregister.

5) av ett teleföretag de uppgifter som avses i 5 a kap. 3 § tvångsmedelslagen, 31 c § polislagen eller 35 och 36 § lagen om data-skydd vid elektronisk kommunikation (/),

Denna lag träder i kraft den 20 .